NEW YEAR ISSUE

5692 - 1931

ראש השנה נומער

זון אויפגאנג — 5.53.
זון אונטערגאנג — 6.57.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

וועטער:
טיילווייז וואלקנדיק און קיל

דאס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

Vol. 21, No. 206. Friday Sept. 11, 1931.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

פרייטאג כט' אלול, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY SEP 21

נאנדי רופט צו פרידן אין פאלעסטינע

אנב-אורדא
פון מארק

די מעשה דערציילט זיך נאטירלאך, ניט וועגן א לייטישן אידן, נאר א איד א קמצן, פון די אמת'ע חברה-לייט, אויף וועלכע מען פרעגט זיך נאך.

דערציילט זיך וועגן אים, אז ער האט איינמאל באשלאסן צו וואנדערן א נאנצע נאכט הושענא-רבא און אבטונג נעבן וועג די הימלען שפאלטן זיך. און אזוי ווי אז מען כאפט אדיין דעם מאמענט און מען דריקט אוים א וואונש וועדט ער דערפילט, וועט ער שוין ווייס וואס צו ווינשן . . .

האט ער צוגעהרט די סעקונדע וועג די הימלען שפאלטן זיך. און האט נאך אזא סך אויסשרייען "כל-טוב" (אלראם גוסם).

איז ער אבער צו אלע צרות נעווען א אפנאפוואטער, און איבער דעם, און אפשר אויך איבער זיין נערוועזיטעט און אילענדש. ער זאל חלילה ניט פארשפעטיקן, האט ער אויסגערעדט "קאל-טוב".

נו, פרעגט שוין ניט : זיין בקשה איז דערפילט נעווארן אויף דעם פיינסטן אופן. דער איד, ניט פאר קיין אידן נע-דאכט, האט נעקראפן א קאפ פיט קאל-טעגעס, או ס'איז נעווען א צער צו קומען.

* * *

אוואדע קאנען מיר זיך ניט פאר-גלייכן צו יענעם אידלית, דעם קמצן, — מיר זיינען פיינערע מענטשן פון אים. אבער פארט האט מיט אונז פאסירט עטוואס אבנעמע, — צי מיר האבן נע-פאנגען מיט אונזערע פראאיקייט ראש-השנה-קידוש תפילות, צי מיר האבן זיך צוגעשיילט אין ניט צייט נעהאט צו דערקלערן נעווי וואס מיר ווייל.

אבער מיר האבן, אין א שלימ'מזל-דיקער שעה אנגענראפן — אויף א שעה רצון . . . וועג בקשות און וואונשן וועדט ערפילט.

אזוי מיר אויסנעדערט זיך "שפע", אזוי מיר האבן נעקראפן "שפע" מיט פר-לע עמערס : א סך וויין, א סך קלייד'רע, א סך קאטשאפ אין א סך ארבעטער העכסט — כאפש וועדט ער דערפיר ! אזוי מיר ערווארטאפ דערפון אין, אז מען כאפט אן אבל'ן, ניטא וואס אנצוטאן, ניטא קיין ארבעט אין ניטא קיין פרנסה.

פון'ם "כל-טוב" איז נעווארן "קאל-טון", ניט פאר קיין מענטש נעדאכט . . .

* * *

אוואדע זיינען אונזערע מאטעס און זייערע נעווען "ערשקערע אידן" פון אונז אן האבן אפענתיס בעסער פון נעווען נאטס נעבאבן.

דאך האבן זיי ניט נעקאנט אנטאפן די שטאלצ'ן מיר. דענען ווי ראש-השנה נעדאוונט אין די שול'ן ווי מען דארף דאוונען — מיט הארץ, מיט אמונה. אן האבן קיין שפע ניט אויס-נעבאבן.

זיי האבן קיינמאל ניט נעוואוסט פון אזא זאך, אז עס קאן זיין צופיל ברוט. אט, אדרבא, לאפיר, אינקראנטן, זיך אליין דערמאנען פון אונזערע קינדער-יאר: אין די וויינטע מקומות איז מזרח-אייראפע : האבן מיר ווען נעהונגערט דערפאר וואס ס'איז נעווען צופיל צו עסן ?

מיר זיינען מאקע קיינמאל ניט נע-ווען זאט, אבער די סיבה איז נעווען, וויל ס'איז ניט-נעווען וואס צו עסן !

* * *

אבער ריידנדיק צורית, איז עס ניט א פראגע פון הארץ, פון נשמה, פון אמר-נה : אלץ איז א פראגע פון נעשעפטס-מעפיקייט, וויינשאפטלאכער פינקט-לאכקייט פון טעכניק !

אזוי ווי קומען אונזערע מאטעס און זיידעס צו אזוינע אידיאלן ?

האבן זיי אויוואוסט פון "ארווארטוי-זונג" ווי מיר וויינן ? האבן זיי נעמאכט אזוי "בוסטן" זיינערע חזנים ? האבן זיי נעראכט א ידיעה פון אדרבר פון זיינער שול, פון פארקויפן "סיטס", פון בי-לעמ ?

"דער בארימטער חזן יאקעלע נארגל וועט ביי אונז פארבעטן אין אונזער ריינעם. לויפטיקן הא'. בעסטע סיטס פון מעפיקער פרויען, אלע מאדערנע צו אפיפראואומענטס. עלעקטריש שופר. דירעקטע ר א ד י א פארבינדונגען. שפריינקסטע אידיינונג. איר זויט ביי אונז ניכט פיט א נוט'ראל. צוספרוד-הייט נאראנטירט, אדער בעלט צוריק". אזוי "אדווארטייזן" מיר אונזערע יישים-נוראים, ניט אונזערע מאטעס און מיר האבן אויסגעדערט זיך "שפע". מיט פר-לע עמערס : א סך וויין, א סך קלייד'רע, א סך קאטשאפ אין א סך ארבעטער העכסט — כאפש וועדט ער דערפיר ! האבן זיי ניט א ווארטאפ דערפון אין, אז מען כאפט אן אבל'ן, ניטא וואס אנצוטאן, ניטא קיין ארבעט אין ניטא קיין פרנסה.

פון'ם "כל-טוב" איז נעווארן "קאל-טון", ניט פאר קיין מענטש נעדאכט . . .

* * *

אוואדע זיינען אונזערע מאטעס און זיידעס נעווען "ערשקערע אידן" פון אונז אן האבן אפענתיס בעסער פון נעווען נאטס נעבאבן.

דאך האבן זיי ניט נעקאנט אנטאפן די שטאלצ'ן מיר. דענען ווי ראש-השנה נעדאוונט אין די שול'ן ווי מען דארף דאוונען — מיט הארץ, מיט אמונה. אן האבן קיין שפע ניט אויס-נעבאבן.

זיי האבן קיינמאל ניט נעוואוסט פון אזא זאך, אז עס קאן זיין צופיל ברוט. אט, אדרבא, לאפיר, אינקראנטן, זיך אליין דערמאנען פון אונזערע קינדער-יאר: אין די וויינטע מקומות איז מזרח-אייראפע : האבן מיר ווען נעהונגערט דערפאר וואס ס'איז נעווען צופיל צו עסן ?

מיר זיינען מאקע קיינמאל ניט נע-ווען זאט, אבער די סיבה איז נעווען, וויל ס'איז ניט-נעווען וואס צו עסן !

* * *

אבער ריידנדיק צורית, איז עס ניט א פראגע פון הארץ, פון נשמה, פון אמר-נה : אלץ איז א פראגע פון נעשעפטס-מעפיקייט, וויינשאפטלאכער פינקט-לאכקייט פון טעכניק !

דער מיניסטער באהויפטעט, אז גר-טער פראגעס איז בין איצט נעמאכט נעווארן אין דער אראנזשטשמענט פאר די ארבעטסלאזע.

אינדיץ וועט ניט ווערן קאמו-ניסטיש, פארזיכערט גאנדי

פאריז, סעפט. 11. — מאהאטמא גאנדי, קעמפער פאר אינדישער באפרייאונג, סעפט. 11 (איטא).— אן אפל פאר פרידן און אחדות צווישן אלע ראסן און גלויבנס איז נעכטן נעקויבלט נעווארן פון שיף "דאדישטוא-נא" פון מאהאטמא גאנדי, אינדישער פירער, וועלכער דערנענטערט זיך צו פראנקרייכס ברעגן. אויפן וועג קיין לאנדאן, צו דער אינדישער קאנפערענץ.

"פאלעסטינע איז א הייליק לאנד פאר אידן, קריסטן און מוסולמאנער פון אלע צייטן אן", — האט גאנדע טע-לעגראף פון דער שיף דאדישטוא-נא פירט אים קיין מארסעל, פון וואו-נען ער וועט דורך פראנקרייך פארוועצן זיין רייזע קיין לאנדאן.

מארסעל, סעפט. 11. — די היגע פאליציי גרייט זיך צו א פארנומענעם מאל מארגן, ווען גאנדי קומט אהער פון אויס'ן וועג קיין לאנדאן. א סך דעלע-גאציעס, וועדט דערוואדטעט, וועלן זיך פאר אים פארשטעלן.

גאנדי, וועדט פארשטאנען, וועט ניט נעמען דעם דעלעמעסיק אינדישער עפק-פרעס צוג פון מארסעל קיין פאריז, וויל ער האט ניט קיין דרוסן קלאם. ער וועט אפאהרן מיט'ן דרוסן קלאם אין א שפעטערדיק צוג.

נצאל ארבעטסלאזע שטארק איבערנעטריבן, זאגט מיניסטער

אטאוואע, סעפט. 11. — האט גידעאן ראבאווא, ארבעטס מיניסטער, באקלאגט זיך, אז די צאל ארבעטסלאזע איינמאל באשלאסן צו וואדטן א נאנצע נאכט הושענא-רבא און אבטונג נעבן וועג די הימלען שפאלטן זיך. און אזוי ווי אז מען כאפט אדיין דעם מאמענט און מען דריקט אוים א וואונש וועדט ער דערפילט, וועט ער שוין ווייס וואס צו ווינשן . . .

האט ער צוגעהרט די סעקונדע וועג די הימלען שפאלטן זיך. און האט נאך אזא סך אויסשרייען "כל-טוב" (אלראם גוסם).

איז ער אבער צו אלע צרות נעווען א אפנאפוואטער, און איבער דעם, און אפשר אויך איבער זיין נערוועזיטעט און אילענדש. ער זאל חלילה ניט פארשפעטיקן, האט ער אויסגערעדט "קאל-טון".

נו, פרעגט שוין ניט : זיין בקשה איז דערפילט נעווארן אויף דעם פיינסטן אופן. דער איד, ניט פאר קיין אידן נעדאכט, האט נעקראפן א קאפ פיט קאל-טעגעס, או ס'איז נעווען א צער צו קומען.

* * *

אוואדע קאנען מיר זיך ניט פאר-גלייכן צו יענעם אידלית, דעם קמצן, — מיר זיינען פיינערע מענטשן פון אים. אבער פארט האט מיט אונז פאסירט עטוואס אבנעמע, — צי מיר האבן נע-פאנגען מיט אונזערע פראאיקייט ראש-השנה-קידוש תפילות, צי מיר האבן זיך צוגעשיילט אין ניט צייט נעהאט צו דערקלערן נעווי וואס מיר ווייל.

אבער מיר האבן, אין א שלימ'מזל-דיקער שעה אנגענראפן — אויף א שעה רצון . . . וועג בקשות און וואונשן וועדט ערפילט.

אזוי מיר אויסנעדערט זיך "שפע", אזוי מיר האבן נעקראפן "שפע" מיט פר-לע עמערס : א סך וויין, א סך קלייד'רע, א סך קאטשאפ אין א סך ארבעטער העכסט — כאפש וועדט ער דערפיר ! האבן זיי ניט א ווארטאפ דערפון אין, אז מען כאפט אן אבל'ן, ניטא וואס אנצוטאן, ניטא קיין ארבעט אין ניטא קיין פרנסה.

פון'ם "כל-טוב" איז נעווארן "קאל-טון", ניט פאר קיין מענטש נעדאכט . . .

* * *

אוואדע זיינען אונזערע מאטעס און זיידעס נעווען "ערשקערע אידן" פון אונז אן האבן אפענתיס בעסער פון נעווען נאטס נעבאבן.

דאך האבן זיי ניט נעקאנט אנטאפן די שטאלצ'ן מיר. דענען ווי ראש-השנה נעדאוונט אין די שול'ן ווי מען דארף דאוונען — מיט הארץ, מיט אמונה. אן האבן קיין שפע ניט אויס-נעבאבן.

זיי האבן קיינמאל ניט נעוואוסט פון אזא זאך, אז עס קאן זיין צופיל ברוט. אט, אדרבא, לאפיר, אינקראנטן, זיך אליין דערמאנען פון אונזערע קינדער-יאר: אין די וויינטע מקומות איז מזרח-אייראפע : האבן מיר ווען נעהונגערט דערפאר וואס ס'איז נעווען צופיל צו עסן ?

מיר זיינען מאקע

ציוניזם אויף דער שוועל פון א נייער תקופה

(דער איבערנאגן פון פארטיי־ציוניזם צו אן אקטיוון פאלקס־ציוניזם)
פון הרב יהודא ליב זלאטניק

ע ר ש ט ע ר א ר ט י ק ל

דר. ווייצמאנס אויפקנאפן פון דער ציוניסטישער פידעראשאפט איז זיכער פון אויסערגעוויינלעקער באדייטונג.

די פאלקסישטימונג איז נאך צו פרייה אין אינזער מחנה אום ווי זאלן קאנען ווישן דאויסער אויפקנאפן באמתיג; ווען פארעפט דאס ביי נאנץ ווייניג מיט זעלבסט־פארשטענדליכקייט אויפצוקלערן דעם ציוניסטישע קאנגרעס־וועלט אז ווייצמאן אויסגיי ווייזט געוואלטיג מיט פארגעניגן אן גוטן מוט.

מען פארעפט דאס ביי די מערסטע קאנגרעסן איז זיין אויפוואל פארעפט תוכפון ערשט נאך לאנגע שווערישע צוזאמענקונפטן. אין נאנץ קאפיטן איז פיל ביטערקייט, אין נאנץ אפט איז דאס טעגליכע נעמאכט נעוואר דורכדעם ווען א נדויסע טייל פון קאנגרעס האט זיך נאמיר אפנעי פון שטימען. עס האט אויך נעי טראפן דאס פון פארטיי־טעראטיק אן פאדרוס אין אויפמאך אינקאנגרעס אנטי קאפיטן אז ווייצמאן איז נאר נאך פאר'ן שיום. הייסט עס אויא דאס דער ציוניסטישער אינהאלט פון דער פאלקסיזם איז ווייצמאן איז פון קאנגרעסן איז זיין אויפוואל פארעפט נאר פאר'ן שיום. הייסט עס אויא דאס דער ציוניסטישער אינהאלט פון דער פאלקסיזם איז ווייצמאן איז נאך נאנץ ווייניג פון קאנגרעס־דעלעגאטן וועלכע זענען נאך נישט אין קלאר וועגן דעם ווי זיי זאלן שטימען. עס האט אויך נעי טראפן דאס פון פארטיי־טעראטיק אן פאדרוס אין אויפמאך אינקאנגרעס אנטי קאפיטן אז ווייצמאן איז נאך

זאל דער נייער יאר אייך
ברייננען פרייד און גליק !

פאר אייערע ניי יאר מאָלצייטן וועט ווינדזאר זאלץ
אַרויסברייננען די דעליקאטע נאטירלאכע פלייוואָרס
זיכער און וואונדערבאר. עס איז מער פון 99% ריין,
באשלאָסן צו נוצן עס טעגלאך פאר יעדן צוועק !
עס איז שטרייניג כשר לויטן אידישן דין, און עס
ווערט געוויס פון די מאכע פארטיקולארע אידישע
פאטרייאָטן איבעראל.

אנדערע באליבטע
ברענדס
ווינדזאר אייאדיזד זאלץ
דערלאזט ניט צו קיין גנידער
ריגאל טייבל זאלץ
שיט זיך פרי
שרייבט נאך א
פרייען ביכל
"דער ראמאנס פון זאלץ" . . . זאלץ צונעמבו
א סך ספעציעלע נוצן פאר זאלץ
אויכלכע ווי . . . זאלץ צונעמבו
צו וואסער וועט האלטן נעשיידיג
נע בלומען פרישע א סך לייננער.

ווינדזאָר
אייאדייזד
זאלץ
CANADIAN INDUSTRIES LTD.
WINDSOR, ONTARIO

די כנסת ישראל סיסטעדהוד
ווינשט אלע אירן פון ווינניפעג און פון דער נאנצער וועלט
א געזונטן, פרייליכן און גליקלאכן ניי יאר
פארנעסט ניט צו קוקען צו אונזער
ערשטער טיי פון סעזאן
אין הויז פון מרם. שמיטלמאן, 483 פלאָרא עוועניו
מיטוואָך דעם 16טן סעפטעמבער
פון 2.30 ביז שפעט אין אוונט
קומט און העלפט דו יענעמ וועלכע ניטיקן זיך אין אייער הילף
און נאט וועט אייך העלפן.

מיר שיקן אונזערע צאלרייכע אידשע פרייַנט און
קאסטאמערס
די בעסטע וואונשן צו
ראש-השנה
און דרוקן אויס די האפענונג, אז דאס נייע יאר וועט פאר
זיי ברייננען א פערפעקט פון גרויס גליק
און פראספעריטעט.
די דאזיקע קאמפאני באט אן די גרעסטע וועלט
און באדינונג אין יעדער באשרייבונג
פון ארבעט־קלייד
The Western King
Manufacturing Co.
Limited
Winnipeg Manitoba

מיר ווינשן איך אלעמען א פרייליכן ניי יאר
J. H. M. CARSON
מאנופעקטשורערס פון ארטיפישעל לימבס, טראפעס און
ארטהאפעדיק איינריכטונגען
טעלעפאן 39 048
עופריינהייט נאדאנטירט
עסאבלישד אין 1900
338 COLONY STREET WINNIPEG

לשנה טובה תכתבו
די גוט באקאנטע
מר. און מרס.
וועריטליף
פון דער
סטאר גראסערי
448 סעלקירק עוועניו
טעלעפאן 52 662

באנוין זיך מיט דער געלעגנהייט
צו אויסדריקן וויערע הארציקע
וואונשן צו אלע זייערע פרייַנט
און קאסטאמערס פאר א
גוטן שפיז
— גוט סערווירט
— מעסיקע פריין

אננענעמע אומנעבונג, גוטע
שפיזן, פארזיכטיק צוגענעריי,
גוט סערווירט און אויסערוועניי־
לאך מעסיק אין פריין, אין א
קאמבינאציע וואס ברייננט מער־
נית שלאנג זיך קיין על־מצא אין האר־
צען, נאר מיר זאלן אלע זיין אין אוא
צופרידענער לאנג, אז עס זאל ניט זיין
קיין פלאץ פאר אומנערעכטיקייט.
דערוויַיל האט מיר א גוט יאר !

פון מארים גוסין
זינדיקע מחשבות צום נייעם יאר

וואס וואלטן מיר נעטאן וועז מיר וואלטן ניט נעווואוסט פון קיין ראש השנה אן יום־כיפור ?

דער זין פון מענשלאכן לעבן, פון יושר און נערעכטיקייט, וואלט דאך נעווען א באנקראָט, וועז מיר וואלטן זיך ניט נעקאנט טרייסטן מיטן נע־דאנק, אז מיר וועלן זיך קאנען אויס־קויפן פון אונזערע זינד מיט א נרבה פון עטלאכע נראשן, מיט שיינקען צו א בארוועסן א פאר צערייסענע שיך, טרא־נען אויף זיך נעזעלשאפטלאכע אח־רייט'ן, אריסווערפן עטלאכע פונט וועריפיקע קארטאפל, ציימענווייז, צו א הונערקיך. עפעס א קליינקיי־טים "מעשים טובים" וואלט דאך די מענשהייט נע־ווען א מוסטער פון דער שויערלאכ־סטער אומפענשלאכקייט !

און אפשר ?

אפשר . . וועז מענשן וואלטן ניט נעווואוסט פון קיין נלוזבנס, פון קיין שבר פאר מעשים טובים, וואלט מען דאמאלס ניט נעווואוסט פון קיין מעשים רעים, וואלטן מענשן ניט נע־וואנט צו באנירן קיין נעמיינהייט, ווייל זיי וואלטן ניט נעווואוסט פון אזא נעלענהייט ווי צו פארדעקן זייר ערע עוולות מיט א מאנטל פון תשר־בה, תפילה וצדקה.

אבער דאס זיינען, רחמנא לצלן, אפיקורסישע נעדאנקען. עס איז דא א יצר הרע און ער האט אויך עפעס צו זאנן, אוי זאנט ער !

יא, א וואונדערבארע דערפינדונג איז ראש השנה און יום כיפור — טע־ווען כלכך נישן א נעלענהייט אפצר־טרייסלען פון זיך דעם שוועב פון אננעוואלטע עבירות פאר א נאנץ יאר און ווידער א פרישי־צאפלדיקצע־לייטערטער אריינוואדרן זיך אינ'ם ים פון זינד — פארנעסנגנס, וואס אפי־לו די סאמע "הייליקע" האבן ניט קיין כחות בייצושטיין קענן זיי.

אויב עס איז שווער צו זיין א איד, איז עס זיכער ניט אויפן אמעריקאנער קאנסטינענט. דער נעשעפטס נייסט האט דא דערנרייכט די העכסטע שטו־פע, אוי. די דאזיקע "עפישיענסי" האט זיך נאנץ נוט איינגעבירנערט אויף אין דער ימים נוראים אינדוסטריע, וואו איר קרינט פונקט אזא נוטע באי־דינונג ווי, למאיר זאנן, אין עי ערשט קלאסיקן דעפארטאראן, אדער אין א נרויסן דעפארטמענט נעשעפט.

איר זיים צופעליק, למשל, נעבאהן נעוווהנן ביי אידישע עלטערן, אוז איר האט נעהערט ערנעץ זאנן, אז עס איז פאראן אזא זאך ווי א נאט, מיט נן־עדן, מיט א ניהנום אוז מיט אלע אנ־דערע אזעלכע זאכן. אבער ביי קיין אידישקיים, אוז איר האט נעהערט זא־נען, אז ראש־השנה אוז יום־כיפור זיי־נען טעג אין וועלכע מען דארף תפילה זאנ. דארפט איר טאן בלויז איין זאך — פארנאנען זיך מיט א בילעט אין א שול אדער ערנעץ אין א מקוה, אוי. אז דאס האפ איבעריקע מענט איר אייך שוין פארלאזן אויפן פרעזידענט מיטן קא־מיטעט פון דער שול, — זיי וועלן אייך שוין פארזארנן מיט א "כתיבה וחתי־מה טובה". זיי וועלן שוין פאר אייך פארזארנן א שליח צבור, "א בארימטן מנגן, א זיסן הארציקן בעל תפילה, מיט א ספעציפישן נוסח", אזעלכער, וועלכער האט שוין קאמוניקאציעס מיטן רבונו של עולם פון כמה יארן אן ער וויסט שוין דעם צונאנג אין די "הויכע פענסטער".

און איר ? נאר־נישט !

איר האט נעקויפט א בילעט, באי צאלט פאר א פלאץ אין שול, און פטור. דער שמש וועט אייך שוין פאר־זארנן מיט א טלית, מיט א מחזור, אפילו מיט א יארמעלקע. איר קאנט קומען אין שול אדער ניט, דער דראב־לאזער טעלעגראף, דער שליח ציבור, וועט שוין "באדאביסטעווען" פאר אייך פאר א כתיבה וחתימה טובה. — אזוי פארזיכערן די פרעזידענטן מיט די קאמיטעט פון די שולן און מניינים אוז, אז א פרעזידענט זאנט, דארפט איר ווין זיין, אין נעזונט ! הלמאי הואוער, צוגעזאנט פראספעריטעט און — אט האט איר עס !

וועז אייך וואלט נעזונט "עפעס א מאכער", עפעס א שטיקל בוכהאלטער, אדער וועלכער עס איז אנדער טשי־נעזונק אינ'ם בית הין של מעלה, וואלטן איך נעלאכט דאס נרעסטע נע־לעכטער וועז אייך וואלט דערהערט מיר־נע אמעריקאנער אוז קאנאדער מת־פללים זאנן : "אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו".

פרעמט, למשל, א ליאדע שרייבערל אין ווינניפעג, אדער אזא איינעם אין נירידארק, אדער וואו ער זאל ניט זיין — וואס ער דענקט וועגן זיך, וועט איר איבערראשט וועלן צו הערן פון אים, או ער איז די קרוין פון דער אי־רישער ליטעראטור, קאנט איר גלויבן אזא באשעפענים, וועגן ער שרייבט מיט אונטערגעדראכענע קני אין שול דאש השנה אוז זאנט :

"פאטער אונזער האר, דערמאן זיך אז מיר זיינען ניט מער ווי ערד", נו, יא, גלויבט אים אויך נאכנוט, אז ער מיינט דאס מיט אן אמת — דער בלאפער, וועלכער מיינט, אז ער קאן נעמען דעם פלר מלכי המלכים אויף דער העצקע.

נאר ווייניקער וואלט איך נעגלויבט אונזערע ווייבער, אז זיי זאלן אויף זיך אליין זאנן, אז זיי זיינען בלאטע, שטויב אין רויך, נארנישט ! "מאמיטי לייזדים" וועלכע מוון פאר־צייכענען אין די "נאועטן" יערע לע־פעלע טיי וואס זיי טרינקען אוים, קאנען זיך נישט דערנידערינן פון אזוי הויך !

אבער דאס זיינען, רחמנא לצלן, אפיקורסישע נעדאנקען. עס איז דא א יצר הרע און ער האט אויך עפעס צו זאנן, אוי זאנט ער !

יא, א וואונדערבארע דערפינדונג איז ראש השנה און יום כיפור — טע־ווען כלכך נישן א נעלענהייט אפצר־טרייסלען פון זיך דעם שוועב פון אננעוואלטע עבירות פאר א נאנץ יאר און ווידער א פרישי־צאפלדיקצע־לייטערטער אריינוואדרן זיך אינ'ם ים פון זינד — פארנעסנגנס, וואס אפי־לו די סאמע "הייליקע" האבן ניט קיין כחות בייצושטיין קענן זיי.

אויב עס איז שווער צו זיין א איד, איז עס זיכער ניט אויפן אמעריקאנער קאנסטינענט. דער נעשעפטס נייסט האט דא דערנרייכט די העכסטע שטו־פע, אוי. די דאזיקע "עפישיענסי" האט זיך נאנץ נוט איינגעבירנערט אויף אין דער ימים נוראים אינדוסטריע, וואו איר קרינט פונקט אזא נוטע באי־דינונג ווי, למאיר זאנן, אין עי ערשט קלאסיקן דעפארטאראן, אדער אין א נרויסן דעפארטמענט נעשעפט.

איר זיים צופעליק, למשל, נעבאהן נעוווהנן ביי אידישע עלטערן, אוז איר האט נעהערט ערנעץ זאנן, אז עס איז פאראן אזא זאך ווי א נאט, מיט נן־עדן, מיט א ניהנום אוז מיט אלע אנ־דערע אזעלכע זאכן. אבער ביי קיין אידישקיים, אוז איר האט נעהערט זא־נען, אז ראש־השנה אוז יום־כיפור זיי־נען טעג אין וועלכע מען דארף תפילה זאנ. דארפט איר טאן בלויז איין זאך — פארנאנען זיך מיט א בילעט אין א שול אדער ערנעץ אין א מקוה, אוי. אז דאס האפ איבעריקע מענט איר אייך שוין פארלאזן אויפן פרעזידענט מיטן קא־מיטעט פון דער שול, — זיי וועלן אייך שוין פארזארנן מיט א "כתיבה וחתי־מה טובה". זיי וועלן שוין פאר אייך פארזארנן א שליח צבור, "א בארימטן מנגן, א זיסן הארציקן בעל תפילה, מיט א ספעציפישן נוסח", אזעלכער, וועלכער האט שוין קאמוניקאציעס מיטן רבונו של עולם פון כמה יארן אן ער וויסט שוין דעם צונאנג אין די "הויכע פענסטער".

און איר ? נארנישט !

איר האט נעקויפט א בילעט, באי צאלט פאר א פלאץ אין שול, און פטור. דער שמש וועט אייך שוין פאר־זארנן מיט א טלית, מיט א מחזור, אפילו מיט א יארמעלקע. איר קאנט קומען אין שול אדער ניט, דער דראב־לאזער טעלעגראף, דער שליח ציבור, וועט שוין "באדאביסטעווען" פאר אייך פאר א כתיבה וחתימה טובה. — אזוי פארזיכערן די פרעזידענטן מיט די קאמיטעט פון די שולן און מניינים אוז, אז א פרעזידענט זאנט, דארפט איר ווין זיין, אין נעזונט ! הלמאי הואוער, צוגעזאנט פראספעריטעט און — אט האט איר עס !

וועז אייך וואלט נעזונט "עפעס א מאכער", עפעס א שטיקל בוכהאלטער, אדער וועלכער עס איז אנדער טשי־נעזונק אינ'ם בית הין של מעלה, וואלטן איך נעלאכט דאס נרעסטע נע־לעכטער וועז אייך וואלט דערהערט מיר־נע אמעריקאנער אוז קאנאדער מת־פללים זאנן : "אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו".

פרעמט, למשל, א ליאדע שרייבערל אין ווינניפעג, אדער אזא איינעם אין נירידארק, אדער וואו ער זאל ניט זיין — וואס ער דענקט וועגן זיך, וועט איר איבערראשט וועלן צו הערן פון אים, או ער איז די קרוין פון דער אי־רישער ליטעראטור, קאנט איר גלויבן אזא באשעפענים, וועז ער שרייבט מיט אונטערגעדראכענע קני אין שול דאש השנה אוז זאנט :

"פאטער אונזער האר, דערמאן זיך אז מיר זיינען ניט מער ווי ערד", נו, יא, גלויבט אים אויך נאכנוט, אז ער מיינט דאס מיט אן אמת — דער בלאפער, וועלכער מיינט, אז ער קאן נעמען דעם פלר מלכי המלכים אויף דער העצקע.

נאר ווייניקער וואלט איך נעגלויבט אונזערע ווייבער, אז זיי זאלן אויף זיך אליין זאנן, אז זיי זיינען בלאטע, שטויב אין רויך, נארנישט ! "מאמיטי לייזדים" וועלכע מוון פאר־צייכענען אין די "נאועטן" יערע לע־פעלע טיי וואס זיי טרינקען אוים, קאנען זיך נישט דערנידערינן פון אזוי הויך !

אבער דאס זיינען, רחמנא לצלן, אפיקורסישע נעדאנקען. עס איז דא א יצר הרע און ער האט אויך עפעס צו זאנן, אוי זאנט ער !

יא, א וואונדערבארע דערפינדונג איז ראש השנה און יום כיפור — טע־ווען כלכך נישן א נעלענהייט אפצר־טרייסלען פון זיך דעם שוועב פון אננעוואלטע עבירות פאר א נאנץ יאר און ווידער א פרישי־צאפלדיקצע־לייטערטער אריינוואדרן זיך אינ'ם ים פון זינד — פארנעסנגנס, וואס אפי־לו די סאמע "הייליקע" האבן ניט קיין כחות בייצושטיין קענן זיי.

אויב עס איז שווער צו זיין א איד, איז עס זיכער ניט אויפן אמעריקאנער קאנסטינענט. דער נעשעפטס נייסט האט דא דערנרייכט די העכסטע שטו־פע, אוי. די דאזיקע "עפישיענסי" האט זיך נאנץ נוט איינגעבירנערט אויף אין דער ימים נוראים אינדוסטריע, וואו איר קרינט פונקט אזא נוטע באי־דינונג ווי, למאיר זאנן, אין עי ערשט קלאסיקן דעפארטאראן, אדער אין א נרויסן דעפארטמענט נעשעפט.

איר זיים צופעליק, למשל, נעבאהן נעוווהנן ביי אידישע עלטערן, אוז איר האט נעהערט ערנעץ זאנן, אז עס איז פאראן אזא זאך ווי א נאט, מיט נן־עדן, מיט א ניהנום אוז מיט אלע אנ־דערע אזעלכע זאכן. אבער ביי קיין אידישקיים, אוז איר האט נעהערט זא־נען, אז ראש־השנה אוז יום־כיפור זיי־נען טעג אין וועלכע מען דארף תפילה זאנ. דארפט איר טאן בלויז איין זאך — פארנאנען זיך מיט א בילעט אין א שול אדער ערנעץ אין א מקוה, אוי. אז דאס האפ איבעריקע מענט איר אייך שוין פארלאזן אויפן פרעזידענט מיטן קא־מיטעט פון דער שול, — זיי וועלן אייך שוין פארזארנן מיט א "כתיבה וחתי־מה טובה". זיי וועלן שוין פאר אייך פארזארנן א שליח צבור, "א בארימטן מנגן, א זיסן הארציקן בעל תפילה, מיט א ספעציפישן נוסח", אזעלכער, וועלכער האט שוין קאמוניקאציעס מיטן רבונו של עולם פון כמה יארן אן ער וויסט שוין דעם צונאנג אין די "הויכע פענסטער".

און איר ? נארנישט !

איר האט נעקויפט א בילעט, באי צאלט פאר א פלאץ אין שול, און פטור. דער שמש וועט אייך שוין פאר־זארנן מיט א טלית, מיט א מחזור, אפילו מיט א יארמעלקע. איר קאנט קומען אין שול אדער ניט, דער דראב־לאזער טעלעגראף, דער שליח ציבור, וועט שוין "באדאביסטעווען" פאר אייך פאר א כתיבה וחתימה טובה. — אזוי פארזיכערן די פרעזידענטן מיט די קאמיטעט פון די שולן און מניינים אוז, אז א פרעזידענט זאנט, דארפט איר ווין זיין, אין נעזונט ! הלמאי הואוער, צוגעזאנט פראספעריטעט און — אט האט איר עס !

וועז אייך וואלט נעזונט "עפעס א מאכער", עפעס א שטיקל בוכהאלטער, אדער וועלכער עס איז אנדער טשי־נעזונק אינ'ם בית הין של מעלה, וואלטן איך נעלאכט דאס נרעסטע נע־לעכטער וועז אייך וואלט דערהערט מיר־נע אמעריקאנער אוז קאנאדער מת־פללים זאנן : "אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו".

פרעמט, למשל, א ליאדע שרייבערל אין ווינניפעג, אדער אזא איינעם אין נירידארק, אדער וואו ער זאל ניט זיין — וואס ער דענקט וועגן זיך, וועט איר איבערראשט וועלן צו הערן פון אים, או ער איז די קרוין פון דער אי־רישער ליטעראטור, קאנט איר גלויבן אזא באשעפענים, וועז ער שרייבט מיט אונטערגעדראכענע קני אין שול דאש השנה אוז זאנט :

"פאטער אונזער האר, דערמאן זיך אז מיר זיינען ניט מער ווי ערד", נו, יא, גלויבט אים אויך נאכנוט, אז ער מיינט דאס מיט אן אמת — דער בלאפער, וועלכער מיינט, אז ער קאן נעמען דעם פלר מלכי המלכים אויף דער העצקע.

נאר ווייניקער וואלט איך נעגלויבט אונזערע ווייבער, אז זיי זאלן אויף זיך אליין זאנן, אז זיי זיינען בלאטע, שטויב אין רויך, נארנישט ! "מאמיטי לייזדים" וועלכע מוון פאר־צייכענען אין די "נאועטן" יערע לע־פעלע טיי וואס זיי טרינקען אוים, קאנען זיך נישט דערנידערינן פון אזוי הויך !

אבער דאס זיינען, רחמנא לצלן, אפיקורסישע נעדאנקען. עס איז דא א יצר הרע און ער האט אויך עפעס צו זאנן, אוי זאנט ער !

יא, א וואונדערבארע דערפינדונג איז ראש השנה און יום כיפור — טע־ווען כלכך נישן א נעלענהייט אפצר־טרייסלען פון זיך דעם שוועב פון אננעוואלטע עבירות פאר א נאנץ יאר און ווידער א פרישי־צאפלדיקצע־לייטערטער אריינוואדרן זיך אינ'ם ים פון זינד — פארנעסנגנס, וואס אפי־לו די סאמע "הייליקע" האבן ניט קיין כחות בייצושטיין קענן זיי.

אויב עס איז שווער צו זיין א איד, איז עס זיכער ניט אויפן אמעריקאנער קאנסטינענט. דער נעשעפטס נייסט האט דא דערנרייכט די העכסטע שטו־פע, אוי. די דאזיקע "עפישיענסי" האט זיך נאנץ נוט איינגעבירנערט אויף אין דער ימים נוראים אינדוסטריע, וואו איר קרינט פונקט אזא נוטע באי־דינונג ווי, למאיר זאנן, אין עי ערשט קלאסיקן דעפארטאראן, אדער אין א נרויסן דעפארטמענט נעשעפט.

איר זיים צופעליק, למשל, נעבאהן נעוווהנן ביי אידישע עלטערן, אוז איר האט נעהערט ערנעץ זאנן, אז עס איז פאראן אזא זאך ווי א נאט, מיט נן־עדן, מיט א ניהנום אוז מיט אלע אנ־דערע אזעלכע זאכן. אבער ביי קיין אידישקיים, אוז איר האט נעהערט זא־נען, אז ראש־השנה אוז יום־כיפור זיי־נען טעג אין וועלכע מען דארף תפילה זאנ. דארפט איר טאן בלויז איין זאך — פארנאנען זיך מיט א בילעט אין א שול אדער ערנעץ אין א מקוה, אוי. אז דאס האפ איבעריקע מענט איר אייך שוין פארלאזן אויפן פרעזידענט מיטן קא־מיטעט פון דער שול, — זיי וועלן אייך שוין פארזארנן מיט א "כתיבה וחתי־מה טובה". זיי וועלן שוין פאר אייך פארזארנן א שליח צבור, "א בארימטן מנגן, א זיסן הארציקן בעל תפילה, מיט א ספעציפישן נוסח", אזעלכער, וועלכער האט שוין קאמוניקאציעס מיטן רבונו של עולם פון כמה יארן אן ער וויסט שוין דעם צונאנג אין די "הויכע פענסטער".

און איר ? נארנישט !

איר האט נעקויפט א בילעט, באי צאלט פאר א פלאץ אין שול, און פטור. דער שמש וועט אייך שוין פאר־זארנן מיט א טלית, מיט א מחזור, אפילו מיט א יארמעלקע. איר קאנט קומען אין שול אדער ניט, דער דראב־לאזער טעלעגראף, דער שליח ציבור, וועט שוין "באדאביסטעווען" פאר אייך פאר א כתיבה וחתימה טובה. — אזוי פארזיכערן די פרעזידענטן מיט די קאמיטעט פון די שולן און מניינים אוז, אז א פרעזידענט זאנט, דארפט איר ווין זיין, אין נעזונט ! הלמאי הואוער, צוגעזאנט פראספעריטעט און — אט האט איר עס !

וועז אייך וואלט נעזונט "עפעס א מאכער", עפעס א שטיקל בוכהאלטער, אדער וועלכער עס איז אנדער טשי־

תרצ"ב לשנה טובה תכתבו 5692
מיר נוצן אויס די נעלעגנהייט צו אויסדריקן אונזער דאנקבארקייט צו
אלע אונזערע קאסטאמערס און וויינשן אלע אידן
א ניי יאר פון נעזונט, ערפאלג און פרנסה

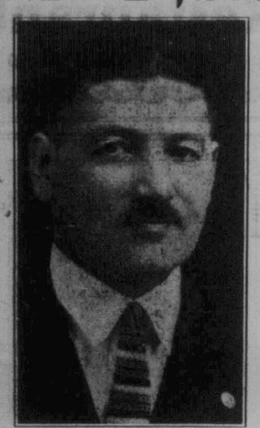

אלע פראדוקטן וואס ווערן נעמאכט פון אונז זען־טראגן אויף זיך אונזער סטעמפ, זיינען
די בעסטע אויף דעם אמעריקאנעם קאנטינענט.
וויל

פרעזידענט און מענעדזשער
אונזערע פראדוקטן זיינען נעזיכערט
דורך א דאמיניאן רענירונגס אינ־
ספעקטאר, וועלכער איז שטענדיק אין
פעקטארי, אין זעם, אז בלויז די ריינ־
סטע און פרישסטע פליישן זאלן נע־
נוצט ווערן. אונזער רענירונגס אינ־
ספעקטאראט נומער איז 37.
וועז איר קויפט איין אייערע דעלי־
קאטעסן אין סטאר, פרענט פאר אונ־
זערע פראדוקטן און זעט אז זיי זאלן
האבן אונזער לייבל, ווייל דאס זיינען
ריין קאנארער פראדוקטן, נעמאכט אין
מאניטאבא, וואו עס זיינען באשעפ־
טיקט 25 פאמיליעס.

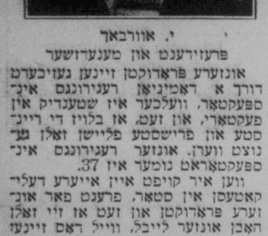

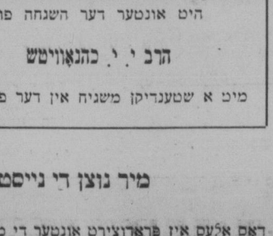

מיר לאזן וויסן אלע אידן אין ווינניפעג און
קאנטרי אז מיר האבן דערהאלטן צוויי קארס
פרישע אלאסקא
שמאלץ הערינג
די בעסטע וואס ווינניפעג האט ווען אמאל נעהאט
שיקט אריין אייערע אדרעסן גלייך
Chicago Kosher Sausage Mfg. Company, Ltd.
358-360 FLORA AVENUE TELEPHONE 54 015 WINNIPEG, MANITOBA

די שטרייניגסטע כשרות ווערט ביי אונז אפגע־
היט אונטער דער השגחה פון
הרב י. י. כהנאוויטש
מיט א שטענדיקן משגיח אין דער פעקטארי

מיר נוצן די נייסטע מעטאדן — שטרייניג כשר

דאס אלעס איז פראדוצירט אונטער די מאדערנסטע באדינונגען, לויט די נייסטע מעטאדן וואס וועלן רעקאמענדירט פון די העכערע און דערמאנע מעדיצינישע אוטאריטעטן, נעמאכט אונ־טער אויפזיכט פון א ראמיניאן נאוורנמענט אינספעקטאר, און אין אנקלאנג מיט די שטרייניגסטע פאדערונגען פון כשרות מיט א שטענדיקן משגיח אין דער פעקטארי.

נעדיינקט נעדיינקט נעדיינקט

וועז איר קויפט אונזערע פראדוקטן זיים איר זיכער מיט דער כשרות, ריינקיים, און חוץ דעם גיט איר א מעגלאכקייט צו פארקלענערן די ארבעסלאזיקיים, ווייל אלעס ווערט נעמאכט אין אונזע פעקטארי. מיר נוצן הינע פליישן און אלע אנדערע מאטעריאלן וואס ווערן נעמאכט דא אין שטאט. אין הוץ דעם וואס איר העלפט אונזערע אייגענע פינק און צוואנ־ציק פאמיליעס צו מאכן א לעבן, גיט איר אויך א מעגלאכקייט פאר פילע אנדערע אין שטאט צו מאכן א לעבן און אזוי אהרם צו העלפן ליין דאס פראבלעם פון ארבעסלאזיקיים.

קאמף איבער העגעמאָניע צווישן איד. שבטים פון די עלטסטע צייטן ביז צו דער קעגנוואַרט

פון מ. קארפ

1. די תנ"ך תקופה

פון די אנאָנסן פון דעם אראבישן מדבר, פון די לענדער ארום דעם פרת און חדקל, האָבן אויסגעוואנדערט פאר־שיידענע גרופן פון סעמיטישע שבטים קיין מערב. די וואנדערנדע שבטים האָ־בען גערעדט די זעלבע שפראך, גע־פירט דעם זעלבן לעבנסשטייגער, און געהאט די זעלבע זיטן און מנהגים. נאָר די נעמען זיינען געווען די איינ־ציקע סמנים וואָס האָבן געמאכט דעם חילוק צווישן זיי.

לעבנדיק אלס פאסטוכער האָבן די וואנדערער ניט געקאָנט, בלייבן אויף איין שטענדיקן וואוינאָרט; זיי האָבן געדארפט זוכן נייע פאשע און ברונע־מער פאר די סטאדעס שאף. אין קאמף פאר ווייץ פלעצער האָבן די קרוב'שע שבטים געלעבט ניט תמיד בשלום. מען האָט זיך געשלאָגן איבער א גרי־נער לאָנקע, איבער א ברונעם. דאָס איז געווען די הויפט סיבה וואָס די קרוב'־שע שבטים און משפחות האָבן זיך פאפרעמדט מיט דער צייט. אין אזא מצב האָבן די סעמיטישע שבטים גע־לעבט אין דעם אראבישן מדבר, ארם, עבר הירדן, סני און א. וו.

אין דעם ספר בראשית ווערט דער־ציילט ווי תרח האָט פארלאָזט זיין געבורטסאָרט, אור כשדים, און מיט זיינע קינדער אויסגעוואנדערט קיין צפון מערב, וואו אויפן וועג האָבן טייל קינדער אויפגעשלאָגן זייערע געצעלטן און דאָרט זיך באזעצט. דאָן ווען איי־נער פון זיינע זין, אברהם, מיט זיין פלימעניק לוט זיינען אריבער דעם יר־דן. באלד איז אויסגעבראָכן א קריג צווישן דער משפחה, טאקע צוליב פאָ־שע, און לוט האָט זיך אויף תמיד אָפּ־געטיילט פון אברהם.

פון די שמ'שע שבטים איז מיט דער צייט געוואָרן צוויי הויפט גרופן, די אין מזרח זייט, ווי אשור, בבל, ארם, אראבישע שבטים, עמון, מואב, און די מערב באקאנטע אונטערן נאָמען עברים. צווישן די עברים האָבן זיך גערעכנט די בני אברהם, מדין, צדן, ישמעל, עשו, עמלק און ישראל, אָדער בני יעקב. פיל פון די עברים, איבער־הויפט די בני ישראל, זיינען ווידער אויסגעוואנדערט קיין גושן; ווי די תורה דערציילט אונז איז די איינציקע סיבה פון דער אימיגראציע קיין מצ־רים געווען — דער הונגער.

די בני ישראל אין מצרים מיט די אלע איבעריקע שבטים פון די עברים "ערב רב" וואָס האָבן אין משך פון א לאנגער צייט געלעבט דאָרט, האָבן זיך פארטיילט אין פארשיידענע שב־טים. לויט דער מסורה איז די פאר־טיילונג געווען אזוי: צען וועלטלאכע שבטים פון יעקב־ישראל, איינער פון דעם זעלבן שטאם־פאָטער א פריסט־לאכער, שבט לוי, און צוויי שבטים פון יוסף דעם זון פון יעקב־ישראל, צוזא־מען דרייצן. מיט וואָס די שבטים האָ־בען זיך אונטערשיידעט ווערט ניט אָנ־געגעבן. די תורה דערציילט אונז אויך ניט אויב אלע שבטים האָבן דאָרט גע־לעבט בשכנות. דער מדרש און תל־מוד ווייסן יא דערפון, אז דער פריסט־לאכער שבט לוי איז קיינמאָל ניט גע־ווען פארשקלאפט ווי די אנדערע, אז זיי האָבן קיינמאָל ניט געדינט צום "עגל", אז דער "ערב רב", ד. ה. די ניט־ישראל'שע שבטים, אָדער זייערע דורות, זיינען געווען די ערשטע אָפּ־צוקערן די בני־ישראל פון משה'ס לע־רע. לויט דעם מדרש זיינען פריער ארויס פון מצרים די "בני אפרים" ניט ווארטנדיק ביז משה וועט אָרגאניזירן די רעשט בני ישראל מיט די אנדערע ערב רב.

ארויסוואנדערנדיק פון מצרים האָבן די בני ישראל געהאט אויסצושטיין צרות פון זייערע אמאָליקע קרובים, פון די עמלקים, אדום, עמון און מואב. אחוץ עמלק און מדון האָבן די בני־ישראל מיט זייערע ברידער ניט גע־וואָלט מלחמה האלטן, אפילו ניט קיין פארטיידיקונגס קרינן. כנען גופא האָ־בען דאמאָלסט פארכאפט פעלקער וואָס זיינען ניט געווען פון סעמיטישן אָפּ־שטאם. באזונדערס האָבן זיך דאמאָלסט באפעסטיקט די ניט סעמיטישע פלש־תים. די אלע פעלקער האָבן זיך פאר־נומען מיט ערד־ארבעט, האנדל, מלא־כה, געבויט באפעסטיקטע שטעט און געשאפן א גרויסע קולטור. יענע צי־ווילזאציע איז גיכער ענלאכער געווען צו דער עגיפטישער ווי צו דער סעמי־טישער, וועמעס מיינסטע שבטים א חוץ אין שור און בבל — האָבן נאָך געלעבט אלס נאמאדן.

נאָך אין משה'ס צייטן האָבן זיך אנגעהויבן צו פארטיילן איינצלנע שב־טים. דער שבט מנשה איז צעפאלן אין צוויי חלקים, די פויערים האָבן געזאָלט ווארטן אויף א נחלה און כנען גופא, בשעת די פאסטוכער פון דעם שבט האָבן זיך באזעצט אין די דעראָבערטע טיילן פון מזרח זייט פון ירדן. אויך האָבן זיך אין משה'ס צייטן באמערק־באר געמאכט די צוויי צאָלרייכע שב־טים אפרים און יהודה, דער ערשטער האָט געהאט דעם קרינספירער יהושע בן נון אלס איר נשיא, דער צווייטער דעם נשיא כלב בן יפונה. ביידע פי־רער זיינען געווען די איינציקע מענשן פון דור המדבר וועלכע האָבן בא־טראָטן כנען.

נאָך משה'ס טויט האָט יהושע אי־בערגענומען די פירערשאפט איבער אלע בני ישראל. ווידער ציינט זיך ארויס אז שבט אפרים איז געלונגען צו באקומען דעם גרעסטן איינפלוס איבער אלע שבטים. די ביינער פון יו־סף זיינען באגראָבן געוואָרן אין שכם. אפרים, דער משכון איז געבליבן אין שלה אפרים. אפרים האָט אויך באקומען דעם בעסטן און פרוכטבאר־סטען טייל פון לאנד. שפעטער האָט ווידער יהודה מיט דער הילף פון שמ־עון איינגענומען דעם גרעסטן טייל פון דרום ארץ־ישראל, א קליין שטיקל, דער שכן, בנימין. אלע אנדערע שב־טים האָבן ניט געהאט אזא מזל. אלע צפון שבטים, אחוץ אפרים, האָבן זיך געמוזט לאָזן צופרידן צו באזעצן די דערפער, בשעת די שטעט זיינען גע־בליבן פעסט אין די הענט פון די כנ־ענים.

אין די צייטן פון די שופטים זיי־נען די שבטים זעלטן ווען געווען פאר־אייניקט, מען קאָן דעריבער ניט בא־שטימען וועלכער שבט האָט געשפילט די אנפירנדיקע ראָלע. מען איז זיך משער אז די יעניקע שבטים האָבן אָנ־געפירט די בני ישראל אָדער א טייל פון זיי, וועלכע האָבן ארויסגעגעבן פון זיך דעם צייטווייליקן שופט. זיכער איז, אז דער גייסטיקער צענטער פון לאנד איז געווען שלה און אנדערע שטעט אין אפרים ווי למשל שכם און בית־אל.

פון תנ"ך איז אונז באקאנט, אז דער שבט האָט זיך צעטיילט אין צווייען. לאנדלאכע משפחות באדריינגט פון די שכנים, כנען, פלישתים, האָבן אָנגע־שפארט ביז'ן סאמען צפון, איינגע־מענדיק פאר זיך לאנד. אויך ווערט ווייטער ניט דערמאָנט דער שבט שמ־עון, זיכער האָבן די ווילדע שכנ'שע עמלקים זיי הארט באדרענגט און די פארבליבענע האָבן זיך אויסגעמישט מיט די בני יהודה, וועלכע האָבן זיך מער פארמערט, מער ווי אנדערע שב־טים.

די בני אפרים האָבן זיך אין דער תקופה פון די שופטים שוין געהאלטן פאר מיוחסים; שפעטער איז דאָס ווארט אפרתי געוואָרן א סינאנים אין העברעאישן מיטן ווארט מיוחס . . . . ווען גדעון האָט מלחמה געהאלטן מיט מדון און דאָן צוריקגעקערט זיך זיג־רייך פון פעלדצוג האָבן די בני אפ־רים זיך געפילט געקריינקט "פארוואָס האָט איר אונז ניט מיטגערופן" — האָבן זיי זיך געקריגט מיט גדעונ'ען (שופטים ח, א.).

דער ערשטער אומגעלונגענער פרואוו פון א אידישן מלך, אבימלך דער זון פון גדעון, איז געווען פון דער מו־טער־צד אן אייוואוינער פון שכם, אפ־רים (שופטים ט, א.). ווען יפתח, א שופט פון מנשה־גלעד, האָט זיך צו־ריק געקערט פון א מלחמה קעגן עמון, האָבן ווידער די בני אפרים זיך גע־קאָכט, פארוואָס מען האָט זיי ניט פריער געפרעגט איידער זיי זיינען ארויס אין קריג. פון דעם ווארט־וועק־סעל איז אויסגעבראָכן א ברודער־קריג, און די מיוחסים, די בני אפרים האָבן שלעכט אָפּגעשניטן (שופטים יב). א מאן פון אפרים, מיכיחו, האָט דאָס פארפלאנצט דעם באקאנטן אָפּגאָט פסל מיכיהו" ביז קיין דן און צפון (שופטים י"ז).

בית אל, שלה, שכם, זיינען געווען די גייסטיקע צענטערן פונם לאנד און די בני אפרים דער אנפירנדער שבט פון די אידן ביז צום חורבן שלה. אין עלי'ס צייטן איז די מאכט פון אפרים געבראָכן געוואָרן, און זייט דאמאָלסט האָט ער ניט געקאָנט מער קומען צו זיך אויף א לאנגער צייט.

דער צענטער פון לאנד איז אריבער אין בנימין. שמואל האָט אויסגעוויילט שאול'ן, דעם זון פון קיש, פון שבט בנימין, אלס מלך פון אלע בני ישר־אל. אבער ניט שאול און ניט די בני ישראל האָבן געוואָלט מסכים זיין צו דעם אויסוואל. שאול אליין האָט מוחל געווען דעם כבוד ווייל ער שטאמט דאָך פון דעם קלענסטן שבט (שמואל א, ט, כת). די בני ישראל האָבן ערשט דאמאָלסט געגעבן זייער צושטי־מונג, ווען דער יונגער מלך האָט בא־וויזן צו באזיגן נחש דעם קעניג פון עמון (שמואל א, יא, יב).

בנימין האָט נאָר אויף א קורצער צייט געשפילט די הויפט ראָלע פון די אידישע שבטים. באלד איז די הע־געמאניע איבערגעגאנגען צו דעם צאָל־רייכן שבט יהודה. דוד המלך, דער גרינדער פון דער דינאסטיע, האָט באלד געמאכט דעם צענטער פון ארץ־ישראל אין דרום, ירושלים. א שטיקל קאָנצע־סיע האָט ער געמוזט מאכן בנימינ'ען, וועמעס זין עס זיינען געווען די ערגסטע שונאים צו דוד'ס מלוכה. ער האָט אויסגעוויילט ירושלים, וואָס איז גע־לעגן צום גרעסטן טייל אין בנימינס נחלה — פאר דער הייליקער שטאָט....

אבער קיינמאָל זיינען די אידן מיט יהודה'ס העגאמאניע ניט צופרידן גע־ווען. אפילו דער מזל'דיקער דוד, וואָס האָט פארווירקלאכט אלע חלומות און האפענונגען פון פאָלק האָט זיי ניט געמאכט פארגעסן די עולה. די גרעסטע פארדינסטן פארן אידישן פאָלק, פאר ארץ־ישראל האָט דאָך געהאט דוד בא־זיגט די שעדלאכע שכנים, עמון, מו־אב, אדום, ארם, פארניכטעט די ערג־סטע שונאים פלשתים, עמלקים, ענט־גילטיק פארטיליקט די רעשטלאך פון די כנענים אין לאנד גופא, פאראייניקט דאָס אידישע פאָלק, און דאָך ניט בא־פרידיקט די בני ישראל, און געשטילט דעם אייפערזוכט פון די בני אפרים.

דאָס האָט זיך ארויסגעוויזן אמ־בולטסטן אין אן עת צרה. קוים האָט אבשלום געמאכט א הויף־רעוואָלוציע, דאָן איז דאָס פאָלק אריבער צו אים. באלד האָט א בן הר אפרים שבע בן בכרי פון בנימין געקאָנט געוואונען א טייל פון די בני ישראל אויף זיין זייט. אפילו ביים איבערבעטן זיך נאָך די אלע ברידער מלחמות, האָבן די בני ישראל זיך געהאלטן פאר אן עקסטרא "עם ישראל" און מיט קנאה געקוקט אויף דעם עם יהודה פארוואָס זיי שטופן זיך פאראויס אָפּצוגעבן כבוד זייער לאנדסמאן (שמואל ב', יט, מא־מג).

שלמה המלך, דער גרויסער חכם, האָט אויך ניט געקאָנט פארהיילן דעם ריס צווישן די בני ישראל. נאָך אין זיין צייט האָט א מאן פון אפרים אויפ־געהויבן די פאָן פון דער מרידה. אפי־לו דער בית המקדש אין ירושלים האָט ניט געקאָנט באיינפלוסן די בני אפ־רים זיי זאָלן אויפגעבן דעם קאמף פאר דער העגאמאנע איבער די אידי־שע שבטים. ס'איז באשערט געווען אז דער מלך פון שלום זאָל שטארבן אין כבוד און איבערלאָזן די פאראייניקטע אידישע מלוכה אזוי שטארק ווי ער האָט זי איבערגענומען פון זיין פאָ־טער.

דער אומפעאיקער נאָכפאָלגער, רחב־עם, האָט אָבער געמוזט צוזעען דעם ביטערן גורל פון זיין מלוכה. אין אפ־רים, אין שכם, האָט ער געמוזט פאָרן זיך קרוינען פאר'ן מלך איבער די בני ישראל, און טאקע דאָרט האָט דער הויפטלינג פון אפרים, ירבעם, אים גע־שטעלט פאָדערונגען, וואָס זיינען גע־ווען געצילט, אז מען זאָל זיי ניט קאָ־נען באפרידיקן. ישראל, אונטער דער אָנפירונג פון אפרים, האָט זיך אויף תמיד אָפּגעריסן פון דרום ארץ־ישראל, ד. ה. פון די שבטים בנימין, יהודה (שמעון) און א טייל פון לוי. בנימין האָט זיך מער געפילט צוגעבונדן צו דרום ווי צו די צפונ'דיקע שבטים, הגם זייער האָס קעגן דער דינאסטיע דוד איז געווען א מער בארעכטיקטער ווי דער האָס פון אנדערע שבטים . . .

דער ריס איז געווען א נאטירלאכער, סאנקציאָנירט אפילו פון א געטלאכן נבא שמעיהו (מלאכים א, יא) . . . . די דרום־שבטים האָבן אלס פאסטוכער אָנגעפירט שטריינגער די מנהגים פון

(שלום אויף זייט פינף)

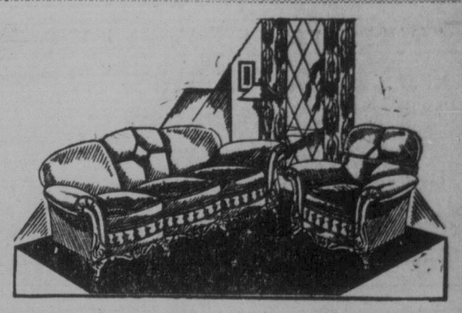

זאָל דער נייער יאָר ברייגגען צו אונזערע אידישע פריינט און קאָסטאָמערס און צו אלע אידן

געזונט, רייכטום און פרייד

און באקוועמלאכקייט אזא וואָס מען געפינט אין איינעם פון אונזערע עקסקלוזיוו טשעסטערפילד סעטס

העכסטע קוואליטעט צו נידעריקע פרייזן לייכטע טערמינען אראנזשירט

SHAMES RELIABLE UPHOLSTERING CO.

963½ MAIN STREET PHONE 54 952

26 יאָר דערפארונג — 19 יאָר אפהאָלסטערינג אין וויניפעג

צו אלע אונזערע פאטראָניזירער אין וויניפעג און מערב קאנאדע, און צו די אידן פון גאָר דער וועלט, דריקן מיר אויס אונזערע הארציקסטע וואונשן פאר

א יאָר פון געזונט, פרייד און הצלחה

עסט אין

לעווינ'ס

קאָמערשל כשר רעסטאָראן

47 מארטא סטריט

איר קרינט דאָ שטענדיק די פיינסטע, געשמאקסטע און געזינטסטע אידישע טראדיציאָנעלע מאכלים, וואָס רייצן דעם אידישן אפעטיט און שטעלן אים צופרידן

טאנץ פלאץ פאר הונדערט פאָרלאך

דאָס בעסטע פלאץ פאר חתונות, באנקעטן, פארטיעס און א. וו.

ריינע און ליכטיקע צימערן צו פארדענטן — אלע באקוועמלאכקייטן פאר אידן פון קאָנטרי

Levin's Kosher Restaurant

47 MARTHA ST. WINNIPEG PHONE 25 219

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

ס. ראכוטין, פרעזידענט

די גאנצע קאָמפאני ווינשט אלע אירע קאָסטאָמערס און פריינט

א יאָר פון געזונט און גליק

מיר דאנקען אלע אונזערע קאָסטאָמערס פאר זייער צוטרוי צו אונז אין פארלויף פון לעצטן יאָר און מיר האָפן צו שאפן נאָך א גרעסערע משפחה פון קאָסטאָמערס אין פארלויף פון קומענדיקן יאָר.

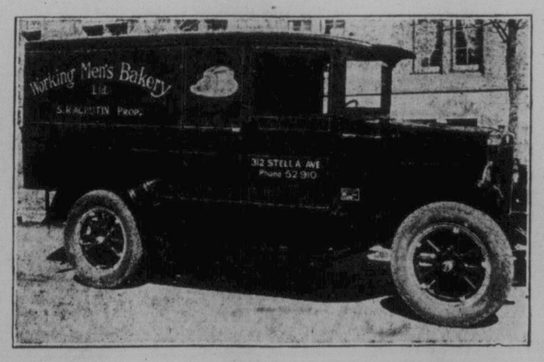

איך בין זיכער, אז יעדערער וואָס האנדלט מיט אונז איז צופרידן פון דעם ברויט און מיט דער גוטער און אָרענט־לאכער באהאנדלונג.

איך באנוץ זיך מיט דער געלעגנהייט צו לאָזן וויסן דעם פובליקום, אז מיר באקן פארשיידענע נייע ברויטן

און

אלערליי ברעקפעסט געבעקסן

פארשיידענע ראָלס און ספעציעלע מאָן בייגל וועלכע זיינען באליבט ביי אלע קאָסטאָמערס, ווי אויך

ספעשל שבת חלה

פון אלע אונזערע ברויטן ווערט גענומען חלה

ס. ראכוטין, פרעזידענט — מ. קאָווסקי, וויצע־פרעזידענט

דזש. דזש. קאָרמאן, וויצע־פרעזידענט — ס. האָפמאן, מענעדזשער

WORKINGMEN'S BAKERY LIMITED

CITY BREAD CO.

312 Stella Avenue Phone 52 910

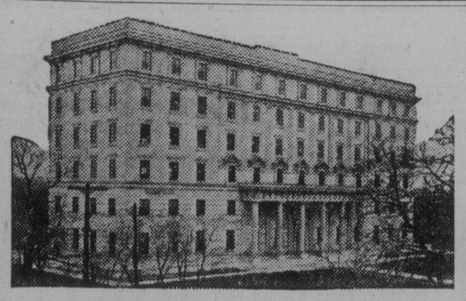

HEAD OFFICE — TORONTO, CANADA
(Occupied exclusively by the Company)

וואו זיינען אייערע סייווינגס ?

יעדער מאָנאט ווערן טויזנטער פונטן אָפּגעשפאָרט — וואָס וואָלטן אָפט אויסגעגעבן געוואָרן איידער דער יאָר איז אוועק אויף אומוויסטיקע זאכן. אכט פון יעדע צען מענער זיינען אָפהייגניק צום עלטער פון פינף און זעכציק יאָר. א מאנופעקטשורערס לייף ענדאומענט פאָ־ליסי לייגט אוועק אייערע סייווינגס וואָס מען קאָן ניט דערגרייכן פון טעגלאכן דראנג אויסצוגעבן זיי, גאראנ־טירט אייער צוקונפט און באשיצט אייערע ליבע און טייערע.

Established 1887

THE MANUFACTURERS LIFE INSURANCE COMPANY

Branch Office: 300 Huron & Erie Bldg., Winnipeg

W. A. KENNEDY, C.L.U., Branch Manager
M. WAISMAN, General Agent

אונזערע בעסטע וואונשן פאר א פריילאכן ניי יאָר

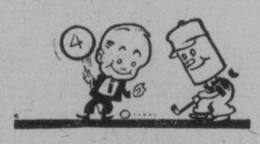

מיר מאכן לעכער אין 4 און 6

פרעגט סילינדער סעם דעם רעגריינד מאן

מיר רעגריינדן אלע סאָרטן מאָטאָרס און אויף דעם ריכטיקן אופן ברייגגט אריין 4 אָדער 6 צו אונז און לאָזט עס אונז באטראכטן

כמעט יעדער אוטאָמאָביל וואָס איז געפאָרן פון 15,000 ביז 20,000 מייל נויטיקט זיך אין רעגרייג דינג. דאָס וועט העלפן צו קריגן מער פלינקייט און קראפט נוצנדיק וויניקער געז און אויל.

טעלעפאָנירט 33 428 פאר ווייטערדיקער אינפאָרמאציע מער קראפט פאר אייך

J. DREVER

462 BALMORAL STREET

טעלעפאָן 33 428

אָטאָ און מאשין ארבעט פון אלע סאָרטן וועלדינג צוזאמענשטויס ארבעט, סילינדער גריינדינג און א. וו.

שפילער און זון

791 סעלקירק עוועניו

ווינשן אלע זייערע פאטראָניזירער און אלע אידן בכלל

א יאָר פון פרייד, געזונט און הצלחה

א ווארימע היים היינטיקן ווינטער

דאָס פראָבלעם ארויסצו־קריגן די בעסטע רעזול־טאטן פון אייערע

פוירנעס

איז איצט געלייזט

די סופער סוקשיאָן מאשין

און די

נייע סיסטעם

רייניקט די פוירנעס שנעל און זיכער — רעדוצירט דעם קאָסט צו א מינימום.

שאפט אָפּ אייערע פוירנעס טראָבלס!

עס גייט צו ווינטער זיינען אייערע פוירנעס אין גוטן צושטאנד ?

איר קאָנט היינטיקן ווינטער איינשפאָרן א דריטל פון אייערע קוילן בילס!

די פוירנעס אין אייער היים זיינען אפשר זייער גוטע — באשולדיקט ניט אייערע פוירנעס, און עס קאָן זיין, אז די קוילן וואָס איר נוצט, זיינען אויך גוטע.

גרויסע קוילן בילס מיט א קאָלטער הויז קאָנען גיכער זיין די אורזאך וואָס אייערע פוירנעס זיינען שמוציק. א פוירנעס וואָס רויכערט קאָן לייכט אויס־געריינייקט ווערן.

אונזער נייע קליניגג מאשין

וועט לייזן דאָס פראָבלעם פון אייערע פוירנעס, און איר וועט האָבן דעם פארגעניגן פון א ווארימער היים אין די קאָלטע ווינטער מאָנאטן.

א ריינע פוירנעס מיינט א ריינע הויז. לאָזט אונז אויסרייניקן אייערע פוירנעס איצט — איר וועט האָבן א ציכטיקע און ווארימע הויז דעם גאנצן ווינטער בלויז פאר

$2.00

איר וועט זיך מיט דעם איינשפאָרן א סך געלט, איר וועט פארהיטן אייערע ווענט, קארפעטס, קוירטענס, פוירניטשור, קליידער און די גאנצע הויז.

טעלעפאָנירט 55 663

מיר וועלן קומען צו אייך מיט אונזער נייער מאשין און מיר וועלן גרינדלאך אויסרייניקן אייערע פוירנעס.

איר וועט זיין איבערראשט פון די רעזולטאטן!

SPELLER & SON

791 Selkirk Ave., Winnipeg

פראָפעסאָר בארים מ. גאָרנאָסטאַיעוו ::

(פון מיינע רייזע 'אייגרוקן)
פון אלחנן

— קאפיטל 8 —

פון מיטעלן וואוקס און מיטעלן עלטער, אין ער אין א "פול דרעפּ". אנצוי געשטאנען אויף דער כינע בייס "מינראפאן" און האט אין א עצרא־כענעם ענגלישּ. אבער נאנץ דרייסט "בראדקעסטעט" דעם קורס פון לינ־קאלן אונזווערסיטעט, וועלכער ווערט רעפּראנזיזרט אונטער זיין לייטונג. צו דער זעלבער צייט האט פּר אויך אפּעלירט צום ברייטן פובליקום נאר הילף, אנווייזנדיק אז די אינסטיטו־צינ איז ניט קיין פּריוואטע אונטערנע־מונג אין פולן זין פון וואָרט, נאר דאָרף פאַרלאנגט ווערן פאר א נעזעל־שאפטלעכער און א. ו.).

דער אונטערשריפט צווישן פראפע־סאר נאָרנאָסטאַיעוו און „דעם רייזן" מר. ס. וועלכער האט אים פּאַרע־שטעלט, איז נעווען א שלאָנדער. וויל דער ערשטער איז, איך וואלט נע־זאגט עטוואָס וויניקער פון מיטעלן וואוקס, נעוועזן רידעוודיק, און ערנסט. איז דער צוויטער א בלאנדער ניט פון איבער זעקס פוס. מיט א בריי־טן פון אכצן אינטשעס, מיט לויזע אבער שמייכלענדיק נעזיכט, מיט לויזע אבער פרייַ באוועגונגען, גוטמוטיק, אבער אויך שארף און נעשיקטעס־טעפיק.

דער צוויטן איז דעם אונזווערס־טעט איז נעווען א דערפאלגרייכער. אוי־סער ר. וויניפעסיינס פּראטאג איבער

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

דער סופּעראינטענדענט פון דעם וויניפּעגער מושב זקנים וויינשט אלע אידן פון וויניפּעג וויי אויך פון מערב קאנאדע דעם פרעזידענט און די־רעקטאָרן וויי אויך זיינע פרויען בפרט

א שנה טובה ומצלחת

כ. סארנער,
סופּעראינט.

"הומאניזם", איז נענעבן נעווארן א רייכע מוזיקאלישע פראגראם, פון א זיבן יאריקער פידל שפּילערן, א שי־לערן פון אונזער בארימטער "קאטע־לין פאלאי". דער זאל איז נעווען אי־בערגעפּאקט און ווי מיר האט זיך נעווארפן אין די אוינן איז די מערסטע צאל באשטאנען פון אריענטאלס, פּר־לימנס און אויך קובאנער.

דער נאמען נארנאסטאיעוו, און דער צעבראכענער ענגליש, ניט מיט קיין רוסישן אקצענט האבן מיך פּאראלי־טריזירט, און איך האב באשלאסן צו באמאנען זיך מיט דעם פּערזון. האב איך אפ נעווארט בין דער עולם "איז זיך צענאנגען, און באמערקנדיק א מא־מענט וואס ער איז נעבליבן אליין, בין איך גלייך צונגענאנגען צו אים מיט א פראגע :

— קאנען מיר ריירן אין רוסיש ?

—פאושאלוסטא, ס'אודאוואלסט־ווייס, — האט ער זיך אנגעכאפט.

איך האב זיך פארגעשטעלט, און נעפרעגט, צי וואלט ניט נעווען מע־לאך אז מיר זאלן האבן אן אינטיפּ־שמועס. צו וואס ער האט נערן צונ־שטימט, אנגענדיק מיר די צייט און פלאץ. דערמיט האבן מיר זיך צע־שיידט.

1.30 נאכמיטאג בין איך נעווען ביי דעם אינפארמאציע דעסק פון דעם לינ־קאלן אוניווערסיטעט נעבויידע, 1335 זומער סטריט, סאן פראנציסקא. און איך האב זיך נאכנעפרעגט אויף פּרא־פעסער נארנאסטאיעוו. א מיידל האט מיר אריינפּעפירט איבער די בריי־טע רייכע שטיגן אויפן צוויי שטאק, וואוקס, נערוועז רידעוודיק, און ערנסט. איז דער צוויטער א בלאנדער ניט פון איבער זעקס פוס. מיט א בריי־טע שולטער, מיט לויזע אבער פרייַ באוועגונגען, גוטמוטיק, אבער אויך שארף און נעשיקטעס־טעפיק.

דער צוויטן איז דעם אונזווערס־טעט איז נעווען א דערפאלגרייכער. אוי־סער ר. וויניפעסיינס פּראטאג איבער מונג אין פולן זין פון וואָרט, נאר דאָרף פּראָפעסאָר נארנאסטאיעוו, אין דער עולם "איז צענאנגען, און באמערקנדיק א מא־מענט וואס ער איז נעבליבן אליין, בין איך גלייך צונגענאנגען צו אים מיט א פראגע :

— קאנען מיר ריירן אין רוסיש ?

—פאושאלוסטא, ס'אודאוואלסט־ווייס, — האט ער זיך אנגעכאפט.

איך האב זיך פּראָפעסאָר נארנאסטאיעוו, צי וואלט ניט נעווען מע־לאך אז מיר זאלן האבן אן אינטיפּ־שמועס. צו וואס ער האט נערן צונ־שטימט, אנגענדיק מיר די צייט און פלאץ. דערמיט האבן מיר זיך צע־שיידט.

1.30 נאכמיטאג בין איך נעווען ביי דעם אינפארמאציע דעסק פון דעם לינ־קאלן אוניווערסיטעט נעבויידע, 1335 זומער סטריט, סאן פראנציסקא. און איך האב זיך נאכנעפרעגט אויף פּרא־פעסער נארנאסטאיעוו. א מיידל האט מיר ארויפּגעפירט אין א בריי־טע רייכע שטיגן אויפן צוויי שטאק, וואוקס, נערוועז רידעוודיק, און ערנסט. איז דער צוויטער א בלאנדער ניט פון איבער זעקס פוס. מיט א בריי־טע שולטער, מיט לויזע אבער פרייַ באוועגונגען, גוטמוטיק, אבער אויך שארף און נעשיקטעס־טעפיק.

דער צוויטן איז דעם אונזווערס־טעט איז נעווען א דערפאלגרייכער. אוי־סער ר. וויניפעסיינס פּראטאג איבער מונג אין פולן זין פון וואָרט, נאר דאָרף פּראָפעסאָר נארנאסטאיעוו, אין דער עולם "איז צענאנגען, און באמערקנדיק א מא־מענט וואס ער איז נעבליבן אליין, בין איך גלייך צונגענאנגען צו אים מיט א פראגע :

— קאנען מיר ריירן אין רוסיש ?

—פאושאלוסטא, ס'אודאוואלסט־ווייס, — האט ער זיך אנגעכאפט.

איך האב זיך פּראָפעסאָר נארנאסטאיעוו, צי וואלט ניט נעווען מע־לאך אז מיר זאלן האבן אן אינטיפּ־שמועס. צו וואס ער האט נערן צונ־שטימט, אנגענדיק מיר די צייט און פלאץ. דערמיט האבן מיר זיך צע־שיידט.

וועסט האטעל

די וויניפּעגער אלט עטאבלירטע גאסט־הויז אנגריפּט אירע אידישע קליענטן און פרייַנד דורך גאנץ מערב קאנאדע מיט די בעסטע וואונשן פּאר

א יאָר פון גליק און הצלחה

אונזערע רייסע זיינען :

זראפּיען פלאן $1.00 א טאג אן העכער

איין בלאק פון סי. פּי. אר. סטיישאן (מיין און סאַדערלענד)

P. J. LEGREE, Proprietor
THE WEST HOTEL

עם באצאלט זיך צו וויקלען אייערע איגענע סיגארעטס

מיט

TURRET FINE CUT

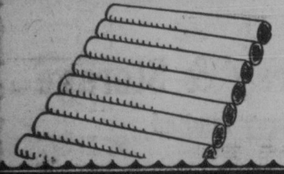

15סט. און 20סט. פעקלאך אויך אין ½־פונטיקע בלעכלאך

פרובירט עם אליין. קויפט א 20 סענט פעקל **Turret Fine Cut** עפנט עם אויף, נעמט ארויס דעם **Chantecler** סיגארעטן פּא־פיר וואָס עם אנטהאלט און וויי־קעלם אליין ווייניקסטנס 50 סי־גארעטס מיט דיזען שמעקע־דיקן, מילדן, צופרידנשטעלנדן **Virginia** טאבאק.

עס באצאלט זיך—און באצאלט זיך — צו וויקלען אייערע איי־גענע מיט **Turret Fine Cut**

עם וועט זיך איך באצאלן צו אדווערטייזן אין "דאס אידישע וואָרט"

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

J. E. BRIGHT

דיספענסינג כעמיסט

מיר קומען נאך פרעסקריפשאנס און מיר דעלייווערן זיי צוריק אהיים

1298 MAIN ST. **PHONE 54 660**

נעקסט צו קאלעדזש סטאסער

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

Prof. and Miss Scott

וואלין אין נייסטע פאקס טראט און א. וו.

גראנטירטער קורס $5.00

קלאסן פאר ביזנעס מיידלאך אין סטרעטשינג, לימבערינג אדאדושג, אקראבאטיק און א. וו.

טעפ — אונזער ספעציאליטעט

קלאסן פאר קינדער, שבתים, 11 אינדערפרי

אקאמאדיישאן נעמאכט נאכצוקומען דעם וואוקס פון די ביזנעס

LYCEUM PRIVATE STUDIOS

טעלעפאן 88 106

לשנה טובה תכתבו

סטאנ'ס כשר רעסטאראן

66 לילי סטריט

דרוקן אויס זייערע הארציקסטע וואונשן צו אלע זייערע קאסטא־מערס און פרייַנט, פאר א־

פרייַלאכן און מזלדיקן ניי יאָר

אונזער באדינונג אין די העפלאכ־סטע און אונזערע מאלצייטן זיינען שטענדיק די בעסטע וואס קאן נאר זיין, צו זייער מעסיקע פרייזן.

מיר בעטן אייער העפלאכע פאטראניזירונג

STONE'S KOSHER RESTAURANT
66 LILY ST., WINNIPEG
טעלעפאן 25 444

פרענט פאר בעלם טרו אָרענדוש

בעלם טרו אָראנדוש האט דעם ריכטיקן פרוס זאפט פון קאליפאָרניע פרישע אָראנדושעס

בעלם דריי דזשינדזשער ציל

SQUEEZE

סקווייז אָרענדוש לעמאן טישערי

וויינען די פאפולערסטע נעטראנקען— פאר אלע נעלע־נענהייטן — וויי־טער אן זומער.

נעדרינקט אויך אן דער בארימטער נעטראנק **דזשערסי קרים** וועדט נעבאטלט פון דער בעל באטלינג קא.

הויבט אן דאס נייע יאר מיט א סקווייז טרונק. אדרעדט א קיים פון אייער נאפסער.

אין דעם נאמען פון דער

בעל באטלינג קאמפאני

און אלע פארבינדעטע קאמפאניס

וויינשן מיר צו אלע אידן פון מערב קאנאדע און פון נאך דער וועלט א

ניי־יאר פון גליק, געזונט און פארגענינן

באראדיצקי בריידער

Bell Bottling Co., Ltd.

1083-85-87 Selkirk Ave. **Phone 51 591**

מיר, קריסטן, זיינען שולדיק אונזער לעבן צו ישראל — דאס איז ישראל וועלכער האט אונז געבראכט דעם אנזאג, אז נאס איז אונזער פאטער.

דאס איז ישראל, וועלכער האט נעהאט די ערשטע פרייַע אינסטיטוציע דעם פונדאמענט פאר פרייהיים.

דאס איז ישראל, וועלכער האט נעהאט די ערשטע פרייַע אינסטיטוציע וואס די וועלט האט ווען נעזעהן.

דאס איז ישראל, וועלכער האט אונז געבראכט אונזער ביבל, אונזערע נביאים, אונזערע אפאסטאלן.

ווען צייטנווייז טוען אונזערע אייגענע אומקריסטלאכע פּאראורטיילן אויפ־ברעכן קנפן דעם אידישן פאלק, לאמיר נעדייגקן, אז אלץ וואס מיר האבן אזן אלץ זואס מיר זיינען, זיינען מיר שולדיק, אונטער נאס, צו דעם וואס די אידן האבן אונז נעגעבן.

מיט דער פארשווינדונג פון צייט וועדט דער אמת פון די דאזיקע וועדטער מער בולט. אזן מיר פילן, אז מיט דער צייט וועט עם מיט דאנקבארקייט אנערקענט ווערן פון די יעניקע פון אונז וועלכע האלטן פון אנדערע גלויבנס.

אין דער וועדטפולער ביישטייערונג וואס איר מאכט צו דעם לעבן פון דעם דאזיקן ניעם לאנד, ליגט דער עיקר פון נייע דערגרייכונגען וואס איבער־שטיגט אלצדינג. וויל דער איד איז דער עמבלעם פון אייביקייט. מיר וויינשן איך פראספעריטעט אזן גליק אין פארלויף פון'ם קומענדיקן יאר.

מיר דריקן אויס אונזערע ארצליכסטע ווינשן צו אלע
אונזערע פריינד אין קאסטאמערס פאר א

פריילאכן און מזלדיקן ניי-יאר

דאמיניאן עלעקטריק
קאמפאני לימיטעד
מאנופעקטשורערס און דושאבערס
פון
עלעקטריק פיקסטשורס
טיש לאמפן
פלאר לאמפן
אין
האלסיל עלעקטריקאל סופליים
אונזער ניע היים

Dominion Electric Co. Ltd.
MAIN FLOOR, PECK BLDG.
Princess St., & Notre Dame Phone 80 274
WINNIPEG, MAN.

מיר ווינשן אלע אונזערע קאסטאמערס
און פריינט

א יאר פון פרייד און הצלחה

Central Dray & Storage
Company Limited
מיר טוען פירניטשור, פיאנאס, סייפס און מאשינערי
Office and Warehouse: 330 Elgin Ave.
PHONE 87 643

קאלמשין און באקסער
פאריערס
דריקן אויס די הארציקסטע ווינשן צו אלע זייערע אידיש
קאסטאמערס און פריינט
פאר

א פריילאכן און מזלדיקן ניי-יאר

Kolchin & Boxer
Furriers
415½ Portage Ave. Winnipeg, Man.

דאם ניע יאר

פון רבי ג. ראפאפארט
טאראנטא

מ"ט שערי טומאה און וועלנדיק זיך ראטעוון שאפט זיך דער מענש א "תחום רוחני", א דעמארקאציאנס לי־ניע א "רש השנה" בבחינת מה דהוה היה (מכלין ולהלן חושבנא.

און זאגט דער מענש "אשאמנו", איך בין שלעכט און זינדיק. איך ווייל מיר אבער באנייען, דערפרישן, איך ווייל וועלן בעסער און שענער.

עס קומט אלזא אויס, או דאס ניע יאר קומט נישט פון זיך זעלבסט, נאר מיר שאפן עס דאס ניע יאר מיט אונזערע ניע מעשים טובים.

מענשן, וועלכע באנייען זיך נישט — האבן נישט קיין ניע יארן. און ווייל א מענש האבן א ניי געבענשט יאר, דאן מוז ער אויך ווערן א ניי געבענשטער מענש, מיט א ניע פריש ווארים און צאפלדיק הארץ, ונתתי להם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם.

דער מענש לעבט א נאנצן יאר א גראצן, טונקעלעם לעבן, אן ציל, אן תכלית און אן וועלכן עם איז חשבון הנפש. ער וועלט דעריבער מעושים אין פארגעבט, זיין נייסט וועלט פאר־טונקלט, זיין נשמה פארשימלט. ער וועלט ענאלטיש אין זינדיק.

עס איז אבער איינס פון די סודות מענש ווי שלעכט און זינדיק ער זאל פון דער מענשלאכער נאטור, או דער נישט זיין בלייבט אבער שטענדיק איבער אין די פארבאהאלטענע טיפע־נישן פון זיין נשמה, פון זיין הארץ א "נקודה פנימית", וועלכע פארשאפט אים נעהייעט בענקענש . . . חרטה און נעווייסנביסע.

דער מענש הויבט אן שפירן, אז מיט אים האלט עס שלעכט, או ווייר טער אזוי קאן עס נישט זיין, או אס שוין וועלט ער דערטרינקען אין די וועלט ווי "א נייער מענש".

דער מענש לעבט א נאנצן יאר א גראצן, טונקעלעם לעבן, אן ציל, אן תכלית און אן וועלכן עם איז חשבון הנפש. ער וועלט דעריבער מעושים אין פארגעבט, זיין נייסט וועלט פאר־טונקלט, זיין נשמה פארשימלט. ער וועלט ענאלטיש אין זינדיק.

עס איז אבער איינס פון די סודות מענש ווי שלעכט און זינדיק ער זאל פון דער מענשלאכער נאטור, או דער נישט זיין בלייבט אבער שטענדיק אין די פארבאהאלטענע טיפע־נישן פון זיין נשמה, פון זיין הארץ א "נקודה פנימית", וועלכע פארשאפט אים נעהייעט בענקענש . . . חרטה און נעווייסנביסע.

דער מענש הויבט אן שפירן, אז מיט אים האלט עס שלעכט, או ווייר טער אזוי קאן עס נישט זיין, או אס שוין וועלט ער דערטרינקען אין די

דער קאמף איבער דער הענעמאניע צווישן די אידישע שבטים

(שלום אויף ווייט 6)

זייערע עלטערן. זיי זיינען ניט פאר־דארבן געווארן אזוי ווייט ווי די צפון שבטים צו פארעכטן משה'ס תורה און אונטערפאלן דעם איינפלוס פון זייערע שכנים, די גויאים. איבערהויפט זיינען די גויאישע איינוואוינער אחוץ די יבוסים — אין דרום שוין לאנג נע־וען פארטיליקט און זיי האבן זיך ניט נעקאנט אפלערנען פון זיי. דאנעבן אין דעם רייכן צפון, וואו די גויאישע שכ־נים האבן באוועסן א גרויסע ציווילי־זאציע, האבן די בני ישראל זיך נע־האט פון וועמען צו לערנען . . . דער קולט פון די בעלים איז געווען פאר־שפרייט צווישן די בריימע שיכטן פון פאלק. זיי האבן ניט נעקאנט זיין שטארק באנייסטערט פון דעם ווייטן בית המקדש און ירושלים בשעת זיי האבן זייערע נאטירלאכע נעטער אויף יערן בערגל און אונטער יערן גרויזן בוים . . .

דער אנפירער פון אפרים האט אוים־נעמונט דעם נייסטיקן מעמד פון פאלק און מאציאנערט די כנענ'ישע רעלי־גיע אלס נאציאנאלע פאר אלע בני ישראל. די אלטע חייליקע שטעט, ווי בית אל, דן, זיינען געווארן רעליגיע־זע צענטערן פארן צפון און מיטל־ארץ ישראל ווי ירושלים און דרום. אפ־רים האט צוריק באקומען די הענע־מאניע איבער צען שבטים. דער אויפ־בוי האט זיך נעווינען פיל שווערער צו זיין, ווי ער האט נעדיינקט. די מלוכה פון די בני ישראל האט נאכא נעהאט איר צענטער אין אפרים, אבער נאר דעם פאלקישן, אין די שטעט שכם, און שומרון. נייסטיק האט אפרים ניט נעקאנט פארהייניקן די עשרת השב־טים. ניט די רעליגיע, ניט די דינאס־טיע איז געווען באליבט ביי דער בריי־טער מאסע. פארשידענע קולטן האבן נעהערשט צווישן די בני־ישראל — דא רונטער אויף א בארימטדער טייל דער נעמיינזאמער מיט די דרום־שבטים. דער יהודה קולט. פארשידענע דינאס־טיעס פון פארשידענע שבטים האבן

זייערע עלטערן. זיי זיינען ניט פאר־דארבן געווארן אזוי ווייט ווי די צפון שבטים צו פארעכטן משה'ס תורה און אונטערפאלן דעם איינפלוס פון זייערע שכנים, די גויאים. איבערהויפט זיינען די גויאישע איינוואוינער אחוץ די יבוסים — אין דרום שוין לאנג נע־וען פארטיליקט און זיי האבן זיך ניט נעקאנט אפלערנען פון זיי. דאנעבן אין דעם רייכן צפון, וואו די גויאישע שכ־נים האבן באוועסן א גרויסע ציווילי־זאציע, האבן די בני ישראל זיך נע־האט פון וועמען צו לערנען . . . דער קולט פון די בעלים איז געווען פאר־שפרייט צווישן די בריימע שיכטן פון פאלק. זיי האבן ניט נעקאנט זיין שטארק באנייסטערט פון דעם ווייטן בית המקדש און ירושלים בשעת זיי האבן זייערע נאטירלאכע נעטער אויף יערן בערגל און אונטער יערן גרויזן בוים . . .

דער אנפירער פון אפרים האט אוים־נעמונט דעם נייסטיקן מעמד פון פאלק און מאציאנערט די כנענ'ישע רעלי־גיע אלס נאציאנאלע פאר אלע בני ישראל. די אלטע חייליקע שטעט, ווי בית אל, דן, זיינען געווארן רעליגיע־זע צענטערן פארן צפון און מיטל־ארץ ישראל ווי ירושלים און דרום. אפ־רים האט צוריק באקומען די הענע־מאניע איבער צען שבטים. דער אויפ־בוי האט זיך נעווינען פיל שווערער צו זיין, ווי ער האט נעדיינקט. די מלוכה פון די בני ישראל האט נאכא נעהאט איר צענטער אין אפרים, אבער נאר דעם פאלקישן, אין די שטעט שכם, און שומרון. נייסטיק האט אפרים ניט נעקאנט פארהייניקן די עשרת השב־טים. ניט די רעליגיע, ניט די דינאס־טיע איז געווען באליבט ביי דער בריי־טער מאסע. פארשידענע קולטן האבן נעהערשט צווישן די בני־ישראל — דא רונטער אויף א בארימטדער טייל דער נעמיינזאמער מיט די דרום־שבטים. דער יהודה קולט. פארשידענע דינאס־טיעס פון פארשידענע שבטים האבן

פון רבי ג. ראפאפארט
טאראנטא

מ"ט שערי טומאה און וועלנדיק זיך ראטעוון שאפט זיך דער מענש א "תחום רוחני", א דעמארקאציאנס לי־ניע א "רש השנה" בבחינת מה דהוה היה (מכלין ולהלן חושבנא.

און זאגט דער מענש "אשאמנו", איך בין שלעכט און זינדיק. איך ווייל מיר אבער באנייען, דערפרישן, איך ווייל וועלן בעסער און שענער.

עס קומט אלזא אויס, או דאס ניע יאר קומט נישט פון זיך זעלבסט, נאר מיר שאפן עס דאס ניע יאר מיט אונזערע ניע מעשים טובים.

מענשן, וועלכע באנייען זיך נישט — האבן נישט קיין ניע יארן. און ווייל א מענש האבן א ניי געבענשט יאר, דאן מוז ער אויך ווערן א ניי געבענשטער מענש, מיט א ניע פריש ווארים און צאפלדיק הארץ, ונתתי להם לב חדש ורוח חדשה אתן בקר־בכם.

דער קאמף איבער דער הענעמאניע צווישן די אידישע שבטים

(שלום אויף ווייט 6)

זייערע עלטערן. זיי זיינען ניט פאר־דארבן געווארן אזוי ווייט ווי די צפון שבטים צו פארעכטן משה'ס תורה און אונטערפאלן דעם איינפלוס פון זייערע שכנים, די גויאים. איבערהויפט זיינען די גויאישע איינוואוינער אחוץ די יבוסים — אין דרום שוין לאנג נע־וען פארטיליקט און זיי האבן זיך ניט נעקאנט אפלערנען פון זיי. דאנעבן אין דעם רייכן צפון, וואו די גויאישע שכ־נים האבן באוועסן א גרויסע ציווילי־זאציע, האבן די בני ישראל זיך נע־האט פון וועמען צו לערנען . . . דער קולט פון די בעלים איז געווען פאר־שפרייט צווישן די בריימע שיכטן פון פאלק. זיי האבן ניט נעקאנט זיין שטארק באנייסטערט פון דעם ווייטן בית המקדש און ירושלים בשעת זיי האבן זייערע נאטירלאכע נעטער אויף יערן בערגל און אונטער יערן גרויזן בוים . . .

דער אנפירער פון אפרים האט אוים־נעמונט דעם נייסטיקן מעמד פון פאלק און מאציאנערט די כנענ'ישע רעלי־גיע אלס נאציאנאלע פאר אלע בני ישראל. די אלטע חייליקע שטעט, ווי בית אל, דן, זיינען געווארן רעליגיע־זע צענטערן פארן צפון און מיטל־ארץ ישראל ווי ירושלים און דרום. אפ־רים האט צוריק באקומען די הענע־מאניע איבער צען שבטים. דער אויפ־בוי האט זיך נעווינען פיל שווערער צו זיין, ווי ער האט נעדיינקט. די מלוכה פון די בני ישראל האט נאכא נעהאט איר צענטער אין אפרים, אבער נאר דעם פאלקישן, אין די שטעט שכם, און שומרון. נייסטיק האט אפרים ניט נעקאנט פארהייניקן די עשרת השב־טים. ניט די רעליגיע, ניט די דינאס־טיע איז געווען באליבט ביי דער בריי־טער מאסע. פארשידענע קולטן האבן נעהערשט צווישן די בני־ישראל — דא רונטער אויף א בארימטדער טייל דער נעמיינזאמער מיט די דרום־שבטים. דער יהודה קולט. פארשידענע דינאס־טיעס פון פארשידענע שבטים האבן

סלייוו פאלם פאוער פלענט
אפערירט איצט
נוצט סיטי אף ווינניפעג היידראָ סערוויס אין אייער הויז און ביזנעס
"היידרא קאסטאמערס זיינען היידרא בילדערס"

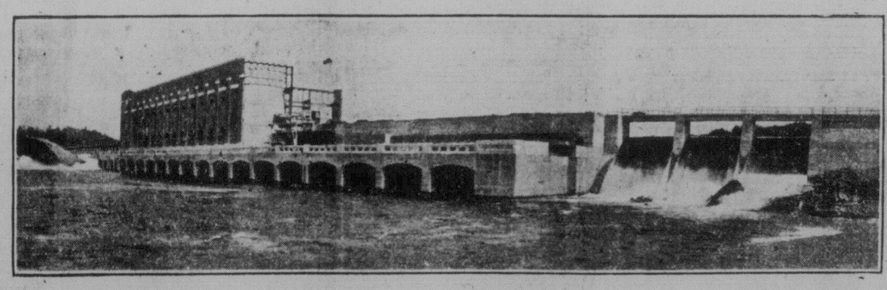

זעט די ספעציעלע בארגענס אין אויוונס און עלעקטרישע מכשירים איצט אויפן סייל אין היידרא שאורומס.
55 פרינסעס סטריט
צו פייערן די ערעפנונג פון סלייוו פאלם פאוער פלענט.

מר. אסקאר בערמאן
דריקט אויס זיינע הארציקסטע ווינשן צו אלע פריינט און קאסטאמערס פאר א
גליקלאכן ניי יאר
Oscar's Kosher Delicatessen
פרום און קאנפעקשאנערי
איך האלט אלע מאל די פרישסטע און בעסטע פליישן שיקאגא און ווינניפעגער זוארשט — אויך גענסמקטע פיש סענדוויטשעס א ספעציאליטעט
1238 MAIN STREET PHONE 57 413

תרצ"ב **5692**
לשנה טובה תכתבו
מר. א. גרינבערג, דער פרעזידענט פון
מערב קאנאדער מושב זקנים
באנריסט אלע אירן פון ווינניפעג און מערב קאנאדע צום נייעם יאר, ווינשנדיק אלעמען א יאר פון נעזונט און פרנסה. און באנאנדיק זיך מיט דער דאזיקער נעלעגענהייט, דריקט אויס דער פרעזידענט זיין דאנקבארשאפט צו די מערב קאנאדער אידן פאר דעם מאראלן און פינאנציעלן סופפארט וואס זיי האבן נענעבן צום אנשטאלט, און איך פאר דער נעהאריקער אינפאמיע וואס זיי האבן נענעבן דעם סופעראינ־טענדענט, מר. ב. מארנער, אויף זיין טור אין דער וועלט. מיר האפן אז די אירן וועלן העלפן דעם אנשטאלט אין דער צוקונפט, ווי זיי האבן דאס נעטאן אין דער פארנאנענהייט. און זאל די ברכה פון אונזערע זקנים צו אלע אידן דערפילט ווערן.
א נעזונטן און גליקלאכ יאר, ווי אויך א גוטע עלטער
ביי אייך אין אייערע היימען.
פרעזידענט און בארד אף דירעקטארס
פון כושר זקנים

תרצ"ב **5692**
לשנה טובה תכתבו ותחתמו

ווינשנדיק אלע מיינע פריינט און קלייענטן
א גליקלאך יאר
ווייל איך אויסנוצן די נעלעגנהייט צו באראנקען אייך אלעמען פאר דעם צוטרוי וואס איר האט מיר נעשיינקט אין דער פארנאנענהייט.
אייער פרוינטשאפט אין מיין באלוונונג
מיין רעפוטאציע אין פינקטלאכקייט צו אטענדן אייך איז אייער גראנטיע
עקספערט פרעסקריפשאן באדינונג
Shanas Drug Store
א. א. שינעס, אייגנטימער
842 MAIN ST., Cor. Dufferin Ave. Phone 56 213

לשנה טובה תכתבו ותחתמו
מר. א. גרינבערג, דער פרעזידענט פון
מערב קאנאדער מושב זקנים
באנריסט אלע אירן פון ווינניפעג און מערב קאנאדע צום נייעם יאר, ווינשנדיק אלעמען א יאר פון נעזונט און פרנסה. און באנאנדיק זיך מיט דער דאזיקער נעלעגענהייט, דריקט אויס דער פרעזידענט זיין דאנקבארשאפט צו די מערב קאנאדער אידן פאר דעם מאראלן און פינאנציעלן סופפארט וואס זיי האבן נענעבן צום אנשטאלט, און איך פאר דער נעהאריקער אינפאמיע וואס זיי האבן נענעבן דעם סופעראינ־טענדענט, מר. ב. מארנער, אויף זיין טור אין דער וועלט. מיר האפן אז די אירן וועלן העלפן דעם אנשטאלט אין דער צוקונפט, ווי זיי האבן דאס נעטאן אין דער פארנאנענהייט. און זאל די ברכה פון אונזערע זקנים צו אלע אידן דערפילט ווערן.
א נעזונטן און גליקלאך יאר, ווי אויך א גוטע עלטער
ביי אייך אין אייערע היימען.
פרעזידענט און בארד אף דירעקטארס
פון כושר זקנים

תרצ"ב **5692**
לשנה טובה תכתבו
צו אלע אונזערע פריינט, קאסטאמערס
און באקאנטע
ווילן מיר אויסדריקן אונזערע
בעסטע ווינשן פאר
א גוט יאר
מיר ווילן אייך פארזיכערן אז אויב מיר וועלן האבן די מעגלאכקייט אייך צו באדינען, איז אונזער אינציקער פאר־לאנג אייך צופרידנצושטעלן יעדן טאג פון דעם גייעם יאר.
יוסף אלין יוסף מייערסאן
James Dyers & Cleaners
72 Marion St., Norwood PH. 201 117—2 Lines

חשוב'ער רעדאקטאר פון "דאס אי־דישע וואכט" :
דערלויבט מיר אויסצודריקן א האר־ציקן דאנק צו אייך און צו דעם נאנצן סטעף פון אייער חשוב'ער ציימונג, "דאס אידישע וואכט" פאר אייער מיטהילף וועלכע איר האט נענעבן צו העלפן אויסבילדן די נאבעלע סאר־סייט אין וועלכער די ווינניפענער אידן נויטיקן זיך אזוי שטארק. איך האף אז איר וועט אויף ווייטער אויך מיט העלפן מיט א גוט וואכט אין אייער עם נאר זיין אן אינטערעם פאר היס־טאריקער . . .
די דרום אינוואוינער, יהודה, בני־מין (שמעון), לויים און כוהנים, בני ישראל'שע אימיגראנטן פון צפון, גרים פון שכנ'ישע פעלקער האבן זיך זייט דער שפאלטונג אין רחבעם'ס ציימן אננערופן בני יהודה, אדער אידן. נע־ווינען האבן כמעט אלע אין אריינ־ישראל בייז צום חורבן פון דעם ערשטן בית המקדש. זיי זיינען דאס נעווארן בית יוד־שים פון די אורשפרינגלאכע עב־רים וואס האבן זיך שפעטער נערופן בני ישראל.

באריכטן און דאנקזאגונגען
יערלאכער באריכט פון
חסד של אמת

וונטאג דעם זעקסטן סעפטעמבער איז פארנעקומען א נענעראל פאר־זאמלונג פון דער חסד של אמת אר־נאניזאציע. דער פארזיצער מר. קא־הן האט נענעבן אן איבערבליק פון דער פאסייטי וואס זי האט אויפנע־טאן פאר דעם פארנאנענעם יאר און האט אויך אנגעדייטעד אז פאר דער קורצער ציים וואס דער חסד של אמת פארזיכערט מר. ב. מארנער אלס פרעזידענט פון דער אינטערנעשענעל אידישע פראיעקטן, דערפון אז ער האט מיטגעהאלפן צו העלפן אין דער נויט. דער פרעזידענט האט נעזאגט אז דעם קומענדיגן יאר ווילן מיר נאך מעהר מיטגלידער האבן, אבער עס איז צו פיר הונדערט. אבער עס איז צו האפן אז דעם קומענדן יאר ווילן מיר אריינקריגן א סך מער מיטגלידער ווי דעם ערשטן יאר. עס איז אמת אז עס איז ניי אויף דער ווינניפעגער אידישער נאם אבן מיט די קליינע קרעפטן וואס איז נעארבעט נעווארן אין נענוג אויפנעמאן נעווארן.. עס איז אטענדעט נעווארן פאר דעם יאר ציים פינף אדר־מע אין עלנטע פאלן. עס איז פון אלע־מען אויסנעדריקט נעווארן דער וואונש אז מיין זאל עפענען א בילדינג פאנד דאר איין שטיבל אין מען איז גלייך צו־נעטראטן צו די וואלן און אב. כהן איז דערווייל נעווארן ביי אלקימיישאן. אהרן טשעראשני אן פ. מאס וויצע פרעז. ל. רובין קא־סירער ביי אלקימיישאן. די פאלגנדע זיינען די באדד : מר. וואלדמאן רעק. מעקרעטאר, מר. קראוואצ, וואלאנד־קאוו, א. י. באראדיצקי, ראזענבוים, טשערניאק, סאנדלער, שלוטמאן און קראנענפעלד. א באשלוס איז אנגענע־מען נעווארן צו בעטן אלע פרעזידענ־טען פון שול אז זיי זאלן לאזן שטעל־לען א טעלער ערב יום כפור און דער־מיט אנפאנגן דעם בילדינג פאנד פאר א שטיבל פאר דער חסד של אמת אר־נאניזאציע. עס איז אויסנעדריקט נע־ווארן א "וואוס אף טיינקס" צום פרע־זידענט פאר זיין נוטצר ארבעט פאר דער חסד של אמת פון ארנאניזאציע. ער זאל זיין נעזונט מיט זיין פרוי און פאמיליע. ער זאל קיינמאל ניט ווייטן פון קיין נויט — און א כתיבה וחת־תימה טובה צו אלע אידן בכלל.

חשוב'ער רעדאקטאר פון "דאס אי־דישע וואכט" :
דאנערשטאג דעם 27טן אוגוסט איז אפגעהאלטן נעווארן א נענעראל פאר־זאמלונג ביי דער וואלינער לאנדסמאנ־שאפט ארנאניזאציע. צווישן אנדערש איז אריינגעבראכט נעווארן א רעזא־לוציע צו דאנקען "דאס אידישע וואכט" פאר דער שטיצע וואס זי ניט און העלפט פיל מיט אויף צוזאמען צו רופן אויף די פארשיידענע מיטגלידער אן א. וו. קיינע בריוו וואלטן ניט אומשטאנד נעווען דאס אויפצוטאן וואס אייער ווערטע צייטונג טוט אויף. וויל ערש־טענס וויסט מען ניט די אדרעסן פון אלעמען און צווייטנס, וויסט מען ניט ווער עס איז א וואלינער. אנדערש איז אבער וועז מען ניט אן אנאנס דורך אייער צייטונג. ווער עס פילט זיך אז ער איז א וואלינער און אים מיינט מען דאס קומט ער־צו דער פארזאמלונג זיך צו זעען מיט לאנדסלייט. דאהרום וויל איך אויסדריקן אין דעם נאמען פון דער וואלינער לאנדסמאנשאפט ארנאניזא־ציע זייער, און אויך מיין הארציקן דאנק צו אייך און דער פארזוואלטונג פון דער צייטונג. איך ווינש אייך סוקסעס.
מיט אכטונג,
אב. כהן.

חשוב'ער רעדאקטאר פון "דאס אי־דישע וואכט" :
דאנערשטאג דעם 27טן אוגוסט איז אפגעהאלטן נעווארן א נענעראל פאר־זאמלונג ביי דער וואלינער לאנדסמאנ־שאפט ארנאניזאציע. צווישן אנדערש איז אריינגעבראכט נעווארן א רעזא־לוציע צו דאנקען "דאס אידישע וואכט" פאר דער שטיצע וואס זי ניט און העלפט פיל מיט אויף צוזאמען צו רופן אויף די פארשיידענע מיטגלידער אן א. וו. קיינע בריוו וואלטן ניט אומשטאנד נעווען דאס אויפצוטאן וואס אייער ווערטע צייטונג טוט אויף. וויל ערש־טענס וויסט מען ניט די אדרעסן פון אלעמען און צווייטנס, וויסט מען ניט ווער עס איז א וואלינער. אנדערש איז אבער וועז מען ניט אן אנאנס דורך אייער צייטונג. ווער עס פילט זיך אז ער איז א וואלינער און אים מיינט מען דאס קומט ער־צו דער פארזאמלונג זיך צו זעען מיט לאנדסלייט. דאהרום וויל איך אויסדריקן אין דעם נאמען פון דער וואלינער לאנדסמאנשאפט ארנאניזא־ציע זייער, און אויך מיין הארציקן דאנק צו אייך און דער פארזוואלטונג פון דער צייטונג. איך ווינש אייך סוקסעס.
מיט אכטונג,
אב. כהן.

מ. כ. מאראנץ און קאמפאני

דזשענעראל אינשורענס און פינאנציעלע אגענטן

באנוצן זיך מיט דער גרעסטער זיכערהייט צו אויסדריקן זייערע הארציקסטע וואונשן צו זייערע פריינט פאר

א פריילאכן און מזלדיקן ניי-יאר

מיר כפעציאליזירן זיך אין אלע כאראנן אינשורענס פייער, ליף, אוטאמאביל און א. וו.

277 SELKIRK AVE.
Office Phone 56 984 Res. Phone 55 902

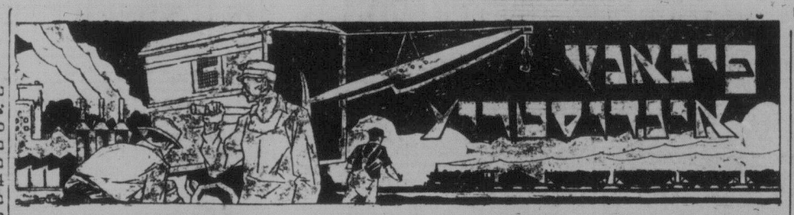

אלטע אפענוצטע אוטאמאביל א געפאר אויף די וועגן

אלטע קארס שטעלן מיט זיך פאר א געפאר אויף די הויפט וועגן, ווי אויך אויף די הויפט גאסן פון שטאט און דאס איינציקע מיטל צו פארמיידן די דאזיקע געפאר איז צו "סקרעפן" די קארס וועלכע האבן שוין אפגעדינט זייערע יארן און מען וויל זיי אויפהאלטן ביים לעבן מיט גוואלד.

דאס זיינען די דערקלערונגען פון דזשארדזש מעקנאמי, סעקרעטאר פון ראיאל אוטאמאביל קלאב און קאנאדא. מר. מעקנאמי שליסט אויס פון דער דאזיקער געפאר אלטע קארס וועלכע מען קאן אפרוימכן און בהעגנען אין אפרענונג, ער מיינט בלויז אזעלכע קארס וואס מען קאן שוין אפי לו ניט פיקסן. די דאזיקע קארס האבן "ס'פעלט ביי זיי א סך אנדערע ליימס", ס'פעלט ביי א סך אנדערע קלייניקייטן. די בריקס זיינען שוין ניט אין דער געהעריקער אפרדענונג.

מר. מאקנאמי איז מיט דער מיינונג אז בכדי צו באקעמפן דעם דאזיקן אי־בעל איז נויטיק צו שאפן א נעזעץ, דאס יעדע קאר זאל דורכמאכן אן אפי־ציעלע אינספעקציע צום וויניקסטנס אויפן א יאר. אויב דער אינספעק־טאר וועט זעהן, או די מאשין איז וועריקלאך, שוין אויסגענוצט, און מ'קאן זי מער ניט פאררייכטן, זאל ער זיין אויטארייזירט צו פסל'ען איר און באפוילן צו "סקרעפן". דער נויריארק אוי־טא קלוב, וועלכער איז אפיליירט מיט דעם ראיאל אויטא קלוב האט שוין נע־מאכט א שריט צו שאפן אזא לעגיסלא־ציע. און ס'איז צו דערוואַרטן, אז אזא נעזעץ וועט אנגענומען ווערן אין ניר יארק סטייט, און נאכהער — אין אנ־דערע סטייטס.

פארמערס אויפנעמען דערט צו באקעמפן די דראענדיקע היישעריק געפאר

קאנאדע און די פראוויניקטע שטא־טען זיינען אין נעפאר פון א היישעריק מנפה קומענדיקן יאר. באהויפטן דער־מנפה מעגען, אין פארמערס וועלן אויפנעמען צו באקעמפן באציטנס די נעפאר.

די היישעריקן לויפן איצט זייערע אייעלאך אין מיליאנען. און ביליאנען, און אויב עס זאלן פאר זיי זיין ניט־סטיקע אומשטענדן, וועלן וואלקנס מיט היישעריקן פארניכטן די פעלדער קו־מענדיקן זוימער.

בלויז א רענדיקער סעזאן פון פרי־לינג אן וועט קאנען ראטעווען די פע־לדער פון פארניכטונג, דורך דעם וואס דאס וועט פארניכטן די היישעריקן; אבער עס וואלט נעווען א צו גרויסע רי־זיקע צו פאלאזן זיך אויפ'ן וועטער, און די פארמערס מוזן טאן אלע וואס זיי קאנען צו באקעמפן די נעפאר.

דער מיטל קענן דער פלאג איז — צו פארניכטן די אייעלאך. דאס וועדט נעטאן אויף צוויי אופנים: דער באדן וועדט אויפגעאקערט אין הארבסט, אזוי או די אייעלאך, וואס זיינען איצט נע־איספירן, אוי, צוויי־טנס, דער באדן, וועדט קולטיווירט, וואס דעקט אפ די אייעלאך פון פארניכטן זיי.

—(:::)—

נעשעפטן פון קאנאדער איי־זענבאנען נאך אלץ שוואך

אז די נעשעפטן פון די קאנאדער אייזענבאן סיסטעמען זיינען נאך אלץ שוואך וויניק די לעצטע מאנאטלאכע בארייכטן, וואס די קאמפאניעס האבן לעצטנס פארענטלאכט.

די בארייכטן וואס זיינען פאר דעם מאנאט יולי, וויניק וויי פאלטן: די קע־נעדיען פאסיפיק האט אין דעם אויבר־דערמאנטן מאנאט נעהאט א נעט פרא־פיט פון $1.919.169. וואס אין־אין פארלייך מיט $3.250.058 אין דעם זעלבן מאנאט פון פארניק יאר.

די קאנאדער נאציאנאלע באנען הא־בען אין יולי 1930 נעהאט א נעט אייי־נקפס פון $3.283.214 אין יולי פון היינטיקן יאר איז זי נעט איינג־מע נעווען מיט $335.316 וויניקער.

דורכשניטלאכער אויטא טעקס אין די שטאטן

יעדער מאטאריסט אין די פראויי־ניקטע שטאטן האט אין 1930 נע־צאלט אין דורכשניט $33.09 טעק־סעס אין פארבינדונג מיט זיין אוטא־כיל. די מאטאריסטן פון ארגענ־הא־בען נעצאלט אין דורכשניט פון 00.־64$, דאס איז די גרעסטע סומע, לג־בי אלע אנדערע שטאטן, וועדנד די קלענסטע סומע — $14.00 אין דורכ־שניט — האבן נעצאלט מאטאריסטן פון דיסטריקט פון קאלומביא שטא־טען.

—(:::)—

נייע אינקארפארציעס

די 'מאניטארי טיימס" באריכטעט, או פאר דער וואך וואס האט זיך נעענ־דיקט דעם 19טן אוגוסט זיינען אינ־קארפארירט נעווארן אין קאנאדע 68 נייע קאמפאניעס אויף א טאטאל קא־פיטאל פון $9.257.000 אין פארגלייך מיט 50 נייע קאמפאניעס אויף א קא־פיטאל פון $5,766.000 אין דער זעל־בער וואך פון פאריקן יאר.

פון אנפאנג יאר ביז 19טן אוגוסט זיינען אינקארפארירט נעווארן אין קא־נאדע 2.763 נייע קאמפאניעס אויף א טאטאל קאפיטאל פון $377.137.000 אין פארגלייך מיט 288 נייע קאמפאני־עס אויף א טאטאל פון $569.770.000 אין דער זעלבער פעריאדע פון פאריקן יאר.

—(:::)—

פינאנציעלע לאגע אין אונגארן

דער פאליטישער און פינאנציעלער קריזיס וואס אונגארן מאכט איצט דורך האט נעפירט צו דער רעזיגנא־ציע פון פרעמיער בעטלען אן זיין קאבינעט.

די סיטואציע ווערט נאך מער פאר־שארפט דורך דעם וואס די מאנאר־כיסטן האבן פארשטארקט זייער פא־רטרעטונג אהויפצוועקן אלץ אין קראפט, דאס איז די גרעסטע סומע, לג־בי אלע אנדערע שטאטן, ווער

אונזערע הארציקסטע וואונשן
צו אונזערע אידישע פרייַנט
פאר א
פריילאכן און מזלדיקן
ניי-יאר

STANDARD FINANCE
CORPORATION LIMITED
200 Sterling Securities Bldg.
Portage Avenue Winnipeg

די צרות וואָס עלטערן האָבן פון צו גוטע קינדער

אמעריקאנער פּאָרשער פון קינדער-נאטורן ברייַנגט אינטערעסאנטע פאקטן וועגן דעם

דאָרפן עלטערן זעען אפצוגעווינען זייערע קינדער פון די צו גוטע נעוויינהייטן, פונקט ווי זיי זעען אים אפצוגעווינען פון צו שלעכטע נעוויינהיטן.

פּראָפעסיר קינדער האָרעוועט זיך אין פאָליטיק. אמאל איז אירן ברוך דער אינגאנצן קאָפיר פון דעם צוויי-טען ברודער. דאָס זיך, די 'זעלבע עלטערן, אבער די נאטורן ביי די קינדער זיינען גאנץ פארשיידן.

פּראָפעסער פון קינדער נאטורן האָבן שוין לאנג נעוואוסט, אז וועג מען זעט פאר זיך א שלעכט קינד, א שטיפער, איז עס נאך קיין ראיה נית, אז דאס קינד איז טאקע שלעכט טיפ אין זיין האַרצן. און וועג מען זעט פאר זיך א גוט קינד, א צארטע קינד, איז עס נאך קיין ראיה נית אז דאס קינד איז טאַקע אזא צארט. עס קען נאָכּ גוט נעמאכט זיין אז דוקא אזא קינד זאל פּיינט האָבן מענשן אין עס זאל זיין טיף אין זיין האַרצן פארבארגן שלעכטע נעיגונגען.

מאָמעס באקלאגן זיך אפט, אז זייערע קינדער ווילן נית פאלגן, ווילן נית מאכן קיין לעקציעס, קיין חיים ארום בעט, זיי ווילן נית גיין א גאנג.

מען דארף פארשטיין א קינד, און מען דארף באמערקן זיינע מענלאכקייטן אוף אויפיל ער קאן דערפילן די אויפגאבן, וואס מען נית אים.

די מאמע דאס קינד פארא א זיער גוטן קינד. און זי דערווארט, או מיט אזא גוטסקייט וועט דאס קינד זיבער זיין דער בעפטער אין שולע. זי פאקט אים אן מיט ארבעט: זי זאגט אים: זי טרייבט אים. דאס טוט נישט. עס קאן נאָכּ גוט זיין, אז דאס קינד האט נית קיין צו גוטע פעאיקייט: דאס וואס מען דערוואַרטעט פון אים קאן ער בשום אופן נית דערפילן.

שלעכטע קינדער מאכן אן א סך צרות. אבער אויך צו גוטע קינדער ברייַנגען. אמאל האַרץ עפענייט און צרות. דעם צו גוטן קינד דארף מען "אריסטרייבן" פון זיין איינגעשלאָסענער גוטסקייט. מען דארף אים טרייבן צו צו קינדער, מען דארף אים ברייַנגען צו שטיפערייַ, מען דארף אים מאכן אביסעלע שלעכט. עס קלינגט פארקוקט: — ניי מאך דאס איינענע קינד שלעכט! אבער אזוי איז עס. אמאל שלעכט אז א מאמע דארף אירע איינען קינד מאכן שלעכט. צו גוט טוט נישט.

נעמט אזא ביישפיל: א מאמע שרייט אויף איר קינד אזוי צו זאגן:

— זע נאר, דיין שכן האלט כּס-דר איז איין לעזן ביכלאַך. מען קאן אים פון דעם נית אפהיטן. עס איז פשוט א פארנעמיגן צו זעהן וויי ער זיצט שטענדיק איינגענראבן אין דיבער, און דו, ווילדער וואס דו ביזט, דו ווילסט אפילו אין א ביכל נית ארייַנקוקן.

אזוי שרייט די מאמע, אויף איר קינד, וועמען זי האלט אלס זייער ווילד, לערנט זיך דוקא נוט אין שולע, וויייזט ארויס אן אינטערעס פארן לעבן: אבער ערא יז נית אזא מתמיד אוּן פאָליטיקע. אמאל איז אירן ברוך דער אינגאנצן קאפיר פון דעם צוויי-טען ברודער. דאָס זיך, די 'זעלבע עלטערן, אבער די נאטורן ביי די קינדער זיינען גאנץ פארשיידן.

פּראָפעסער פון קינדער נאטורן האבן שוין לאנג נעוואוסט, אז וועג מען זעט פאר זיך א שלעכט קינד, א שטיפער, איז עס נאך קיין ראיה נית, אז דאס קינד איז טאַקע שלעכט טיף אין זיין האַרצן. און וועג מען זעט פאר זיך א גוט קינד, א צארטע קינד, איז עס נאך קיין ראיה נית אז דאס קינד איז טאַקע אזא צארט. עס קען נאָכּ גוט נעמאכט זיין אז דוקא אזא קינד זאל פּיינט האבן מענשן אין עס זאל זיין טיף אין זיין האַרצן פארבארגן שלעכטע נעיגונגען.

מאמעס באקלאגן זיך אפט, אז זייערע קינדער ווילן נית פאלגן, ווילן נית מאכן קיין לעקציעס, קיין חיים ארום בעט, זיי ווילן נית גיין א גאנג.

מען דארף פארשטיין א קינד, און מען דארף באמערקן זיינע מענלאכקייטן אוף אויפיל ער קאן דערפילן די אויפגאבן, וואס מען נית אים.

די מאמע דאס קינד פארא א זיער גוטן קינד. און זי דערווארט, או מיט אזא גוטסקייט וועט דאס קינד זיבער זיין דער בעפטער אין שולע. זי פאקט אים אן מיט ארבעט: זי זאגט אים: זי טרייבט אים. דאס טוט נישט. עס קאן נאָכּ גוט זיין, אז דאס קינד האט נית קיין צו גוטע פעאיקייט: דאס וואס מען דערוואַרטעט פון אים קאן ער בשום אופן נית דערפילן.

שלעכטע קינדער מאכן אן א סך צרות. אבער אויך צו גוטע קינדער ברייַנגען. אמאל האַרץ עפענייט און צרות. דעם צו גוטן קינד דארף מען "אריסטרייבן" פון זיין איינגעשלאָסענער גוטסקייט. מען דארף אים טרייבן צו צו קינדער, מען דארף אים ברייַנגען צו שטיפערייַ, מען דארף אים מאכן אביסעלע שלעכט. עס קלינגט פארקוקט: — ניי מאך דאס איינענע קינד שלעכט! אבער אזוי איז עס. אמאל שלעכט אז א מאמע דארף אירע איינען קינד מאכן שלעכט. צו גוט טוט נישט.

נעמט אזא ביישפיל: א מאמע שרייט אויף איר קינד אזוי צו זאגן:

— זע נאר, דיין שכן האלט כּס-דר איז איין לעזן ביכלאַך. מען קאן אים פון דעם נית אפהיטן. עס איז פשוט א פארנעמיגן צו זעהן וויי ער זיצט שטענדיק איינגענראבן אין דיבער, און דו, ווילדער וואס דו ביזט, דו ווילסט אפילו אין א ביכל נית ארייַנקוקן.

אזוי שרייט די מאמע, אויף איר קינד, וועמען זי האלט אלס זייער ווילד, לערנט זיך דוקא נוט אין שולע, וויייזט ארויס אן אינטערעס פארן לעבן: אבער ערא יז נית אזא מתמיד אוּן פאָליטיקע. אמאל איז אירן ברוך דער אינגאנצן קאפיר פון דעם צוויי-טען ברודער. דאָס זיך, די 'זעלבע עלטערן, אבער די נאטורן ביי די קינדער זיינען גאנץ פארשיידן.

פּראָפעסער פון קינדער נאטורן האָבן שוין לאנג נעוואוסט, אז וועג מען זעט פאר זיך א שלעכט קינד, א שטיפער, איז עס נאך קיין ראיה נית, אז דאס קינד איז טאַקע שלעכט טיף אין זיין האַרצן. און וועג מען זעט פאר זיך א גוט קינד, א צארטע קינד, איז עס נאך קיין ראיה נית אז דאס קינד איז טאַקע אזא צארט. עס קען נאָכּ גוט נעמאכט זיין אז דוקא אזא קינד זאל פּיינט האבן מענשן אין עס זאל זיין טיף אין זיין האַרצן פארבארגן שלעכטע נעיגונגען.

מאָמעס באקלאגן זיך אפט, אז זייערע קינדער ווילן נית פאלגן, ווילן נית מאכן קיין לעקציעס, קיין חיים ארום בעט, זיי ווילן נית גיין א גאנג.

מען דארף פארשטיין א קינד, און מען דארף באמערקן זיינע מענלאכקייטן אוף אויפיל ער קאן דערפילן די אויפגאבן, וואס מען נית אים.

די מאמע דאס קינד פארא א זיער גוטן קינד. און זי דערווארט, או מיט אזא גוטסקייט וועט דאס קינד זיבער זיין דער בעפטער אין שולע. זי פאקט אים אן מיט ארבעט: זי זאגט אים: זי טרייבט אים. דאס טוט נישט. עס קאן נאָכּ גוט זיין, אז דאס קינד האט נית קיין צו גוטע פעאיקייט: דאס וואס מען דערוואַרטעט פון אים קאן ער בשום אופן נית דערפילן.

שלעכטע קינדער מאכן אן א סך צרות. אבער אויך צו גוטע קינדער ברייַנגען. אמאל האַרץ עפענייט און צרות. דעם צו גוטן קינד דארף מען "אריסטרייבן" פון זיין איינגעשלאָסענער גוטסקייט. מען דארף אים טרייבן צו צו קינדער, מען דארף אים ברייַנגען צו שטיפערייַ, מען דארף אים מאכן אביסעלע שלעכט. עס קלינגט פארקוקט: — ניי מאך דאס איינענע קינד שלעכט! אבער אזוי איז עס. אמאל שלעכט אז א מאמע דארף אירע איינען קינד מאכן שלעכט. צו גוט טוט נישט.

נעמט אזא ביישפיל: א מאמע שרייט אויף איר קינד אזוי צו זאגן:

— זע נאר, דיין שכן האלט כּס-דר איז איין לעזן ביכלאַך. מען קאן אים פון דעם נית אפהיטן. עס איז פשוט א פארנעמיגן צו זעהן וויי ער זיצט שטענדיק איינגענראבן אין דיבער, און דו, ווילדער וואס דו ביזט, דו ווילסט אפילו אין א ביכל נית ארייַנקוקן.

אזוי שרייט די מאמע, אויף איר קינד, וועמען זי האלט אלס זייער ווילד, לערנט זיך דוקא נוט אין שולע, וויייזט ארויס אן אינטערעס פארן לעבן: אבער ערא יז נית אזא מתמיד אוּן פאָליטיקע. אמאל איז אירן ברוך דער אינגאנצן קאפיר פון דעם צוויי-טען ברודער. דאָס זיך, די 'זעלבע עלטערן, אבער די נאטורן ביי די קינדער זיינען גאנץ פארשיידן.

פּראָפעסער פון קינדער נאטורן האָבן שוין לאנג נעוואוסט, אז וועג מען זעט פאר זיך א שלעכט קינד, א שטיפער, איז עס נאך קיין ראיה נית, אז דאס קינד איז טאַקע שלעכט טיף אין זיין האַרצן. און וועג מען זעט פאר זיך א גוט קינד, א צארטע קינד, איז עס נאך קיין ראיה נית אז דאס קינד איז טאַקע אזא צארט. עס קען נאָכּ גוט נעמאכט זיין אז דוקא אזא קינד זאל פּיינט האבן מענשן אין עס זאל זיין טיף אין זיין האַרצן פארבארגן שלעכטע נעיגונגען.

מאָמעס באקלאגן זיך אפט, אז זייערע קינדער ווילן נית פאלגן, ווילן נית מאכן קיין לעקציעס, קיין חיים ארום בעט, זיי ווילן נית גיין א גאנג.

מען דארף פארשטיין א קינד, און מען דארף באמערקן זיינע מענלאכקייטן אוף אויפיל ער קאן דערפילן די אויפגאבן, וואס מען נית אים.

פרעד סמדעם — נח סורעם
אדוואקאטן אין פארוואלטער פון
SURES BROS. LIMITED
CANADIAN SHIRTS & OVERALL MFG. CO.
מאנופעקטשורערס און
האלסייל דריי גודס
פרימעס אין מערב קאנאדע
וויניפעג
גליק, דערפאלג און
געזונט

צום נייעם יאָהר וויַנשען מיר דעם כּלל ישראל א יאָהר פון ברכה און הצלחה: א יאָהר פון גליק און פרייַד. זאל דאָס נייע יאָהר תרצ"ב ברענגען ישועות ונחמות פאר אונזער פאָלק און דער אידישער כבוד און וואוילזיין זאלען אומעטום דערהויבען און פארמערקט ווערען.

אלע אונזערע נאָהענטע און באקאנטע, ווי אויך אונזערע ווערטע פאט-רָאנייזער וויַנשען מיר, אז אלע זייערע אונטערעמונגען זאלען גענקרוינט ווי-רען מיט ערפאלג, אין אז מיר אלע, צוזאמען מיטן כלל ישראל זאלען זוכה זיין צו שיכת ציון במהרה כיפינו.

ברגשי כבוד

האחים מאנישעוויטץ,

די ב. מאנישעוויטץ מצה קא.

פּינלענדס, אלייַב דושערוי סיטי, נ. דוש., שיקאגא, אילי.

ניי יאָר באגריסונגען
צו אלע אונזערע אידישע פרייַנט
אין קאָמטאָמערס
GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוואמענגעשטוים אר'בעט אונזער ספעציאליטעט
ראדיאיטארס, באדי ארבעט, פענדערס, מאפס
אפהאלסטערי
עקספערט אר'בעט — מעסיקע פריַיז
144-6 FORT ST., Cor. York — Phone 22 667

צו אונזערע צאלרייכע פרייַנט און פאָליטיהאלדערס
דריקן מיר אויס אונזער באגריסונג
אין מיר ווינשן זיי
א פריילאכן און מזלדיקן ניי-יאָר

א. שטיינבערג, רעפרעזענטאטיוו

A MUTUAL COMPANY
SOLID as the CONTINENT
אלע פראָפיטן געצאלט צו פאָליסיהאלדערס
א קאנאדער קאמפאני
50 יאָר אומאיכערטרעפלאכער רעקאָרד
NORTH AMERICAN LIFE
R. D. BELL, Manager
800-803 PARIS BLDG. — PHONE 21 757

300 דאָל. אָפּנעאָנט כצואה פארן אידישן אימיגר. הילף פאראיין

די אידיין, או די ניי-אָנגעקומענע זיַין לאָנד זיַין דארפן באטראכט וועלן אלס שוואכערע, פאר וועמען דאס נאָכּ-צע פאלק איז כּחוב צו זאָרגן, און אז דער אידישער אימיגראנטן הילפס פּאראיין איז דאָרבער אן אינסטיטוציע אן וועלכע ס'דערמאָנט זיך אפילו אין די לעצטע מינוטן פון לעבן, האט נע-שלאָגן טיפע וואָרצלען באזונדערס אין אונזער אלטן דור.

דריי מאנדאַטאָרן אידן, וועלכע זיי-נען פערזונלאך נעווויס נעווען פרעמד אייַנער צום אנדערן, האבן נעאָרבעט אין דעם זעלבן נייסט.

די טעג האט דער אידישער אימיג-ראנטן הילפס פּאראיין באקומען פון די אלטמה. מרס. צביה-מאטלא שיינ-האוס און פון אירע זין הערי און אר-טהור, $50, וועלכע זייַנען פּאראשטאר-בענער מאן און פּאטער, טוביה-חיים שיינהאוס ז"ל, האָט אפּגעשרייבן פאר דער דאזיקער אינסטיטוציע.

מיט איניקע מאנאטן פרייער האט דער אימיגראנטן פּאראיין באקומען אנדערע $50 פון די זוהרשים פון סע-מואל בלאשטיין ע"ה. וועלכער איז נעשטארבן אין מאנטרעאל דעם 2טן יולי, 1930, לויט זיין ציואה.

אין דער זעלבער צייט האט דער אידישער אימיגראנטן הילפס באקומען פון דער "ראיאל טראסט קאמפאני" $200. וועלכע דער גוט באקאנטער אין שטאט, מאוגט נאדאן ז"ל האט בצ-ואה אפּגעשרייבן דעם אימיגראנטן פאר-אין.

אלע דריי זיינען נעווען מיטגלידער פון אידישן אימיגראנטן הילפס פאר-אין ביזן לעצטן מאָמענט פון זייער לעבן, זייער טרייהייט צו די גוטן פון אידישן פאָלק דינען אלס בייַשפיל פאר דעם יונגן דור קאנאדער אירן.

פּראָפעסאָר בּאָרים גאָרנאָסטאיעוו

(שלום פון זייט 5)

וועט" אט דער דר. לעיקין. פּראָפאָנט פיל וויסן און גרויס אינטעליגענץ, נו, וועט איר קומען?

איך האָב די איינלאדונג אנגענו-מען. די סעקרעטארן אין וויידער אריין, און האָט אים- איבערגעגעבן אייניקע ברייף, וועלכע עד האָט געלויפּיק דורכ-געקוקט, און אונטערשרייבנדיק זיי, האָט ער זיי מיר איבערגענעבן. אויף "וויידערזעהן", וואס אין צום באדויערן איבער אומפּראַויסגעזוּעגענע סיבות צו שטאנד נית געקומען, וואס איך קאן זיך בּיז איצט נית מוחל זיין.

אַרויסגייענדיק אין דרויסן האָב איך באטראכט די נית צו גרויסע, אבער שיינע נעביידע, מיטן אויפשריפט "לין קאלן יוניווערסיטי". איך נעם ארויס פון קעשענע איינעם פון די אינטערא-רוקציע בריוו, און איך גיבּ מיט א בריוו צעווארפענעם אונטער שריפט:

דאָס אידישע וואָרט — THE ISRAELITE PRESS

דאנקזאגונג

די ליידים אסיילערי פון בית יעקב שול דריקט אויס א הארציקן דאנק צו מרס. רייקעס פאר איר ביישטיי-ערונג פון צירונג. אין אנדייַנק פון איר פארשטארבענער מוטער. די צירונג אין גערעפלט נעווען און עס האט אריינגעבראכט $25.

מרס. דאנבלאט און מרס. פעקער האבן עס נעווען.

מיר ווינשן מר. און מרס. רייקעס א גוט יאָר.

די קאמיטע

לשנה טובה תכתבו ותחתמו
מר. מ. דזשייקאב
פון
די קאנאדע לייף אשורענס
קאמפאני
וויַנשט
א שנת ברכה והצלחה
אלע אידן אין דער וועסט און אלע מיינע פרייַנט אין גוטע פרייַנט אין וויניפּעג
די קענעדא לייף איז עלטסטע קאמפאני אין קאנאדע
די קענעדא לייף איז אויך פארשפרייט אין די פאראיניקטע שטאטן וויי אויך אין ענגלאנד
איבער א ביליאן אינשורענס אין קראפט
צאלט גרויסע דיווידענטן צו אידע פאליסיהאלדערס
א לעבנס פארזיכערונג פאליסי מיט דער קענעדא לייף מיינט פאר אייך דער בעסטער אינוועסטמענט, סיי אלס פראטעקשאן און סיי אלס סיווינג
וועגדעט זיך צו מר. מ. דזשייקאב
Residence 154 SELKIRK AVE. — TELEPHONE 55 424
וועלכער איז שוין מיט דער קענעדא לייף 15 יאָר
ער וועט אייך געבן אלע אינפארמאציעס און א ריכטיקע באראנדלונג
THE
Canada Life Assurance Co.
Manitoba Manager, T. HAWGOOD
807 ELEC. RLWY CHAMBERS — TELEPHONE: 89 688

צו אלע אידן פון וויניפעג און מערב קאנאדע

אויפרוף!

די דאזיקע ווערטער וואס מיר גייגן צו אייך ריידן דא, קומען ארויס פון די טיפסטע טיפענישן פון אונזערע הערצער, און מיר זיינען פתפל, אז זיי זאלן אריינדרינגען אין די הערצער, נשמות און מוחות פון יעדן מאן און פרוי, — ווייל דאס לעבן און די צוקונפט פון הונדערט יתומים אין אפהענגיק פון דעם ווי איר וועט רעאגירן אויף אונזער אפיל צו אייך.

דער מערב קאנאדער אידישער בית־יתומים איז אין גרויסער נויט און הילף איז דרינגנד נויטיק. די שלעכטע צייטן האבן אומעטום אין אינבאראל נעווירקט פריער פון אלע אויף די אידישע וואוילטעטיע אינסטיטוציעס און אויך ניט געשוינט דעם מערב קאנאדער בית־יתומים.

מיר שטרייכן אונטער די לעצטע ווערטער, ווייל צו אונזער גרויסן באדויערן שטעלט זיך ארויס דער פאקט, אז נאָר אלע קריסטלאכע פערטריישאנס און אנשטאלטן האבן ניט נאר ניט נעליטן פון דעם קריזיס, נאר האבן פארגרעסערט זייערע הכנסות אין פראפארציע מיט דער פראגרעסערטער נויט. עס איז ניט צו אונזער קרעדיט אז מען זאל קאנען זאגן אז מיר שפילן זיך מיט דער נויט פון דעם יתום ווי מיט א מין ספארט, אדער לוקסוס ארטיקל. אז נאר וועגן די צייטן זיינען נוט און דער דאלאר שפילט קיין ראלע ניט, קאנען מיר זיך פארגינגען צוזיצן אנדערע לוקסוסן און פארגעסן אויך א נדבה פאר א בית־יתומים.

דער אמת איז אז אין די דאזיקע ביטערע צייטן איז די פאדע־רונג אויפן אנשטאלט א סיל פארגרעסערטע. מער קינדער קומען אן אין אנשטאלט ווי ווען עס איז פרעמ, קינדער דערוואקסענע וועלכע האבן שוין לאנג פארלאזן די היים האבן זיך געמוזט אומקערן ווען זיי זיינען נעליטן אן שטעלעם אין אן מיטלען! מער פאשיליען טראגע־דיעס. מער אומגליקן פאסירן איצט ווי אין נארמאלע צייטן!

לעצטן יאר איז אונז נעלונגען, דורך גרויסע און שווערע אנ־שטרייגונגען צו באפרייען דעם אנשטאלט פון חובות, אין ביי הייב־טיקן מאס שטייגן מיר ווידער פארבאזרן אין חובות, ווייל די הכנסות זיינען אין פיל פאלן פארקלענערט נעווארן און אין א סך פאלן אינ־גאנצן אפגעשניטן נעווארן.

מוז עס אזוי זיין?

אידן! — איר, וועלכע טראגט דעם טיטול רחמנים בני רחמנים!

פארטראכט זיך וואס עס מיינט. ניט מיר, נאר הונדערט קינ־דער שטייגן פאר אייערע אויגן, בייי אייער טיר און רייזן צו אייך, אז ווערטער, נאר מיט פרענדיקע אויגעלאך וויכן זיי וויסן וואס ווען איר טאן פאר זיי?

די אחריות פאלט אויף אונז אלעמען, אויף יעדן אידן, מאן אדער פרוי, אזן מיר זאגן אייך אז איבער הונדערט קינדער וויינען איצט אין אנשטאלט אזן זייערע לעבנס, עקזיסטענץ אן צוקונפט אין אין אייערע הענט.

עס זיינען דא איבער 26 טויזנט אידן אין נאנץ מערב קאנאדע ווען יעדער פון זיי זאל בייישטייערן אמווייניקסטנס איין דאלאר, וואלט מען קיגד זיין באזארגט מיט אלעס נויטיקעם פאר א נאנץ יאר.

עס איז דאך צו שטויגן אזן וואונדערן זיך ווי וויניק, ווי קליין עס איז צאל אידן וועלכע בייישטייערן פאר דעם אייניקזי אי־דישן קינדער אנשטאלט אין מערב קאנאדע.

אינ'ס יאר 1928 האבן בייגעשטייערט 970 מענטש, אין 1929, בלויז 913, אזן אין יאר 1930 — 960 מענטש, אזן דאס יאר בלויז 429 מענטש, ווייניקער אויסגעשלאסן. פארטראכט זיך וואס עס מיינט, אידן! וואו זיינען די איבעריקע?

ארט זיי ניט דער שיקזאל פון פאר'יתומ'טן קינד? איז אייך ווירקלאך אלץ איינס צו זיי לעבן אדער שטארבן חלילה? צי זיי וועלן אויס־וואקסן טויגעניכטס, פויישע אזן נייטציכע קריפלס?

מיר זיינען זיכער אין דער גוטהארציקיט פון יעדן אידן. מיר זיינען זיכער אז יעדער אידיש הארץ קאן נעוואונען וועדן צו נעמען אכטיל אן דעם שיקזאל פון פאר'יתומ'טן קינד, אזן ווייל מיר זיינען זיכער, וועדן מיר זיך צו יערן אידן, מאן אדער פרוי, איבעראל וואו איר זעגט

קומט צו הילף דעם מערב קאנאדער בית יתומים!

מיר שטייגן איצט פאר דעם נייריאר, עס נייגן די ימים־נוראים, די היידיקע פוהכטיקע טעג, וועו מיר קומען אין די שולן אזן בתי־מדרשים בעמן בייי נאס צו יאר פון לעבן, ברכה אזן הצלחה. זאלן אלזא, די ווערטער פון הושע הנביא זיין פאר אונז דער קול שופר וועלכער רופט אי אונז אזן זאגט אונז אן: קחו עמכם דברים ושובו אל ד'. נעמט מיט זיך מיט אין בית־מדרש ניט נאר דעם מחזור מיט טויטע בוכ־שטאבן נאר מעשים, לעבעריקע טאטן וואס איר האט נעמאן פאר'ן יתום

מיר רופן צו אייך, אידן, אזן בעמן אייך, ווער איר זייט אזן וואו איר זייט, מאן אדער פרוי, צי איר האט שוין עפעס נעגעבן אדער נאך נאריכט נעגעבן, — דער העלפט דעם בית־יתומים מיט וויפל איר קענט, די קלענסטע נדבה וועט מיט דאנק אויפגענומען ווערן.

עס גייט א לאנגער, גרויסער ווינטער, אזן אונזערע קינדער מוזן באזארגט ווערן מיט ווארימע קלייד־דער, וועש אזן שיך, די הויז מוז באהייצט ווערן אזן די קינדער מוזן נעשפייזט ווערן יעדן טאג פון יאר. עס גייט א חורש פון יום טוב אזן יעדער וועט זיך זעגן צו זיין טיש, ווער אריינגיי, ווער רייכער. אבער יעדער מיט זיין משפחה. דייגקט וועגן די הונדערטסטע צען קינדער, וויי אזוי וועלן זיי גיין צום טיש די נאכט פון ראש השנה, ערב יום כפור אזן די איבעריקע ימים טובים!

דייגקט וועגן זיי כאטש פאר אזין מינוט. פארגליכט זייער גורל מיט דעם גורל פון די איבעריקע טויזנטער אידישע קינגר אן קאנאדע אן זאל אויער הארץ אייך דיקטירן וואס צו טאן אין די טעג פון תשובה אזן פרעגעבונג.

ווינשנדיק אייך אזן אייערע ליבסטע א כתיבה וחתימה טובה בתוך כל ישראל פארבלייבן מיר מיט דאנק אזן אכטונג,

דוד ספיוואק, פרעזידענט.
א. בארודיצקי, ווייצ־פרעזידענט.
וו. כהן, ווייצ־פרעזידענט.
ל. ריוס, טרעזשורער.

אלע ביישטייערונגען אדרעסירט:
JEWISH ORPHANAGE
123 Matheson Avenue — Winnipeg, Man.

בעסטע וואונשן פאר א

פרייליכן אזן מזל'דיקן ניי־יאר

EMPIRE LOAN CO.

701 UNION TRUST BLDG. — PHONE 26 365

אגענטן פאר

רעדוואד אפארטמענטס

קאלעדזש אזן מיין סטריט

3 אזן 4 רום סוויטס — מעסיקער רענט

מיט פרידושיריירס אזן אלע אנדערע באקוועמלאכקייטן

מיר ווינשן אלע אונזערע קאסטאמערס אזן פרייגנט

א גליקלאך ניי יאר

ווען איר גייט צו אייער בוטשער בעט אים ער זאל אייך געבן פון אונזערע פלייש

WESTERN PACKING CO.

H. V. KOBOLD, Mgr.

1000 ALEXANDER AVE.

דעם חבר'ס פרוי

פון ל. ק. מאן

איר וועט זאגן אז עס איז פון מיין זייט נעווען ניט שוין צו באַ־האנדלען אזוי א פרוי. איר וועט גיין נאך וויייטער אזן באהויפטן, אז עס איז פשוט נעווען א נידערטרעכטיקייט, א פארראס. א פארהייראטע פרוי ניט זיך איבער אין אייערע הענט, שיינקט אייך איר ציטרוינען, צערטלאכקייט, ליבע, אזן איר נעמט אראָפּ דעם פאר־האנג, שטעלט זי נאקעט פאר איר מאן, אזן פאר דער וועלט. איר צעברעכט א פאמיליען לעבן אזן לאזט זי שטיין א באשמוצטע!

איז דאס מעשה דושענטלמאן? — איך וויים ניט, נאר אויסהערן מעגט איר מיך.

איך בין א בחור, וואס האט שוין אין מיין לעבן אביסל דורכגעמאכט. נעווען אין דער וועלט, נעזעהן וויי מען לעבט אזן אלץ אין זיך אויף פון לעבן ניט אפגעזאגט, איך האב שוין גענאג ראמאנען, אוואנטיורען מיט אזן אן ליבע, מיט אזן אן אייפערזוכט, אפילו סקאנדאלן אזן לעבנס נעפאר האבן אויך ניט אפגעזאגט, וויזיכן צו מיינע נא־ענטסטע פריינט אזן באקאנטע אזן אינער פון די ערשטע איז נעווען, נא־מירלאך, מיין חבר ב. צו מיין גרויסער שער איבערראשונג האב איך אים נע־פונען פארהייראט פאר א פרוי, וואס איז נעווען ניט איבערריק שיין, נאר נאך נאנץ יונג, ווי איר זעט, בין איך אויטאָ ניט שיין, פון קליינעם וואוקס, אונעעלומפערט אין האלטונג א נידע־ריקער שטעלן, גרויע אויגן אזן א לאנ־נער נרעבער נאז, וואס פארענדעט כמ־עס דאס נאנצע פנים.

אין וואס באשטייט אלזא מיין דערפאלג ביי פרויען? דאס בלייבט א סוד. איך דיינק, אז עס איז א פשוט'ער צופאל. מיר האט אין מאל פאנגלייכט ביי א פרוי אין דאס האט נעמוזט זיין די אורזאכע. פון מיין ווייר טערן דערפאלג. פרויען האבן א טבע אז וועו זיי דערזעהן אייך אין דער באגלייטונג פון א פרוי, באקומען זיי אייך ליב שוין נאר דערפאר, וואס א פרוי איז לעבן אייך . . . פרויען האבן מיינע יונגעלייט פארזיכטיקע, פארטעוונ . . . וואס מער א מאן איז אומנעריגלט פון פרויען, אלץ מער דערפאלג וועט ער האבן ביי אנדערע, אפשלאנן א יונגערמאן פון א פרוי, א כלה אדער א גלייבטער — דאס איז דער אידעאל פון יעדער פרוי . . . ער־פארטוונ . . . וואס מער א מאן איז אומנעריגלט פון פרויען, אלץ מער דערפאלג וועט ער האבן ביי אנדערע, אפשלאנן א יונגערמאן פון א פרוי, א כלה אדער א גלייבטער — דאס איז דער אידעאל פון יעדער פרוי . . . ער־פארטוונ . . . וואס מער א מאן איז אומנעריגלט פון פרויען, אלץ מער דערפאלג וועט ער האבן ביי אנדערע, אפשלאנן א יונגערמאן פון א פרוי, א כלה אדער א גלייבטער — דאס איז דער אידעאל פון יעדער פרוי . . . ער־

מיין זייט נעווען ניט שוין צו באַ־האנדלען אזוי א פרוי. איר וועט גיין נאך וויייטער אזן באהויפטן, אז עס איז א פשוט'ער צופאל. מיר האט אין מאל פאנגלייכט ביי א פרוי אין דאס האט נעמוזט זיין די אורזאכע. פון מיין ווייר טערן דערפאלג. פרויען האבן א טבע אז וועו זיי דערזעהן אייך אין דער באגלייטונג פון א פרוי, באקומען זיי אייך ליב שוין נאר דערפאר, וואס א פרוי איז לעבן אייך . . . פרויען האבן מיינע יונגעלייט פארזיכטיקע, פארטעוונ . . . וואס מער א מאן איז אומנעריגלט פון פרויען, אלץ מער דערפאלג וועט ער האבן ביי אנדערע, אפשלאנן א יונגערמאן פון א פרוי, א כלה אדער א גלייבטער — דאס איז דער אידעאל פון יעדער פרוי . . . ער־

איר וועט זאגן אז עס איז פון מיין זייט נעווען ניט שוין צו באַ־האנדלען אזוי א פרוי. איר וועט גיין נאך וויייטער אזן באהויפטן, אז עס איז א פשוט'ער צופאל. מיר האט אין מאל פאנגלייכט ביי א פרוי אין דאס האט נעמוזט זיין די אורזאכע. פון מיין ווייר טערן דערפאלג. פרויען האבן א טבע אז וועו זיי דערזעהן אייך אין דער באגלייטונג פון א פרוי, באקומען זיי אייך ליב שוין נאר דערפאר, וואס א פרוי איז לעבן אייך . . . פרויען האבן מיינע יונגעלייט פארזיכטיקע, פארטעוונ . . . וואס מער א מאן איז אומנעריגלט פון פרויען, אלץ מער דערפאלג וועט ער האבן ביי אנדערע, אפשלאנן א יונגערמאן פון א פרוי, א כלה אדער א גלייבטער — דאס איז דער אידעאל פון יעדער פרוי . . . ער־

א גוטער, א לעבן מאכט ער, — וואס באדארף זי נאך? . . . ליבע? נו, איז זי טאקע נעווען לייכטזיניק, בעת זי האט צוגעשטימט. זי האט נע־דיינקט, אז מען קאן אויסקומען אן דעם. און ווידער האט זי נעטראכט אז עס וועט קומען מיט דער צייט . . נו, איז עס ניט נעקומען און אז ליבע איז טאקע קיין לעבן ניט . . . איך בין דאך איר א גוטער פריינט אלס חבר פון "אים", זאל איך איר ארויסהעלפן פון דער אומערטרעגלא־כער לאגע. איר הערט, אויסהעלפן!

די לאגע איז נעווארן מיט יערן טאג אומערטרעגלאכער, מער פאר מיר ווי פאר איר . . . זי האט מיך אזוי אריינגעפלאכטן אין איר נעץ, אין אירע ארעמס, פארליבט בין אי־בער די אויערן . . .

ס'האט מיך באשמוצט פאר מיין חבר, נאר איך האב זיך ניט געקאנט העלפן. איך האב זיך נעפונען א תי־רוץ: ער איז א שלים־מזל. די פרוי ליבט אים ניט, איז ער עס ווערט . . . איך בין נענאנגען נאך אויך ווייטער אין מיין פארטיידיקונג: א פרוי האט דאס רעכט אויף ליבע, ווען זי באר קומט עס ניט פון איר מאן, מעג זי עס זוכן ביי אן אנדערן. אזן מעג דער אנדערער זיין, ווער ער אין!... נארישער מענש, ווען איך בין נע־ווען! נאר איך האב נעקאנט גלויבן אין אט דער שפילצייג פאר קינדער! איינמאל בין איך נעקומען אין א פאראנאכט אין דער הויז פון מיין חבר נ. ער איז שוין נעווען נעקומען פון דער ארבעט. זי איז פלוצלונג נעווארן דאראשטיק אזן זי האט אים אראָפּנע־שיקט פיר טרעפ נאך וואסער אזן א פאר זאכן אין דער נראָסערי. פאר־שטייט זיך, אז זי האט זיך באלד אריינגעווארפן אין מיינע ארעמס אזן זי האט מיר נעלאָשטשעט אזן נע־צערטלט. איך האב זיך דאס מאל נע־פרואוט ווערן, נאר עס האט מיר ניט נעהאלפן. זי איז נעווען די הערשע־רין.

ווען ער איז צוריקגעקומען מיט דער וואסער אזן א פאר פעקלאך אין די הענט א פארטאפעטער אזן א פאר־שוויצטער, האט ער זיך אראָפּנעלאזט אין שטול אזן ער האט נעווישט דעם שוויים פון פנים. ער האט אויסגעזע־ן ניט נאר מיד, נאר אויך דערשלא־גען אזן אומגליקלאך. עס האט אנ־נומען א רחמנות אויף אים צו קוקן. די פרוי איז באלד צו אים צוגענאנגען אזן זי האט זיך נעזעצט בייי אים אויפ־שיים, אים נעווישט דעם שוויים פון שטערן מיט איר טיכל, אים נעקושט אזן אים נעצערטלט מיט דער הערצער־צערטלאכקייט אזן ליבע ווי מיר. מיט א פאר מינוטן פריער . . . ניין. דאכט זיך, אז זי האט אים נאך אריינגע־וויזן מער ליבע אזן צערטלאכקייט!. אוי, ווי זי האט זיך דאס נעשלייי־נעלט ביי אים אויפן שוים אזן ווי זיין פנים האט עס נענומען שטראָלן! . . ניין, מיר האט ניט אפדערדאכט. אויף אים, איך האב אים אפארנונען זיין "גליק" . . . נאר עפעס האט אין מיר נעקאכט, נעוידט מיינע נשהיגן. א קול האט אין מיר נעשריגן: "גיי צו, דיין אראָפּ אירע ארעמס פון זיין האלז, שליידער זי זיך דער ערד אזן מיטן פוס אויף איר ברוסט שריי אוים: "אט דא לינט א שלאנג באַ־האלטן אזן ניט א מענטש הארץ, מיט א פאר מינוטן פריער איר ברוסט אויף אויסגעגליק איז דאס אלץ נעשעען. די פרוי איז געלעגן אויף דער ערד.

—(::)—

א 111 יאריקע אידישע פרוי גענשטאַרבן אין וואַרשע — האָט איר די קהלה ניט געוואָלט געבן קיין קבר

פון וואַרשע שרייבט מען אונז: בלומען גאָלדשטיין האט א גוטער איד צוגעוואונשן אז זי זאל האבן א גוטע עלטער. האט זי טאקע די גאנצע יארן אירע נעהאט נחת פון די קינדער אזן געלעבט גליקלאך אזן צופרידן אזן מיט עטלאכע חדשים צוריק האט זי געפייערט איר 111־יאריקן געבורטס טאג.

אין די לעצטע יארן האט זיך די לאנע נעענדערט. די קינדער אירע אין אוועק שלעכט אזן ז ייהאבן נעמוזט עמיגרירן, ווער קיין ארגענטינע אזן ווער קיין אמעריקע.

מיט דריי חדשים צוריק איז דער לעצטער זון אירע אויף אוועקגעפאהרן קיין ארגענטינע. די 111 יאריקע זק־נה איז נענאנגען צו דער באן, כדי צו באגלייטן איר קדיש אויף זיין ווייט־טער ריזון. צוריקגייענדיק פון דער באן איז די זקנה אומגליקלאך נעפאלן אזן זי האט זיך צעבראכן די פיס, מיט דער גיכער הילף האט מען די זקנה אפגעפירט אין אידיש שפיטאל, וואו זי איז די טעג נעשמאַרבן.

די אלטיטשקע וועלכע האט נעהאט מזל צו דערלעבן פיר דורות האט אבער ניט נעהאט קיין מזל איבערצו־לאזן א "קניפל".

אידער א וויייטער קרוב, א נעווייסער הערש מילבערג האט זיך באמיט מען זאל מאכן די לויה. דערביי האט דער הער מילבערג צענויפגעזאמלט פופ־ציק זלאטעם מיט א קווינטל פון דעם פרנם ר' איטשע צו מאיר לעווין, אז די קהלה זאל פאר דער 111־יאריקער זקנה נעבן א קרקע אויף נעגישער בית־החיים פאר די פופציק זלאטעם.

די לויה איז אבער אזוי ניך נט דורכגעפירט נעווארן, ניט קוקנדיק וואס די זקנה איז געלעגן אויניקע טעג. אזוי האבן די וואַרשאווער פר־נסים אזן דאזגרעם נעזאמלט פאר דעם כבוד המת פון א 111־יאריקער זק־נה . . .

DEPARTMENT OF MINES — PROVINCE OF MANITOBA — AND NATURAL RESOURCES

מאַניטאָבא'ס פוטערוואַרג אזן פיש זיינען אונזערע

מיר האלטן אין טראָסט דעם באזיץ פון יעדער ווילדער באשעפעניש וואָס לעבט אין אונזער פראָווינץ. יעדער אינער פון אונז האט די פליכט צו באשיצן די פוטערוואַרג חיות אין אונזערע ווילדער אזן די שפיז וואָס שווימט אין אונזערע לעיקס אזן ריווערס.

שפילט די גיימס לויט די נעזעצן

לייענט די רעגולאציעס, אזן קומט נאך די נע־זעצן וואס זיינען געמאכט צו באשיצן די צו־קונפט פונ'ס פאר האנדל מיט דער קלענסטער אומבאקווימלאקייט וואס איז נאר מעגלאך. שרייבט נאך א קאפיע פון "די גיים ענד פי־שערים אקט".

פוטערוואַרג פארמינג

די גיים אזן פישערים ברענטש פון דעפארט־מענט אף מיינס. אזן נאטירלאכע רעזורסן איז שטארק פאראינטערעסירט אין דער אנטוויק־לונג פון פאר־פארמינג.

דער דאזיקער פארהלטניסמעסיק נייער ברענטש פונ'ס פוטערוואַרג־האנדל איז ערשט אין זיינע ווינקלאך אין מאניטאָבא. אבער עס ווייזט א סך אנדייטונגען פון שנעלן און פיל־פארשפרעכנדן וואוקס.

די גיים אזן פישערים ברענטש שטיצט אלץ ברענטשעס פון קאנסערוואציאָניזער אזן איינשטימיקער מיטער פוטערוואַרג־פארמערייז.

ארויסהעלפן דעם פאר פארמער

צו העלפן דעם פאר־פארמער אין דער לייזונג פון זיינע פראבלעמען, עטאבלירט די גיים אזן פישערים ברענטש אן עקספערימענטאל פאר פארם.

אין צוגאב צו אויספארשונג ארבעט אין שפיי־זען, האדעווען, היגיענע אזן קראנקהייט, ווערט דער דאזיקער סטיישאן דינען אלס א קלירינג־הויז פאר אלגעמיינער פוטערוואַרג פארמינג אינפארמאציע.

ניט קיין פריים פעלץ האָט א קלייניעם ווערט

צווישן אירע פילע אינטערעסן איז די גיים אזן פישערים ברענטש געווידמעט צו דער אנהאל־טונג פון א נענוגענדן אזן שטענדיקן וואסם פון מאניטאָבא פוטערוואַרג אזוי הויך געפרייזט אינ'ס וועלטלאכן פוטערוואַרג אינדוסטריע.

וויניק פון אונז באגרייפן דעם ווערט פון אונזערע פישעריין. אין פארלויף פון דעם 1931 זומער ווייטפיש פישינג סעזאן איז ארויסגעצויגן געוואָרן פונם לעיק ווינניפעג 2,168,327 פונט מארקעט־אייבל פיש. געבנדיק ארבעט צו א גרויסער צאל פישער ליט.

די דאָזיקע רעזורסן זיינען אונזערע

דערפאר דארפן מיר זיי באשיצן. זיי מיינען גאלט צו די צוקונפטדיקע דורות פון קאנאדע.

מאכט עס פאר אייער רעזאלוציע:

איך וועל העלפן פרעזערווירן צו דעם וואקסענדן דור זיין רעכט אין אונזער ווילדרן לעבן.

Department of Mines & Natural Resources

Government of Manitoba

WINNIPEG MANITOBA

Hon. D. G. McKenzie	C. H. Attwood	A. G. Cunningham
Minister of Mines and Natural Resources.	*Deputy Minister of Mines and Natural Resources.*	*Director of Game and Fisheries.*

פארוואלטעט

לענדעריין - ווילדע עופות - פישעריין
מינעראלן - וועלדער - וואסער קראפט

דעם
רב'ס טאכטער
א העכסט שפאנענדיקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אלטער
פון לעאו ווייזענפעלד

(פארזעצונג)

גראף נעאָרג האט ניט געהאט קיין באריף פון עמעריס'ס ליבע צו חנה'לען. צו די רכילות אין הויף האט ער זיך קיינמאל ניט צוגעהערט. אין זיין מיאנע איצט פון דעם יונגן גראף נעהאט אזא אמת'ע איבערראשונג.

— דו איבערראשט מיך, עמעריס! — האט ער אויסגערופן, — איך האב נישט געמיינט אז דו ביסט אזוי נאיוו. וואר איז יענע גלוקליכע, וועלכע דו רופסט אן נעטיי?

— אין דו שעמסט זיך ניט מיר צו שטעלן אזא פראגע? — האט דער נראף מיט פארווונדערונג נעפרעגט. — מיין ליבע, איך בין דיר נעווען א נעטרייער פאלדאט. וואר איז יענע גלוקליכע, וועלכע דו רופסט אן נעטיי?

— איך בין נישט קיין קינד מער, אז איך זאל נישט וויסן וואס עס איז. איך בין שוין אלט גענוג צו וויסן אז דו ביסט פארליבט אין חנה'לען. אבער איך בין אויך אלט גענוג צו וויסן אז דו ביסט נישט אין איר ווערט. אז דו ביסט אין איר נישט ווערט, דאס ווייס איך בעסער ווי יעדער אנדערער. אבער איך בין אויך אלט גענוג צו וויסן אז דו ביסט נישט אין איר ווערט, ווייל איך בין אין איר פארליבט.

— וואס הייסט פארליבט! — האט דער נראף אויסגערופן. — איך ליב דיר מער פון מיין לעבן, איך ליב זי מער פון אלעמען אין דער וועלט, אבער איך ווייס אז זי האט מיך נישט ליב, און איך וועל זי קיינמאל ניט צוצוואנגען מיך ליב צו האבן. איך וועל זי נישט פארלירן דורך קיין פאלשע הנאה וואס איך וועל פון איר נעמען. איך וועל זי נישט פארלירן דורך קיין פאלשע הנאה וואס איך וועל פון איר נעמען. איך וועל זי נישט פארלירן דורך קיין פאלשע הנאה וואס איך וועל פון איר נעמען.

— איך פארלאז מיך נישט אויף דיין ווארט, גראף, — האט דער נראף אויסגערופן, — איך וועל דיר ווייזן אז איך בין א מאן, אז איך קען מיך באהערשן. איך וועל דיר ווייזן אז איך בין א מאן, אז איך קען מיך באהערשן. איך וועל דיר ווייזן אז איך בין א מאן, אז איך קען מיך באהערשן.

— איך האב דיר שוין אמאל געזאגט, אז איך בין נישט קיין קינד מער, אז איך בין א מאן, אז איך קען מיך באהערשן. איך בין א מאן, אז איך קען מיך באהערשן. איך בין א מאן, אז איך קען מיך באהערשן.

— אט דאס איז טאקע די אויפגאבע, וועלכע איך וויל דיר, ווי א גאנצן מענטש, אויפלעגן. — האט דער נראף מיט גרויס צופרידנהייט נעענטפערט. — נאך מיין אפפארן וועסטו האבן די אויפגאבע צו וואכן איבער דער מיידל און אכטונג צו געבן, אז איר זאל קיין שלעכטס ניט געשען. מייער אן איבערנעעמען פרויען, מיין נאנצן לעבן האב איך נעווארנט פון מיין ווייבסטנס דער, אז עמעמען ער האט ניט נעווייסט, ווייזט זיך ארויס צו זיין אן אויפריכטיקער פרויען. ער האט נעוואוסט, אז ער קאן זיך אויף דעם פארלאזן און ער האט דערויבער אנגענאנגען צו פילן אביסל זיכערער און ער האט זיך שוין וויניקער נע־שראכן וועגן חנה'לעס לעבן.

— איך פארלאז מארגן טרנא, — האט דער פרינץ נעזאגט, — אבער איך האב מורא, אז מיט מיין אפפארן וועלן זיך פאר איר אנפאנגען שווערע צייטן. איך האב מורא, אז מיין מיר־טער וועט זי וועלן שווער באשטראפן פאר מיין ליבע צו איר. זי האט פון אלע, אז זי האט מיך ליב, אז איך בין פיל, אז זי האט זיך אומגליק־לאכע איר, אבער איך בין זיכער אז זי וועט מיך נאך ליב האבן. איך וועל זי נישט פארלירן דורך קיין פאלשע הנאה וואס איך וועל פון איר נעמען.

ר' יצחק אייזיק האט בלויז באווי־זן זיך צו וועגדן צו די אידן אין ער האט זיי אויפגעפאדערט ניט צו פאר־לירן דעם בטחון אין נאט, אין זיך ניט פון די אד"ם מערצען קא. לימיטעד, טאראנטא 2. ביים דערמאנטן די סומע.

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE BLADDER TROUBLES RHEUMATISM
1087 THE PROPRIETORS

פאר איבער דריי פערטל יאהרהונדער זיינען דאד"ס קידני פילס נעווען דער אנערקענטער מיטל פאר רוקנווייטיק, רומאטיזם, בלאטער טראבלס און פיינ־ע־ע־ע קראנקהייטן, פארוראזאכט דורך שלעכטע קידנים. צו באקומען פון אלע דיילערס פאר 50 סענט. אדער 6 באקסעס פאר $2.50. אדער דירעקט פון די אד"ס מערצען קא. לימיטעד, טאראנטא 2. ביים דערמאנטן די סומע.

זויערקייט פאר 10 יאר

איידער ער האט געפונען די רפואה

א סך מענשן פארלייגערן זייערע לייבן אופנומען. דער מאג האט עס נעמאכ. וויבן ער ווערט פיינט צו אויפגעבן. אין ער האט נעוואוסט פון צוויי יאר צוריק וואס עס איז אים פאסירט א סך לייד.

"איר פיר, אז איר פון שרייבן עטלאכע שורות אויס דאנקבארקייט צו אייערע קרי־שען זאלצו, איר האב נעלייטן 10 יאר פון בראנשיטיס. דער מאג האט עס נעמאכ. איך האב כמעט אלעדינג אויפגעגרויבט, ביז א פרייט האט מיר נעראטן צו פרובירן קרושן, וואס איך האב נעטאן פאר די לעצטע צוויי מא־נאטן, און איר בין עפעדיג, צו זאגן, אז די זויערקייט איז פארשוואונדן".—ו. ב.

קרושען זאלען נעמאכט ווערקייט זיי־ער שנעל. נעמען אויף ליידן פון דעם אזן שטופן עס צארט אהיים פונם קרקעפ־אזן דורך סטיפקייט אייערע ארבאנגען פון אפ־שוואונג צן פרעפעקער רעגולפעפיסיר האנד־נונג, וועלן קרושן אויסמירן די דאזיקע שוואכע ווירקייט, אז זיי זאלן פער קיין פאר זיך ניט אונאפענדן, נאכדעם וועט אי־ער פער ניט האבן קיין לענגר אייערע פאלי־צייטן. קרושען וועט האלפן אויפגעווייר דיין אזן קלאר. רייניג אזן נעזונטש בלוט וועט צירקולירן אין יעדן טייל פון אייער קערפער. איר וועט פילן וואונדערבאר עזערגיש אזן גוט. אזוי נעזונט אז מוטפער זוי עס איז נאר מענשליאך מעגליאך צו פילן.

וואהרש זי האט פלוצלונג אויסגעווייטש דיך, אזן אונז אלע, אזוי שווער צו אשטראפן? ביזטו, חלילה, באאנגענן עפעס א פארברעכן קעגן אונ־זער דורכלויכטיקער פרינצעסן?

— ניין, פאטער, איך וויים ניט — דעם רב אזן הייסט אים קומען צוזאג מיטן זיין טאכטער צו זיך אין פא־לאץ. הייסט דאס, אז פאר אידן פאנ־גען זיך צו נייע צרות.

הונדערטער אידן האבן זיך דערפאר אנגעוואלט אוים דעם רב'ס הויז אזן האבן נעוואלט ווינן די אורזאך, וואר רום מען רופט זייער באליבטן רב צור זאמען מיט זיין טאכטער אין הויף, אבער ניט דער רב אזן אפילו ניט די ברומאלע דינער פון דער פרינצעסן, וועלכע האבן מיט בייטשן נעוואלט אויפקרייבן די אנגעוואלטע אידן פון דעם רב'ס הויז, האבן זיי נעמאנט נעבן וועלכע עס איז דערקלערונגען.

ר' יצחק אייזיק האט בלויז באווי־זן זיך צו וועגדן צו די אידן אין ער האט זיי אויפגעפאדערט ניט צו פאר־לירן דעם בטחון אין נאט, אין זיך ניט צו מאכן מערצען קא. לימיטעד, טאראנטא 2. ביים דערמאנטן די סומע.

— אט דאס איז טאקע די אויפ־גאבע, וועלכע איך וויל דיר, ווי א גע־טרייען פרויגינ איבערנעמן. — האט דער פרינץ מיט גרויס צופרידנהיים נעענטפערט. — נאך מיין אפפארן וועסטו האבן די אויפגאבע צו וואכן איבער דער מיידל און אכטונג צו געבן, אז איר זאל קיין שלעכטס ניט געשע־מייער אן איבערנעעמען פרויגינ, מיין נאנצן לעבן האב איך נעווען א נע־טר

צו אלע אונזערע פריינט דריקן מיר אויס אונזער האַרציקע באַגריסונג און וואונש פאר

א פריילאכן און מזל׳דיקן ניי-יאר

אונזער באדינונג אין דער פארשפרייטונג פון פרישע פרוכטן, וועדזשעטיבלס אזן שפייז ארטיקלען איז בלויז צום ריטייל טרייד. אונזערע וועריהיזער געפינען זיך אין פארשפרייטונג צענטרען אין די פריריס. מיר זיינען אן א קוואליפיצירטן צושטאנד צו געבן א באדינונג וואס פארזיכערט איך מיט פרישע סופליים דעם נאנצן יאר. אונזערע איינגע פארבינדונגען אויף דעם נאנצן קאנטינענט מאכט אונז פאר די גרעסטע דיסטריבוטארן פון פרישע פרוכטן אזן וועדזשעטיבלס אינם לאנד. די פעאיקסטע ריטייל דיסטריבוטארן איבעראל פארשטייען די וויכטיקייט פון פארגרעסערטע סיילס אויף פרישע פרוכטן, זיי שטעלן אויס, זיי פישטורן, זיי פארקויפן מער יעדן טאג. אַדערט דורך אייער נאענטסטן ברענטש.

ברענטשעס פון נעש סימינגטאן קאמפאני לימיטעד

ברענטשעס אין מאניטאבא

Bright Emery	Winnipeg, Man.
Pioneer Fruit Wholesale	Brandon, Man.
Rogers Fruit	Winnipeg, Man.
Rogers Fruit	Neepawa, Man.
Rogers Fruit	Dauphin, Man.
Sterling Fruit	Winnipeg, Man.

ברענטשעס אין סאסקאטשעוואן

Crown Fruit	North Battleford, Sask.
Early Fruit	Saskatoon, Sask.
Lloyd Fruit	Regina, Sask.
Moose Grocery	Moose Jaw, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Yorkton, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Kerrobert, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Kindersley, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Melfort, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Prince Albert, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Shaunavon, Sask.
Nash Simington Co. Ltd.	Weyburn, Sask.
Northern Fruit Wholesale	Saskatoon, Sask.
Rex Fruit Wholesale	Moose Jaw, Sask.
S. & M. Wholesale Fruit	Regina, Sask.
Smith Fruit	Yorkton, Sask.
Smith Fruit	Melville, Sask.
Swift Current Grocery	Swift Current, Sask
Walker Fruit	Weyburn, Sask.

ברענטשעס אין אלבערטא

Acme-Mitchell	Calgary, Alta.
Brown Fruit	Edmonton, Alta.
Medicine Hat Grocery	Medicine Hat, Alta.
Nash Simington Co. Ltd.	Camrose, Alta.
Plunkett & Savage	Blairmore, Alta.
Plunkett & Savage	Calgary, Alta.
Plunkett & Savage	Lethbridge, Alta.
Plunkett & Savage	Stettler, Alta.
Red Deer Grocery	Red Deer, Alta.
Royal Fruit Wholesale	Grande Prairie, Alta.
Royal Fruit Wholesale	Edmonton, Alta.

ברענטשעס אין אָנטעריא

Rogers Fruit	Kenora, Ont.

NASH SIMINGTON
COMPANY, LIMITED

די וואַרשע כשר סאָסעדזש

מיכל מיזלס

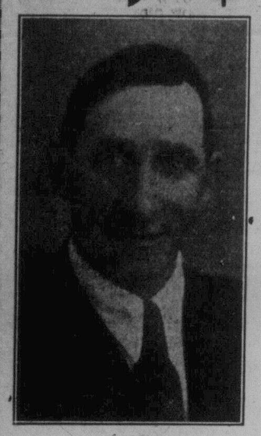

חיים בלום

מאנופעקטשורינג לטד.

וויינשט אייך און אלע אידן פון ווינניפעג און קאנטרי

א נייעם יאר פון

געזונט, רייכטום און פארגענינן

אין פארלויף פון דעם קומענדיקן יאר וועלן מיר פארזעצן צו העלפן פען אייך צו קאכן בעסר פארגענינגן פון אייער טעגלאכן לעבן דורך צושטעלן צו אייך די בעסטע

כשר׳ע

וואורשט

געריוכערטע פלייש

און פיש

נעמאנופעקטשורט אין מערב קאנאדעס סאמע סאניטאַרן אן אפ־טו־דייט פלענט שטרייבינג כשר בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש, מיט א שטענדיקן משגיח אין פעקטאַרי.

אלע פליישן וואָס ווערן געקויפט זיינען אונטערן שטרייבינג אויפזיכט פון א דאמיניאן רעגירונגס אינספעקטאר.

ניט נעקוקט אויף דעם וואס עס איז ערשט אכצן מינאטן זינט זיינען אריינגעגעבן געזונדע אינ׳ם מארקעט, זיינען זיי דאך געווארן זייער פאפולער צווישן די מוזיזנטער אידן אין מערב קאנאדע, וואס איבערצייגט, אז די הויכע קוואליטעט געשמאקע פראדוקטן וואס מיר מאכן זיינען דאס, וואס דאס פובליקום וויל, אין מיר האבן נעגעבן אין מיר ווילן שטענדיק נעבן דעם פובליקום וואס זיי ווילן צו די נידערקסטע פריזן.

איבע איר האס נאך ניט פארזוכט אונזערע

וואורשע כשר סאסעדזש פראדוקטן

וואורשט, סאלאמי, פאסטראמא, קארנד ביף, ווינערס, געריוכערטע פיש

פרעמט פאר זיי אין אייער נאענטסטער דעליקאטעסן סטאר אין איבערצייגונג זיך אליין פאר וואס מוזיזנטער מענשן האבן בעסער ליב אונזערע געשמאקע פראדוקטן.

איבע אייער סטארקייפער פארקויפט ניט אונזערע פראדוקטן, שרייבט אדער זעט אונז.

WARSAW KOSHER SAUSAGE MFG. LTD.

Cor. Andrews & Burrows WINNIPEG Phone 53 470

די רייניסטע אין געשמאקסטע פראדוקטן אין דער וועסט

דער פרומער גנב

(א פאלקסטימלאכע נעשיכטע)
פון משה יצחק נאבעלמאן

שטעלטער פריץ, — ער וועט דיך שוין נוט באשטראפן.

דער חסיד האט אים נעקושט די הענט אזן נעבעטן ער זאל דאס ניט טאן.

דער פוירער האט רחמנות נעקראגן אויפן אירן אזן האט צו אים אזוי נעזאגט : — דער פריץ האט איצט נעמאכט א גרויסן מסחר. ער האט פארקויפט זיין נאנצע תבואה אזן האט אפגענומען זייער א גרויסע סומע נעלט, וואס לינט אין קעסטעלע אונטער דער פריצ׳טעס בעט. איך וועל דיר וויזן דעם פענסטער פון איר ציממער אזן דו זאלסט ארויס׳נגנב׳ענען דאס נעלט אזן עם ברייננען צו מיר, — וועלן מיר עם צעטיילן צווישן זיך. אויב דו זאגסט צו אזוי צו טאן, דאן וועל איך דיך לאזן צופרידן...

דער חסיד איז נעווארן א פארצווייפלטער. ער האט נעוואוסט אז ער קאן מיצליח זיין, אבער ער האט ניט נעוואלט באגיין די נגבה.

ער האט זיך נאכאמאל אנגעהויבן בעטן בייט שומר, אבער ס׳איז נעווען אומזיסט. דער שומר האט אים אלץ נעדראעט צו פירן צום פריץ, אויב ער וועט ניט טאן זיין באגער.

דער חסיד קיין אנדער ברירה ניט נעהאט אזן האט זיך ארויננג׳נגנב׳ען צו דער פרוצ׳טע ציממער. אבער ווי נשתומם איז ער נעווארן, ווען ער האט דאָרטן נעהערט א שמר עם צוויישן דער פריצ׳טע מיט אירן א נעלבטן ווען זי פלענ תמיד אריינ־לאזן צו זיך ווען דער מאן איז ניט נע־דראעט צו פירן צום פריץ, אויב ער וועט ניט טאן זיין באגער.

דער חסיד האט קיין אנדער ברירה ניט נעהאט אזן האט זיך אריינג׳נגנב׳ען צו דער פרוצ׳טע ציממער. אבער ו

די דאָזיקע סחורות טראגן דעם בארימטן בלוי-און-וויסן לייבל

Eatonia

אין דער צייט פון יאָר — וועו מען קויפט אין דארבסט ארטיקלען — וועלן איטאניא סחורות נאָכקומען א סך פאדערונגען פון דער הים און פאמיליע אויף דעם סאמע צופרידנשטעלנדן אופן. יעדער ארטיקל וואָס טראָגט דעם איטאניא לייבל איז פון בעסטער קוואליטעט און פון בעסטן דענולארן וועדט וואָס מען קאָן באקומען אין ענלאבע סחורות.

אלע סחורות זיינען אונטערזוכט געוואָרן פון דער איטאָנס ריסורטש ביזדאָ און וויטער געפעסט פון א קאָמיטע אידער זי וועדן אָנגענאָמען צו דעם פובליקום. עטלאבע איטאניא ארטיקלען זיינען דאָ פארצייכנט. עם זיינען פאראן א סך אנדערע — סילק זאָקן ביז וואָלנאט טשעמסט — יעדער דערמענלאכט די זעלבע מאָס פון "גוטן וועדט און ראיעלקייט".

איטאניא פרעזענטן הענדקערטשיפס

פיין און דורכזיכטיק, מעסיק געפרייזט

דעליקאט פיינע און דורכזיכטיקע וויייסע הענדקערטשיפס טראָגן דעם איטאניא לייבל. גוט-גענאָמענע הענדקערטשיפס — דער סאָרט וואָס זיינען פון גוטן געשמאק יאָר אין, יאָר אויס.

פרויען הענדקערטשיפס

פיינע גלייכמעסיק נעוועבטע לינען הענדקערטשיפס, פיין מיט שמאָלע העמסטיטש ברעזן אדער מיט נעוועבטע ברעזן אן האנט נעוויקלטע העמס.

3 פאר 35 סענט

מענער הענדקערטשיפס

זיי זיינען פון רייַנע אירוש לינען אין א גרויסער סיזע מיט האלב אינטש העמסטיטשער העמס.

25c

הענדקערטשיפ סעקשאָן, מיין פלאָר, צענטער

איטאניא טייבל לינענס

(נעוועבט אין אירלאנד ספעציעל פאר איטאָנס)

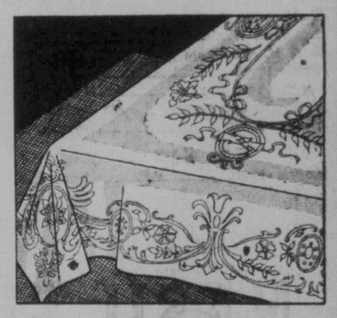

וויבל איטאָן סטארס מאכן רייַנע אינקוימפן פון די דאזיקע לינענס, זיינען די פריזן א סך נידעריקער ווי נעווייניגאך פאר אזא פיינער קוואליטעט.

דאָבל דאמעסטיק ווייזס — אָנגעזעהן פאר זייער גלאנציקער ווייסקייט, פאר זייערע שיינע פעטערנס און פאסטן טעקסטשור, זיי נוצן זיך גלעטער צער און פרעסן זיך ווי א ריבאן!

קלייבט אויס פון די קרעמאנא, אן לילי אף די וועלי, פליור ד'אראנגע אן כריזאנטעמאם פעטערנס.

טישטוכער —

72 ביי 72 אינטשעס יעדע	**$4.00**
72 ביי 90 אינטשעס, יעדע	**$5.00**
72 ביי 108 אינטשעס, יעדע	**$6.00**

נעפקינס —

22 אינטש סיין _____ **$5.00** א דאזן

סטיוּפּס סעקשאָן, צוויישטער פלאָר, מאוט

איטאניא דינערוועך

פון א בארימטער ענגלישער פאטערי

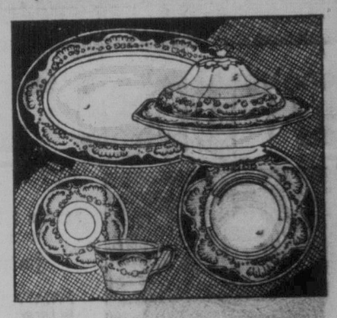

גלאטע, בריליאנט גלאנציקע סעמי פארצעלין נעשיר — פאָפולערער אויסוואל פאר אלעמען — אין א פעטערן וואָס איז אינפאר, און אין דער זעלבער ציט-אויסגעצייכנט און שיין.

12 פערזאן סעמס. יעדער שטיק פיטשורט א צארטן קרים הינטערגרונד — מיט בלומען בדעזן, א בלויער און טען באנד. אפענער סטאָק. מען קאן קויפן שטיקער באזונדער.

12 פערזאן סעט

$21.00

טשיינא סעקשאָן, דריטער פלאָר, פארטערוש.

איטאניא זילטאן ראגס

(זיינען אנגעזעהן פאר דויערהאפטקייט)

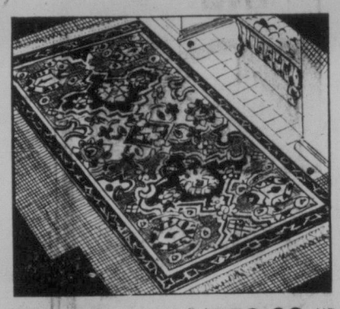

ראגס וואָס וועלן בריינגען רייכקייט אין נייעם פראכט אין די ציממער! אן איסטערן פאבריקאט מאכט זיי ספעציעל פאר איטאָנס. די שטארקע בעדיבטע פאיל איז פון גוטן שטארקן וואָל.

די שיינע פעטערנס — אויסגעקליבן פון איטאָנס ראָנ עקספערטן — שליסן אין בלומען אראנזשירונגען אין די אנווענדונגען פון ארייענטאלע דעזיינס. זיי זיינען אויסגעשטעלט אויף גראונדס פון בלוין ראָז, ניזון אדער טאָס. סייזעס און פריזן:

4 פוס 6 ביי 6 פוס, ___	**$19.00**	6 פוס 6 ביי 7 פוס 6 ___	**$35.75**	6 פוס 9 ביי 9 פוס ___	**$50.00**
4 פוס 6 ביי 7 פוס 6 ___	**$23.75**	6 פוס 6 ביי 9 פוס ___	**$41.50**	6 פוס 9 ביי 9 פוס ___	**$57.00**

6 פוס 9 ביי 10 פוס 6 ___	**$64.50**	9 פוס ביי 10 פוס 6 ___	**$73.50**
9 פוס ביי 12 פוס ___			

קארפעט סעקשאָן, זעקסטער פלאָר, מאוט

איטאָניא טשעסטס

סאליד וואלנאט מיט סדאר לייזינג

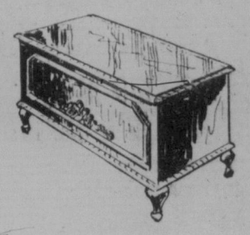

אין צוגאב צו באשיצן פאברויקס פון שטויב און מאל, וועט אייער זאָג דאזיקע טשעסטס מאכן א שיין שטיקל קעל מעבל.

די שעל איז פון סאליד וואלנאט אין א נאט בראון פיניש, שיין נעמא מצדעלס אין נעפאלישט. די ליזינג איז פון פערפיקט־רייכן טענעסי סיידר. לייזינג, 42 אינטשעס. בריים, 19¾ אינטשעס. הויך, 19 אינטשעס. פריין

$22.50

דרייפערי סעקשאָן, זעקסטער פלאָר, פארטערוש

איטאניא עלעקטריק ניי-מאשינען

(נאראנטירט פאר צען יאָר)

די איטאניא וועט דורכוואַרפן די הארבסט. נעמיי אין אן איבערראשנד קורצער צייט! עס נייט לייכט אן גלאט — מאכנדיק שטארקע, שיינע אן גלייכע שטעפּן.

דער ביזם אין פון איינן אן דער מאטאר איז א האמיסטאן כיטש. דער אָרם איז אויך נעריכטעט מיט אן עלעקטריק לייט — זייער באקוועם צו נייען בייגאבט. מיט אלע אטאטשמענטס. פריין

$35.00

נייַ־מאשין סעקשאָן, זיבעטער פלאָר

THE T. EATON Co LIMITED

מענערשע "איטאניא" העמד

נייַ פאָל סטיילס אין קאנאדער בעסטע $5.00 העמד וועדטן

דער נייער מאטין־פיניש "סקרעטש פעלטס" — דער נייער "סנעפ־וועלט" ברעג אן דער באונד סנעפ ברעג — פאסאנס לעצטע ביישטייערונג צו דער אויסנעצייכנטער העמד מארק — זיינען אלע איצט צו באקומען אין מענערשע איטאניא העמס.

דאָס אין צוגאב, פארשטענדלאך, צו א פולן רענולארן קאמפליטענט פון סטאנדארד סנעפ, וועלט ערזש און נעוויקלטע ברעזן שייפּס!

$5.00

טעגם העמ סעקשאָן, די הארנרייוו שאפּס פאר מענער, מיין פלאָר

פרויען'ס "איטאָניא" פענסי קיד גלאָווס

ברייטער אויסוואל פון נייַ קאסטיום שיידס!

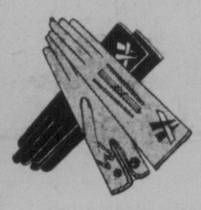

וויכטיג, סאטין, קיד גלאווס — שיין פון זייערע פלייטרינג קאפּס בין צום שפּיץ פון זייערע לאנגע שפּיצישע פינגער!

פארזיכטיק נעמיט און נעמאכט אין פינקטלאכן שייפּ. אלע סייזעס און קאלירן. א פאר

$1.85

פרויען גלאָוו סעקשאָן, מיין פלאָר, פארטערוש.

מענערשע איטאָניא סוטס

זיינען באריממט פאר זייער קוואליטעט — און אויסנעבעסערט דעם סעזאָן

דער פריין איז נית די איבערראשנדע זאך וועגן די איטאניא — סוטס צו $25.00 זיינען נית אויסאך. די איבערראשונג — צו מענער וועלכע האבן קיינמאל נית געטראגן קיין איטאניא — קומט אין דער קוואליטעט פון זייער אלטוואל אימפּאָרטירטע ברישיש סוטינגס. די הויך־נראדיקע נעניי, די זיידענע שטעפּ אין די שייַנקייט פון סטייל וואָס ענדערט זיך מיט'ן סעזאָן, און איז שטענדיק נייַ.

$25.00

טעגם קלאָדינג סעקשאָן, די הארנרייוו שאפּס פאר מענער, מיין פלאָר

פאָרזיכטיק טראָגן איטאניא סוטס פאר שיינקייט

עלטערן קויפן זיי פאר זייער וועדט!

זעט די דאזיקע איטאניא סוטס, און וווייסט וואָס די בעסטע נעקלייידעטע באיס טראָגן! באטראכט זיי, און איר וועט זעהן וואָס עס נעמט פאר א באיס סוט צו זיין אן ארויסצייגנדיקער וועדט!

סטיילס — זיינען סינגל און דאבל ברעסטער אזוי ווי די שענסטע מענערשע סוטס. מאטעריאל — אלוואל באטאני בלויע סערדזשעס און אלוואל סטרייפּר וואָרסטעדס. פיר שטיק —קאט, וועסט און צווייי פאר לאנגע הויזן. סייזעס 30 ביז 36. איטאניא וועדט.

$20.00

באיס קלאָדינג סעקשאָן, פינפטער פלאָר.

מענערשע איטאָניא גלאָווס

שיין און רייצנד אין אויסזעהן

אויסנעצייכנט אויסזעענדע גלאָווס, נעשענטן פאר באקוועמלאכקייט און פערפעקטער צופּאסונג. זיי זיינען פון שוועדן קיד־סקין וואָס וועלן זיך לאנג טראגן, דאס זיינען זיי בוינזאָס און וויייך אויף דער האנט.

זיי פאסן זיך צו גלאט, נערוים נענוג פאר פערפעקטער באקוועמלאכקייט. א שטאָרקער פעסטענער האלט זיי ביים ווריסט. גרעי אדער בראוּן.

$1.50

גלאָוו סעקשאָן, מיין פלאָר, פארטערוש

פאַרם איטאניא העמדלאך

נאך א איטאָן ווערט וואָס זיינען אומפארגלייבאר באר אין פריין! פיינע בראדקלאָטס, בריים נעטשעס. בלויע אָדער גרעי, פארבאסטן צו באווענגען פון אטלעטישע ענערגיעס. וויייז א וואונדערבארן קאָליר אויסוואל, אייגשליסנדיק א סך נייע דעזיינס פארן הארבסט. סייזעס 12 ביז 14½. איטאניא וועדט.

$1.25

באיס פוירנישינגס סעקשאָן, פינפטער פלאָר.

2-טע אפטיילונג

אידישע וואָרט

ראש השנה נומער

THE ISRAELITE PRESS — The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.

Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

דאָס יאָר תרצ"א אין ארץ-ישראל

(נסעה. פאר "דאס אידישע וואָרט")
פון גרשון אגראנסקי

דער עקאָנאָמישער קריזיס און זיין ווירקונג אויפ'ן אידישן לעבן אינ'ם פארנאנגענעם יאָר

עס איז שווער אויסצוטיילן אידישע געשיכטע פון דער אלגעמיינער וועלט געשיכטע. אין ס'איז בכלל שווער אויסצוקלייבן ספעציפיש אידישע פאַקטן אָדער אויסצוהייבן אידישע פאַקטן פון דער אלגעמיינער פאַרגאַנגענהייט. דאָס אידישע פאַלק איז א וועלט-פאַלק, און דאָס אידישע סירונגען, אָבער אַ וועלט-פאַלק, און דאָס אידישע לעבן איז אינג געקניפט אין געבונדן מיט'ן לעבן פון די פעלקער צווישן וועלכע עס וואוינט, און ווירקט אויף דעם לעבן וועלכע פון אים באווירקט.

די אידן פארנעמען אָבער אויף אלע געביטן די שוואכערע פאַזיצעס אין לעבן פון די לענדער אין וועלכע זיי וואוינען. אין דער-פאר זיינען זיי תמיד די לעצטע צו געווינען פונ'ם וואקסנדיקן וואוילזיין פון די אמעריקאנישע פעלקער, אין די ערשטע געפראָפן צו וועלכער ס'איז קאמאסטראָפע אין זייערע לעבנס.

דער אלוועלטלאכער עקאָנאָמישער קריזיס וואָס האלט שוין אן צוויי יאָר ציט אין וועלכער וועלט כסדר פארשארפט, איז ניט קיין אידישע דערשיינונג. אָבער צוליב דעם וואָס די אידן פארנעמען די מער וואקדזיקע פאזיצעס אינ'ם עקאָנאָמישן לעבן, זיינען זיי אומעַ מום די ערשטע געפראָפן צו ווערן פונ'ם קריזיס אין פֿאַ אויפ'ן אידישן לעבן שוועריקע, ווי אויף וועמען ס'איז אנדערש.

דאָס עקאָנאָמישע לעבן איז פארבונדן מיט'ן פאָליטישן. און אין אזא צייט, ווען די פרנסה געביטן ווערן אלץ מער און מער באשריינקט, איז דער איד, וועלכן ס'איז אזוי לייכט צו דערקלערן פאר א "פרעמדן", דער ערשטער אויסגעשטויסן צו ווערן. אָט דער קאמף פון דערקלערן דעם אידן פאר א "פרעמדן," פאר א "פאראזיט" אויפ'ן פרעמדן קער-פער, איז דער קאמף פון די אנטיסעמיטן אומעטום. דער עקאָנאָמישער קריזיס פירט אזוי צו דער פארשארפונג פונ'ם אנטיסעמיטיזם.

און ווען מיר ריידן וועגן דעם פארנאנגענעם יאָר אינ'ם אידישן לעבן, מוזן מיר דערפאר אויסטיילן דעם עקאָנאָמישן קריזיס ווי די וויכטיקסטע דערשיינונג. ער פילט זיך אומעטום, אין אלע לענדער וואָס ליידן פונ'ם קריזיס, וואו נ'איז נאר דָא א אידיש לעבן. ער איז אויף דער הויפט סעקרעטאר פון אלע אנדערע פאקטארן וויל איך אויסגלייכן זיך. פונקט ווי א חולה, וועלכן דאקטוירים קאָנען ניט העלפן. קומט אפט צו זיך אליין. א דאנק זיינע אייגענע לעבנס כוחות און זיין דראנג צום לעבן, אזוי וועט די וועלט אויך קומען צו זיך פונ'ם שווערן קריזיס, — ווי דאָס האָט שוין ניט איינמאל פאסירט.

דאָס וועט שוין במילא אפשפיגלן זיך אויך אויף דער אידישער לאגע, — אביסל שפעטער, אָבער די ווירקונג וועט זיך דערפילן. און, אויב מיר וועלן ניט פארגעסן די לעקציעס וואָס מיר האבן דערווייל געלערנט, וועלן מיר דער צוקונפט אָפשטרייגען אונזערע כוחות אויף אינקרעזינג אונזער לעבן אויף גיזינטערע יסודות. אזוי אז מיר זאלן ניט דארפן זיין די ערשטע קרבנות פון יעדער אויפטרייסלונג.

אז מיר האבן ניט וואָס צו פארצווייפלען, איז צו זעען פון דעם, וואָס אפילו איצט, אונטער די שווערע באדינגונגען, זיינען אונזערע מעשיקייטן אפגעשוואכט גיוואָרן, אָבער ניט אונטערגענאגען. מיר קעמפן נאָך אלץ פארצווייפלט פאר אונזער חשוב'ער עקזיסטענץ. און מיר פארלאזן ניט אונזערע פאזיצעס. אונזער שפארקער לעבן אינ-מיטקט, וואָס האָט אונז געראטעוועט אין די שווערסטע מאָמענטן פון אונזער לאנגער מארטירער געשיכטע. פארלאָזט אונז ניט, און מיר וועלן איבערלעבן אויך די איצטיקע קריזיסן צייט, אויפ'ן וועג צו בעסערע צייטן. צוזאמען מיט דער נאצער מענשהייט.

לאמיר האָפן, אז דער קומענדיקער יאָר וועט זיין פרוכטבאר אויף דעם דאזיקן וועג צו דערדרייזונג פון דער מענשהייט. וואָס וועט מיט זיך ברייגען אויף אויף דער אידישער לאגע, — וויי דאָס האָט שוין ניט איינמאל פאסירט.

דאָס וועט שוין במילא אפשפיגלן זיך אויך אויף דער אידישער לאגע, — אביסל שפעטער, אָבער די ווירקונג וועט זיך דערפילן. און, אויב מיר וועלן ניט פארגעסן די לעקציעס וואָס מיר האבן דערווייל געלערנט, וועלן מיר דער צוקונפט אָפשטרייגען אונזערע כוחות אויף אינקרעזינג אונזער לעבן אויף גיזינטערע יסודות. אזוי אז מיר זאלן ניט דארפן זיין די ערשטע קרבנות פון יעדער אויפטרייסלונג.

אז מיר האבן ניט וואָס צו פארצווייפלען, איז צו זעען פון דעם, וואָס אפילו איצט, אונטער די שווערע באדינגונגען, זיינען אונזערע מעשיקייטן אפגעשוואכט גיוואָרן, אָבער ניט אונטערגענאגענ. מיר קעמפן נאָך אלץ פארצווייפלט פאר אונזער חשוב'ער עקזיסטענץ. און מיר פארלאָזן ניט אונזערע פאזיצעס. אונזער שפארקער לעבן אינ-מיטקט, וואָס האָט אונז גערע

דאס יאר תרצ"ב אין ארץ-ישראל

(שלום פון זייט 13)

נעז דעם אנטוויקלונגס פלאן. עו וואָרפט נישט קיין שטן אויף זייז קראפט צו באטאנען דאס, וואס די אראבער האבן עפנטלאך אנגעהאלטן דעם מאנאשוש בין דעם סוף, וואס זיי האבן נעקאנט צושטימען. אומאפי־ציעל און נעהיים. סער רושאן משעני סעלער פאלאזט ארץישראל אן חר־טה, זיין נאכען כלייבט אויסנעקריגט אויף א נאס אין ירושלים, אויף וועלכ כער עס נעפינט זיך דער נעוונטהייט־ צענטער, וואס נתן שטראוס האט אויס־ נעבויט. אבער וועלכע האבן באי שטענדיק רופן "רחוב שטראוס", נישט אפטנדיק, ווי דער נאמען וועט זיין אפיציעל אין דעם שטאט פלאן.

יאשור און עפנטלאכע זיכערקייט

אחוץ דעם שרעקלאכן פארברעכן לעבן יאשור אין אפריל, וועו צוויי חלקוצות און אין חלוץ זיינען נע'הרג־ עט נעוואָרן, און דאס מיסטעריעוע פארשווינדן סוף יאר פון א חלוץ אין 7לוצה, וועלכע זיינען נעגאנגען שפא־ ציר־ן. זיינען נישט נעווען קיין ערנסטע אומרוען. דער אפפל סעזאן פון מיט דער נביא " מיסה " פראצעסיע זיינען זורכנעגאנגען רואיק. דער צוואפענ־ שטוים צווישן דער מיסטי גרופע און אנטי מיסטי גרופע אין באזוויטיקס ציען די אויפטערקוואמקייט פון דער ערנסטער קריגעריי מיט די מוסולמא־ נער פון חברון, האט עד ראגשוידט צו נעלט זאמלונג אין דער ציט פון נביא־ מיסה אויף אויפצושטעלן א מצבה אויף די קברים פון דרei פאר'מישט'ע צענטער, וואס נתן שטראוס האט אויס־ נעבויט. אבער וועלכע האבן באי צאלט די העכסטע שטראפ פאר זייער פארברעכן אין אויגוסט 1929.

דער ברוך אין דעם מיסולמאנער קריסטלאכן לאנער, וועלכער איז נע־ וועו זייער ערנסט אין אנהויב יאר צוליב א שטריים וועגן א בית־עולם איז חיפה און צוליב דעם מארד פון א קריסטלאכן רעראקטאר, האט זיך צום סוף באראויקט. כאטש דער שטריים קאן זיך נאך פארשטארקן אויבער דער שטעלונג פון דעם אראבישן אפיציר אין דער ארמיי וועלכע האט אים ארעסטירט. דער אויפטערקואמקייט פון דער ערנסטער קריגעריי מיט די מוסולמא־ נער פון חברון, האט ער ראגשוידט צו באלד אויסצוגיסן אין דער צייט פון נביא־ מוסה אויף אויפשטעלן א מצבה אויף די קברים פון דרei פאר'מישט'ע צענטער, וואס נתן שטראוס האט אויס־ נעבויט. אבער וועלכע האבן באי צאלט די העכסטע שטראפ פאר זייער פארברעכן אין אויגוסט 1929.

דער ברוך אין דעם מיסולמאנער קריסטלאכן לאנער, וועלכער איז נע־ וועו זייער ערנסט אין אנהויב יאר צוליב א שטריים וועגן א בית־עולם איז חיפה און צוליב דעם מארד פון א קריסטלאכן רעראקטאר, האט זיך צום סוף באראויקט. כאטש דער שטריים קאן זיך נאך פארשטארקן אויבער דער שטעלונג פון דעם אראבישן אפי־ציר־ן. זיינען נישט נעווען קיין ערנסטע אומרוען. דער אפפל סעזאן פון מיט דער נביא " מיסה " פראצעסיע זיינען זורכנעגאנגען רואיק. דער צוואפענ־ שטוים צווישן דער מיסטי גרופע און אנטי מיסטי גרופע אין באזוויטיקס צווישן דער מוסולמאנער קריגעריי מיט די מוסולמא־ נער פון חברון, האט ער ראגשוידט צו באלד אויסצוגיסן אין דער צייט פון נביא־ מוסה אויף אויפשטעלן א מצבה אויף די קברים פון דרei פאר'מישט'ע צענטער, וואס נתן שטראוס האט אויס־ נעבויט. אבער וועלכע האבן באי צאלט די העכסטע שטראפ פאר זייער פארברעכן אין אויגוסט 1929.

יאשור און עפנטלאכע זיכערקייט

אחוץ דעם שרעקלאכן פארברעכן לעבן יאשור אין אפריל, וועו צוויי חלקוצות און אין חלוץ זיינען נע'הרג־ עט נעוואָרן, און דאס מיסטעריעוע פארשווינדן סוף יאר פון א חלוץ אין 7לוצה, וועלכע זיינען נעגאנגען שפא־ ציר־ן. זיינען נישט נעווען קיין ערנסטע אומרוען. דער אפפל סעזאן פון מיט דער נביא " מיסה " פראצעסיע זיינען זורכנעגאנגען רואיק. דער צוואפענ־ שטוים צווישן דער מיסטי גרופע און אנטי מיסטי גרופע אין באזוויטיקס צווישן דער מוסולמאנער קריגעריי מיט די מוסולמא־ נער פון חברון, האט ער ראגשוידט צו באלד אויסצוגיסן אין דער צייט פון נביא־ מוסה אויף אויפשטעלן א מצבה אויף די קברים פון דרei פאר'מישט'ע צענטער, וואס נתן שטראוס האט אויס־ נעבויט. אבער וועלכע האבן באי צאלט די העכסטע שטראפ פאר זייער פארברעכן אין אויגוסט 1929.

דער ברוך אין דעם מיסולמאנער קריסטלאכן לאנער, וועלכער איז נע־ וועו זייער ערנסט אין אנהויב יאר צוליב א שטריים וועגן א בית־עולם איז חיפה און צוליב דעם מארד פון א קריסטלאכן רעראקטאר, האט זיך צום סוף באראויקט. כאטש דער שטריים קאן זיך נאך פארשטארקן אויבער דער שטעלונג פון דעם אראבישן אפי־

מיר דרוקן אויס אונזערע הארציקסטע וואונשן צו אונזערע פריינט און קאסטאמערס.

פאר א

פריילאך און גליקלאך ניי יאָר

דאנקענדיק אייך פאר די ביזנעס וואס איר האט אונז געגעבן אין דער פארגאנגענהייט, און עס וועט זיך אייך באצאלן צו

געדיינקען

—וועז איר וועט אהדערן אייערע קוילן פאר דעם נייעם יאר

ניו קעסטל דאמעסטיק און סטים קוילן

וועלן אייך געבן די בעסטע צופרידנהייט

NEWCASTLE COAL AGENCY
Yard and Office: 758 Main Street
Phones: 533 322-11 and 42 921

די עקזעקוטיוו און סטאף פון מאדערן דיירים, ווינשן זייערע פריינט יעדן גוטן וואונש אין דעם דאזיקן פייערדונ סעזאן אין זייער געשיכטע. זיי האפן, אז ראש השנה תרצ"ב וועט זיי ברינגען מער פרייד און פראספעריטעט ווי זיי האבן ווען עס איז פריער געהאט.

מאָדערן

ריינע מילך

איז אומאיבערטרעפלאך פאר איר ריינער, פעטער קוואליטעט, און גיסמאקן פלייוואָר. עס איז גזונ־טעלט. פאסטעריזירט און צוגעשטעלט אונטער די מאָסט שטרענגע און מאדערנע סאניטארישע צו־שטאנדן.

פרובירט עס אינמאל און איר וועט עס שטענדיק וועלן האבן

טעלעפאנירט 201 101

מאדערן דיירים לימיטעד איז אין באזיץ אין קאנטראלירט איינאנצן פון לאקאלע מענשן, און פון לאקאלן קאפיטאל. עס איז אויף קיין אופן נים פארבונדן מיט וועלכער עס איז אנדער ארגאניזאציע.

"אגראפוטא"

פון מ. שאליט

איז דער קאלאניע, עס האבן זיך ענגר מען באוויזן פרישע פנים'ער. עס איז נעוועז קאלט אין דרויסן נאר פרייליאך אן הייבש איז די קלענערע אן נרע־סערע כאטשעס פון די קאלאניסטן, וואו מען פלעגט אפט צוואמענקומען, עסן, טרינקען אן לאכן. דא איז נעווען א ברינק, דא א "מזל טוב". די איזא האט אריינגעווארפן א פאר טויזנטער אין דער לעצטערער קאלאניע אן עס איז נעווארן לעצטריקער אן פרייליאך. עס איז נעווען בייַ יערן אי מילכיקס, אי פליישיקס...

אין יענעם וויכטער איז אין בחור אוועק אין ווינטיפעג אן האט התונה נעהאט מיט נאר א נישקשה'דיקער מיידל, וועלכע איז נעווען צופרידן ניין אויפן פארס. ער האט נעשריבן, אז עס זיינען דא אין שטאט נעניג מיידלאך, וועלכע וואלטן זיך ניט אפגעווארט חתי־נה האבן פאר אנשטענדיקע בחורים פון פארס...

קיין בחורים האבן אין דער קאלאניע ניט אויסגעפעלט אן חתונה האבן, האָ־בען אלע נעווארט, זיינען אייניקע פון זיי אוועק קיין ווינטיפעג זעען זיך ניט די מיידלאך. זיי האבן זלמ־ען אויך אייניגערמיט מיטצופארן אהיים אין פארשייערטע, נאר זלמן אז א האָ־בען אויף דעם... איז ער אוועק צו די נייעם פארמערס מיילן ווייט, האט זיך פארהיינגן אן האט נעגומען ארבעטן. ער האט זיך ניט ארומגעווארפן מיט קיין אלטע מיידל, פיין נעקליידעט, אין א טונקלען הוט, מיט גרויסע אויגן ווי קארשן, פארפוצט... פעל בחורים פלעגן זיך ארומדרייען אן פירן נעשפרעכן מיט איר, זי פלעגט צור פיל ניט רעידן, נאר נאנץ אפט פלעגט זי א פרעג טאן: "וואס מיינט איר דערמיט צו זאגן ?"... זלמן פלעגט אויך נאנץ אפט זיין א נאפט בייַ זיין קאזין, נאר צו זיין באדויערן האט ער אויף נאפטן, — נאפטע, האט זי גע־הייסן, — קיין שמארקן אינדרוק ניט נעמאכט, זי פלעגט איבער אויסמיידן צו זיין אין הויז ווען ער פלעגט קומען... זלמן האט זיך זייער נעערנערט דערפון, ווייל דאס מיידל איז אים נראד נעפעלן נעווארן. ער האט נעוואלט אויסנעמען מיט זיין שיינער הויז, דענקסטו, אז דאס קאן האבן א גוטע ווירקונג אויף איר, אן האט דאס נאשטימט אז וואָ־טאג ווען זיין קאזינס נאנצע פאמיליע זאל קומען צו אים פאר א פאפער...

זלמן האט זיך פון הויז נעצוינן. נע־באקן באנדעם, נעבראכט פלייש מיט קארטאפליעס, נעקויפט "קעלנוסס" און האט זיך פארפוצט אין זיין בעסטער העמד. און אט זיינען זיי אנגעקומען ! נאר נאסטע איז אויפן וואגן ניט נע־ווען. "זי האט עפעס א קפּיוויטאָג אן איז נעבליבן אין דער הויפ". זלמ־ען איז פינסטער נעווארן אין די אויגן, און דער פאפער איז אים שוין נאר ניט איינגענאנגען. דערווייַל זיינען אנג־קומען שכנים און מען האט שוין דעם טיש ווי עס איז אפּגעלויפקט... מען איז נעווען, נערוויכערט, און צענאנג־אהיים... זלמן האט שלעכט נעשלאפן די נאכט. ער האט נעפראכט : "וואס פאר א כאלערע איז מיט דער מיידל, וואו איר וועט דאך ביי מיר זיין נוט ווי די וועלט. עסן האָבן וועט איר ביי מיר ניט פעלן, קלייַדער וועל איך איר קויפן, א היים וועט זי האבן ביי מיר א בעסערע ווי איך נעפעלן זיין, פרעך איך אין איר... — איר נעפעלט מיר ניט, איך האָב מיט אייך ניט וואס צו רעדן, און איך בעט אייך איר זאלט מיך ניט בארעכן ! — האט זי הויפיק אויסגעשריען און אין אריינגעלאפן אין הויז אין פארהאנדיק די טיר פון הינטן.

מיט א פארקלעמט הארץ איז זלמן אוועק אהיים, איינגעשאמט דעם פער־דל אין וועלד און פארשליסנדיק די הויז איז ער אוועק צו די נרויסע פאר־מערס מאכן חיי. צו ענדע פון זוייַ שניירן איז זלמן נעווען צוריק אין דערהיים. עס איז נעווען זיין לעצטער יאר אין ער האט עטאס נאך דריי מאָ־נאטן זיצן ביי זיך אויפן לאנד צו קריגן זיין "פעטן" אויפן האסטטער. נעבראָ־כענע לאנד האט ער נעהאט נענוג, א חויז, א ברוינס אין א חיבשן צוים האט ער אויך נעהאט. ער האט נעווארט מיט אומעדולד ווען ער וועט שוין קאנען אוועקפיין וועיט אוועק פון דאנען. אלעס איז אים דא נעווארן "איבערדרייסיק". עס איז נעקומען די צייט פון דרעשן. קיינער פון די אידן האט נאך דאן קיין אייזענע דרעשׂ־מאשין ניט נעהאט. עס פלעגט אויסקומען אין די גוטע נערא־טענע יאָרן וואָרטט נאנץ לאנג ביז די נרויסע פארמערס וועלן זיך ארומ־דרשען אין נעמען זיך זיין מיטן לייַן צו די אידישע פארמערס.

די קאלאניסטן, וועלכע האבן נע־האָט שוין נעקומען אין פארמ־ערס אין מיטן דער ארבעט אין אלץ ארום האט זיך אפּגעשטעלט... צדער וועז דער היכל האט זיך פארכמא־רעט און א רעגן האט נעמומען אנצעזן די טרוקענע קעפ פון די "שיווס". אין מען האט נעמיוט וואָרטן ביז אלעס וועט צוריק נוט ווערן, — דאָמאלסט אין נעווען אן אמת'ער אומגליק. מען האט נעמיוט אויסהאלטן א כאפּטע פרעסער מיט דריי מאלצייטן א טאג פאר אומזיסט אין אויפן הארצן איז נעווען נאר קאלאמוטנע...

יעניעם יאָר אין די מאשין אנגעקר־מען צו דעם אידישן נעגנט האָרט ביי ראש השנה. די אידישע פארמערס זיינען זייער ניט צופרידן וואס אין דעם נעגנט האָרט ביי אידישע פארמ־ערס איז נאר קאלאמוטנע...

זלמן האט שלעכט נעשלאפן די נאכט. ער האט נעטראכט : "וואס פאר א כאלערע איז מיט דער מיידל, איר וועט דאך ביי מיר זיין נוט ווי די וועלט. עסן האָבן וועט איר ביי מיר ניט פעלן, קלייַדער וועל איך איר קויפן, א היים וועט זי האבן ביי מיר א בעסערע ווי איך נעפעלן זיין, פרעך איך אין איר... — איר נעפעלט מיר ניט, איך האָב מיט אייך ניט וואס צו רעדן, אין איך בעט אייך איר זאלט מיך ניט בארעכן ! — האט זי הויפיק אויסגעשריען און אין אריינגעלאפן אין הויז אין פארהאנדיק די טיר פון הינטן.

מיט א פארקלעמט הארץ איז זלמן אוועק אהיים, איינגעשאמט דעם פער־דל אין וועלד אן פארשליסנדיק די הויז איז ער אוועק צו די נרויסע פאר־מערס מאכן חיי. צו ענדע פון זוייַ שניירן איז זלמן נעווען צוריק אין דערהיים. עס איז נעווען זיין לעצטער יאר אין ער האט עטאס נאך דריי מא־נאטן זיצן ביי זיך אויפן לאנד צו קריגן זיין "פעטן" אויפן האסטטער. נעבראָ־כענע לאנד האט ער נעהאט נענוג, א חויז, א ברוינס אין א חיבשן צוים האט ער אויך נעהאט. ער האט נעווארט מיט אומעדולד ווען ער וועט שוין קאנען אוועקפיין וועיט אוועק פון דאנען. אלעס איז אים דא נעווארן "איבערדרייסיק". עס איז נעקומען די צייט פון דרעשן. קיינער פון די אידן האט נאך דאן קיין אייזענע דרעשׂ־מאשין ניט נעהאט. עס פלעגט אויסקומען אין די גוטע נערא־טענע יאָרן וואָרטט נאנץ לאנג ביז די נרויסע פארמערס וועלן זיך ארומ־דרשען אין נעמען זיך זיין מיטן לייַן צו די אידישע פארמערס.

די קאלאניסטן, וועלכע האבן נע־האָט שוין נעקומען אין פארמ־ערס אין מיטן דער ארבעט אין אלץ ארום האט זיך אפּגעשטעלט... צדער וועז דער היכל האט זיך פארכמא־רעט און א רעגן האט נעמומען אנצעזן די טרוקענע קעפ פון די "שיווס". אין מען האט נעמיוט וואָרטן ביז אלעס וועט צוריק נוט ווערן, — דאָמאלסט אין נעווען אן אמת'ער אומגליק. מען האט נעמיוט אויסהאלטן א כאפּטע

יזיין נאכמען איז נעווען זלמן.

די קאלאניסטן, דערהויפט די איני־גערע, האבן אים נערופן — אגראפוטא, נעקויפט האט ער זיך דעם דאזיקן נרו־נאכמן דערמיט, וואס קומענדיק פון בראזיליען, וואו ער האט א קורצע ציים פארבראכט, האט ער פיל זאכן אנגע־רופן מיט דאָרטיקע נעמען. אזוי האט ער א פארם "נערופן "אגראפוטא", — א וואָרט איז נעפעלן נעווארן די פרישע ישוב'ניקעס אן לויט זיין אויסזען אן נאכמונג האבן זיי נעפונגן דיין נא־מען פאר אים וויי צוגעפאסט.

ער איז נעווען א כאָ פון אומבא־שטימטן עלטער, פון נידריקן וואוקס, א בריי־טבויערדיקער מיט אויסנעלופטע־טע אויגן פון נראָען קאליר. ער פלעגט רעדן מיט א לימוישער אויסשפראך אן אימער מיט הנאה אויסקווישן א נעלעכטערל צום ענדע פון זיין עפעס זאגן. אין זיין לאנגן מויל פלעגט ער שטענדיק האלטן א "פייפ" אן האט דערצו נעהאט אביסעלע אויסנעדרייטע פיס, וואס דאס אין אים נעקומען, ווי ער פלעגט זאגן, פון זיינע "טענערי"־נארבעריי, ביי וועלכעם ער האט נע־ארבעט יארן לאנג.

עס האט אים דערעפן זיין שמוציקע ארבעט און ער האט באשלאסן צו וועלן א פארמער, ער איז נעפארן אין בראזי־ליען און אויסנעפונען אז עס טוג ראר־טען ניט, זיינער א קאזין ווייַט פון זיין נעבוירן אין דער קאלאניע אויך, ווי ער האט נעהאט א נוטן שידוך. ער איז אריין זעען זיך ניט ארומצוועהרדן אין ער־זעסן אין דעם פאטל. האבנדיק מורא עס אינצרצוקומען אין פארהוין טאפער נגב'ע מען עס אוועק...

נעעגטער צו פרוינג איז זלמן נע־וואָרן מיט אמאל ביזיי. ער האט נע־בראכט "פאבער" פון שפעטל, נעלאזן זיך בוינן א ליימישע שיכלי מיט צוויי צימערן, אין זיין אלטן "שעקל" האט ער צוגעשטעלט פאר א "פאטערי־פי טשען". נאכהער האט ער נעקויפט אן אויוון, עטלאכע בענקלאך... איינער קויפט נעשיר אין נראָפערס אין האט אריינגעצויגן צו זיך מעשה באלבאם. ער האט זיך נעקויפט א פערדל אין א "באב" און נעגומען. אדומפאָרן אי־בערן ליין אמאל. אלייַן אין פאסטפאל מיט א וועלכע עס איז שבנה, וועמען ער האט מיט אמת'ן פארנעגינן נעגאנן "א רייד" צו די וויימ קראפען.

עס איז נעווען האס דרימע יאר פון זיין "אויסזיצן דעם האפּטפאר". ליים דעם נעזעץ האט זיך נעפאדערט נאר זעקס מאנאטן אין יאר צו וואוינען אויפן לאנד און די איבעריקע זעקס מאנאטן מעג נעקאכט ווערן אויסהעלפן זיי מיט זיינע "עקספּי־רימענט" אלס א פארם. העלפער. וואס האט נעהאט א גוטן נאמען ביי די נרוי־סע פארמערס אדום, ער האט אויפנע־נעבן זיינע באקוועלאכקייטן פון עסן אין שלאפן. ער האט זיך אויפנעבוים א "שעק" אויף זיין לאנד, האט אריינ־נעשטעלט א בעט מיט אן אויוועלע אום צו זיין נאענט צו די אידישע פאטילי־עס. זיין גליק איז אבער צו אים נאך אלץ ניט נעקומען. די שלאכט מיילאך זיינען צוקאפט נעווארן פון די מער גליקלאכע בחורים, וועלכע זיינען נע־וען מער אנציענד פון אים אין האבן נעהאט בעסערע היימען.

בריים עם היים געמאכט ברו ט

אין

פונקט אזוי וויַ נעבאקן אין דער היים

אונזער ברויט איז פונקט וויַ דער ברויט וואס וועדט נעבאקן אין דער היים אין יעדער הינזיכט. עס איז אזוי לייכט, אזוי פונקט, אזוי נעשמאק, אזוי בא־טעמ'ט אן אזוי נוט צו עסן, פונקט זוי יעדער ברויט וואס די מוטער אדער באבע האט זוען נעבאקן. נוט עס צו די קינדער, נאך סקול, באשמירט מיט פוטער אדער דזשעלי אן זעט וויַ זיי זוּלען עס אויפעסן. עס איז נזונט פאר זיי צוליב די וויטאלע נארהאפטיקע קוואליטעטן וואס אונזער ברויט באזיצט, וועלכער ברויט נעזונטע קערפערס.

מיר נוצן אויס די געלעגנהייט צו ווינשן אלע אונזערע אידישע פריינט

א גליקלאך ניי־יאָר

BRYCE BAKERIES LTD.
320 Burnell St. Phone 37 08 8

א פרייליאכע ניי יאר
איז דער וואונש פון
LOUIS RADIO SERVICE
פאר דאס בעסטע אין ראדיאָ זעט אונז
ראדיאָ פארריכט עריאלס אויפגעשטעלט
די נאנצע ארבעט נאראנטירט
פארטעס און אקסעסאריס
PHONE 38 734 .473½ PORTAGE AVE.

דויערהאפטע מתנות

באליבט פאר זייער שיינקייט, נעאכטעט פאר זייערע ראיינערונגען פון דעם נעבער — — נעפריוויז פאר זייער אינערלאכן ארטיסטישן ווערט.

אויסלכע מתנות זיינען פון א נרויסן
אויסוואל
אין
D.R Dingwall
WINNIPEG LIMITED
PORTAGE AT GARRY

מערב קאנאדער פיינסטע דזשועלרי סטאר
עטאבלירט 1882

מיר באנוצן זיך מיט דער נעלעגנהייט צו ווינשן אלע אונזערע אידישע פריינט אין קאסטאמערס
א פרייליאכן ניי יאָר
WEIR HARDWARE CO.
Stanley Weir, Mgr.
מיר פארקויפן, און מיר האבן פארקויפט הארדווער ריטייל צו האלפייל פריזיז. דאס ווּעט פארגיעצט ווערן אזוי לאנג ווי אונזער סטאק איז באדיינט נרויס.
666 MAIN ST. PHONE 28 985

HEALTHY

1931 5692

צו אלע אונזערע פריינט אין באקאנטע אונזעה
הארציקסטע באגריסונג
צום נייעם יאר
PALM DAIRIES LIMITED
Phones: 25 838 — 25 839

א. ר. מעקניקאל
פרעזידענט פון
א. ר. מעקניקאל לימיטעד
דריקט אויס די האַרציקסטע וואונשן צו אלע זיינע אידישע פרייַנד
— פאר —
א פרייַלאכן און גליקלאכן ניי יאר
עם איז א גוטע געוואוינהייט
צו שפּאַרן א טייל פון אייער איינקונפט דערלאַנגט אין אוועקלייגן עם אין א זיכערן פלאַץ וואו עס וועט וואקסן
4½%
פּער אנום צו אייערע סייווינגס. אינטערעסט צוואַמענגעשטעלט האלב־יערלאך אויף די פאקטישע סומען צו־אייער קרעדיט פון צייט צו צייט. פּאזיטיוע זיכערהייט.
פול באצאלטער קאפּיטאל — $6.000.000
עסעט אן רעזערוון אינבער $7.500.000
סייווינגס פאַנרן אינוועסטירט בלויז אין עדשט קלאסיק געוויכערטע באנדס און פרעפערד סטאקס.
A. R. McNICHOL LIMITED
HEAD OFFICE: 288 PORTAGE AVE., PHONE 80 388
NORTH END BRANCH: 925 MAIN STREET, PHONE 56 956
דער אונ אויך פאר
אינשורענס, רעאל עסטייט, מארטגעדזש לאַאן, רענטאלס און א. וו.

לשנה טובה תכתבו
נעמט אייער
קאדעק
מיט זיך
טוט אייער קאדעק שאפינג דא
דעוועלאפינג, פרינטינג און פארגרעסערונג פון דער העכסטן סאָרט
Eastman Kodak Stores Limited
287 PORTAGE AVE.

SUPERCRAFT LIMITED
MANUFACTURERS
ראדיאייטאר קאווערס, סיט קאווערס, אדווערטייזינג טייער קאווערס
מיר ווינשן אייך אלעמען
א יאָר פון הצלחה און פרייד
Telephone 23 694
Coca-Cola Building — WINNIPEG, CANADA

לשנה טובה תכתבו
פיזריטי אייז קרים
די קרים פון גוטן געשמאק פאר קינדער און דערוואקסענע
פאר דינער און פארטיס און א. וו
מיר ספעציאליזירן זיך אין מאכן געשמאקע שאפונגען פון אייז קרים דעקאריט לויט יעדן געווינשטן קאליר, צוגעפאסט צו דער אונטער־נעמונג.
אייער פארטי וועט זיין א גרעסערער דערפאלג אויב איר וועט סערווירן
Purity Ice Cream
געדינקט! איר קאנט באקומען אונזערע אייז קרים פראדוקטן אין די בעסטע סטאָרס איבער דער גאנצער שטאָט
פֿרעגט מעלעפאָנירט אונז דירעקט.
Purity Ice Cream Ltd.
Winnipeg, Manitoba
Phones: 57 361 — 57 362 — 54 678

לשנה טובה תכתבו
פאר דינער און פארטיס און א. וו
מיר ספעציאליזירן זיך אין מאכן געשמאקע שאפונגען פון אייז קרים דעקארירט לויט יעדן געווינשטן קאליר, צוגעפאסט צו דער אונטער־נעמונג.
אייער פארטי וועט זיין א גרעסערער דערפאלג אויב איר וועט סערווירן
Purity Ice Cream
געדינקט! איר קאנט באקומען אונזערע אייז קרים פראדוקטן אין די בעסטע סטאָרס איבער דער גאנצער שטאָט
פֿרעגט מעלעפאָנירט אונז דירעקט.
Purity Ice Cream Ltd.
Winnipeg, Manitoba
Phones: 57 361 — 57 362 — 54 678

צוזישן "סובאָטניקעם"

פון אורי גליקלאך

דאס איז געווען ערב ראש השנה. זעקס פארטאג בין איך אויפגעוועקט געווארן דורך א שטארק קלאפּן אין די לאדנס פון מיין ציימער. איך שטייַ אויף, עפּן דאס פענסטער און — פאר מיינע אויגן שטייט א באקאנט פנים: סט. באכאניוק, — דער פירער פון די "סובאטניקעם".

"וויבאלטשע שטשא יא וואס ראזבוי טיוו, אלע סעהארניא או נאס סוויא־טא נאווהא ראקא אי נאווהא טשלע־גיא. ווי פראפּילי שטשאב יא ואיאוויוו וואס. טא באטשיטע, שטשא יא פרוי איכאוו" (אנטשולדיקט, וואס כ'האב איך אויפגעוועקט, אבער היינט איז כ'י אונז ראש השנה אין דער יום טוב פון "הייליקונג" פון נייעם חבר. איר האט נעבעטן, אז איך זאל אייך מעלדן וועגן דעם, בין איך געקומען צופּאָרן).

— האט זיך געווענדעט צו מיר מיין באקאנטער.

מיך האט פּשוט נערירט זיין נוט־הארציקיט און פריינטשאפט: אויפ־שטיין פארטאג אן ספּעציעל קומען מיך נעמען פון א דארף, וואס ליגט 8 קילאמעטער פון מיין וואוינונג.

אין א האלבער שעה ארום זיינען מיר שוין געווען אויף א ניט קיין גרויסער דארפישער פּוס אין א פּאר פרייַלאכע "פאַטשאַלקעס" האבן אונז נעטראגן איבער דעם גרינעם טעפּיך־פון פעלד דער. דאס דארף בערעזאלופּ, צו וועלכן מיר זיינען צוגעפאָרן, ליגט עטלאכע אין צוואנציק קילאמעטער פון לובּוש.

ביים אריינפאָר זיינען שוין אונז (אויננטלאַך אים, מיין שכן, דעם פּי־רער פון די "סובאטניקעם") אנטקעגן געקומען פיל פּוילערים. מיר זיינען אראפּגעשטיגן פון דער פּור און זיינען אלע צוזאמען געגאנגען צום מייַך. דאָרט ביים טייך, האט דער פירער צום לעצטן מאל געפרעגט די ניַיע, וואס זיינען זיין "סובאטניקעם" צי זיי פאר־שטיינען גוט דעם דאזיקן גליובן, צי זיי־זיינען אינטשטימיק מיט אים און צי זיי זיינען גרייט פאר אים מקריב צו זיין אלץ? די אלע ניַיע האבן פון זיך אליין געשטעלט אייניק פראגן און צום סוף געענטפערט: — יא!

דאָ, אנגעטאן אין ספּעציעלע מל־בושים ניַיען זיי אריין אין וואסער: (אויננטלאַך אים, מיין שכן, דעם פּי־רער פון דיַ "סובאטניקעם") אנטקעגן געקומען פיל פּוילערים. מיר זיינען ארויפּגעשוווּמען צום פּוילע 8 מעטער, און ביי אונזער אנקו־מען איז שוין די שטוב געווען פול נע־פּאקט מיט מענשן. דער פירער פון די "סובאטניקעם" הויבט אויף זיין קופּע אלס צייכן אז אלע זאלן זיך בארואיקן, און זאגט:

— באלד וועל איך מתפּלל זיין צו דעם אויבערשטן, באלד וועלן מיר בע־טען, אז דאס קומענדיקע יאר זאל ברויננען אונזער לעבן נחת און גליק, אבער וואס איז דאס אויוונס דער זין פון דעם לעבן? ער באשטייט ניט אין דעם, אז מען זאל צוואמענקלייבן נעלט און שאצן און קויפן וואס מער ערה. אדער, אז דער מענש זאל ווערן אנגע־זעהן און אלע זאלן פאר אים אראפּ־נעמען דאס היטל. דער זין פון לעבן — אז מען זאל א מענש זיין. מענש — נרעסער דערפון אין נישטא. א סך זיי־נען נעלערנטע, סוחרים, בעלי־הבתים, בעלי מלאכות, באאמטע, — אבער קיין מענש זיינען זיי ניט. זייער בארוף נעמט זיי אזוי שטארק אין דער אנט אריין, אז ער איז צוריקשט און דאן קומט דער מענש. אבער דאס איז פאלש. אין אלץ. וואס מען איז און וואס מען טוט, מוז צוריקשט זיין דער מענש.

"אבער וואס מאכט אונז פאר א מענש? — אינערלאכקייט! פון מענ־שען פון אויסערלאכקייט דארף מען ווערן מענשן פון אינערלאכקייט. מענז קומען שוועדע ציינטן, מעג מען אלצדינג פארלירן. דאמאלסט מוזן מיר דאס אויספּילן מיט אינערלאכקייט, מיט גלויבן. דואס מוז מען איבערטראגן די ליידן. דואס וועט מען קאן נאר. וויַ אזוי דער מענש באציט זיך צו זיי־נע ליידן, ווי ער נעמט זיי אויף, — דאס אנטשיידט וועגן זיין ווערט, — אדער אומווערט".

דער עלטסטער "סובאטניק" איז אנטשווינג. די פארואמלטע פּויערים האבן אנגענומען זיך קלאפּן אין די ברוסטן, דאוונענדיק הויך, אויפ'ן קול. "וא גרעכי סאדציאניע נאמי" (על חטא שחטאנו...)

— א יא מיאו דליא וואס פּאראר־נעץ (כ'האב פאר אייך א מתנה) —

וויַ אזוי אוקראיניש פויערים, באוואוסט אונטערץ נאמען "סובאָטניקעם" פּראווען ראש־השנה

סובאטניקעם איז צו מיר, נאר אין די נאסע בגרים, צוגענאנגן דער פּירער און נעוואנט:

— ס'וואונדערט אייך, מן הסתם, אונזער־מנהג, אפשר זעט ער אוים אין אנווענדיג, א היזכן, בריוו־פּלייצקי פויער מיט א שיינעם סלאווישן פנים אן מיט קלאָרע אויגן. דער נייער אובבאקאנטער האט זין מיט מיר הער־ציק באגריסט אן א פּרעג צופּאן: — יא וואשאיי, שטשא צע ווי, טאי יעור־דעיסקי פּיסמעניק, קאטרי יאק מי מי־ווארישטש קאזאוו, ציקאוויטסיא נא־אובבאקאנטער האט זין מיט מיר הער־ציק באגריסט אן א פּרעג צופּאן: — אז באנריפן "אפּווישן אין אפּרייני־קען" פּראשטיין מיר אין זייער טיפ־סטען זין. ריין צו מאכן די נשמה פונם מענש, דאס איז דער יסוד פון אונזער גלויבן אן דאס — אן נאר דאס — שטעלט מיט זיך די צערעמאניע פון "הייליקן "א נייעם מיטגליד.

מיר פּאַרלאַזן דעם בּרעג פון טייך אן נייען אין דאַרף ארויַן, אין א כאטש, בערעזאלופּ, וואו מיר ריידן איצט. איך אין מיין משפּחה וואונען איצט אין סווינזיכ, האראסווער פּאווישאס. נעפּומען בין איך בלויז אהער אויף ראש השנה און אויף דעם יום טוב פון "הייליקונג". מיינע איבערצייגונגן זיינען זייער ענלאך צו די "סובאטניקעם". איך בין אבער ניט קין "סובאטניק", דען איך פּיל נאר מער "נייסטיקע קרוי־בה'שאפט" צום אלטן ישראל. מיר זיי־נען די "יודאיסטווישע" אדער "זשידאווסטוואוישטשיע" וויַ ס'רופּן אונז די ארומיקע פויערים. נאר מיין מאטע האט נעסובאטעווען. אין יענע ציַיטן האט מען אונז אין רוסלאנד זייַ־ער שטארק גערודפט. דאך האט מיין פּאטער פיל יאָרן זיך באמיט, מ'זאל אים אין פאס אריינשרייבן "יודאיסט־קאווע וויערא־אספּווידאניא" (אידי־שען גלויבן). מען האט דאס אבער בשום אופן ניט געווילט טאָן. ער איז ארומגעפאָרן מיט זיין ביטע פון "אר־יזודנע פראוילענע" ביז "נובערנא־טארסקאווא פראוילענע". מ'האט דאס אבער בשום שום אופן ניט געוואלט טאָן. אומעטום האט מען פון אים בלויז נע־חוק'ט, אפּגעשפּאט און . . . אויסר־נעלאזט מיט. נאָרנישט. לסוף האט ער באשלאסן צו פאָרן קיין פעטערבורג אבער דער עיקר: אונזערע הערצער זענען זיין רוין. דאס איז דאך דער מהות פון די נביאים, אלס אלווילטא־כער אמת — האט נעענדיגט מיין איי־נפאָרמאטאָר.

די לעצטע וועלטער זיינען אריסנע־זאנט געווארן מיט אזא פּאטאס, מיט אזא איבערציינגדיקער אויפריכטיקייט, אן צניעות, אז זיי קלינגען נאך איצט אין מיינע אויערן...

מען ביי אונז נישט אן יערן פרייטאג שטעלט מיין פרוי א טשאלענט. קרוב 300 וואוינען מיר אין די נענגסטן פון טשיקאוטשינא. פּאזשארסקי און נע־מער (לוצקער נענגט). אונטער פארשיי־דענע נעמען: סובאטניק, פּיאטידיע־סיאטניקעם, דובאכארן, און אדווע־טיסטן. וועגן די לעצטע — אדווע־טיסטן — וועל איך אייך זאגן עטלאכע ווערטער. לויט דעם גלויבן זיינען זיי ענלאך צו אונז, אבער לויטן נייסט, — זייער וויַיט. נאך פון 1844 עקזיסטירן זיי, די באגרינדערן פון זייער גלויבן, — די ענגלענדערן אויך — האט אבער א טעות נעהאט. זי האט נעמיינט אז אין דעם יאר 1847 וועט די ערד כרענגן אן עס וועט קומען דאס נעט־לאבע מלכות.

— אבער וואס הייסט די ערד וועט כרענגן? — וועגדעט זיך צו מיר מיט פאטאס מיין אינפארמאטאר: — איך פארשטיי, אז אין אונז כרענט די ערה, אינם מענשן, צוליב זיין רשעות און שלעכטס. דערפאר זאג איך, אז די אר־וועגסטען לעבן מיטן אויסערלאכן אות נעווען אן מיר — מיטן אינערלא־כען גייסט.

— יא, פּריער איז נעווען ביי אונז א מנהג אפּצוגעבן א דינאסטיע, א מע־שר דעם עלטסטן, נו, למשל, די 10טע קוואדרט מיילד. די 10טע קאפּע אייער, א. א. וו. איצט אין שוין דאס אפּגע־שאפן. יעדער ניט בלויז לויט זיין פאר־מעגן.

— מיר דוכט זיך, אז איר זייט רע־ליגיעזער פון פיל היינטיקע אידן, — זאג איך.

— יא, האט ער זיך אפּגערופן, — אבער איר וויסט פארוואס? אידן קא־נען ניט אנטלויפן פון זיך אליין. זיי בלייבן אידן. דורך טויזענטער קרומע וועגן וועלן זיי זיך צוריקקערן צו דעם אייניקן וועג: צו די נביאים. אגן מיר — בלויז דורך אונזער פרומקייט האלטן מיר אויך דעם קאנטאקט מיט'ן נויסט פון די נביאים, וואס זיין ענדע ציל אוז נאטט מלכות אויף ערד.

— וואס איז אייער באציאונג צו ארץ ישראל? — פרעג איך צום סוף.

— ארץ־ישראל איז פאר אונז א היי־ליק לאנד, ירושלים דאס הארץ פון דער וועלט. דארט דארף צוריק אויפגעבויט ווערן דער צעשטערטער בית המקדש. אבער דער עיקר: אונזערע הערצער זיין רוין. דאס איז דאך דער מהות פון די נביאים, אלס אלווילטא־כער אמת — האט נעענדיגט מיין אינ־פארמאטאר.

די לעצטע וועלטער זיינען אריסנע־זאנט געווארן מיט אזא פּאטאס, מיט אזא איבערציינגדיקער אויפריכטיקייט, אן צניעות, אז זיי קלינגען נאך איצט אין מיינע אויערן...

ס. רייבער, איינזיצער

איך דריק אויס מיינע הארציקסטע סטע וואונשן צו אלע מיינע פרייַנד און קאסטאמער פאר א

פרייַלאכן ניי יאָר

מיט געזונט און הצלחה

די

וועסטערן פענטס מאנופעקטשורינג קאמפּאני

מאנופעקטשורערס פון

מענס און באָיס הויזן און בריטשעס

וואס זיינען נעמאכט פון מאטעריאלן פון די בעסטע סארטן און פון הויך קוואליפיצירטע ארבעטער.

אין פארלויף פון די פילע יאָרן פון אונזער מאנופעקטשורינג האבן מיר שטענדיק נעגעבן צו אונזערע קאסטאמערס די בעסטע מענלאכע סחורות צו א פּריַיז נירעריק נענוג צו קאנקורירן מיט אלע אנדערע מאנופעקטשורערס פון דער אימס און וועסט. אונזער פּאליסי איז אזוי פונקט די זעלבע ווי פריער. אזוי, אז אייַדער איר ניט ארויַן אייערע אדערס—שרייבט אדער קומט אריַין צו אונז פאר סעמפּלס און פּריַיזן.

WESTERN PANTS MFG. CO.

207 PLYMOUTH BLDG., WINNIPEG — PHONE 88 971

לשנה טובה תכתבו
THE L. GALPERN CANDY COMPANY
2nd floor Traders Bldg.
WINNIPEG, MAN.

לשנה טובה תכתבו
וויינשט אייך
THE TRADERS TRUST CO.
J. B. NICHOLSON, Pres. — J. W. CAMPBELL, Vice-Pres.
אויסאריזירטע טראסטים
אונטער דעם באנקראט געזעץ אין די פראווינצן פון
מאניטאבא, סאסקאטשעוואן און אלבערטא
: : עקזעקיוטארס : :
אדמיניסטראטארס און
פינאנציעלע אגענטן
HEAD OFFICE :-: WINNIPEG
Branch Offices:
REGINA - SASKATOON - EDMONTON

א 16 יאריק אידיש מיידל פּאַרט פון רוס־לאנד קיין פּוילן אויף אן אקס פון א וואגאן

פּארשיידענע קונצן, וועלן אויסנע־נוצט כדי צו שמוגלען די רוסישע נרע־ניץ, און עס גייט ניט אוועק קיין וואך, מען זאל ניט הערן אז מען האט נע־פאקט אינעמען, וואס האט זיך נע־וואלט איבערשמוגלען די נרעניץ־וואך איז זייער א שטרענגע און א שטארקע — הערט מען כסדר וועגן מענשן וועלן כע זיינען, איבערנייענדיק אויף אייי־נער פון די נרעניץ־זיינען, נעוואלן דער־שאפן. לעצטנס זיינען אויך פארנעקו־מען פיל פויערים, מיר זיינען נעקומען פיל פויערים, מיר זיינען נעקומען פיל פויערים, מיר זיינען נעקומ

אייער נייע פאַל העט איז דא

טוויזנטער שיינע כּאַדעלן פון וואס אויסקלויבן אלש נייסטע שאפונגען פון לאנדאן פאריז ניו יאָרק

צו די בילליקסטע פרייזן

קאויקסלים באריסטע מילינערי־דיזיין אוים זייערע בעסטע וואנשן צו אלע אידן פאר א פריילאכן ניי יאָר

COX'S FAMOUS MILLINERY

884 MAIN ST. (cor. Stella Ave.) Ph 52 711

מ. וואלדהאָרן

וויסטט אלע זייגע קאסטאָמערס און גוטע פרייגט א גליקלאכן און דערפאלגרייכן נייעם יאר

M. WALDHORN

האלסייל גראסערס און קאנפעקשאנערי

234 JARVIS AVE. PHONE 51 850

WINNIPEG

דריקט אוים איערע גוטע וואנשן פאר א

א פריילאכן און מזלדיקן ניי־יאר

דורך עפעם וואס איז מאמענטאל

פראכטפול פיין און פערמאנענט ערשטוינענד, פרייזיק און גוצלאר

בוירקס

קאָמפּליצע פון מתנות אין גאלד, זילבער, קריסטאל אדער טשיינא. גיבן אייד דעם נעעסטן אויסוואל אין מאמע וויניפעגס־וערטע. נעהערייטע פארקערפרעגונג פון אייערע סענ־טימענטן.

BIRKS

BIRKS BUILDING

גאלדשמידן זילבערשמידן

דיימאנד סוחרים פאר א האלבן יאָרהונדערט

מיר באנוצן זיך מיט דער גרעסטער גענויקייט צו אויסדריקן אונזערע בעסטע וואנשן צו אונזערע צאלרייכע פרייגט אין סובסקריבערס אין מערב קאנאדע.

לאמיר האפן או דער נייער יאָר ווערט אייך בריינגען

נעזונט, פרייד און פראספעריטעט

THE

MERCANTILE AGENCY

R. G. DUN & CO.

J. J. MacRae, District Mgr.

עסטאבליט 1841

די עלטסטע, גרעסטע און בעסטע אין קאנאדע

וועסטערן אפיסעס:

ווינניפעג — רעדזשיינע — מאסקאטון — סוס דושא — קאלגארי — עדמאנטאן

מיר ווינשן אונזערע צאלרייכע אידישע פרייגד אין קאסטאָמערס

א פריילאכן ניי יאָר

JACOB-CROWLEY MFG. CO., LTD.

מאנופעקטשורערס פון

קלאוק, סוטס, דרעסעס און פאָרס

JACOB CROWLEY BLDG. PORTAGE AVE. EAST

WINNIPEG PHONE 23 007

מיר דריקן אוים אונזערע גוטע הארציקסטע וואנשן צו דער אידי־שער באפעלקערונג פאר

א פריילאכן און מזלדיקן ניי־יאָר

McLAUGHLIN MOTOR CAR CO.

LIMITED

PORTAGE & MARYLAND

MILAN

CAFE

Cor. Main and Jarvis Ave.

דיקס דעסטאראן

ווינשט אלע אידן

א גליקלאך ניי יאר

אין אלע הינזיכטן

ל. בראדקין

ווינשט אלע זייגע פרייגט אין קאסטאָמערס

א גליקלאך ניי יאר

L. Borodkin

זייגערמאכער און דישווליר

פרישר מיט בוידקס דושווליר פאר איבער אכט יאר

L. BORODKIN

826 MAIN STREET

Northern Hotel Bldg.

מיר זיינען העכסט צופריידן צו באנוצן זיך מיט דער גרעסטער גענויקייט אויסצודריקן אונזער באגריסונג און די בעסטע וואנשן צו אלע אידן פון ווינניפעג און מערב קאנאדע. צו אייער ניי יאר

זאל דער נייער יאר אייך בריינגען

נעזונט, מזל און ברכה

DOMINION RUBBER CO., LIMITED

WINNIPEG, MANITOBA

אחד

(א דערציילונג)

פון ח. ל. סימאן

אין נעשוואומען די זון אראוף און אראפ, נעצונדן מיט נאלדענע פערים א זון נעווען. נעוויסע זיך און נערוב־נען דורך בלויז־גרויאלאצע נעבלען און אויפנערקט וואלד און וועגן, דארף און שטעטל פון דער פאר־חלוס־טער ליסע.

פארן שלאָף גיין האט זי „צעהאנגען לאמפערנס איבער נעווענען צו דער באשטערנדער נאכט.

פון אונטן האבן נאלעכערט בליצי־קע אויגן פון בלאטע מענשן דורך שפינוועב אן נעבל. דור־דורות האבן נעפלויגן האט נעשאָן מיט מיט שטויר בען, אונטער נאלדיקע נעווענען נע־פרוואוט פון די אויגן פארשטעלן . . אונטן, אינ'ם ראשיקן טומל, דורך דעם פלויסטער פון שטענדיקע מענשן, איז א מענשלע א קליינס, א דארם נעווען, וואס האט א ברוגז מיט דער זון געפירט. וועגן די זון איז נעקומען, איז ער אוועק, און איז די זון אוועק, איז ער נעקומען.

אוועקגיין פלעגט דאס דארם, דאס קליינס, העט וויט הינטערן שטאט, וויי א שפרענקלע פארטונקט וועלן, אן בייגאכט פלעגט ער ווי פון דער וויייטער פינסטערניש אריבשווימען, פון קיינעם ניט באמערקט, פלעגט ער דורך שאטנס, דורך גערטנער און הויפן, ערגעץ צווי־שען די חורבות זיך פארמעגן.

קיינער האט דורך דער וואלד ניט נעמערקט, א זאך שטעטל לעבט נאך א נפש'ל נגב'ט זיך אריין אין שול אין בייגאכט פלעגט ער ווי פון דער וויייטער פינסטערניש אריבשווימען, פון קיינעם ניט באמערקט, פון שטאט, פלעגט ער דורך שאטנס, דורך גערטנער און הויפן, ערגעץ צווי־שען די חורבות זיך פארמעגן.

קיינער האט דורך דער וואלד ניט נעמערקט, א זאך שטעטל לעבט נאך א נפש'ל נגב'ט זיך אריין אין שול אין דאס אין נעווען. דארף אויפנערקט וואלד און וועגן, דארף און שטעטל פון דער פאר־חלוס־טער ליסע.

פארן שלאָף גיין האט זי „צעהאנגען לאמפערנס איבער נעווענען צו דער באשטערנדער נאכט.

פון אונטן האבן נאלעכערט בליצי־קע אויגן פון בלאטע מענשן דורך שפינוועב אן נעבל. דור־דורות האבן נעפלויגן האט נעשאָן מיט מיט שטויר בען, אונטער נאלדיקע נעווענען נע־פרוואוט פון די אויגן פארשטעלן . . אונטן, אינ'ם ראשיקן טומל, דורך דעם פלעסטער פון שטענדיקע מענשן, איז א מענשלע א קליינס, א דארם נעווען, וואס האט א ברוגז מיט דער זון געפירט. וועגן די זון איז אוועק, איז ער אוועק, און איז די זון אוועק, איז ער נעקומען.

אוועקגיין פלעגט דאס דארם, דאס קליינס, העט וויט הינטערן שטאט, וויי א שפרענקלע פארטונקט וועלן, אן

אַל תשליכנו

(פון דער סערוע: קאלאניע־טיפן)
פון אברהם לאפין

— 1 —

דרײַ מאל האב איך אים בלויז נע־זען אין דער אידישער קאלאניע: דריי מאל — אין דריי באזונדערע צײַ־טן, ערשטער און אומשטערן, און יע־דעס מאל האט ער איבערגעלאזן נאך זיך א שוועדן און פיינלאכן איינדרוק, זינט דאמאלסט האב איך אים שוין נישט מער ניט געזען. אבער פארגעסן האב איך אים אויך ניט; ער לעבט אומ־פארגעסלאך אין מיין זכרון, ווי איינער פון די טראגישע פיגורן, בוינער פון דער אידישער קאלאניזאציע אין מע־רב קאנאדע, ווי כמעט דער טראגיש־טער פון זיי אלע.

דאס ערשטע מאל האב איך אים באמערקט אין דער קאלאניע נאנץ אומ־דערוואַרטעט. איך בין נעמלעכען פאר־טראכט אין א שיינעם אידי־נאכט צווישן זומער־פאר־נאכט צווישן די אידישע־נעמע־נעמלע פעלדער, געמישטע ווינ־קעלע פון אקערלעך און וועל־דער, פון וואנען ס'ווייט אויס־שטרעכן זיך ווי אומענדלעכע קעניגרײַכן פון שטיל־שווײַגנדיק גרין. אין דער פארנאכט איז דער לופט אזוי ווי ווײַך, אזוי ווי ליכטיק, אזוי ווי פול מיט אַ שטילן זינגען, אַז מען קען נישט אונטערשיידן צווישן דעם וואָס איז אין דער נאטור און דעם וואָס איז אין דער נשמה פון דעם מענטש, וואָס קוקט אויף דעם אלעם. אין אזאַ שעה פילט מען זיך אַזוי נאָענט צו דער נאטור, אַז מען פארגעסט אַפילו אַז מען איז אַ מענטש, אַ באַזונדער באַשעפענישל, מיט אַ באַזונדער נשמה, מיט אַ באַזונדער נאָמען, מיט אַ באַזונדער ביאָגראַפיע, מיט אַ באַזונדער גורל, מיט אַ באַזונדער מי־נוט אין דער וועלט, וואָס קומט אַמאָל אויף אַ מאָל נישט מער צוריק, וואָס איז אַ מאָל אויף אַלע צייטן פאַרלוירן פאַר אַלע אייביקייטן. אַזאַ שעה פילט מען זיך אַלע מענטשן ברידער, אַלע מענטשן שוועסטער, אַלע מענטשן אַ משפּחה, אַלע מענטשן אַ פאָלק, אַלע מענטשן אַ מין, אַלע מענטשן אַ נשמה, אַלע מענטשן אַ גורל, אַלע מענטשן אַ וועלט.

אין אַזאַ שעה פילט מען זיך אויך אַזוי נאָענט צו דער נאַטור, אַז מען פאַרגעסט אַפילו אַז מען איז אַ מענטש, אַ באַזונדער באַשעפענישל, מיט אַ באַזונדער נשמה, מיט אַ באַזונדער ביאָגראַפיע, מיט אַ באַזונדער גורל, מיט אַ באַזונדער מינוט אין דער וועלט, וואָס קומט אַמאָל אויף אַמאָל נישט מער צוריק, וואָס איז אַמאָל אויף אַלע צייטן פאַרלוירן פאַר אַלע אייביקייטן. אַזאַ שעה פילט מען זיך אַלע מענטשן ברידער, אַלע מענטשן שוועסטער, אַלע מענטשן אַ משפּחה, אַלע מענטשן אַ פאָלק, אַלע מענטשן אַ מין, אַלע מענטשן אַ נשמה, אַלע מענטשן אַ גורל, אַלע מענטשן אַ וועלט.

דאס איז אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן שמחה, אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן פרידן, אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן ליבשאפט. אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן פרידן, אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן ליבשאפט. אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן פרידן, אַ שעה פון אַ גרויסן, הייליקן ליבשאפט.

נעמט אויף יום-טוב ::

(אן אמת'ע מעשה)
פון יצחקי

מיין שכן, דער נעקסטדאריקער, האט לכבוד יום־טוב איינגעלאדן צו זיך זיינע זין, טעכטער און שנור. אויבער פון זיינע איידעמס איז א חיות־דאק מער און איז דאריבער א גוטער שבין אנדערע הויז באשעפענישן. מיין שכן וועלכער איז אלייך א "פליינער" מעכ־שלע, שטאלצירט שטארק מיט דעם דאזיקן איידעם און ער זעט דאריבער צו האלטן זיך "קאראקט" אין זיין אגוועזהיט.

די איבעריקע איידעמס זיינען פשוט'ע בעלי־מלאכות. אויבער אין נאך א היימישער שניידער. זיין פאטער איז א סבֿרא, אז אפילו זיין זיידע און עלי־טער זיידע זיינען אויך נעווען שני־דערס. דער אנדערער איידעם זיינער איז א פרעסער און ער מאכט אכצן דאלאר א וואך. ער האט נאך אז אייר דים וואס איז ניט קיין פשוט'ער בעל־מלאכה, אבער דאך איז ער ניט קיין האטאר, ער איז אן אינשורענס אגענט אן א גרויסער נודניק . . .

דערפאר האט מיין שכן וויניק שניר, זיך נאכ האט אים נעבעטשן מיט א סך טעכטער און וויניק זין.

איז ער זיך נוהג, דער שכן מיינער, וואן עס קומט ערב א יום־טוב צו איינלאדן צו זיך די משפחה און פרא־טע די טישן צוזאמען. ביי דעם פא־אינבאנד, ביי זיין רעכטער האנט, זעצט נעווייזלאך דער חיות־באטאר, דער צווייטער איז דער אנשורענס אגענט און דערנאך קומט דער פרע־פעסער, וועלכער איז פון דער היים א בעדערס א זון, אבער אין אמעריקע איז ער נעווארן א פרעסער. צום סאמע לעצט זיצט דאדט דער שניידער. אין דער אנדערער זיין לינקס וויל מיין שכן אויבער פון די איידעמס אויסגי־לעצט פונקט אנטקעגנאיבער זייערע מענער — ליט'ן יחוס־נאך. די אי־דעניע זיינע, דוואשע, האט קיין צייט ניט צו זיצן, זוייל זי דארף דערלאנ־גען אן צונעמען פון טיש. קומט דע־ריבער אויס, אז מיין שכן זיצט אליין און פירט דעם טיש.

יעדעס יאר, איידער א יום־טוב רוקט זיך אן, לאזט זיך מיין שכן אפשערן די האר און אדומלעמען זיך דאס בער־דעל. דערנאך שניידט ער אפ די נעגל אן ניט אין מרחץ אריין נעמען א שווייץ. אחוץ דעם ניט ער אויוק זיי־אויף נעווען א שניידער, אן עס איז א סברא, אז אפילו זיין זיידע אן עלי־טער זיידע זיינען אויך נעווען שניי־דערס. דער אנדערער איידעם זיינער איז א פרעסער און ער מאכט אכצן דאלאר א וואך. ער האט נאך אז אייר דים וואס איז ניט קיין פשוט'ער בעל־מלאכה, אבער דאך איז ער ניט קיין האטאר, ער איז אן אינשורענס אגענט אן א גרויסער נודניק . . .

דערפאר האט מיין שכן וויניק שניר, זיך נוהג, דער שכן מיינער, וואן עס קומט ערב א יום־טוב צו איינלאדן צו זיך די משפחה און פרא־טע די טישן צוזאמען. ביי דעם פא־אינבאנד, ביי זיין רעכטער האנט, זעצט נעווייזלאך דער חיות־באטאר, דער צווייטער איז דער אנשורענס אגענט און דערנאך קומט דער פרע־פעסער, וועלכער איז פון דער היים א בעדערס א זון, אבער אין אמעריקע איז ער נעווארן א פרעסער. צום סאמע לעצט זיצט דאדט דער שניידער.

אין דער אנדערער זיין לינקס וויל מיין שכן אויבער פון די איידעמס אויסגי־לעצט פונקט אנטקעגנאיבער זייערע מענער — ליט'ן יחוס־נאך. די אי־דעניע זיינע, דוואשע, האט קיין צייט ניט צו זיצן, זוייל זי דארף דערלאנ־גען אן צונעמען פון טיש. קומט דע־ריבער אויס, אז מיין שכן זיצט אליין און פירט דעם טיש.

יעדעס יאר, איידער א יום־טוב רוקט זיך אן, לאזט זיך מיין שכן אפשערן די האר און אדומלעמען זיך דאס בער־דעל. דערנאך שניידט ער אפ די נעגל אן ניט אין מרחץ אריין נעמען א שווייץ. אחוץ דעם ניט ער אויוק זיי־אויף נעווען א שניידער, אן עס איז א סברא, אז אפילו זיין זיידע אן עלי־טער זיידע זיינען אויך נעווען שני־דערס. דער אנדערער איידעם זיינער איז א פרעסער און ער מאכט אכצן דאלאר א וואך. ער האט נאך אז אייר דים וואס איז ניט קיין פשוט'ער בעל־מלאכה, אבער דאך איז ער ניט קיין האטאר, ער איז אן אינשורענס אגענט אן א גרויסער נודניק . . .

דערפאר האט מיין שכן וויניק שניר, זיך נוהג, דער שכן מיינער, וואן עס קומט ערב א יום־טוב צו איינלאדן צו זיך די משפחה און פרא־טע די טישן צוזאמען. ביי דעם פא־אינבאנד, ביי זיין רעכטער האנט, זעצט נעווייזלאך דער חיות־באטאר, דער צווייטער איז דער אנשורענס אגענט און דערנאך קומט דער פרע־פעסער, וועלכער איז פון דער היים א בעדערס א זון, אבער אין אמעריקע איז ער נעווארן א פרעסער. צום סאמע לעצט זיצט דאדט דער שניידער.

לשנה טובה

פרידמאן און שאר

מיר ספעציאליזירן זיך אין מאנופעקטשורן דושר עלרי און פארריכטן זיי־נערס. פולשטענדיק נא־טירס. א קאמפלים סטאק פון חתונה און ענניידושעקטן רינגען.

260½ FORT STREET
PH. 80 785

תרצ"ב - א פריילאכער ניי יאר - 5692

ניינדזיק אין די סרים טיטן פראנטעס פון מאניטאבא, טוען בריגדענס, פון וויניפעג בישטיערן צו דעם פרעסמיזש פון א סך פירטעס אין דער דאיסיקר פראווינץ וו אויך א סך וויי־סיר פון אירע נדענציאן. בין־נעסליים איבער דער נאנצער וועסט וועלכע האבן א שייכות טים וויר־קאטער אדווערטייזינג, נוצן בריגדען אילוסטראציעס פאר אלע זייערע פאדערונגען.

יעדער קליענט, נרויס אדער קליין, האט א רעכט צום בעסטן נעדאנק וואס מיר קאנען נעבן --- איידער ער פאנעמט אן זיין פאקטישע אר־בעט --- זאל א רעכט אויף די בעסטע ענגרייווינגס וועלן מיר פרישן זיי.

אין דעם דאויקן בייסם וויבשן מיר אייך א פריילאכן ניי יאר און א יאר פון בריגדען סערוויס.

brigdens of winnipeg

פאטאגראפערס - קונסט ארבעט - פאטא ענגרייווינגס

NOTRE DAME AT LANGSIDE
WINNIPEG - MANITOBA

אלוסטראציעס און פאטאגראפיעס פאר יעדער בייטעם אנגעלעגנהיים

אַל תשליכנו

(שלום פון זייט 18)

די ארומיקע שכנים.

אין שטיבל האט נעהערשט א כאי־אטיש אומארדענונג : זיין בעטל איז נעווען אנגעווארפן מיט א בארג שמר־ציק שמאטעס אין בעטנגעוואנט; אויפן טיש אין אויוון האבן זיך הפ־קר'דיק ארומגעוואלגערט כל המינים כלים, טעפלאך, גלעזער, טעלער נאך נידט קיין אויסגעוואשענע, אנדערע נאך פארנומענע מיט נעקאכטס.

צווישן אועלכע כלים האבן זיי פארשעמטע, ארויסגעקוקט נאנץ אייי־נענארטיקע, ארינגעלע כלים — אויס־נעלייריקער "טורעס"־טאבאק־בלעכ־לאך, וואס האבן זוכה נעווען פאר זיין לעבן צו דינען זיי אמת'ע טעפלאך. זיי זיינען נאך נעווען פארנומען מיט אויפנאקטע מילך און זיי מער אבל־דיקע האבן זיי אויסגעווייזן זיי זיי וואלטן שוין נעפילט, אז זייער בכבור־קע טעפל'דיקע מיסיע האט זיך הייגט, צוואמען מיטן באלעבאס, שוין אינ־נאנצן פארנעדיקט, אן באלד וועלן זיי מיאוס אריסגעוואדעט ווערן אויף די הויפקער מיסט.

א טויטע שטילקייט האט נעהערשט אדום אים. שוואדצע מורא'דיקע שא־טענס האבן ארומנעטאנצט אויף די וועגט פון א באווענגונג פון זיי ניין מענשן, זיי האבן זיך צענויפנעפלאכ־טען וויי אין קוזל, נעווינט זיך. אין שטוב אן ווערטער זיך צוגעשאקלט מיט די קעפ, וואס האט נעמיינט צו זאנן : פארוועגן א מענטש, ניט נוט אכטונג נעגעבן אויף אים. נעבאר, און פאר'אב'ט, ווייל ארומנעוואקסן, טשעט, נעראנגלט זיך אין מורא'דיק יסורים א נאנצע, שוועדע נאכט, און קיינער איז נאר דערבי ניט נעווען — בלויז די שטומע שמוציקע זאכן האבן דאס צוגעזעהן און נעשווינן ! . . . אט די נעדאנקען האט זיי פיינלאך נעריכט. אלעמענס אויגן זיינען נע־וואקסן אן פיקס אריין, די אויי־נער זענען אויסגעלאפן ווי פון א שרעק, אלע האבן זיך אנגעהויבן צו שאקלען מיט די קעפ, ווי ווען יעדער פון זיי וואלט נעוואלט זאנן : נאר ניט מיר ! — ווי ווען יעדער פון זיי וואלט נעוואלט זאנן : איך בין נישט שולדיק, איך האב נישט נעטאן קיין שלעכטס, איך בין אן אומשולדיק־קייט, איך בין נישט נעקומען אויף דער וועלט צו זיין אזא שלעכטער מענש

א. א. מארטין און זון

צירקולאר דיסטריביוטארן

באנוצן זיך מיט דער געלעגנהייט צו ווינשן אלע אידן

א פריילאכן ניי יאָר

דאס שמענדיקע

אדווערטיזינג דורך צירקולארן, געהעריק פאר־ שפריט. האט אן צווייפל געשפילט א גרויסע ראל פאר דעם פראָגרעס אין דער פאָפולאריטעט פון א סך גוט באקאנטע אידישע סוחרים.

מיר זיינען גרייט צו באדינען אייך

אויך דעם זעלבן פארטריעטענסווערטן אופן אזוי זוי מיר האבן עס געטאן אין פארלויף פון די לעצטע זיבן־אין־צוואנציק יאָר.

A. A. MARTIN & SON

CIRCULAR DISTRIBUTORS

Established 1905 Phone 28 551

WINNIPEG

מעשה־לאך פון חורבן :: פון א. פרומקין

די גביר־טע פון ירושלים

און דער יקרות האט זיך צעברענט אין דער הייליקער שטאט.

פארצערט, אויפגענעמז האט מען כמעט אלעם וואס איז געווען . . .

אין אויף דער תבואה איז נעקומען א גרעסערע אויסטריקעניש, וזי אויף אלעם אנדערע, —

קיין נייע האט מען ניט געהאט פון וואנען צו נעמען. די שייערן האט מען אונטערגעצונדן, און די שטאט איז באָ־ לאגערט.

אפשר וואלט ווער פון די קלענערע שטעט רחמנות . . געהאט אוז ירושלים אביסל תבואה צוגעשיקט.

קאן מען אבער ניט אריינקומען... ווער עס האט שכל נעהאט, האט זיך פון פריער אננעגרייט.

און ווער עס האט אין זינען נעהאט פון דעם גרויסן הונגער א פארמעגן צו מאכן, האט זיך נאך מער פארזארגט.

קליינע קרעמערלאך האבן טייערע געשעפטן נעמאכט...

מיט נאָר האבן זיי זיך נעלאזט אפ־ שיטן.

אין אזא צייט דינגט מען זיך ניט. ווער עס האט צו באצאלן — עסט: און ווער עס האט ניט, דער שטארבט פאר הונ־ גער...

זיך איבערנעמען איז ניטא פאר וועָ־ מען.

וואלט נאר אזויפ קליינע און ערי־ שטען נעווען!

...און דער הונגער האט אנגעשפארט אין די וייכע הייזער.

און צו דער נרעסטער גביר'טע פון ירושלים, צו מרתא בת בייתוס, אין שטוב איז ער אריין . . .

א זיידל פרעמדער איז ער דארט נע־ ווען. —

אזא פאלאץ האט נאך זיין אויג אין לעבן נישט נעזעהן. און פון אזא עשי־ רות האט זיך נאך מיר פארזארגט.

קליינע קרעמערלאך האבן טייערע געשעפטן נעמאכט...

מיט נאָר האבן זיי זיך נעלאזט אפ־ שיטן.

אין אזא צייט דינגט מען זיך ניט. ווער עס האט צו באצאלן — עסט: און ווער עס האט ניט, דער שטארבט פאר הונ־ גער...

עס זאל נאר זיין וואס צו קויפן...

אבער ביסלאכווייז איז מען אין אלצ־ דינג צו קורץ געקומען.

איינציקווייז זיינען די מעלן פאר־ קויפט נעווארן: פריער ריינע זעמל, דערנאך עמישטע קליידונ, צולעצט מיט נערשטן...

אן מען קען ניט אריבערע, ניט מען ארונטער...

זיך איבערנעמען איז ניטא פאר וועָ־ מען.

וואלט נאר אזויפ קליידונ אן נער־ שטען נעווען!

...אן דער הונגער האט אנגעשפארט אין די וייכע הייזער.

אן וי דערזעהט איז ער דארט נע־ ווען. —

אזא פאלאץ האט נאך זיין אויג אין לעבן נישט נעזעהן. אן

לאמיר אויסנוצן די געלעגנהייט צו זוינשן איר
אין אלע אידן

א גליקלאך נייַ יאָר

מיר ספעציאליזירן זיך אין דער פאברויקאציע און פארקויף
— פון —

מאדערנע שול מעבל און מכשירים

שרייבט אונז פאר אינפארמאציע

E. N. MOYER & CO.
LIMITED
Toronto - Winnipeg - Saskatoon - Edmonton

HOCHMAN & ZAGRABELNA
Wholesale Dry Goods, Boots and Shoes
56 ALBERT STREET

זוינשן אלע זייערע פריינט אין
קאסטאמערס

לשנה טובה תכתבו

לשנה טובה תכתבו

מ. ה. לעווינסאן און קאמפאני, לימ.
זוינשן אלע זייערע פריינט
א פריילאכן און גליקלאכן נייעם יאר

M. H. LEVINSON & Co. Ltd.
קויפער און עקספארטער פון
רויע פראָדס
211 PACIFIC AVE. WINNIPEG

אונזערע הארציקסטע וואונשן צו אלע אונזערע קאסטאמערס
און פריינט
פאר א

פריילאכן און גליקלאכן נייַ יאָר

L. P. Mason & Co.
Manufacturers Agency
287 Stanley St. Winnipeg, Man.

הערשעלע טרעגער

(הערצייל־ונג)
פון אבי־גדור שפריצער

— עטע, זעט די פאטאגראפיע, זעכצן איז דאמאלסט אלט געווען. שיין, הא ? נאך שענער, א סך שענער ! און היינט מוז זי שוין זיין א מויד מיט די פאלעס, ס'איז דאך עפעס א שפרונג מיט פינף יאר. אין פינף יאר האט מען פלאץ זיך אנצוהיילען, פינף יאר זיינען נישט קיין טאג !

— וויַ אזוי קומט עס ביי דיר אויס פינף יאר ?

— פינף, אוועדע פינף, פונם פערצענט יאר אן, בארעכנ !

— נערעכט, נערעכט, פאוואליע שוין פינף יאר. וויַ עס לויפט אזוי די צייט. נעדיינקסט הערשקע, וועז מיר האבן זיך געטראפן אין לעמבערג, ארויפועצנדיק זיך אויף דער באן, נע־דיינקסט וואס מיר האבן דאמאלסט נע־שמועסט : אנבידעוועז זיך א שטיקל צייט אין ארגענטינע, צענויפלייגן אויף א שיפסקארטע, און הייבט קיין אמע־ריקע.

— ס'טוט זיך נישט ווי עס רעדט זיך. — יא, יא, הלמאי, האסטו דאָ־מאלסט נעזאגט, אז אויב דו וועסט זעהן, אז דו פארסט נישט באלד קיין אמעריקע, וועסטו תיכף דיין בייל־ען ארויסנעמען.

— נו, וואר האט זיך נעקאָכט ריכ־טען אויף א מלחמה, וועלשען האט נע־קאָכט איינפאלן, אז עס וועט זיך אָנ־רוקן א טעמענע מלחמה און אפשליסן די וועלט !

—אוי איצט מיינסטו איז מען שוין זיכער, אז עס איז אויס מלח־מה ?

— דאס רעדסטו שוין ווי א נאר, אז עסטרייך איז זייער צעפאלן פונם צאר אין א תל —

— הלואי !

— די צייטונגען שרייבן, אז עס וועט זיך אנהויבן א נאראלער פאסט פארקער ווי פארן קריג.

— אזוי ווי איך האב דאס נעכטן דערזעהן אין דער צייטונג, האב איך באלד נעשריבן א בריוו :

— מילא, זיי פון אונז, יאָ זיי פון אונז, אבער מיר פון זיי, מיר פון זיי, אף, ווי דערלעבט מען שוין צו זעהן א לעבנסצייכן ?

— ווי, וואס די צייטונגען שרייי־בען, וואס דארט האט זיך אפגענטאן !

— וויפיל אומגליקן !

— וואס דארט האט זיך אפגענטאן!

— ווי דערלעבט מען שוין צו זע־הן פון זיי א לעבנסצייכן. פון אלע דארט, פון אלע, פון מיין בייל־ען, פון מיין בייל־ען. אף, ווי דערלעבט מען שוין ! ווי דערלעבט מען שוין !

— מען וועט דערלעבן, מען וועט דערלעבן !

— אבי מען האלט שוין אזוי ווייט!

— לעבעדיק חברה !

—לעבעדיק !

— לחיים !

— שלום !

— פרידן !

— גוטע גרונט !

— בשורות טובות !

— פרידן !

— שלום !

— לחיים !

— חברה, לעבעדיק !

— און יערער פון זיי האט נעגנומען, זיך זיין שטייגער, דערציילן און סתם רעדן פון זיניקע, פון דער אל־טער היים. און ווי הערשקע איז נע־וען צוויישן זיי דער ארויפנעראבע־טער, האבן זיך זיינע לאנדסלייט און באקאנטע גרופירט ארום אים.

הערשקע האט שוין געהאט אן איי־נעגעם "טאושער" און א סך פון זיי־נע לאנדסלייט און באקאנטע האבן מאקע ביי אים נעראבעט. און דא־מאלסט, צוליב דער גרויסער פרייד פון אוים מלחמה, צוליב דער אומע־הויער שמחה פון פרידן, פון שלום, האבן זיי, ווי א סך אנדערע, אפגע־שטעלט די ארבעט און נעמאכט א לעב־ווי נאט האט נעגאבן.

עס האבן זיך אויך עפעזונגן אזוי־נע, וואס האבן ניט אינגאנצן נעגלויבט אין דער גדולה, אבער אויך זיי האבן זיך אין דער שמחה באטייליגט. פאר־שטייערטע הערצער זיינען ווייך גע־ווארן און שיר ניט צינגאנגן פאר ביינקשאפט און איינער דעם אנדערן האט אפגעשאנן מיט ווינשעוואונע־סן :

— גוטע גרונט !
— בשורות טובות !
— פון ווייבער און קינדער !
— פון טאטע מאמע !
— פון קרובים !
— פון פריינט !
— פון באקאנטע !
— פון אלע !

— הערשקע ברודער. די וועסט ארויסנעמען דיין כלה, דיין גלייבטע, דיין בייליען !

— אף, וועט זיך עס טאן אביסל !

— ווי דערלעבט מען שוין !

און יערער פון זיי האט נעגומען, אויף

די טראגעדיע פון גדליהו בן אחיקם

פון ש. גרינבוים

די אידישע געשיכטע איז דייך מיט טרויגע פלאָץ וואס דאס גאנצע מענטשהייט האט אויסגעלעבט. אבער קיינע איז נישט אזעלכע טראגעדיע, ווי דאס בען־פאסירט מיט דעם אידישן פאלק אין זיין פיר טויזנט יעריקער געשיכטע. דאס איז דאך דער הויפט פון אירע טראגעדיע פון גדליהו בן אחיקם. צום אנדייקען פון וועלכע עס איז באַשטימט געווארן דער "צום גדליהו", איינער פון דיי פינף נאציאנאלע טרויער־יום.

גדליהו בן אחיקם בן שפן — עס איז א כלל, אז וואו אין תנ"ך עס ווערט אנגעוויזן ניט נאר דער פאַטער נאר אויך דער זיידע פון אייער נעם, איז יעצער נעווען א באריהמטע און גרויסע פערזענלאַכקייט און יחס. גדליהו האט דערפאר נעמען זיין נאָמען נישט פירער פון דעם יענעי ציים. וואַרשיינלאַך האט ער נעהערט צו דער פאַרטיי פון ירמיהו הנביא, וועלכע איז נעווען פאר א שלום מיט בבל, אדער האט נעהערט צו דיי "נופ־לים", ד. ה. די אירן וועלכע זיינען ווערער מרחמת איבערגענאנגען צו דיי כשדים.

ניט אומזיסט האט אים נבוזרדן, דער קאמאנדיר פון די באביל׳אנישע מרזופ באשטימט פאר דעם "פקיד" איבער דעם "רחת העם" — דעם פראַ־עמאריאט וואס די כשדים האבן אר־בעריגלאָזט אין יהודה, זיי האבן בכבל, די שרים און פראמינענטע לייט פון ירושלים. אבער דעם רעשט פון פאלק, די אירמע לייט — "וואס האבן נארים", זיי עס וועדט אויסגעדרוקט אין תנ"ך, האבן זיי איבערגעלאזן אין צעגענד זיי זיינן נערטנער צו פלאנ־צען.

נבוכדנצר איז נאך אלעמען ווייט ניט נעווע זאזוי שלעכט צו דעם באַ־זונט פאלק, ווי קאמאץ זעמט הונ־דערט יאר שפעטער עס איז. נעווען טיטום הרשע. די כשדים האבן ניט נעמיינט צו פארניכטן דעם נאנצן אי־דישן פאלק, ווי עס האבן נעצוויונגען די רוימער. אין קעגן די נרויזאמע מע־שים פון די "ציוויליזירטע". רוישער זיינען די בארבארישע כשדים נעווען צמיכים נמודים.

די נרויסע וואונד איז דעם אידישן נאציאנאלן קערפער, וואס דער חורבן ירושלים האט פארורזאכט, האט נע־נומען זיך שנעל פארהיילן אונטער די טויט פלאָג וואס א פאלק האט נע־טראפן באקומען נאך א נרויסער צעאיאלער קאטאסטראפע. אין דער דא־זיקער שוועדער פלאָג איז נעקומען ניט פון דיי הענט פון אירנענע, נאָ, נאר דורך די הענט פון אירנענע, וועלכע האבן נעהאט פאסטרי־אטישע מאטיוון, וואס מאכט בלויז די טראגעדיע נאך נרעסער.

גדליהו בן אחיקם בן שפן — עס איז א כלל, אז וואו אין תנ"ך עס ווערט אנגעוויזן ניט נאר דער פאַ־טער נאר אויך דער זיידע פון אייער נעם, איז יעצער נעווען א באריהמטע און גרויסע פערזענלאַכקייט און יחס. גדליהו האט דערפאר נעמען זיין נאָמען נישט פירער פון דעם יענעי ציים. וואַרשיינלאַך האט ער נעהערט צו דער פאַרטיי פון ירמיהו הנביא,

מיר ווינשן איך אלעמען א פריילאכן ניי יאר

Charles Riess & Co.

וואנען אין קוויקאטשעק פארניכטע

ארבעט נאראנטירט

376 COLONY STREET PHONE 33 529

המוציא לחם מן האָרץ...

צו אלע גוטע אידן איז די וועלט שולדיק א דאנק פאר דער איי־נירונג פון דער דאזיקער אלטער טרא־דיציע ... סימבאל פון עכטער נאסט־פרייגדלאכקייט ... "שניידן אין טיי־לען זיך "מיט"ן ברויט".

צו אונזערע אידישע פרייגט

אונזערע האריציק גוטע וואונשן צום נייעם יאר

SPEIRS PARNELL

BAKING CO. LIMITED

"Feeding a City since 1882"

אין פארלויף פון תרצ"ב

ווינשן מיר צו אלע אידן זייער א פריילאכן ניי יאר

מיט איבערגענוג פראספעריטעט

מיר רעקאמענדירן

מאזאלא

די סאלאד און קוקינג אויל

וואס איז פישר

מאזאלא איז א דייגער, נארהאפטיקער פאָן אויל וואס איז שטרייגג כשר. עס איז זייער עקאנאמיש און איז העכסטנס רעקאמענדירט פאר שטארקן פרענלען. אין פאר אלע צוועקן צו קאכן און באקן. פיט נעפרענלט איז מאזאלא איז אומאיבערטרעפלאר.

מאזאלא ווערט אויך גענוצט אנשטאט אלייו אויל פאר סאלאד דרעסינגס.

פאר נלענצנדע רעסולטס שיקט 10 סענט פאר אונזער נייעם רעסיפי בוך "קאנאדעם פרייז רעסיפיס". עם אנטהאלט אויסגעקלויבענע רעסיפים פון מעכער אין אלע טיילן פון קאנאדא.

THE CANADA STARCH CO.

Limited

MONTREAL

פרייגט אייער נראסערי מאן פאר מאזאלא אין די פארזיגלטע בלעכלאך

GLOBELITE Batteries

"די בעטערי מיט א לייגגארן לעבן"

7.45

און העכער

גלאבלייט סופער־פאוער בעטעריס קאָסטן ניט אי־בערשטיג ווערן אין ערגעץ פאר זייער קראפט, פראדוקציע, דויערהאפטיקייט, לאנגן לעבן און פער־פארמענס.

אלע גלאבלייט בעטעריס זיינען נעבויט פון די פיינסטע מאטעריאלן וואס מען קאן נאר באקומען אין זייערע פאבריקן, וואס מען האט זיי דאס בעסטע אויסגעטראכט. דעריבער פונקט אזוי ווי די אינדוס־טריע קאן נאר פראדוצירן.

אלע רעזולטאטן פון דער טראגעדיע פון גדליהו בן אחיקם, איז יהודה נע־בליבן פונקט אזוי ווייסט פאר פופציק יאר. בלויז א קליינע חייפל פון די נר־לי בבל האבן זיך צוריקגעקערט אין באזעצט די לאנד, שאפנדיק א נייע אידישע נאציע, וואס איז אבער נעווען שוואך און קליין אזוי ווי דאס נעהאט שפעגדיק צו קעמפן פאר איר עקזיס־טענץ ביז עס איז חרוב געווארן פון די רוימער.

ווער ווייסט אויב די אידישע נע־שיכטע פון די לעצטע 2500 יאר וואלט ניט נעווען א נאנץ אנדערע, ווען ניט יענע טראגעדיע, וואס דאס אידישע פאלק וואלט דאן ניט עקזיס־טירט אין דארף אדער אין שטאָט אנאליל אין דארף אדער אין שטאָט אנאליל אין דארף אדער אין שטאָט אנאליל אין דארף אדער אין שטאָט אנאליל אין דארף אדער אין שטאָט אנאליל

צו אונזערע אידישע פרייגט איבער נאנץ קאנאדע דריקן מיר אויס אונזערע בעסטע וואונשן פאר

א פריילאכן און מזל־דיקן ניי יאר

זאל דער קעננזייטיקער רעספעקט און גוטער ווילן וואס דאס כאראקטע־ריזירט אונזער פרייגטשאפט מיט אונזערע אידישע קאסטאמערס אין פארלויף פון די פארגאנגענע עטלאכע דורות פארטגעזעצט ווערן אין פארלויף פון דעם ניעם יאר אוז פאר א סך מער נאכדעם.

קעסידי׳ם לימיטעד

ווינשן אלע זייערע אידישע קאסטאמערס

אוז פריינט

א פריילאכן אוז גליקלאכן ניי יאר

Cassidy's Limited

Wholesale China, Glass, Silverware and Toys

168-170 MARKET ST. WINNIPEG, MAN.

לשנה טובה תכתבו

האט איר הנאה פון פוס באקוועמלאכקייט ?

באראט זיך מיט

Dr. G. Albert Seguin

Chiropodist

438 SOMERSET BLOCK

ארטש סיפארטערס נעמאכט צום מאס

צופרידנהייט נאראנטירט

אפיס שטונדן: 9—12 אוז 1—6.30

אוונט ביי אפוינטמענטס

טעלעפאן 80 773

Hudson's Bay Company.

INCORPORATED 2nd MAY 1670

צו אונזערע אידישע פרייגט איבער נאנץ קאנאדע דריקן מיר אויס אונזערע בעסטע וואונשן פאר

א פריילאכן אוז מזל־דיקן ניי יאר

זאל דער קעננזייטיקער רעספעקט אוז גוטער ווילן וואס דאס כאראקטע־ריזירט אונזער פרייגטשאפט מיט אונזערע אידישע קאסטאמערס אין פארלויף פון די פארגאנגענע עטלאכע דורות פארטגעזעצט ווערן אין פארלויף פון דעם ניעם יאר אוז פאר א סך מער נאכדעם.

אחד

(שלום פון זייט 17)

אופנעהערט צום אנקומענדן עולם, דאס אים שטום, ציטערנדיק אוז לאנג אנגעקוקט.

די מארשירנדיקע אידן זיינען שטיין נעבליבן, אוז אבא האט זיך ארויסנע־רוקט אוז מער ווי אויספאלגנדיק ווע־מעס עס איז שליחות, האט ער זיך נעווענדעט צו דעם רבי'ן : "עס האט פאסירט, רבי'ניו ! . . . אוז וואס בלייבט צו טאן ? . . . " — האט ער הכנעה'דיק, מיט מורא שטאמלענדיק פארענדיקט.

דער רבי האט זיך מיטן האנט דעם שטערן געגלעט אוז ער האט זיך אומ־נעקערט צורוק צו זיין ארט, זיך אנ־נעשפארט אויף זיין שטענדער, ווי אין זיך פארבארגן.

אן אומרואיקייט האט זיך נעריט ווי אויסצופלאצן, אבער באלד האט דער רבי ווי פון פארזונקקייט זיך אויסנעלייכט, א נעשטארקטער נע־נומען רעדן מיט פארמאכטע אויגן, שטיל ווי צו אלעמען אדער ווי צו קיינעם ניט :

— אבא ! עס זאל זיין א טאפלטער קבר מיט א מחיצה אין מיטן. הייגט וועט זיין די לויה אוז קיינע הספדים ניט.. ערב שבת . . . — אוז ווי פאר־טרויגלאך האט ער נאך שטילער נע־מורמלט : — ניט נעטארט וויסן, וואס מיר וויסן . . . אין זיין זכות האבן מיר א קוים נעהאט . . .

ער איז שטיל נעבליבן אוז ער האט אננעקוקט די ערד אידן אוז דעם ראש הקהל מיט בליקן, וואס דערענדיקן ניט דאס ניט דערזאנגט אוז ער האט נאכדעם שטיל נעמורמלט :

— קומט ! א מת מצוה ! לאמיר זיך טיילן מיטן כבוד זיך צו משתף זיין ארום אים . . .

אבא האט נענומען צוריקגיין, נאך אים — ניינערייקע אידן. זיין שטימע האט האמעטנע נעשרייגן, אזוי ווי מען זענט ברעטער : — איך וויים. דער איד האט נעארבעט אין דער בריזיל וויייט אוים, אוז קיין שנאפס קיינמאל ניט נענומען, האט זיך איצט דער זוריקער בראנע . . . א נאנץ לע־בען האט ער נעשווינגן אוז נראדע איצט האט ער עפעס נענומען . . . ניט פאר מיין קאפ צו פארנע־מען . . .

אביסל שטילער ווערנדיק ווי פאר־טרויערנדיק א סוד, האט ער זיך דער־נענטערנדיק נעווועדעט צו די אידן, ווי האבן אים אננעקוקט מיט ערנס־טער אירנעניע :

— נו, דארף טאקע פאסירן, אז משה קרובעליקס בחור'ל, אט דער ווי האט די פאליקע, אין הייגט פרי נעפאלן, נעראנגלט זיך בין ניט לאנג צוריק אוז שוין . . . אוז מיט אן אקטאוע נאך נידעריקער האט ער פארענדיקט : "איר וויסט דאך, דער רבי הייסט אין קבר פאר בייי דען . . . נו, אין פאר בידן . . .

פארנאכט. אן ערה אידן האט זיך נעצווינן פון בית עולם, ווי סטארעם פון שפסן אויף די וועגן וואס שלאנג־לען זיך צום שטאט.

די זון האט קופער רויטלאך נע־אויגט ארום.

פון אויבן האט זיך באצווינן ווי א שפינוועב מיט נעבל.

אין פארלויף פון תרצ"ב

ווינשן מיר צו אלע אידן זייער א פריילאכן ניי יאר

מיט איבערגענוג פראספעריטעט

מיר רעקאמענדירן

מאזאלא

די סאלאד און קוקינג אויל

וואס איז פישר

מאזאלא איז א דייגער, נארהאפטיקער פאָן אויל וואס איז שטרייגג כשר. עס איז זייער עקאנאמיש און איז העכסטנס רעקאמענדירט פאר שטארקן פרענלען. אין פאר אלע צוועקן צו קאכן און באקן. פיט נעפרענלט איז מאזאלא איז אומאיבערטרעפלאר.

מאזאלא ווערט אויך גענוצט אנשטאט אלייו אויל פאר סאלאד דרעסינגס.

פאר נלענצנדע רעסולטס שיקט 10 סענט פאר אונזער נייעם רעסיפי בוך "קאנאדעם פרייז רעסיפיס". עם אנטהאלט אויסגעקלויבענע רעסיפים פון מעכער אין אלע טיילן פון קאנאדא.

THE CANADA STARCH CO.

Limited

MONTREAL

פרייגט אייער נראסערי מאן פאר מאזאלא אין די פארזיגלטע בלעכלאך

תנחום דער מגיד

פון יוסף יונגעלסאן

שטיל און נעלאסן איז זיך נענאר־
נען יעצער זומער אינם שטעטל. אידן
זיינען נאכצע טעג געווען פארנומען
יערער ביי זיין מאך, ווער עס האט
נעאיילט אין דארף אריין אויפקויפן
אכיסל תבואה אדער א פעקל חזיר־
האר און ווער עס האט זיך סתם ארומ־
נעדרייט אין מארק וואדמנדיק טאג־
מער וועט א פויער אנקומען מיט
עפעס. קרעמער זיינען נעשטאנען אויף
די נאציקעס פון זייערע קראמען און
זיי האבן ארויסגעקוקט אויף א קונה.
זיינען און קונדסים האבן זיך ארומנע־
דריים פוסט אין פאס ארום די עק־
לאכע קלעצער וואס זיינען נעלעגן
פארגעסענע לעבן מארק. און אט פון
דער נעווייגלאכער רואיקייט האט זיך
פלוצלונג אויסגעשיילט די אויסטער־
לישע פינור פון תנחום דעם מגיד.
תנחום מיט זיין באוייזן זיך מיט
זיינע שטילע טריט דורכן שטעטל האט
אפגענייגט די שטענדיקע נערוואקע
פון יעדן איינעם אריבערטראגנדיק
צו פרישע מחשבות.

קיינער האט גענוי ניט נעוואוסט
פון וואנען ער קומט, צי האט ער ער־
געץ קרובים, אדער צו איז ער סתם
אמאל נעבאקן נעווארן ווי יעדער נע־
ווייליכאבער מענש, און האט אויך נע־
לאט א כאמע וואס האט עס נעקושט
און נעטוליעט צו זיך. זיין דערשיי־
נונג איז שטעטל האט מען אננענומען
פאר נאנץ נאסירלאך, נעקאנט האט
אים קינד און קיינ, און כאטש עס
אין נעווען אננענומען אז ער איז
נעבאקן בעראכט, אדער צו איז ער סתם
נעווען פארנומען ווי יעדער נע־
וויילכאבער מענש, און האט אויך נע־
לאט א כאמע וואס האט עס נעקושט
און נעטוליעט צו זיך. זיין דערשיי־
נונג איז שטעטל האט מען אננענומען
פאר נאנץ נאסירלאך, נעקאנט האט
אים קינד און קיינ, און כאטש עס
אין נעווען אננענומען אז ער איז
נעבאקן בעראכט, אדער צו איז ער סתם
נעווען פארנומען ווי יעדער נע־
וויילכאבער מענש, און האט אויך נע־
לאט א כאמע וואס האט עס נעקושט
און נעטוליעט צו זיך. זיין דערשיי־
נונג איז שטעטל האט מען אננענומען
פאר נאנץ נאסירלאך, נעקאנט האט
אים קינד און קיינ, און כאטש עס
אין נעווען אננענומען אז ער איז

מער פון אלעמען האט תנחום ליב
נעהאט קינדער. און וועו מען האט זיך
טיף אריינגענקוקט אין זייער שווארצע
אוינן האט מען נעפילט או ער אליין
איז אויך א דערוואקסענע קינד. קלייני־
ווארג האבן עס פארשטאנען מit דער־
פאר האט מען נאנץ פאסט נעקאפט
זיעען לעבן שוי, ווי קינדער זיינען
נעזעסן ארום תנחומ'ען, און ער האט
אוועקטראנדיק זייערע יונגע פאנטא־
זיעס העט, העט; ווייס, ווייס, אין
אנדערע ווילטן.

צו דער עקספטער מדרגה אבער
האט תנחום דערנדריבט וועו ער
שטעלט זיך אוועק לעבן ארון קודש
א שבת פארמאכט בין מנחה למעריב
האלטן א דרשה, די שול איז דאן נע־
פאקט. מענער און פרויען, יונג און
אלט שטייען אין שלינגן יעדו וועדט.
אין דרויסן וועדט פינסטערער, די זון
רוקט זיך אלץ נידעריקער, באלד וועלן
זיך באוויין א פאר שטערן אין דער
שבת קודש וועט אוועק. נאר אין שול
פילט מען ניט דעם אוועקגיי־עניק
שבת. א ביינקעניש שוועבט אין דער
לופט, יעדער נעפינט זי דאן אנדערע
וועלטן, עס וועדט אלץ מער פינסטער,
דער נאר פון דער בין־השמשות'דיקער
ליכטיקייט פינקלען תנחום'ס אוינ,
אן אויף זיין פנים ארומנעצירט מיט
דער שוואדצער בארד שפילט זיך א
זונען שטראל און ניט אים אין א נעפ־
לאכ אויסקוק. דער טלית איבער זיינע
וואנט צו לאכן פון אים, און אין פלייצעס איז האלב אראפנעדרוקט. און

פון זיין מויל טראגן זיך טרייסט
ווערטער וועגן בעסערע ציימן. און אן
אומעטיק בענקענדריק ניגון רופט ער
אלעמען צוריק צו קערן זיך צו די נע־
זעגן פון דער הייליקער תורה, און יע־
דער נעראנק זיינער איז באצירט מיט
מאמרי חז"ל. זיינע משלים זיינען אזוי
ווי א דערקווישקונג צו די פארשטאנטע
הערצער, און זיי זיינען שארפזיניק
נעראנקען דערהויבן אין עולמות העל־
יונים. און וועו דער קוואל פון רייד
האט זיך נעעפנדריקט אן די צייט פון
מעריב האט דערנדריבט, לאזט תנחום
אויס אין א נעלאסענעם טאג: "ובא
לציון גואל ונאמר אמן".

דער וואכנדיקער "והוא רחום" וועקט
אויף דעם עולם פון זיינע פאנטאזיי
עס אוי שטעלט אים פנים לפנים ליט
דער ווירקלאכקייט, די קדושה וועדט
פארשוואונדן און מאכט פלאץ פארן
טאג־טעגלאכן לעבן.

תנחום גלוישט זיך ארויס שטי־
לערהייד פון דעם בית־המדרש און
איינעגוויקלט אין דער פינסטערניש
פון דער נאכט ציען זיך דער די
שמאלע נעפלאך פון דער שטעטל צוי־
שן דעם קודש וועט אוועק. נאר אין שול
פילט מען ניט דעם אוועקגיי־עניק
שבת. א יום־טוב'דיקיט אויסנעמיש
מיט א ביינקעניש שוועבט אין דער
לופט, יעדער נעפינט זי דאן אנדערע
וועלטן, עס וועדט אלץ מער פינסטע־
רער, נאר פון דער בין־השמשות'דיקער
ליכטיקייט פינקלען תנחום'ס אוינ,
אן אויף זיין פנים ארומנעצירט מיט
דער שוואדצער בארד שפילט זיך א
זונען שטראל און ניט אים א נעפ־
לאכל אויסקוק. דער טלית איבער זיינע
וואנט צו לאכן פון אים, און אין פלייצעס איז האלב אראפנעדרוקט. און

תנחום צוגעקומען צום שוועל פון
בית המדרש און מיט אן אומעטיק קול
האט ער אננעהויבן זינגען זיין דער
שטילקייט פון דער נאכט.

"איך האב דיר נעווינטשט, וועו אלעם
אראם אין נעשלאפן,
און אין דער פינסטערניש האב
איך דיין נעשטאלט נעטראפן,
פארוואס האסטו זיך דערווייטערט
פון מיר ?
דו שענסטע פון די פרויען".

זיין קול האט דורכנעשניטן די לופט
און א שרעק האט ארומנעכאפט די
צוהערער.

יענעם פרימארנו וועו אין בית המד־
רש האבן אירע דערציילט וועגן דער
פאסירונג, האט אויף חנה די אלמנה,
אדער ווי אנדערע האבן זי נערופן,
חנה די באבע דערציילט, אז זייער
דיק פון שרה'לע די קימפעטארן האט
א ניט־נוטער איר נאכנעשריען "וואדט
אויף דיין נעליבטן" — מער האט
זי ניט נעהערט נאר א דערשראקענע
אין זי קוים אריינגעפאלן אינם שטי־
בעל.

איין מאל אין א טבת נאכט האט
א שניי שטורם ארומנעכאפט דאס
שטעטל. א קאלטער און שניידנדער
וויבט האט נטראקן קופעס שניי און
נעווארפן אויף וועגן און דעכער צו
דעם וווייענדדיק וויבט. אין בית־מד־
רש זיינען נעלעגן א פאר ארימע לייט
אין נעקרעעצט. א ישיבה בחור האלב
אריבערנעבויגן איבער א סטענדער
אין א טרויעריק נינון האט ער נע־
פויל ארומנעקראכט אויף די שוואדצע
וועגט. תנחום אין נעלעגן אין א ווינ־
קעל איינגעטויעט אין אלטע בגדים

קלייבט צענויף זיינע מטלטלים וואס
באשטייט מיערסטנס פון טראנטע,
בינדט עס צענויף אין א פעקל, נורט
אן זיינע לענדן און מיט פעקל אויף
דער פלייצע אן א שטעקן אין האנט
לאזט ער זיך אוועק אין דער וועלט
ארין.

אזוי נייען אוועק אצאל עטלאכע
הדשים בין וואנען תנחום באווייזט
זיך צוריק אינם שטעטל.

אן נעווען אין עס כמעט סוף זו־
מער וועו תנחום האט זיך צוריקנע־
קערט אינם שטעטל. די קראשן בוי־
מער זיינען שוין נעשטאנען אויסנע־
לייזיקט פון זייערע פרוות, די בארן
פון פלוימען האבן שווער ארפגע־
הנגען פון די צווייגן, און די עפל
האבן זיך נעריוטלט קעגן דער פאר־
נייענדער זון.

נעקומען אין ער צוריק אין בית־
המדרש אריין, אבוסל זיך פארלטערט
פאר דער צייט, דורך זיין שווארצער
בארד האבן זיך זיבבער פעריים בא־
ווייז. העגט האבן אים אפגעשטעקט
שלום־עליכם, קינדער האבן זיך דער־
שריט מיט אים, מען האט אים אפגע־
זוכט עטלאכע טעג וואו צו עסן —
און אלץ האט זיך אננעפאנגען זיין
נאנג ווי שטענדיק.

און אין מאל נאנץ שפעט אין
אונט, וועו דאס נאנצע שטעטל איז
נעלעגן אין א וועסעריג שלאף, האט
תנחום זיך נעשליכט דורך די שמאלע
נעפלאך צום פעלד, אן זיינע אויגן
האבן דאן אנאנגנס א נעשטאלט פון
א פרויען צימער, אן נאכנעאנגנען איז
תנחום נאך דעם נעשטאלט, אן נע־
בעטן האט ער זיך: "וואדט אויף
דיין נעליבטן, דו שענסטע פון די
פרויען". נאר דאס נעשטאלט האט
זיך אלץ דערווייטערט. און דא איז

לשנה טובה תכתבו

אונזערע טויזנטע אידישע ארגאניזירטע
ארבעטער און חלוצים שיקן זייערע ברכות
צום נייעם יאר פון די פעלדער, וואלדשטאפ
שאפיין אין קאאפעראטיווע אונטערנע־
מונגען צו אלע אידן פון מערב קאנאדע.
די וואריטע באציאונגען פון מערב קאנאדער
אידנטום צו אונזערע פיאנירן אין ארץ־
ישראל, האבן אלעמאל סטימולירט אונזערע
שאפנדע כוחות פאר דעם אויפבוי פון אונ־
זער נאציאנאלער היים.

פאר דער הסתדרות,
תל אביב, עקונקציאנער סעקר.
י. מערעמינסקי
פאר דעם געזונדערקשאפטן קאמפיין.
פראיינקטע שטאטן און קאנאדע,
נאציאנאלער סעקרעטאר, א. העמלין
מערב קאנאדער ארגאניזאטאר,
ב. צוקערמאן, מאסקאטון

ל. לעווית
רעפרעזענטאנט פון דער פירמע
Morgan-Nicholson Ltd.
ווינישט זיינע פרייגנט, און נוטע־
פרייגנט, איצטיקע און צוקונפס־
דיקע קאסטאמער בכלל כל
ישראל, און ווינישפענער אידן
בפרט, א
שנת ברכה והצלחה
און איז מודיע אז נאך אויף בע־
סערע ווי בין איצט באדינונגען
נעמט ער אן אלערליי אינשר
רענס: פייער, לייף, אוטאמאביל
עקסידענט, וכדומה, פאר בי־
ראיעלסטע
בארד־קאמפאנים
ווי אייך לייט נעלט אויף מארטגעדושעס צו 6½ פראצענט.
וועו איר דארפט עפעס, טעלעפאנירט
PHONES: Res. 54 370—Office 27 351

זאל דער נייער יאר אייך בריינגען
נעזונט, רייכטום און פרייד
MATRIMONIAL BUREAU
(שדכנים ביורא)
P. J. IRWIN, Manager
Room 2, 382 Donald St. Phone 86 139
לאזט אונז אייך העלפן אויסקלייבן א חבר אין לעבן מיט וועמען
איר זאלט באגענענען די קומענדיקן יארן

עטאבלירט איבער פינף און דרייסיק יאר
צו אונזערע צאלרייכע אידישע פרייגנט
דרייקן מיר אויס אונזערע
הארציקסטע וואונשן
פאר
א פרייליכן ניי יאר
אינשורענס, מארטגעדזש לאנס, אוטא פינאנץ, רעאלעסטעיט,
רענטאלס, סטאקס און באנדס
ALLAN, KILLAM AND McKAY LTD.
364 MAIN STREET WINNIPEG

Stanwood's
צו אלע אונזערע פריינט און קאסטאמערס דריקן מיר אויס
אונזערע בעסטע וואונשן פאר
א פרייליכן און מזלדיקן ניי יאר
Stanwood's
LIMITED
ראדיא סעטס און אקסעסאריס
עלעקטרישע זיינגערס
בראנזוויק און קאלומביא רעקארדס
429 Portage Ave. at Vaughan St. Winnipeg

לשנה טובה תכתבו ותחתמו
THE ART MENDING CO.
מיר פארצירעזין מאמהאלס, שניטן און אויסברענגען אין
וואלענס, אז איר קאנט עס ניט באמערקן
מיר פארריכטן סילקענע דרעסעס און "ראונס" אין
סילקענע זאקן.
145-147 Donald Street Phone 28 592

JOSEPH WERIER
האלסיי[illegible] אבער
ווינשט זיינע פיל[illegible] וועלם און פרייגנט
אין ווינייפעג און [illegible]ב קאנאדע
פרייד און גליק
צום נייעם יאר
441 KING STREET WINNIPEG, MAN.

צוליב א "לרוד מזמור"

(א מעשה פון ימים נוראים)

פון א. הירשין

דאס שטעטל ט—ל, קיעווער גו־
בערניע, שטייט אויף א הויכן בארג
ביים בראנ פון דעם דנייפער. אויף
דעם וועג קיעון - יעקאטעריגאס־
לאוו זייער א שיינע נענגס, וואס ציט
די אויפערקוקמקייט פון אלע פאר־
ביייפארער, באזונדערס אין די וומער־
דיקע חדשים וועו דעם פארקאר קומט
אויס צו בלייבן דארט שטיין באני־
נעו.

א הערלאכע פאנארמע עפנט זיך
דאמאלסט פאר די אויגן: דער משו־
פעריקער בארג, די שיינע טרעפ, וואס
פירן גלייך צו די קראמען פון שטעטל,
די קלייגע פישער הייזל, און דארט
ווייטער די חורבה, פון דעם אלטן
שלאס באקומען אזוי פיל שיינקייט
ביי דעם פרעכטיקן זונען אויפנאנג.

אין דער לופט פון דעם שטילן
פרימארנו טראגן זיך טענער פון די
אידישע אופעטיק אן פרייליכע חתו־
נה־טענץ אן נגונים — דאס אין זיך
דער עולם משמח שוין זייט דרייי טעג
אויף דער חתונה ביי דעם נגיד פון
שטעטל ר' שמעיה הייליגמאן, וועל־
כער האט זיך משדך נעווען מיט אן
אייניקל פון א וואלינער רב.

און פון די הארציקע טענער נעמט
אן א שטארקע ביינקשאפט.

וועו מיר זיינען נאך ימים נוראים
צוריק נעפארן, אין דער פארכאר
נעבליבן שטיין אויף דעם זעלבן ארט
קיינעם גלוסט זיך שוין אבער ניט
ארויסצוגיין פון דער וואריטער "פא־
יוטע" אויף דער פויליר דורכדרייננע־
דער קעלט, צו זעען די נאקעטע ערד
מיט די זופפיקע בלאטעס פון די אומ־
אויפהערלאכע הערבסט רעגנס. דאך
אבער נעמט זיך צוזאמען א קליינע
גרופע יונגווארג און איז אוועק אין
שטעטל זעען, וואס עס טוען דארט
אונזערע אידן. וויסנדיק, אז די וואר־
ליינער אידן זיינען שטארקע בעלנים
אויף א שטיקעלע חזנות האט זיך
יונגווארג פארנלוסט אויסצונוצן דעם
בי־השמשות און מחנה זיין דעם ער־
לם מיט א מנחה'לע אדער א מערב,
בי־ וועלבע א זינגער וואלט מסתמא
נעכאפט א שטייער אויף הוצאות הד־
רך.

ווי זאגט א שפריכווארט — "א
מענש טראכט און נאט לאכט" — הא־
בען מיר נאר צו אונזער פארוואונ־
דערונג נעטראפן אין א מין תשעה באב'דיקער
מונג, אנשטויסנדיק זיך אז־דא האט
נעמוזט פאסירן נישט קיין נוטע זאך,
קערן מיר זיך תיכף צוריק אין שיף
מיט פאסאזירן פון שטעטל, וואס
דערציילן אונז פון אלף בין תיו די
פאלגנדע מעשה:

צוויי כתות חסידים זיינען די דערל
פירער פון שטעטל: חבד'ניקעס, וואס
דאונען לויט דעם נוסח אר"י ז"ל און
דעם ר—קער רבינ'ס חסידים, וואס
דאונען לויט'ן נוסח ספרד.

און צוליב אט די מחלוקת קומען
אפט פאר צווישן די צוויי צדדים
היבשע צוואמענשטויסן, א דרייצער צר
פלענט זיך איריינמישן און עס פלענט
קומען צו א פשרה.

ענדלאך איז קהל נעקומען צו א
הסכם און האט באשלאסן אויפצובוי־
עז א נייעם בית המדרש, ער האט
באדארפט נעפענט ווערן ימים נוראים,
אז שכחת בית השואבה האט נע־
דארפט נעפראוועט ווערן דער חנוכת
הבית.

בשעת דאס נאנצע שטעטל איז זיך
מכין נעווען צו דער פייערונג פון
פתיחת הבית מדרש, גרייטן זיך אין
דער שטיל די פאר'עקשנ'טע קענער
צו א קאמף וועגן דעם נוסח התפילה,
וואס דארף איינגעפירט ווערן אין
דעם נייעם בית־המדרש אלס א חוק
ולא יעבור. דער אלטיטשער מרא
דאתרא פון שטעטל זעט עס מסתמא
פאר און ער איז זיך מיעז ניט די זיין אייך אפצושיקן.

פאר כרופקע פייסטרי
און
נעשמאקע נעפרענלטע שפייזן נוצט
דזשועל כשר שארטענינג
דזשועל כשר שארטענינג
ווערט ניט דזיכערן אדער ברענען
איז טעמ'לאז און גערוכלאז
דזשיעל שארטענינג איז א כשר'ע דיינע וועדשעטייבל פעטקייט און איז
"נוט פאר־שיין-נט מילכיק"
מ ר גוטן אויס די נעדענהייט צו ווינשן אלע אונזערע
אידישע פרייגנט
א פרייליכן און מזלדיקן ניי־יאר
Swift Canadian Co.
Limited

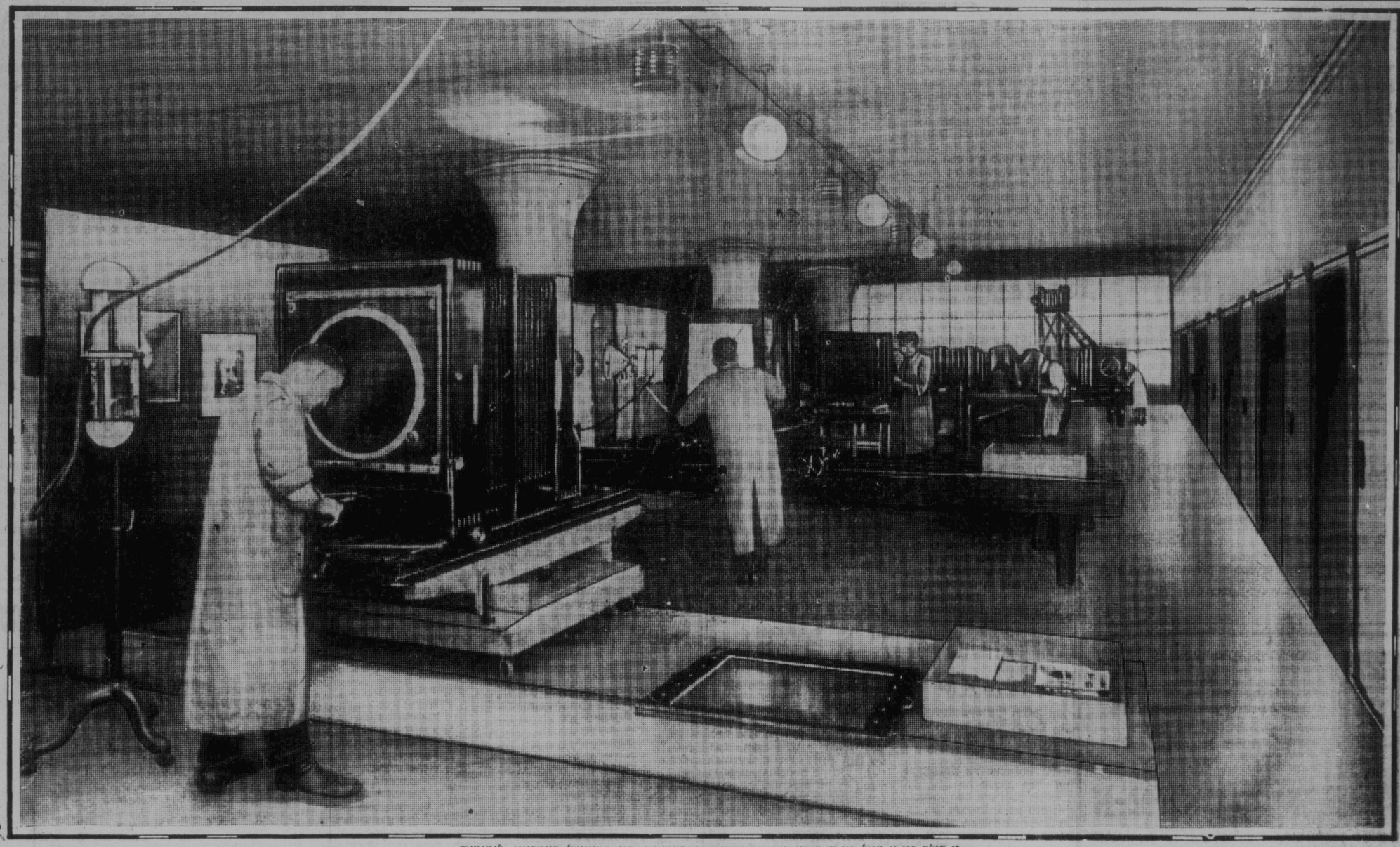

א בילד פון א טייל פון דעם פאסא ענגרייווינג דעפארטמענט, פון סטאוועל קאמפאני, לימיטעד.

"איר קאָנט אויסדריקן אַלצדינג וואָס איר ווילט, אין א בילד"

און איר וועט נעפינען סטאָוועל קונסט אַרבעט, קאָמערציעלע פאָטאָגראָפיע און פאָטאָ ענגרייווינגס, וועלן העלפן אייערע אַדווערטייזמענטס בריינגן גרעסערע רעזולטאטן. נוצט מער סטאָוועלס באַדינונג

תרצ"ב 5692

צו דער געלעגנהייט פון זייער פייערונג פון זייער ראש-השנה וויינשן מיר

אלע אידן פון מערב קאנאדע

אז זיי זאלן

פאר־שרייבן ווערן אינם ספר החיים

פאר א יאר פול מיט

פריוד און דערפאלג

STOVEL COMPANY LIMITED

"א פולשטענדיקע פרינטינג באדינונג"

PHONE 86 691 Bannatyne Avenue WINNIPEG

3-טע אפטיילונג

אידישע ווארט

ראש השנה נומער

די אידישע תפילות

פון דר. יוסף מאל

דאס רעליגיעוע לעבן פון דעם אירישן פאלק, דאס דינען נאט דורך תפילות, געבעט, זמירות, פרומע און הייליק געווען און תשבחות, לויבן נאט און דאס ערעמאניאל, די פארערמאניעס, מיט וועלכע דאס אידישע פאלק פלעגט דינען נאט אן ארויסווייזן זיינע רעליגיעוע גע־פילן, קאנען איינגעטיילט ווערן אין דרייי גרויסע פעריאדן, אין דרייי גרוי־סע צייטן, יעדע פון די דאזיקע צייטן האט אירע קולטור היסטאריש ווערט. די ערשטע צייט, ביכטיקער נאך, דער ערשטער פעריאד, איז געווען פון יציאת מצרים ביז צום בנין בית שני אין דער ציט פון כורש מלך פרס, אין דעם יאר 538 פון דער איצטיקער געווייזלאכער צייט רעכענונג. א צייט פון טויזנט יאר. אין דער דאזיקער צייט פלעגט באשטיין דער נאטעם דיינסט אין בריינגען קרבנות און די נדרים, א נדר טאן, פארשפרעכן עפעס און עס האלטן, עס דורכפירן. פון תפילה, באזונדערס פון א נעשריי־בענער, פעסטגעווענדיק און אויסבא־שטימט. זאגאר קען נאך־גיכ נאכלעסיקט. קענען יאשאיהו האט גע־היימן מאכן פסח : "ויעש המלך את כל העם לאמר, עשו פסח ל"ך . . . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופ־טים אשר שפטו את כל ישראל ומלכי יהודה (מלכים ב', כ"ג, 21־22).

די צוויי־טע עפאכע האט זיך אנ־גענומען מיט עזרא הסופר און נחמי־ה, דער שטאט פארוואלטער אדער גו־בערנאטאר פון יהודה די אין דער צייט פון פערסישן קעניג ארטאקסערקס. דאמאלסט האט זיך דאס רעלי־גיעוע לעבן נאטעם דינסט, אבער נעווען פירן דעם נאטעם דינסט, זיי האבן ניט געוואלט זיך צו רופן כהן גדול און די נביאי־ם האבן זיי אויך ניט געגעבן דעם דורך תפילות, נעבעט, זמירות, פרומע און הייליקע נעווענ־ט און תשבחות, לויבן נאט און דאס ערעמאניאל, די פארי־גרויסע פעריאדן, אין דרייי גרוי־סע צייטן, יעדע פון די דאזיקע צייטן האט איר קולטור היסטאריש ווערט. די ערשטע צייט, ביכטיקער נאך, דער ערשטער פעריאד, איז געווען פון יציאת מצרים ביז צום בנין בית שני אין דער ציט פון כורש מלך פרס, אין דעם יאר 538 פון דער איצטיקער געווייזלאכער צייט רעכענונג. א צייט פון טויזנט יאר. אין דער דאזיקער צייט פלעגט באשטיין דער נאטעם דיינסט אין בריינגען קרבנות און די נדרים, א נדר טאן, פארשפרעכן עפעס און עס האלטן, עס דורכפירן. פון תפילה, באזונדערס פון א נעשריי־בענער, פעסטגעווענדיק און אויסבא־שטימט. זאגאר קען נאכלעסיקט. קענען יאשיהו האט גע־היימן מאכן פסח : "ויעש המלך את כל העם לאמר, עשו פסח ל"ך . . . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופ־טים אשר שפטו את כל ישראל ומלכי יהודה (מלכים ב', כ"ג, 21־22).

די צוויי־טע עפאכע האט זיך אנ־גענומען מיט עזרא הסופר און נחמי־ה, דער שטאט פארוואלטער אדער גו־בערנאטאר פון יהודה די נאנצע צייט, פובליק און פון דער אידישער מאנאר־כיע נעפינען מיר ניט דערמאנט דעם נאמען כהן גדול. עס זיינען נעווען כהנים, גרויסע מענער, וועלכע פלעגן נעווינס פירן דעם נאטעם דינסט, אבער ניט צוריק נעקומען פון גלות בבל, כהן גדול און די קענינע און די נבי־אים האבן זיי אויף ניט געגעבן דעם דאזיקן טיטול. זאגאר דער כהן יחוי־דע ווערט גערעכנט אין באשטימ־טער תפילה, וועלכע יעדער מוז זאגן, האט מען דאמאלסט ניט נעווען־אוסט. וועלכע איינער פלעגט דינען נאט, עפעס אן עס האלטן, עס דורכפירן, בעפור, פעסטגעווענדיק און אויסבא־שטימט. זאגאר דאס איז נאך נישט נאך אלעם, ווייל ער איז נוט, ווייל זיין נאנצע נעדאנק נעדאווערט אויף אייביק. דאס האבן זיי אלטע לייט פון זייער ציט, און זיי האבן נעווען צוגעשריי־בען פון פארפאסט נויע.

שטעון הצדיק, דער לעצטער פון די אנשי כנסת הגדולה און דער רע־ליגיעזער פארשטייער פון דעם אידי־שען פאלק, דער כהן נדול, אין דער צייט פון אלכסנדר מוקדון, האט אונז אריסנעלאזן א שפרוך, וועלכער לע־מאכט, מיט דעם רעליגיעזן נעפיל דאס זיך אויף דערווואכט דאס נאציי־אנאלע נעפיל, פון א פאליטישער נירט איבער יהודה די נאנצע ציט, וועלכע האט נוכשטעבלאך דער־פון דער ווערלד, אין דער נאנצער פארפאסט נויע.

שמעון הצדיק, דער לעצטער פון די אנשי כנסת הגדולה און דער רע־ליגיעזער פארשטייער פון דעם אידי־שען פאלק, דער כהן נדול, אין דער צייט פון אלכסנדר מוקדון, האט אונז אריסנעלאזן א שפרוך, וועלכער לע־מאכט. מיט דעם רעליגיעזן נעפיל דאס זיך אויף דערווואכט דאס נאציי־אנאלע נעפיל, פון א פאליטישער נירט איבער יהודה די נאנצע ציט, וועלכע האט נוכשטעבלאך דער־פון דער ווערלד, אין דער נאנצער פארפאסט נויע.

דאס רעליגיעוע לעבן פון דעם אירישן פאלק, דאס דינען נאט דורך תפילות, נעבעט, זמירות, פרומע און הייליקע נעווענס און תשבחות, לויבן נאט און דאס ערעמאניאל, די פארי־גרויסע פעריאדן, אין דרייי גרוי־סע צייטן, יעדע פון די דאזיקע צייטן האט איר קולטור היסטאריש ווערט. די ערשטע צייט, ביכטיקער נאך, דער ערשטער פעריאד, איז געווען פון יציאת מצרים ביז צום בנין בית שני אין דער ציט פון כורש מלך פרס, אין דעם יאר 538 פון דער איצטיקער געווייזלאכער צייט רעכענונג. א צייט פון טויזנט יאר. אין דער דאזיקער צייט פלעגט באשטיין דער נאטעם דיינסט אין בריינגען קרבנות און די נדרים, א נדר טאן, פארשפרעכן עפעס און עס האלטן, עס דורכפירן. פון תפילה, באזונדערס פון א נעשריי־בענער, פעסטגעווענדיק און אויסבא־שטימט. זאגאר קען נאכלעסיקט. קענען יאשיהו האט גע־היימן מאכן פסח : "ויעש המלך את כל העם לאמר, עשו פסח ל"ך . . . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופ־טים אשר שפטו את כל ישראל ומלכי יהודה (מלכים ב', כ"ג, 21־22).

די צוויי־טע עפאכע האט זיך אנ־גענומען מיט עזרא הסופר און נחמי־ה, דער שטאט פארוואלטער אדער גו־בערנאטאר פון יהודה די נאנצע צייט, פובליק און פון דער אידישער מאנאר־כיע נעפינען מיר ניט דערמאנט דעם נאמען כהן גדול. עס זיינען נעווען כהנים, גרויסע מענער, וועלכע פלעגן נעווינס פירן דעם נאטעם דינסט, אבער נעווארן פון די חכמי התלמוד און וועלכע האבן אים מיטנענומען נאך שפעטער פון די נאונים.

אין דעם יאר ד' תקס"ח אדער 1208 נאך דער קריסטלאכער צייט רעכע־נונג, זיינען צונעקומען צום מחזור וויטרי פילע נייע סלוחות און תפי־לות.

די שפאניש אידן און די אידן וועלכע האבן נעווארינט אין אידיש־ל און אראביע האבן צוואר נע־האט עשרי־בענע תפילות, אבער קיין נעאדרענען און צוואמענגעשטעלטן מחזור, די אידן פון תימן, די אידן פון בוכארא אדער פון מיטל אזיע, האבן א נאנץ אנדער מחזור, ווי אונזער מחזור — "כמנהג אשכנז, פוילן ושערשן מחזור און זיין נעטרייער שי־לער, רבי שמחה מויטרי, האט אים פארמערט און פארנרעסערט. ער האט לאנד, פוילן און בעמען. אין א נאמען נענעבן מחזור נאך דעם פראנצויזישן, ריכטיקער נאך מאראנען אדער אנוסים פון שפאניע נאך פארטונאל און אידן פון דייטש־לאנד און פוילן, האט מען אהויסנע־נומען אייניק תפילות פון דעם מח־זור מנהג ספרד און זיי אריינגע־שטעלט אין דעם מחזור מנהג אשכנ־זי און פארקערט דעם מחזור פון די אידן אין אייראפע און וועסט אזיע איז נעווארן נעארדענטער, גלייכמעס־קער און פולשטענדיקער.

אין די גרויסע ביבליאטעקן נעפי־נען זי דאוף זאמלונגען פון מחזורים פון יעדן יארהונדערט. יעדער מחזור פון דער אין דערציילט פון די פארזונ־דערע מיט צוועלף דאלאר . . . — ווי אין מיר ! אוויפיל נעלט רעכענט מען אין אמעריקע פאר שרייבן א קאנטראקט ?

נאר מילא ! פארפאלן . . . . עס האט דאך אבער די ווערט. עפעס א קליניקייט : פיר טויזנט דאלאר און אויף צוואנציק יאר.

אויפן צוויי־טן טאג איז אונזער חזן אוועק צוויש־ן די חזנים, און ווי זיי זיצן אזוי און יעדער איינער בא־רימט זיך מיט זיין שטעלע און מיט זיין חזנות, גיט זיך אונזער חזן א זאג מיט נצחון :

— דאס איז אלץ נארנישט ! ווער פון אייך קען מיר ציינן א קאנט־ראקט אויף צוואנציק יאר ? — און פיר טויזנט דאלאר א יאר ?

די חזנים קוקן זיך אלע איבער און שמייכלען, ווי איינער רעדט : עפעס אזוי לייכט ניט מען דא היינטיקע ציי־טן אזעלכע קאנטראקטן ? און ער איז ניט קיין פוילער און שלעפט ארויס פון זיין קעשענע די "פאפירן" און ציינט זיי :

— נאט זעט וואס איך קען . . . די חזנים כאפן זיך אלע צו, ווער ווייל דאס נישט זעהן אזא "קאנט־ראקט" ? און זיי שיכן אלע אוים מיט א נעלעכטער :

— גרייטער ווען איר זייט, דאס איז דאך נאר אן "אינשורענס פא־ליסי".

וועז אונזער חזן האט דאס דער־הערט איז ער שיר אין חלשות נע־פאלן . . .

דער סוף איז, אז איצט זוכט אונ־זער חזן עוועס אנדערש, אזוי ווי זיי זיצן זאכן : אדער א שטע־לע, אדער אן "עפסידענט" צו קאלעק־טירן אויף דער "פאליסי" . . .

מיר דריקן אויס אונזער ווארעמע באגריסונג און בעסטע וואונשן צו אלע אידן אין מערב קאנאדע

— צום —

נייעם יאָר

Oscar Hudson & Co.

טשארטערד אקאונטענטס

231 CURRY BLDG. PHONE 23 077

מאנאנער — מאנטרעאל — סט. דזשאן, נ. ב. —

ווינניפעג — וואנקאווער

H. J. MORDEN, Resident Partner

THE BELL REFRIGERATOR CO.

מאנופעקטשורערס פון רעפרידזשיריימארס

פאר

בוטשארעס, גראסערס, רעסטאראנען, קאפעס האטעלן, דעליקאטעסן און פרוכט סטארס

געבויט פאר אייז אדער מעכאניש־שער פארפריזונג

1650 PORTAGE AVE. ST. JAMES, MAN.

מיר ווינשן אלע אונזערע אידישע פרוינט און פאטראניזירער

א פריילאכן ניי יאר

זאל דער נייער יאר זיין פאר אייד א קוואל פון

נוטן נעזונט, פרייד און הצלחה

R. A. NOTHSTEIN, LTD.

Commission Merchants

ROOM 3, IMPERIAL BANK BLDG.

WINNIPEG

צו אלע אונזערע אידישע פרוינט און קליענטן

ווינשן מיר

א נעזונט און גליקלאך יאר

W. J. CHRISTIE & CO.

לאאנס — רענטאלס — ריעל עסטייט

אינשורענס אין אלע אירע ברענטשעס

אלט עסאבלירט — ראיעל

300 Paris Bldg. Winnipeg, Man.

אן אינשורענס פאליסי אויף ראש השנה

(אן אמת'ע פאסירונג)

פון יצחק שען

איר דארפט אסור מקנא זיין א גרינעם. וועז איך זאג "א גרינעס", מיין איך נישט דוקא א גרינעם, ועלי־כער איז ערשט אונטער פון דער שיף. טעז קאן זיין אין אמעריקע יאר רען און דאך זיין א גרינער און נישט קאנעז קיין ענגליש, איז מען דאך א גרינער. אט האט פאסירט א נעשיכ־טע מיט מיינעם א באקאנטן וועלכער איז א חזן "ביי טרייד", וועלכער איז שוין דא אין אמעריקע א שיינע פאר יאר. ער קאן אבער קיין ווארט ענג־ליש נישט און ער איז פארבליבן א גרינער אוז איך האב מורא, אז ער וועט שוין אזוי פארבליבן.

ווי נעזאוויזלאך, וואס סוזכט א חזן פאר ראש השנה ? — א שטעלע.

אויף צו זוכן א שטעלע זיינען אין אמעריקע פאראשידענע וועגן. איינער זוכט א שטעלע דורך די ציי־טונגען, דער צווייטער — דורך א מעקלער, און עס זיינען, פאראן אנ־דערע, וואס זוכן א שטעלע דורך א "רעקאמענדאציע" פון א באקאנטן.

איז זיך אונזער חזן, וועלכע קאן קיין ענגליש ניט, זיך מישב, און זוכט א שטעלע דורך א באקאנטן זיי־נעם. וועלכער איז אליין דא אויך א גרינער אוז, ער קאן אליין אויף נישט קיין ענגליש. ער איז אבער אויסנע־קאנט אין אלע שוהן אין ניו־יארק ווי ביי זיך אין טעמפל. ער וויסט אפילו וויפיל "מארטגיידושעס" יערע שול טראגט אויף זיך און וויפיל גרייזן יעדער חזן זאגט אפ דורכן יאר ביים דאוונען. ער קלייבט זיך איינזיכן ארויסצונעצן אוא מין "לעקסיקאן" פון חזנישע גרייזן.

האט אבער דער באקאנטער פון דעם חזן, נעגעבן אונזער חזן אז אד־רעם שטאט פארוואלטער אדער גו־בערנאטאר פון יהודה אין דער צייט פון פערסישן קענינ ארטאקסערקס. דאמאלסט האט זיך דאס רעלי־גיעוע נעפיל ביי די אירן ווי־לכע זיי־נען צוריק נעקומען פון גלות בבל, כהן גדול און די נביאים האבן זיי אויף ניט געגעבן דעם דאזיקן טיטול. זאגאר דער כהן יחוי־דע ווערט גערעכנט אין באשטימ־טער תפילה, וועלכע יעדער מוז זאגן, האט מען דאמאלסט ניט נעווען־אוסט. וועז איינער פלעגט דינען נאט, עפעס אן עס האלטן, עס דורכפירן, בעפור, פעסטגעווענדיק און אויסבא־שטימט. זאגאר קען נאכלעסיקט. קענען יאשיהו האט גע־היימן מאכן פסח : "ויעש המלך את כל העם לאמר, עשו פסח ל"ך . . . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופ־טים אשר שפטו את כל ישראל ומלכי יהודה (מלכים ב', כ"ג, 21־22).

די צוויי־טע עפאכע האט זיך אנ־גענומען מיט עזרא הסופר און נחמי־ה, דער שטאט פארוואלטער אדער גו־בערנאטאר פון יהודה די נאנצע צייט, פובליק און פון דער אידישער מאנאר־כיע נעפינען מיר ניט דערמאנט דעם נאמען כהן גדול. עס זיינען נעווען כהנים, גרויסע מענער, וועלכע פלעגן נעווינס פירן דעם נאטעם דינסט, אבער נעווארן פון די חכמי התלמוד און וועלכע האבן אים מיטנענומען נאך שפעטער פון די נאונים.

אין דעם יאר ד' תקס"ח אדער 1208 נאך דער קריסטלאכער צייט רעכע־נונג, זיינען צונעקומען צום מחזור וויטרי פילע נייע סלוחות און תפי־לות.

די שפאניש אידן און די אידן וועלכע האבן נעווארינט אין אידיש־ל און אראביע האבן צוואר נע־האט עשרי־בענע תפילות, אבער קיין נעאדרענען און צוואמענגעשטעלטן מחזור, די אידן פון תימן, די אידן פון בוכארא אדער פון מיטל אזיע, האבן א נאנץ אנדער מחזור, ווי אונזער מחזור — "כמנהג אשכנז, פוילן ושערשן מחזור און זיין נעטרייער שי־לער, רבי שמחה מויטרי, האט אים פארמערט און פארנרעסערט. ער האט לאנד, פוילן און בעמען. אין א נאמען נענעבן מחזור נאך דעם פראנצויזישן, ריכטיקער נאך מאראנען אדער אנוסים פון שפאניע נאך פארטונאל און אידן פון דייטש־לאנד און פוילן, האט מען אהויסנע־נומען אייניק תפילות פון דעם מח־זור מנהג ספרד און זיי אריינגע־שטעלט אין דעם מחזור מנהג אשכנ־זי און פארקערט דעם מחזור פון די אידן אין אייראפע און וועסט אזיע איז נעווארן נעארדענטער, גלייכמעס־קער און פולשטענדיקער.

אין די גרויסע ביבליאטעקן נעפי־נען זי דאוף זאמלונגען פון מחזורים פון יעדן יארהונדערט. יעדער מחזור פון דער אין דערציילט פון די פארזונ־דערע מיט צוועלף דאלאר . . . — ווי אין מיר ! אוויפיל נעלט רעכענט מען אין אמעריקע פאר שרייבן א קאנטראקט ?

נאר מילא ! פארפאלן . . . . עס האט דאך אבער די ווערט. עפעס א קליניקייט : פיר טויזנט דאלאר און אויף צוואנציק יאר.

אויפן צוויי־טן טאג איז אונזער חזן אוועק צוויש־ן די חזנים, און ווי זיי זיצן זאכן : אדער א שטע־לע, אדער אן "עפסידענט" צו קאלעק־טירן אויף דער "פאליסי" . . .

מיט בעסטע וואונשן פאר

א גליקלאכן ניי יאר

מיר האלטן אלערליי אימפארטירטע פליישן, פיש און הערינג.

מיר שרווירן אויך סענדוויטשעס

קומט און אויבערצייגט זיך

MORRIS DELICATESSEN STORE

223 Dufferin Ave. M. Pheffer, Mgr.

אויידעל קלינסער

מאכט א גרעסערע ארבעט אין בעסערע לייכט בלעכל

שטרייגנ בשר

מיר ווינשן אלע אידן פון מערב קאנאדע א כשר'ן און רייניע ניי יאר

IDEAL PRODUCTS CO.

85 LOMBARD ST. WINNIPEG, MAN.

מיר באנוצן זיך מיט דער נעלענהייט אויסצודריקן צו אונזערע אידישע פרוינט

אונזערע הארציקסטע וואונשן פאר א יאר פון

נעזונט פרייד און פראספעריטעט

Walter Woods Ltd.

Winnipeg and Saskatoon

הארציקסטע וואונשן

צו אלע אונזערע אידישע פרוינט

פאר א יאר פון

נעזונט און פראספעריטעט

BLISS & COHN

FUR DRESSERS

:: AND DYERS ::

945 LOGAN AVE. PHONE 22 686

WINNIPEG, MAN.

שיינע, דויערהאפטע

מצבות

דער גרעסטער אויסוואל אין

מערב קאנאדע

מיר דריקן אויס אונזערע

בעסטע וואונשן

צו אלע אידן פאר

א

גליקלאך ניי יאר

MEMORIAL MARBLE & TILE CO.

LIMITED

1180 Wall Street, at Wellington Ave. Ph 80 278

WINNIPEG, MAN.

די מאַניטאָבא קאָלד סטאָרעדזש
קאמפאני לימיטעד
עטאבלירט 1903 קאפאסיטי 2,000,000 פוס

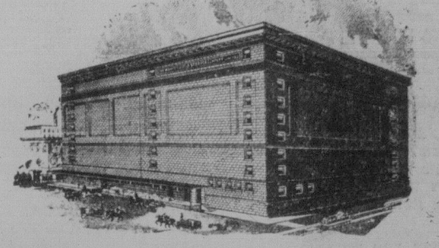

מיר האָבן און ווינשן אז דער נייער יאָר זאל בריינגען די פולע כאַפּ פון געזונט, פרייד אין פראספעריטעט צו אונזער צאָרטייקע אידישע קאָסטאָמערס אין פריינט

"מיר זיינען אין בייזנעס פאר אייער באקוועמלאכקייט"

ריזאנאבלי רייטס נידעריקע אינשורענס

THE MANITOBA COLD STORAGE CO. LTD.

WINNIPEG, MANITOBA

מיר ווינשן איך אלעמען

א יאר פון געזונט, פרייד און הצלחה

NEW YORK HAIR STORE
375 PORTAGE AVE. PH. 22 735
W. Person, Mgr.

אונזערע דארציקסטע וואונשן צו אלע אונזערע אידישע פרייגט

פאר א

פרייל'אכן און מול'דיקן

ניי יאר

פרעד הערים, מענעדזשער

THE CANADA METAL CO. LTD.

אמאל איז נעווען און אמאל וועט זיין ...

א ראש־השנה'דיקע פלוידערי וועגן נייע יארן און אלטע ליגנס

פון אב זוסמאן

ווי א מאנאסטיר שוועסטער אין טרויער נעקליידעט, אין תשובה און חרטה געדאנקען פארטאָ, וואלט די נאכט אויבער מיין בעט און לאזט מיך ניט אנשלאפן ווערן. ווי ראדענע דער־קער, קוקט די נאכט אויפן לוח פון לעבן, זי טראכט, שוויינט און לאזט מיך אן אויג ניט צומאכן...

— לאז מיך שלאפן, איך ווייל אין מיינע אן וועלט פארגעסן, מיין נייסט איז מיר, מיין נעדאנק איז טריב פון דעם מעשנס משוגה'דיקע מעשים, איך וועל מיט מיין טראכטן די מענטשן ניט קיינער מאכן, לאז מיך שלאפן!

— ס'איז חיינט צייט ענדערונג ביים אידישן טייל פון דער מענשהייט — דערט די נאכט. — דער צייט־אלטער האט ערשט אן אויסגעלעבט יאר אין קבר פון דער אייביקייט אריינגעלייגט: אין וויינעלע פון לעבן שרייט שוין דאס ניי געבוירענע יאר, איך וועל דיר היינט ניט שלאפן לאזן, מיין שלאפלאזער חבר, וויל איך וועל מעגען אין צייט־ענדערונגען מיט דיר רייזן.

— פון צייט ענדערונגען רעדסטו? עם ענדערט דען די צייט עפעס? עס בליבט דאך אלץ ביים אלטן!

— פאראן אן אייביקער נעזעץ פון ווערן, פארגיין און אומבייט, — דערקלערט די נאכט.

— ניין,— שרייט אוים די נאכט, — די ביזט צו סקעפטיש און צו קורצזיכטיג, אזוי זייט איר מענשן, איר לויפט פון איין עקסטרעם צום צווייטן, אדער איר טראכט זיך אויף די פליגל פון פאנטאזיע אין די הימלען ארויס און פרעמט לאמירט דעם מענש אלס גאט, אדער די פארצווייפלונג פירט אייך אין פינסטערן אפגרונט, ארונטער, וואו איר פארשריט דעם מענש אלס שד... דאס לעבן איז ביי אייך אדער שיין השיירים, אדער קהלת, אדער רויט אדער שוואַרץ, איז מיר, מיין נעדאנק איז טריב פון מענשן משוגה'דיקע מעשים, איך וועל מיט מיין טראכטן די מענטשן ניט קיינמאל ניט אייערע וועג־וויייזער. איך, די נאכט אבער, בין אומפארטיאיש, ווי די לבנה אין די שטערן. איך זע בייד זייטן פון לעבן.

— לאז מיך שלאפן! די שרעקסט מיר, נאכט!

— איך, די נאכט האב אויך שוינ־קייטן. איך האב שטערן וואס באלייכטן דעם וועג פון וואנדערע וואנדערער, די ליכטיקסטע נעדאנקען זייענן נעבוירן געווארן אין דער נאכט. די פאנטאס־טישע פיגול פון דער מענשהייט — זייענען מיין פליגל געשפּיגט געווארן...

— אויב שוין יא וואלן מיט דיר, — רעד איך צו דער נאכט, — טא הויב פאר מיר אויף דעם פארהאנג פון דעם מארגן, און צייג מיר וואס פאר א סת־נות האלט דער שיקזאל פאר די מענשן אנגעהריגס. הערט די נאכט און לאכט...

— די אלטע מענשלאכע שוואכקייט פון דעם היינט און דעם נעכטן, אדער אין דעם מארגן צו אנטליופן... נוט און שיין מענש, אין דאס, וואו דו ביזט ניט... איר לעבט אלץ מיט דעם אמאל אין געווען", אדער מיט דעם "אמאל וועט זיין".

— דער אמת נעזאגט, — רעד איך מיט צער צו דער נאכט, — נעם איך שוין אליין אויך גלויבן, אז אמאל איז געווען, און צווייפל אין דעם, אז אמאל

וועט זיין.

הערט די נאכט, לאכט מיט טרערן — יעדערער פאר זיך. איינער קענן אן א ים מיט רייד נעמט זיך נישן פון איר...

— הער אן שוויג, חבר מיינער, — פאנגט אן די נאכט:

"יארן קומען און יארן גייען, דורות גייען אויף און גייען אונטער, אבער די אלטע ליגנס בליבן אייביק, ניי...

פארוואס אבערגלויבנס, רומהייט און ליגנס, וואס שטארבן קיינמאל ניט, און אויב זיי שטארבן יא, לאזן זיי זיך שוועלאך באגראבן, און אויב זיי ווערן שוין יא נעבראכט צו "קבר ישראל" שטייען זיי באלד תחית המתים אויף...

אייגער פון די אזויקע היסטאריש לייגנס איז דער "אמאל" איז נעווען"... פאנענן, — אז אין דעם היסטאריש לייגן פון "אמאל איז נעווען" איז א סך אמת פארהן. די נאכט האט א ציטער נעטאן... און האט ווידער נענומען רייד דעו.

— איך בין עלטער פאר'ן מאן, איך בין נאך פאר דעם אנפאנג פון דער וועלט נעווען, איך האב מיט'ן מענש איבער זיין לאנגן שוועלן וועג פון אונ־ערויף נעוואנדערט. אלע מענשן פון אלע נעכטנס זיינען אין מיין זכרון פון אלע נעכטנס זיינען אין מיין זכרון פארבראכט. דער וואס בלאנקעט פון דער ערד, דער וואס פארשטייט דעם נאנג פון דער מענשהייט, דער קאן דעם "אמאל" איז בעסער ווי "פאראמעט" נע־שיכטע נעשריבן אויף "פארמעט" נע־מאכט פון מענשהאבער הויט, און די טינט איז בלוט פון מארטירער און דעמקער נעווען; יעדער פארשע איז פאר א פארבראכענער דערקלערט נע־וואָ: יעדער אמת זוכער איז אלס פאר־רעמער קענן נאס אין מענש פראקלא־מירט נעווארן: און ביידע זיינען נע־קרייציקט נעווארן פון די אינקווויזי־אנס פייערן. דער חרם־חלף האט די ליכטיקע גייסטער נעשאפטן. דער פא־נאטיזם האט מיט נאט'ס גנאדע נע־הערשט און דער אומזין האט נעשיכטע נעשאפן!...

די קונסט טעמפלען זיינען בלויז פאר די הערשער נעווען. די קעניגלאכע הויז־פען זיינען נעמטן פון סרום־זונות נע־ווען, דער פריסטער — איבער זייער נשמה, און ביידע האבן אויף זיין חש־בון נעלעבט. דער וואס פארשטייט דעם נאנג פון דער מענשלאכער נעשיכטע, דער קאן דעם "אמאל איז בע־סער נעווען ווי היינט" ניט פראקלא־מירן.

אפּנים אז איך האב די מענשלא־כע נעשיכטע ניט פארשטאנען, — האב איך דער נאכט אונטערבראכן.

— דער יאוש האט אפט נרויסע דענקער צו נרויסע טעות'ן נעטרייבן... — האט די נאכט דערקלערט.

— דער מענש, — האט די נאכט פארטנעוועקט — האט נעהאפט און נע־צוויייפלט, נעבענט נעפאדערט, נעבויגן זיך פאר נעטער.ם קענען אן סיייוג־לים, נעבויט מזבחות, תליות און קער־קערס, מקריב נעווען זיך פאר זיין פאר־טאזיע נעשאפענע הייליגטימער. ער האט נעקנפמפט מיט דער נאטור און די נאטור מיט אים, ערד־ציטערניש, שטור־רעמים און פארפלייצונגן האבן פאר־וויסט פעלקער אין לענדער, הונגער, מגפות און קראנקהייטן האבן שיר די מענשהייט ניט פארצערט.

די מלחמות אין דעוואלוציעס האבן פארניכטעט די קרעמטיקסטע אין אייר העלסטע קינדער פון דער מענשהייט, אבער דאס לעבן, דער פארשריט האט זיך ניט אפּנעשטעלט, אין קאמף מיט טויט און פארניכטונג וועט דאס לעבן תמיד גובר זיין.

יעדער דור לאזט איבער א רייבע נייסטיקע אין מאטעריעלע ירושה פאר די קומענדיקע דורות. מער ווינסן און קלארקייט ווי צו פירן דעם קאמף פארן לעבן.

פון יארן טעות לערנט דער מענש א נייעם אמת, פון יארן חסרון א נייע מדה.

פון דעם כאפּ פונם נעכטן וועבט דער היינט שענערע, פארניפטיקערע לעבנס פארמען פארן מאן.

נוואלדיק נרויס זיינען נאך די מענש־לאכע קרבנות, דאס לעבן איז נאך א שפּילצייג ביי די צעווילדעטע אפעטיטן פון די הערשער. פארניכטונג פון לעבן איז נאך היינט א טעות נעווען, אבער עס איז אויך דער נרויסער קאמף, וואס דער מענש פירט פארן לעבן מיט די צעשטערנדע ספאציאלע כוחות, — אזוי האט די נאכט מיט אטאם דער־קלערט און האט זיך צעזונגען...

"די ריזן מענש,
וועלט־באצווינגער,
פון ים צו ים ציט זיך
דיין נצחון צוא.
אלע סודות
רירן דיינע פינגער,
צו די שטערן טראגט זיך
דיין וויסנס־דורשט.
חלומות פילע האפטו
פאר ווירקלאכקייט נעמאכט,
פיל הערלאכקייטן
האסטו דער וועלט נעבראכט.
און פילע וועלן
נאך אנטשטיין,
וואונדער נרויסע
וועלן נאך נעשעען!

די נאכט איז פארשוואונדן און דער ערשטער יונגער מארגן פון נייעם יאר איז פול מיט בטחון און לעבן אריי־נעטראגן...

פאר שופר בלאזן

פון בן ציון גרינבוים

(א חסיד'ישע מעשה)

א מעשה נורא, ווי אזוי ר' בעריש'ל וואלבאשער האט אפּנעראטעוועט א עדה אידן פון די הענט פון א גרויסן צורר ישראל.

בעת ר' בעריש'ל וואלבאשער איז נאך נעווען בחיים האבן וואלבאשער אידן נעלעבט עניים קשים פון א יונגן נלח וואס איז נעווען א נרויסער צורר ישראל. זיינען אידן נעשטאנען מיט ביידלאך און נעהאנדלט נישט וויים פון קלויספער, האט דער נלח נעשיים פער און שוועבל, צעוידלט, נערודפט די אידן אזוי לאנג, ביז ער האט אויס־נע'פונע'ט אז אידן טארן נישט האנד־לען.

אין דאך נעווארן א נרויסע יללה אין שטעטל, זיינען אידן נעלאפן מיט א נוואלר צו ר' בערישלען, — נוואלר, רבי וואס שוויינט איר, מען דארף דאך מרעיש עולם זיין!

ביינן לבינו האט מען נעהערט, אז עם קומט אן קיין וואלבאזש עפעס נאר א נרויסער כומר. היות וויי דאס קלויס־טער שטייט שוין פיר הונדערט יאר, מאכט דאס דער וואלבאזשער נלח יום משחה ושמחה און עס וועלן קומען פון ערים פון דער נאנצער נעננט, און צו דער שמחה זאל אויך קומען דער ראש, זייער נרעסטער כומר פון מלכות דומא.

מילא, דא איז שוין קלאר נעווארן אין שטעטל תשעה באב, מען האט נע־לאזט אזן נעווינט. מען האט נוזר תענית נעווען. נישט אנדערש האבן אי־דען נעשמועסט. דער כומר וועט דא קומען, וועט אים דער נלח צעווינען פון אלע נעכטנס זיינען אין מיין זכרון אזוי ארויף נעוואנדערט. אלע מענשן פון אלע נעכטנס זיינען אין מיין זכרון פארבראכט. לאמיר א בלעטער טא־נן זעהן מיט וואס איז דער נעכטן מער מיוחס פון דעם היינט. פארקערט, ווי שווערץ עס איז נאך דער היינט, איז ער מיליאנען מאל ליכטיקער ווי דער פינסטערער נעכטן.

— איך ווייל פאקטן, אנשטאט רייד.

— האב איך אויסגעשריגן.

— פאקטן, — האט די נאכט זיך צעלאכט. — דער נעכטן האט זיין נע־שיכטע נעשריבן אויף "פארמעט" נע־מאכט פון מענשלאכער הויט, און די טינט איז בלוט פון מארטירער און דענקער נעווען; יעדער פארשע איז פאר א פארבראכענער דערקלערט נע־וואָ: יעדער אמת זוכער איז אלס פאר־רעמער קענן נאס אין מענש פראקלא־מירט נעווארן: און ביידע זיינען נע־קרייציקט נעווארן פון די אינקווויזי־אנס פייערן. דער חרם־חלף האט די ליכטיקע גייסטער נעשאפטן. דער פא־נאטיזם האט מיט נאט'ס גנאדע נע־הערשט און דער אומזין האט נעשיכטע נעשאפן!...

— איך בין נאכט, לאכט מיט טרערן, — יעדערער פאר זיך. איינער קענן אן א ים מיט רייד נעמט זיך נישן פון איר...

— הער אן שוויג, חבר מיינער, — פאנגט אן די נאכט:

"יארן קומען און יארן גייען, דורות גייען אויף און גייען אונטער, אבער די אלטע ליגנס בליבן אייביק, ניי...

פארוואס אבערגלויבנס, רומהייט און ליגנס, וואס שטארבן קיינמאל ניט, און אויב זיי שטארבן יא, לאזן זיי זיך שוועלאך באגראבן, און אויב זיי ווערן שוין יא נעבראכט צו "קבר ישראל" שטייען זיי באלד תחית המתים אויף...

אייגער פון די אזויקע היסטאריש לייגנס איז דער "אמאל" איז נעווען"... פאנענן, — אז אין דעם היסטאריש לייגן פון "אמאל איז נעווען" איז א סך אמת פארהן. די נאכט האט א ציטער נעטאן... און האט ווידער נענומען רייד דעו.

— איך בין עלטער פאר'ן מאן, איך בין נאך פאר דעם אנפאנג פון דער וועלט נעווען, איך האב מיט'ן מענש איבער זיין לאנגן שוועלן וועג פון אונ־ערויף נעוואנדערט. אלע מענשן פון אלע נעכטנס זיינען אין מיין זכרון פארבראכט. דער וואס בלאנקעט פון דער ערד, דער וואס פארשטייט דעם נאנג פון דער מענשהייט, דער קאן דעם "אמאל איז בע־סער נעווען ווי היינט" ניט פראקלא־מירן.

אפּנים אז איך האב די מענשלא־כע נעשיכטע ניט פארשטאנען, — האב איך דער נאכט אונטערבראכן.

— דער יאוש האט אפט נרויסע דענקער צו נרויסע טעות'ן נעטרייבן... — האט די נאכט דערקלערט.

— דער מענש, — האט די נאכט פארטנעוועקט — האט נעהאפט און נע־צוויייפלט, נעבענט נעפאדערט, נעבויגן זיך פאר נעטער.ם קענען אן סיייוג־לים, נעבויט מזבחות, תליות און קער־קערס, מקריב נעווען זיך פאר זיין פאר־טאזיע נעשאפענע הייליגטימער. ער האט נעקנפמפט מיט דער נאטור און די נאטור מיט אים, ערד־ציטערניש, שטור־רעמים און פארפלייצונגן האבן פאר־וויסט פעלקער אין לענדער, הונגער, מגפות און קראנקהייטן האבן שיר די מענשהייט ניט פארצערט.

די מלחמות אין דעוואלוציעס האבן פארניכטעט די קרעמטיקסטע אין אייר העלסטע קינדער פון דער מענשהייט, אבער דאס לעבן, דער פארשריט האט זיך ניט אפּנעשטעלט, אין קאמף מיט טויט און פארניכטונג וועט דאס לעבן תמיד גובר זיין.

יעדער דור לאזט איבער א רייבע נייסטיקע אין מאטעריעלע ירושה פאר די קומענדיקע דורות. מער ווינסן און קלארקייט ווי צו פירן דעם קאמף פארן לעבן.

פון יארן טעות לערנט דער מענש א נייעם אמת, פון יארן חסרון א נייע מדה.

פון דעם כאפּ פונם נעכטן וועבט דער היינט שענערע, פארניפטיקערע לעבנס פארמען פארן מאן.

נוואלדיק נרויס זיינען נאך די מענש־לאכע קרבנות, דאס לעבן איז נאך א שפּילצייג ביי די צעווילדעטע אפעטיטן פון די הערשער. פארניכטונג פון לעבן איז נאך היינט א טעות נעווען, אבער עס איז אויך דער נרויסער קאמף, וואס דער מענש פירט פארן לעבן מיט די צעשטערנדע ספאציאלע כוחות, — אזוי האט די נאכט מיט אטאם דער־קלערט און האט זיך צעזונגען...

"די ריזן מענש,
וועלט־באצווינגער,
פון ים צו ים ציט זיך
דיין נצחון צוא.
אלע סודות
רירן דיינע פינגער,
צו די שטערן טראגט זיך
דיין וויסנס־דורשט.
חלומות פילע האפטו
פאר ווירקלאכקייט נעמאכט,
פיל הערלאכקייטן
האסטו דער וועלט נעבראכט.
און פילע וועלן
נאך אנטשטיין,
וואונדער נרויסע
וועלן נאך נעשעען!

די נאכט איז פארשוואונדן און דער ערשטער יונגער מארגן פון נייעם יאר איז פול מיט בטחון און לעבן אריי־נעטראגן...

אונזערע בעסטע וואונשן צו אלע אידן

פאר א

פרייל'אכן און מול'דיקן

ניי יאר

The Robertson Shortbread Co, Ltd.

MANUFACTURING CONFECTIONERS

WINNIPEG :: MANITOBA

תרצ"ב לשנה טובה תכתבו 5692

מיר האפן אז דאס קומענדיקע יאר וועט זיין פאר אונז אלעמען א יאר פון פרנסה און שלום און דער אנדויב פון פראספעריטעט פאר די אידן און דער נאנצער באפעלקערונג אין קאנאדע.

איר מאכט המוציא מיט האניק יום טוב, כדי איר זאלט האבן א זים יאר. עס איז ניטא קיין זיסערער מאכל פון "בי הייוו" קארן סירופ.

"בי הייוו" קאָרן סירופ

וועלט רעקאמענדירט פון אלע דאקטוירים און דייעטישטנם. עס אנטהאלט די בעסטע בלוט־צוקער און איז אבסאלוט ניטיק פאר דעם נעזונט פון יעדן קינד פון דער פרי־סטער יוגנט ווי אויך פאר מענשן פון יעדן עלטער.

סטאָרקיפערס! וועלן איר פארקויפט אייערע קונים "בי הייוו" קארן סירופ ניט איר זיי דאס בעסטע וואס נלעט קאן קויפן אין איר וועט שטענדיק האבן צופריידענע און דאנק־בארע קאסטאמערס.

קויפט און נוצט

"בי הייוו" קאָרן סירופ

נעמאכט פון פארפיינערטע פון,

St. Lawrence Starch Co.

Port Credit, Ontario

וואס טוט מען?

— איך בין זייער אויפנערעגט. דער דאקטאר האט נעזאנט אז אויב איך וועל נעבן מיין מאן עפעס אנדערש א חוץ וואסער, וועל איך אים הרג'ענען.

— אבער צו וואס דארפט איר זיך אויפרעגן?

— ווייל אויב איך וועל אים נעבן וואסער זוועט ער מיך הרג'ענען.

תרצ"ב מיר נוצן אויס די נעלעגנהייט צו ווינשן אלע אונזערע פריינט א גליקלאך יאר 5692

דער נייער ביטי וואשער

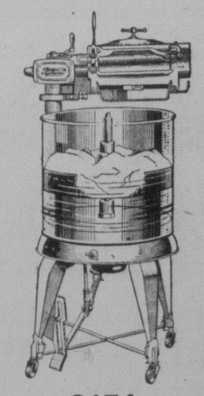

$174

די ארויסצינדיקע פיטשור פון דעם ביטי וואשער איז זיין מעטאלענער בעסקעט. דער בעסקעט בריינגט די וועש נאענט צום ריינגער. איר דארפט זיך ניט איינבוינן צו נעמען עם. עם פארהיט אייער פרייצע און פארשנעלערט באדיינדג די ארבעט פון אויסדריין די וועש.

צו אלע יענוקע וועלכע האבן נעמוסט

ביטי טיים סיווער עלעקטריק וואשערס

אין פארלויף פון די יארן 1918, 1919, 1920 אין 1921, וועלן מיר מאכן א ספעציעלע דערלויבניש אין פארקויף פון די נעמטע 30 טעג אין אויסבייט פאר א נייעם

ביטי עלעקטריק וואשער

די ביטי איז א וואונדערבארע מאשין פאר ווינטער וואשן. עם וועט וואשן די שווערע בלעי־קעמס אין 6 מינוט. מענערשע ווינטער אונטערווועש פון 6 ביז 8 מינוט. אין וועט אויסדרייען א פולן טאב אועלכע זאכן אין ווינטיקער ווי 8 מינוט.

איינשליסנדיק דרוי וואשטעג עקסטראס. $5 איינצאלן, באלאנס פארשפּייט איבער 20 מאנאטאנע צאלונגען. קיין אינטערעסט.

Beatty BROS LIMITED WASHER STORE

318 DONALD ST. TELEPHONE 27 269

דער חתן וויל א טלית

(א פאָלקס מעשה)
פון מ. מלמד

...יש קונה עולמו בשעת אחת — אזוי שטייט געשריבן אין די הייליקע ספרים: פאראן אין מענשנס לעבן אזא שעה, אין וועלכער ער קאן זיך איינקויפן אלע ש"י עולמות, און דאס נאנצע גן עדן אויף להבא, מיט א קליי־ניקייט, מיט נאר, דובק זיך, א קליי־ניקייט, וואס ווערט אבער פארשריבן אויף אייביק אין דעם ספר הזכרונות, און אז עס קומט דער טאג פון משפט, געדענקט דער בורא די דאזיקע קליי־ניקייט, און ער באצאלט מיט ברייטער הארט כפל כפלים, צוויי מאל אזוי־פיל...

אנטקעגן וואס דערצייל איך דאס אייך? — אנטקעגן א מעש וואס האט זיך אמאל, צוריק מיט יאר, געטראפן ביי אונז אין שטעטל מיט איינעם א דאקטאר, רוביניטשין האט ער געהייסן, געזונט אפילו א איד, נאר א גרויסער אפיקורס, א כופר בעיקר, און איינער האט שוין געמוזט זיין א חולה מסוכן, אז מען האט דעם דאזיגן רובינשטיין גערופן אין א אידישער שטוב.

ער איז געווען זייער ווייט פון אידן, און פון אידישקייט. מען דאנט אפילו, אז ער איז נאר א גוטער מענש געווען, און אז צו אידישע פלעגט ער גיין אומ־זיסט, נאר א גועצאלט, נאר מחמת ער האט געוואוינט אין דער קרוסטאלאבער פארשטאט, און איז זייער זעלטן געפר־מען אין דער אידישער נאס. און אפי־לו אום יום כפור פלעגט ער אין שול אריין ניט גיין, האט אידן דאריבער זיך זייער ווייט גערחאטן פון אים, און נאר בשעת נאר א גרויסער סכנה, פלעגט מען זיך וועגן־צו אים.

און אט דער דאזיקער דאקטאר, אט דער אפיקורס, אט דער כופר־בעיקר, האט אויך זיין לעבן, אין וועלכער ער האט זיך נעקויפט ביים רבש"ע אייבי־קע עולם הבא, און א נאלדענע שטול אין גן עדן, אין סאמע אויב'ן, צווישן אלע צדיקים...

ומעשה שהיה כך היה:

ס'האט געלעבט אמאל ביי אונז אין שטעטל איינער, א איד, ר' שמואל. איז דער דאזיקער ר' שמואל געווען א גרויס־ער אריימאן, אן עגיי־ראביזן, מיט א פולער שטוב קינדערלאך, נאקעטע, באדוויסע, אין הונגערקיע; זיין ווייב איז שוין לאנג געווען אויפן עולם האט־מת, און אויפן בית עולם איז זי נע־בה אפילו... האט זיך דער אריינער טאטע שטארק געפלאגט מיט זיינע קינדערלאך, ווייל חוץ פרנסה, האט ער פון איר קבר? איז ר' שמואל געלאפן צו די בעלי־בתים פון שטאט.

— איידן ווייס, אז א אידישע טאכ־טער טאר ניט פארזיצן, אז מען טאר ניט לאזן אן עלטערע בתולה מיט אן אפגעדעקטן קאפ האט מען זיך אריינ־גלייגט אין דער זאך, און מען האט געזאגט צו ר' שמואלן: איר ר' שמואל קרינט נאר א חתן, א לייטישן, וועלן מיר שוין זאָרגן פאר נדן און חתונה־הוצאות.

טענה'ט אבער ר' שמואל: זאל נאר זיין דער נדן, וועט זיך שוין א חתן גע־פינען, אז נדן וויל א שדכן מיט מיר אפילו ניט ריידן...

הקיצור, מען איז ווי ניט אין מישוה געווארן, און מען האט אופגעזוכט א חתן פאר דעם מיידל. פארשטייט זיך אז ער איז ניט געווען אזא איי־איי־איי, נאר פונדעסטוועגן, א בחור איז ער גע־ווען, כאטש אפילו שוין אן אריבערגע־וואקסענער, און דערצו עפעס א מין פארזעעניש, נאט באהיס... מיט א שוואר, געשטופלט פנים, מיט איין אויג א גרויס, א וואסערדיגן, און דאס אנדערע — א קליינס, א רויטס, וואס האט בסדר געוויינט...

ער איז געווען א באהעלפער אין א חדר, און אויף זיינע פלייצעס האט ער נעקענט־טראגן דריי קינדער מיט אמאל אין דער גרויסער בלאטע, האט ער זיך גערעכנט צווישן די כלי קודש און האט זיך דערמיט זייער בעגרויסט, און האט געוואלט האבן נאך א שיינעם נדן, נאר איידן בני רחמים האבן זיך אריינגע־מישט און עס איז געוואָרן מיט מזל א שידוך.

ס'איז נעקומען ערב דער חתונה, האבן זיך צוויי איידן ארויסגעלאזט אי־בער דער שטאט מיט א רויטער פא־טשיילע, און יעדער איינער האט גענע־בען בפי־ערבו, וויפיל ער האט, הייסט עס, נעקאנט, און אז דאס איז געווע־ווייניג, האבן די בעלי־בית'טעס אפ־געשפארט פון זייערן פאר דער כלה: וועד א פאר העמידער, א פאר לייילאכע, וכדומה, א קליידר, א זיידנס, האט די ווואקסן אין איז געוואָרן א כלה מויד, און ס'איז ניט געווען מיט וואס זי חתונה צו מאכן, האט זיך דער ר' שמו־אל שטארק מצער געווען דאריבער: וואו וועט ער נעמען נדן? אויף הל־בשה, און אויף אנדערע חתונה־זאכן? דערצו איז נאך די בתולה געווען אזא קרענקלאכע, אזא בלייכע, ווי געוויינ־לאך, אז מען וואקסט אין ארימקייט, און קיין שיינע איז זי אויך ניט גע־ווען. איז דער פאטער טאקע נאר גוי גרוי געוואָרן פאר צרות. ער איז געלאפן אויפן הייליקן ארט, געוויינט אויפן ווייבס קבר, געבעטן זי זאל זיך מינו־פאר איר קינד, די ארימע יתומה, נאר וואס קאן טאן אן ארימע מאמע, וואס קיין מצבה באצייכנט ניט האט ארט פון איר קבר? איז ר' שמואל געלאפן צו די בעלי־בתים פון שטאט.

— איידן ווייס, אז א אידישע טאכ־טער טאר ניט פארזיצן, אז מען טאר ניט לאזן אן עלטערע בתולה מיט אן אפגעדעקטן קאפ האט מען זיך אריינ־גלייגט אין דער זאך, און מען האט געזאגט צו ר' שמואלן: איר ר' שמואל קרינט נאר א חתן, א לייטישן, וועלן מיר שוין זאָרגן פאר נדן און חתונה־הוצאות.

טענה'ט אבער ר' שמואל: זאל נאר זיין דער נדן, וועט זיך שוין א חתן גע־פינען, אז נדן וויל א שדכן מיט מיר אפילו ניט ריידן...

הקיצור, מען איז ווי ניט אין מישוה געווארן, און מען האט אופגעזוכט א חתן פאר דעם מיידל. פארשטייט זיך אז ער איז ניט געווען אזא איי־איי־איי, נאר פונדעסטוועגן, א בחור איז ער גע־ווען, כאטש אפילו שוין אן אריבערגע־וואקסענער, און דערצו עפעס א מין פארזעעניש, נאט באהיס... מיט א שוואר, געשטופלט פנים, מיט איין אויג א גרויס, א וואסערדיגן, און דאס אנדערע — א קליינס, א רויטס, וואס האט בסדר געוויינט...

ער איז געווען א באהעלפער אין א חדר, און אויף זיינע פלייצעס האט ער נעקענט־טראגן דריי קינדער מיט אמאל אין דער גרויסער בלאטע, האט ער זיך גערעכנט צווישן די כלי קודש און האט זיך דערמיט זייער בעגרויסט, און האט געוואלט האבן נאך א שיינעם נדן, נאר איידן בני רחמים האבן זיך אריינגע־מישט און עס איז געוואָרן מיט מזל א שידוך.

ס'איז נעקומען ערב דער חתונה, האבן זיך צוויי איידן ארויסגעלאזט אי־בער דער שטאט מיט א רויטער פא־טשיילע, און יעדער איינער האט גענע־בען בפי־ערבו, וויפיל ער האט, הייסט עס, נעקאנט, און אז דאס איז געווע־ווייניג, האבן די בעלי־בית'טעס אפ־געשפארט פון זייערן פאר דער כלה: וועד א פאר העמידער, א פאר לייילאכע, וכדומה, א קליידר, א זיידנס, האט די גנידה געשלינגקט און מען האט זיך געגרייט צו מאכן א חתונה נאר אויפן נרויסן שטייגער, ווי געוויינלאך, ביי א דבר מצוה.

נעקומען דער טאג פון דער חתונה האט זיך דאס נאנצע שטעטל, קליין און גרויס, צוגרוף גענומען אין דער ווייבערשער שול. וואו די חתונה איז געווען. עזור דער כלי זמר מיט זיין קאר־פעליע האט אויפגעשפילט א קאररייל, און די שיינע בעל הבית'טעס מיט די ראן, און ס'רעש'ט זיך, ווערט ער ניי־גערק, און נייט אריין אינווייניק, ווערט א טומל, און אלע טרעטן אים מיט דרך ארץ אפ דעם וועגן טאקע אן אפיקורס, אבער אפשיי האט מען פאר אים.

פרעגט ער: ווער מאכט דא חתונה? דערציילט מען אים וואס דא טוט זיך: אן ער, דער דאקטאר, הערט עס אויס. ער קוקט אויף דער בלייבער כלה, און אויף דעם ארימען טאטן וואס ווייגט נעבאר, אז ס'רייסט דאס הארץ, שטייט ער אזוי, און טראכט א מינוט, און דערנאך גיט ער אזוי א זאג:

— איך קויף דעם חתן א טלית.

ווערט דער עולם אויף דער ערשטער מינוט אזוי ווי פארגליווערט פון גרויס אבערראשונג, סטייטש, אזא מעשה! און ווער — דער דאקטאר, דער אפי־קורס... צום אנהויב וויל זיך גאר קיי־נער ניט גלויבן, אז דער דאקטאר מיינט עס באמת, מען מיינט, אז דאס שפאסט ער אזוי מיט דער ארימער כלה נעבאר... נאר אז מען דערזעט ווי ער דערלאנגט טאקע דעם רב דאס געלט, גייט קנאקנדיקע ערבלאך, ווערט א שמחה, א פרייד, די כלה ווערט ווי ניי

נעבויזן און איר פנים הויבט אן שיינען אזוי ווי די שכינה וואלט פלוצים אויף איר אנגעפאנגען רוען. און די ווייבער גייען א פריילאכס און טאנצן אנטקעגן דער כלה, און דער רב, און דער מחותן, און אלע בעלי בתים, גייען צום חתן, און פירן אים צו דער כלה, און א פריי־לאכע חתונה איז עס געווען, — אויף אלע אידישע קינדער געזאגט געוואָרן.

נאר אין דריי טעג ארום, דער עולם האט זיך נאך ניט רעכט אויסגעשלאפן פון דער יתומה'ס חתונה, דערהערט מען פלוצים זייער א טרויעריקע בשורה אין שטאט: דער דאקטאר רובינשטיין איז פלוצלונג געשטארבן.

ערשט איצט האט מען זיך ארומגע־זעגן וואס פאר א טייערער מענש דער דאקטאר איז געווען, און וואס פאר א קערבלאך, איז ערשטנס גייט עס שוין מען זיך ארום געזעגן, אז קיינער האט נאר ניט געוואוסט וואס פאר־א צירונג ער איז געווען אין שטאט, און וויפיל גוטס ער האט געטאן מיט מענשן, וואס קיינער האט דערפון גארניט געוואוסט.

און מען האט זיך אין הארצן געשלאפ־נען: חסאני!... און מען איז אויף די פנים'ער געפאלן, אין ביטער געוויינען.

און מען האט דעם ארון געבראכט אין שול אריין, דער חזן האט אים גע־מאכט אן "אל מלא רחמים". און דער אלטער, רייז'נרגויער רב האט אים מספיד געווען מיט א געבראכן קול.

און אזוי האט ער געזאגט:

— זייער א גרויסע מצוה האט געטאן דער דאזיקער מענש ערשט מיט דריי טעג צוריק, פאר זיין שטארבן: זייער גרויס האט ער זיך געמאכט דערמיט אין די אויגן פון גאט ברוך הוא, אן דער שכר פאר דער דאזיקער מצוה איז אין לשער, און השם יתברך האט מורא נעהאט איבערצולאזן אזא גרויסן צדיק אויף דער זינדיקיקער ערד, זיין שיינע לוטערע נשמה זאל חלילה ניט באקו־מען קיין פנום, אזן ער האט אים גענע־מען צו זיך אין היכל אריין, צו באצאלן אים דעם שכר פאר זיין גרויסער מצוה, אזן אן שום חבוט־חקבר, אזן אן כפ־הקל, וועט ער אים ברייגנגען אין גן עדן, דארט, וואו אלע נשמות הצדיקים רוען זיך אפ, אזן זיינען נהנה מזיו השכינה, שלום, שלום לעפרו...

אזן די נאנצע שול האט געאמעריט אזן געוויינען...

איר קריגט א ריכטיקע דערפא־רונג פון קוואליטעט ברויערי־אין יעדער פלעשל פון

דריזרי'ס סטאנדארד לאגער

— א גראנאנטידטער פול וואגיקער לאגער
— פולשטענדיק געצייטיקט, אזן פון געשמאקן פלייוואר.

אויך דדיזרי'ס-באריומטע

אלד טאווערן אייל
אמעריקען סטייל ביר
אלד סטאק אייל

יעדער גוטער וואונש צו אונזערע אידישע פאטראניזירער אין זייערע ניי יאר פייערונגען, זאל דער איינטיקער ראש השנה תרצ"ב זיי ברייגנגען פרייד אזן פראספעריטעט.

באגריסונגען פון אונזערע ברויוויסטערס

The Drewrys Limited
PHONE 57 221
עטאבלירט 1877

WINNIPEG SANITARY TOWEL SUPPLY COMPANY

וויגשט אלע אירע אידישע פריינט אזן קאסטאמערס

א פריילאכן ניי יאר

355 William Ave. Ph. 29 225

רופט אונז פאר ריינקייט אזן באדינונג

אונזער הארציקסטער וואונש צו אלע אונזערע קאסטאמערס אזן פריינט פאר

א פריילאכן ניי יאר

THE
ECONOMY DRUG STORE
S. VINEBERG, Prop.
1118 MAIN STREET PHONE 54 703

מיר קומען נאך פרעסקריפשאנס אזן פילן זיי אויס פונקטלאך

פריד אזן פריד לימיטעד

מיר וויגשן אלע אונזערע פריינט אזן קאסטאמערס
א גליקלאכן ניי יאר

מיר מאנופעקטשורן
מענערשע אזן באיס סוטס אזן אווערקאוטס
מענערשע אזן באיס הויזן אזן ברייטשעס
אזן ליידיס ספארט ברייטשעס

Freed and Freed Ltd.

290-296 McDermot Ave., 6th Floor Phone 86 581
WINNIPEG

5692 תרצ"ב

לשנה טובה תכתבו

מיר נוצן אויס די דאזיקע געלעגנהייט צו
וויגשן אלע אונזערע אידישע פאטראניזערס

א גליקלאך אזן דערפאלגרייכעס יאר

אזן מיר דאנקען זיי פאר זייער ביז איצטיקן פאטראנעדזש

מיר באנייען אונזער פארשפרעכן צו זיין געטרייי
צו אייך אזן צו באדינען אייך
צו יעדער צייט

THE
Canada Bread Co. Ltd.

FRANK HANNIBAL,
Manager

THE CANADIAN CREDIT MEN'S TRUST ASSOCIATION LIMITED
Organized UNION IS STRENGTH 1910

צו דער אידישער באפעלקערונג

דער דאזיקער וויכטיקער פעריאד פון צייט אין אייער לוח, דער אנ־פאנג פון א ניי יאר, פרעזענטירט א געלעגנהייט פערזענלאך אויסצו־דריקן אונזערע גוטע וואונשן. מיר וואלטן געגליכן צו פילן אייער האנטדרוק צו ווייטערדיקער פארבינדונג פון אונזער פריינטשאפט אזן באציאונג ווען מיר באגריסן אייך אין אייער אייגענער שפראך.

דאס פארזוירקלאכן פון אייערע האפענונגען אזן דערוואר־טונגען אין פארלויף פון דעם יאר וואס האט זיך ערשט אנגעפאנגען איז אונזער ערנסטער וואונש. זאל די פראספעריטעט אייך ניט פארפעלן אזן צום סוף פונ'ם יאר זאלט איר האבן די באפרידיקונג צו קוקן אויף נאך א פארגאנגענעם דערפאלגרייכן, מזל'דיקן אזן פריידיקן יאר פון לעבן.

THE CANADIAN CREDIT MEN'S TRUST ASSOCIATION LIMITED
BANK OF TORONTO BLDG., WINNIPEG
W. B. PATERSON, Manager 456 MAIN STREET

ס. בלומפילד
פון די
Eastern Smallwares & Stationery Co.
האלסייל נאווילטיס
דריקט אויס צו זיינע קאסטאמערס אן פריינט אין ווינניפעג און ווייטערע פלעצער אין מאניטאבא, סאסקאטשעוואן, אלבערטא און בריטיש קאלומביע
א פריילאכן און גליקלאכן ניי יאר
290 McDERMOT AVE. WINNIPEG

העלפאנטן

(א מעשה לכבוד ראש השנה)
פון מ. מלמד

קיל איז דער פרימארנט און אינעטער דער קאלדערע אזוי אזוי. אננעגעם צו לינן. איציקל'ס יונגע גלידער טוליען זיך אין וויכן פוי, שטרעקן זיך אויס'ן וויסן לייאל און די אוינן זינגען פעסט נעשלאפן און א וויסער מלאך שוועבט איבער זיין צוקאפנס.

דער מאמע וויכע האנט נלעט זיין שטערן. ער פילט עס, איציקל, אין זיין שלאפ. ער וויסט וואס איר נלעט באטיט. ס'איז ראש השנה היינט. מען וויל אין שול אריין ניין. ער, איציקל, צען יאר אלט, דארף נלייך מיט אלע, מיט די נרויסע, ניין אין שול און אויסבעטן זיך א נוט יאר.

ער פילט דער מאמע צארטע האנט אויף זיין באק און אויף די האר פון זיין קאפ. אונטער איר נלעט קארטשעט ער זיך אין אזוי ווי א יונג קעגל. ווי שווער ס'איז אויפצוהויבן דעם קאפ. די נלידער זיינען אזוי ארריינגעוואקסן אין דער וויכקויט פונם קושן.

— שטיי אויף, קינד מיינס, — הערט דער מאמע וויך אן פרום קול. ער שפנט די אוינן. א שמייכל שפילט אויף זייער ליפן. ער זעט די מאמע, זי איז אזוי ווייס און ליכטיק ווי דער מלאך וואס איר נלעט באטיט. ס'איז ראש השנה היינט. מען וויל אין שול אריין ניין. ער, איציקל, צען יאר אלט, דארף נלייך מיט אלע, מיט די נרויסע, ניין אין שול און אויסבעטן זיך א נוט יאר.

ער פילט דער מאמע צארטע האנט אויף זיין באק און אויף די האר פון זיין קאפ. אונטער איר נלעט קארטשעט ער זיך אין אזוי ווי א יונג קעגל. ווי שווער ס'איז אויפצוהויבן דעם קאפ. די נלידער זיינען ארריינגעוואקסן אין דער וויכקויט פונם קושן.

— שטיי אויף, קינד מיינס, — הערט דער מאמע וויך אן פרום קול. ער שפנט די אוינן. א שמייכל שפילט אויף זייער ליפן. ער זעט די מאמע, זי איז אזוי ווייס און ליכטיק ווי דער מלאך וואס איר נלעט באטיט. ס'איז ראש השנה היינט. מען וויל אין שול אריין ניין. ער, איציקל, צען יאר אלט, דארף נלייך מיט אלע, מיט די נרויסע, ניין אין שול און אויסבעטן זיך א נוט יאר.

ער פילט דער מאמע צארטע האנט אויף זיין באק, אונטער איר נלעט קארטשעט ער זיך אין אזוי ווי א יונג קעגל. ווי שווער ס'איז אויפצוהויבן דעם קאפ. די נלידער זיינען ארריינגעוואקסן אין דער וויכקויט פונם קושן.

— שטיי אויף, קינד מיינס, — הערט דער מאמע וויך אן פרום קול. ער שפנט די אוינן. א שמייכל שפילט אויף זייער ליפן. ער זעט די מאמע, זי איז אזוי ווייס און ליכטיק ווי דער מלאך וואס איר נלעט באטיט. ס'איז ראש השנה היינט. מען וויל אין שול אריין ניין. ער, איציקל, צען יאר אלט, דארף נלייך מיט אלע, מיט די נרויסע, ניין אין שול און אויסבעטן זיך א נוט יאר.

זי הלפט אים זיך אנטאו און זאנט אונטער די פרימארנז ברכות. איר איציקל'ס מאמע איז פרום און זי לערנט אידע קינדער פרום צו זיין.

דערנאך ניט זי אים א נלאז מילך. איציקל ווייל נים טרינקען. דער שלאף ליגט אים נאך אויף די אוינן און אויפן הארצן.

און דער טאטע, א הויכער איד מיט א ביסל א נעבוינענער פלייצע, שטייט שוין אננעטאן אין זיין יום-טוב'דיקן סורדוט, מיט'ן טלית-זאק אונטערן ארעם, און טרייבט זיי אונטער:

— ניכער, ניכער! . . . מיר'ן פארשפעטיקן דעם אדון עולם.

דער טאטע האט א שפיצעכדיקע בארד. וואס איז דורכנעזעצט מיט א סך נרויע הער. נאר די בראמען איבער זיינע אוינן זיינען נרוים און שוואַרץ. צווישן דעם וויייס זיך אוים, אז דער טאטע איז א בייזער. אבער דאס איז נים אמת. איציקל וויייסט אז דער טאטע איז א נוטער איד. ער קיין בייזער, אפטמאל זעצט ער אים אוועק ביי זיך אויף די קני, כאטש ער איז שוין א נרויסער בחור, און פארהערט אים א פרשה חומש.

איצט איז דעם טאטס'ס פנים הייליק און פארטראכט. אזוי ווי א שטומער צער לינט אויסנעגאסן אויף זיין פנים. האט דער טאטע נאר אין די ראש-השנה'דיקע פרימארנגס, אדער יום-כפור. אידער מען נייט צו כל נדרי.

דער טאטע פארשליסט די טיר. קיינער איז אין-הויז נים נעבליבן. און אלע דרייי נייען זיי שטילערהייט איבער די נאס וואס פירן צו דער נרויסער שול. דער הימל איז נרוי, און ערנעץ ווייט, ווייט. פון הינטערן בארג איז מזרח זייט, באוויזן זיך די ערשטע ראזעווע, שטראלן פון דער זון, וואס ווערט שפעטער ארוים אויפ'ן הימל דער טוי ליגט אויף די דעכער און אויף דער נאס און די לופט איז אנעפילט מיט קילער פייכטקייט. די הייזער שטייען שטיל אן פארטראכט אן קוקן מיט בלינדע אוינן אין דער שטילער נאס אריין. שטילערהייט עפנט זיך א טיר נאך א טיר. נעבוינענע נעשטאלטן באווייזן זיך. אידן אין טונקעלע קאפאטעס און וויבער מיט שאלן אויף די אקסלען און קרבן מנחה'ס אונטער די ארעמס. שטילערהייט שארן זיי זיך איבער די נאסן אן ווערן פארשוווינדן אין דער שמאלער ליק לעבן יאסל בעקערס פע-קארניע, וואס פירט צו דער שול.

עס דערהערט זיך א סקריפ פון א וואנן, א פויער באווייזט זיך אין עק נאס. דער וואנן איז נעשפאנט צו 2 מאנערע פערד. דער פויער זיצט אויף דער קלעניע, איינגעהילט אין זיין שווער רעז מאנטל, וועלכער איז נאס פון דער פייכטקייט פון דער נאכט.

— ס'וועט היינט א שיינער טאג זיין, — זאנט דער טאטע אזוי ווי צו זיך אליין אן נייט מיט ניכע טריט.

— אט וועסטו זעהן, — זאנט די מאמע, — אויף צעלאכעם וועט זיך היינט שטעלן א נרויסער יאריד.

— שא, שא, — בייזערט זיך אביסל דער טאטע. — היינט דערט מען ניט פון יארידים.

אן ווייל ער איז בייז, איז דאס א סימן, אז ער אליין טראכט אויך פון דעם היינטיקן יאריד, און פון דעם פרייז וואס ער וועט פארלירן. אבער דער טאטע נייט שוין ווייטער שטיל אן פארטראכט. מסתמא רייסט ער זיך, וואס נעציל אן זייליק, אידעל און שלום, וועלן אויך היינט קיין פרייז ניט האבן . . .

אין שול איז פארכטיק און שווער. אירן האבן זיך אננעפאסט אייניק אין דעם אנדערן. זיי טוען אן די טליתים, און די ברענן מאכען אין דער לופטן אזוי ווי די פלייגל פון מלאכים. איצי-קעל שטעלט זיך לעבן זיין טאטנס סטענדער. ער מישט אויף דאס סדור, ער הערט זיך צו צום חזן'ס זאנן, נאר דער קאפ איז אים שווער און די אוינן קלעפן זיך.

ער קוקט זיך ארום. נאר איינלאך, אין זיין עלטער, שטייען לעבן זייערע מאטעס, קוקן ארויין אין די שווערע מח-זורים און כאפן פאר'ננב'עטערהייט א קוק פון איינעם צום אנדערן. מאטל שטייט מיט אננעבלאזענע, נראבע ליפן און רויטע אוינן. הפנים אז ער האט שוין נעווייניג היינט אין דער פרי. טאטל איז א שטיפער א נרויסער, האט אים מסתמא די מאמע אננעהרייט אז אויער . . .

און ווייטער אביסל שטייט זיין חבר שיקע. ער האט שווארצע, פינקלענדיקע אוינן און ליכטיקע, פוכטע באקן. שיי-קע איז א יתום. ער האט נאר א מאמע. קומט ער אין שול מיט זיין פעטער ירמיאל. דער זיינער מאכער. אבער דא אין שול זעט זיך ניט, אז שייקע זאל זיין א יתום. ער קוקט אויס פרייאלאכער און שטיפערדיקער, ווי אנדערע אינני-לאך. די אוינן בלישטשען און די נריב-לאך אין זיינע פולע. לויטערע באקן, זיינען פול מיט נעלעכטער. ער איז א נרויסער שטיפער, שייקע, און איציקל האט אים שטארק ליב.

די שול ווערט אלץ נעריכטער און נעפאקטער און די לופט ווערט אלץ שווערער. סיי פון די מענשן, און סיי פון די ליכט וואס ברענען ביים ארון קודש. אין דער לופט טראנט זיך דעם

חזן'ס ווייניגדיק קול און פון דער ווייי בערשער שול הערט זיך א יאמערן פון די וויבער. איציקל הערט זיין מאמעס קול. פאר וואס וויינט די מאמע? ער וויל פרענן דעם טאטן. ער האט אים שוין אפילו א צוג נעטאן ביים טלית, נאר דער חזן הויבט אן זינגען 'בריי' און דער טאטע מאכט שטיל צו אים: — ש... ש... אסור לדבר... און ער טייטלט אים מיט'ן פינגער אין מחזר. אין דרויסן שטייט די זון שוין הויך אין הימל. דער טוי איז פארשוואונדן. די דעכער האבן זיך אויסגעטריקנט אזוי ווי דורך א כישוף, נאר אויף די שפיצו פון די נראז זיינען נאך נעבליבן הענ-נען אייניקע לויטערע טראפנדלאך, אזוי ווי טרערן פון כשרע'ע, קינדערשע אוינן. איציק כאפט אלע מאל א פאר'ננב'עטן בליק דורכן פענסטער. עס ציט אים אויף דעם נרוינעם נראז וואס עס שפרייט זיך פאר דער שול, עס ווייט זיך אים שפילן אין אראמלויפן, נלייך עס וואלט נאר היינט ניט נעווען דער הייליקער ראש השנה . . .

אפנעוואנט די תפילות. דער עולם קרעכצט אפ, און דער טאטע, זיין פנים איז איצט ליכטיקער און הייליקער, ניט אזוי א זאנ צו איציקלען:

— איצט, איציקל, קאנסטו ניין אביסל אין דרויסן. נאר ניי ניט אוועק ווייט, הערסטו. זאלסט זיין צורוק צו שופר בלאזן.

איציקל אייליט זיך. ער דערהערט קוים דעם טאטנס לעצטע רייד. מיט אין שפרונג אין ער שוין ביי דער טיר. זיין חבר שייקע, מיט לאנדזיקע אוינן וואַרט שוין אויף אים.

— קום איציק, איך האב דיר עפעס צו דערציילן.

ער נעמט אים אונטער דער האנט. זיי שפּאַנן זיך דורך צוויישן נרוים און דען קלייניע אינגעלאך, און באלד זיינען זיי שוין אויפן פעלד.

דאס נראז איז טרוקן, נלייק ס'איז נאר קיינמאל אויף דעם קיין טוי ניט נעפאלן. און דער הימל איז ליכטיק און בלוי, נלייך ס'איז נאר קיינמאל קיין נאכט ניט נעווען. די זון ווארעמט, נלייך עס וואלט נאר קיינמאל קיין ווינ-טער ניט נעווען, און די פים זיינען אזוי נרינג, עס ווילט זיך לויפן, שטיפן, ארי-בעריאגן אנדערע אינגלאך.

— לאמיר לויפן, איציקל, — זאנט שייקע.

איציק ווייל שוין פאלגן, נאר ער דער-מאנט זיך אז היינט איז יום טוב. הייי-ליקע טעג, פאדכטיקע טעג. ווי מעג מען היינט לויפן. און ער בלייבט שטיין און האלט צו שייקען ביי דער האנט.

— ניט הוינט, שייקע — זאנט ער. אים, — היינט טאר מען ניט שטיפן.

אבער אנדערע איינלאך לויפן יא, הפנים זיי ווייסן ניט ווי ער, וואס פאר א הייליקער יום טוב ראש-השנה איז. איציק איז ביינן אויף די דאזיקע אינ-לאך: זיינען זיי דען קיין אידישע קינ-דער ניט? אבער אין הארצן פילט ער, אז ער איז זיי מקנא, וואס זיי פילן ניט די שווערקייט פון יום טוב אזוי ווי ער, און וואס זיי זיינען ניט נעבונדן, ווי ער.

מיט אמאל ווערט א טומל צווישן די אינגלאך:

— העלפאנטן!

איציקל'ס דערהערט דעם טומל און ער וואנדערט זיך:

— העלפאנטן!? ווי קומען אהער העלפאנטן!?

ער באנאנגט זיך מיט שייקעס פנים. זיינע אוינן בלישטשען מער ווי אלע-מענס אוין די נרויבלאך אויף זיינע באקן זיינען פול מיט נעלעכטער.

— קום איציק, — רייסט ער אים ביי דער האנט, — לאמיר זעהן די העלפאנטן . . .

—וואו? ווען? — מאכט זיך אי-ציק ניט ווייסנדיק.

— אט דארט, זעסט ניט, — לאכט שייקע, אויפן מארק . . .

יא, אויפן מארק, היינט איז א יאר-ריד . . . אט זעט ער ווי פון ווייטענס ציט זיך א לאנגער קאראוואן, נרויסע נעפארבטע פורן, וואס ווערן נעשלעפט פון הויקערדיקע וועריבלידן, צוויי נרויי-סע העלפאנטן ניין נאך פון הינטן. זיי ווארפן מיט די נראבע עקן.

— העלפאנטן!— ווערט נאך נרע-סער דער טומל צווישן די קינדער און זיי נעמען זיך לויפן אהין, צום שטוי-ביקן ווען, וואו דער קאראוואן ציט זיך — נלייך צום מארק פלאץ.

— העלפאנטן! — וואספט דאס נעשרייי נאך נרעסער. איציקל זעט מיט א פארקלעמט הארץ ווי די קינדער לויי-פען אהין איינער נאכן אנדערן. שייקע רייסט אים ביי דער האנט:

— קום איציקל, זיי ניט קיין נאר.

איציק שטייט אוז דאס הארץ זיינם קלאפט. אוודאי וואלט ער נעלאפן אהין, נלייך מיט שייקען אוז נלייך מיט די אנדערע אינגלאך, נאר עס שרעקט אים די פארכטיקייט פון דעם היינטיקן טאג אוז ער האט מורא פאר'ן טאטן. ער האט אים אננעזאנט צוריקקומען צו שופר בלאזן. אוז ווי מעג א אידיש קינד פארפעלן שופר בלאזן אום ראש השנה.

— קום איציקל, שלעפט שייקע ביי דער האנט, — אדער איך לויף אליין.

אוז שייקע שטעלט ארוים דעם רעכ-טען פוס. אט איז ער שוין נרייט אי-בערצולאזן זיין חבר אליין. איציק האלט אים צו.

נאר ער זעט, אז ניט נאר אינגלאך, נאר אויך עלטערע אידן, מיט טליתים אויף די אקסלען, לויפן מיט בריטע, אייליקע טריט, אהין. צום שטויביקן וועג, וואו עס ציט זיך דער צירק קא-ראוואן. ער פילט אליין ניט, איציק, ווי זיינע פיס רייסן זיך אפ פון דער ערד, הויבן זיך אויף אזוי ווי פון זיך אליין, אוז לויפן, לויפן, אן זיין ווילן, אז זיין וויסן . . . אוז אפשר, טראכט איציק, איז עס נאר ניט ער וואס לויפט אזוי נאר זיין חבר שייקע, מיט די בלוי-שטשענדיקע אוינן אוז לאכנדיקע חן-נריבעלאך . . . וואס פאר א כח ער האט עס, דער שייקע . . .

עלטערע אידן שפארן זיך צום שטוי-ביקן ווען, נלייך מיט די קלוינע אינג-לאך, זיי ווי לעז אויך זעען די העלפאנטן מיט די נרויסע נעז אוז מיט די צוויי נרויסע לאנגע נעז אוז מיט די צוויי נרויסע בייניער, וואס וואקסן ארוים פון בוידע זייטן, אוז פון וועלכע מען מאכט אויי-ער'לעפאלאך אוז ציין'שטעבער. שייקע שלעפט אים ביי דער האנט, זיי שפארן זיך דורך צווישן די עלטערע אידן, ביז זיי קומען צו נאענט צום קאראוואן. אי-ציקל קוקט מיט נרויסע אוינן. ער האט נאך אזא שיינקייט, ניט נעזעהן. ער האט נעמיינט, אז אזעלכע זיינען נאר אויף דער וועלט ניטא. ער זעט א ווילדן לייב אין א שטייג, און א לעמפערט מיט א נעפלעקטער פעל אוז בייזע אוי-נען שארפע ציין. איציקל ציטערט, ער ווייל אנטלויפן, נאר שייקע האלט אים פעסט. "וואס האסטו מורא, נאר-רעלע?" — רעדט ער צו אים. — "די חיות זיינען דאך אין שטייגן. זיי קא-נען אונז נאר ניט טאן".

דער קאראוואן איז לאנג. עס ציט זיך א וואנן נאך א וואנן. אוז איין וואנ-נען איז אינטערעסאנטער פון דעם צוויי-טן. שוואַרצע מאלפעס מיט מענש-לאכע אוינן דראפען זיך אויף די נלי-כע וועגט אוז שפארן אחיים באווואקסע-נע העגט, מיט נרויסע נעגל אויף די פיינגער, אזוי ווי זיי וואלטן עפעס נע-מאכט, עפעס נעבעטן. איציק זאנט זיין מייזונג, אז די מאלפעס זיינען שענער אוז אינטערעסאנטער פון אלע אנדערע חיות, וואס ער האט נעזעהן, ווייל זיי קאנען נאכטאן א סך זאכן ווי דער מענש טוט, שייקע זאנט, אז וועז ער וואלט נעהאט איינע אזא חיה'לע, וואלט ער מיט דעם נעמאכט א סך נעלט. אפשר וואלט ער נאר נעמאכט אן איינענעם צירק.

(שלום אויף זייט 29)

א פריילאכן ניי יאר
וויגשן מיר צו אלע אונזערע אידישע פרייגט
אוז קאסטאמערס
Royal Alexandra Hotel Beauty Parlor
MISS H. VERNER

א גליקלאך ניי יאר
וויגשן מיר צו אלע אונזערע אידישע פרייגט אוז קאסטאמערס
Western Messenger & Transfer Service
בעסטע מעגלאכע באדינונג צום נידעריגסטן מעגלאכן קאסט
מעסענדזשערס, מאטארסיקלס אוז מאטאר טראקס
פארסל דעליווערי, באגאזש, עקספרעס אוז האלסיל דעליווערס
J. A. McNAUGHTON, Manager
371 NOTRE DAME AVE. PHONE 26 316 (3 lines)

מיט נרוים פארנעניגן
נוצן מיר אוים די דאזיקע נעלעגנהייט צו אויסדריקן
אונזערע האַרציקסטע וואונשן
פאר א
פריילאכן און מזל'דיקן ניי יאר
FRANK H. WILEY
אימפארטער אוז עקספארטער
533-537 Henry Ave., Winnipeg
and at
CALGARY EDMONTON VANCOUVER

נוצט פאר אייערע בילדינג ריפערס
נראוול, זאמד, צעמענט, בריק אוז א. ו.
ווי צוגעשטעלט פון דער
בילדינג פראדוקטס אוז קאול קאמפאני לטד.
פאר א סך יארן צו די נרעסטע אוז מאסע נוט-באוואוסטע בילדינג קאנטראקטארס אין ווינניפעג
אין נאמען פון דער בילדינג פראדוקטס אוז קאול קאמפאני לימיטעד, דריקן מיר אויס אונזערע וואונשן צו אייך, פאר א נייער פויערנעם. סיי אויפן פלאץ פון די אלטע. אדער פאר א נייער היים. זייט זיכער אז עס איז א העקלא — מיט דעם נאראנטירטן סטיל-ריבד פייערפאס — די שטויב פרואוו פיוזד דזשאינטס — אוז די נעזיכערטע איינ-שפארונג אין באהייצונג.
BUILDING PRODUCTS & COAL CO. LTD.
CHRISTIE STREET NORTH END YARD — WINNIPEG 460 JARVIS AVE. — PHONE 80 211 PHONE 51 389

CLARE'S HECLA Furnace
Saves one ton in 7

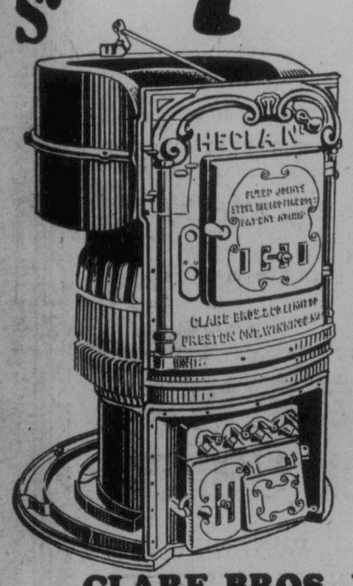

די בעסטע ניי יאר וואונשן פון די מאנופעק-טשורערס צו זייערע צאלרייכע פרייגט ווערן הארציק אויסגעדריקט
א זייער פריילאכער יאר און דאס מיסטע אין וינטער וואַרימקייט אוז באקוועמלאכקייט
עקזאמענירט די אלטע פוירנעס. איצט איז די צייט צו ארריינשטעלן נייע, אויב נויטיק. אויב איר דארפט א נייע פוירנעס, סיי אויפן פלאץ פון די אלטע, אדער פאר א נייער היים, זייט זיכער אז עס איז א העקלא — מיט דעם נאראנטירטן סטיל-ריבד פייערפאס — די שטויב פרואוו פיוזד דזשאינטס — אוז די נעזיכערטע איינ-שפארונג אין באהייצונג.
ליטעראטור מיט צופרידנהייט צוגעשטעלט אויף אייער פארלאנג.
CLARE BROS. WESTERN LIMITED
WINNIPEG · CALGARY · EDMONTON · VANCOUVER
Manufactured by Clare Bros. & Co. Ltd. Preston, Ont., Canada's Leading Stove and Furnace Manufacturers

לשנה טובה תכתבו
The Make - Right Furniture Company
H. HALPENNY, Prop.
אלע סארטן פוירניטשור פארריכט אוז איבערגעצוינן
בייבי קעריעדזשעס ריפעירינג אוז
ראַבער טיירס
קאַרפעט סוויפערס פארריכט
242 GARRY ST.—WINNIPEG PHONE 27 629

תרצ"ב 5692
האַרציקסטע גליקוואונשן צום נייעם יאר צו אלע אונזערע קאסטאמערס אוז פריינט
זאל דער נייער יאר ברייננען פראספעריטעט צו אלע אידן אין קאנאדע
אוז איבער דער נאנצער וועלט.
The Canadian Bank of Commerce
North Winnipeg Branch
G. J. McRAE, Manager
Main and Henry Branch
A. OXLEY, Manager
Portage and Donald Branch
J. T. BEATTIE, Manager
Selkirk and McGregor Branch
W. GOLDBERG, Manager

פאר אן אפעטייזער
אדער א שנעלן לאנטשאן
לייכט צו צונריטן — לייכט צו פארדייען
פרוביירט
קאנאַרס

און
קאַנאַרס

בעסטע וואונשן צו אונזערע אידישע פרייגט
פאר
א פריילאכן ניי יאר
CONNORS BROS. LIMITED
Black's Harbour, N. B, Canada

פאר"ן בית דין של מעלה

(א ראש השנה'דיקער חלום)
פון נ. קויפמאן

ניט אזוי טוט זיך וויִ ס'רעדט זיך. און ניט אזוי גרינג קאָן מען אריינקריגן אין געריכט זאָל פון בית דין של מעלה. דער מלאך וועלכער האט מיך אהין אריינגעבראכט האט מיך געלאזט שטיין פאר א פייערדיקן טויער איבער וועלכן ס'זיינען נעווען אויסגעקריצט די אותיות: בית משפט. פון ביידע זיִטן — שומרים מיט בלאנקע פייערדיקע שווערדן. אן אימה אין מיך באַפאַלן ווען איך האב די ציווי חברה לייט דערזעהן. וויִ איך בין שפעטער געוואָר נעווארן זיינען דאס נעווען גוט ומנוּנ. איינער איז צונעקומען מיט א פינגער מיך אויפגעהויבן, אוועקגעשטעלט מיך אויף זיין דאַלאניע. און מט א לייכן שטים א ברוּם געטאָן:

"מה לך פה?" — און איך, ציטערדיק, ווי א פיש, קוים באוועגנדיק מיט די ליפן האט נעוויספעט: "אי אי איך בין א ק א א א ראספאנדענט פון א אידישער צייטונג, ווייל בייוואוינען די רעוואלוציעס און משפטים פונם בית דין של מעלה פארן קומענדיקן יאר, דערבייִ האב איך זיי נעצייגט מיין בערוּש. דערהערט די וועלטער, האט דער צווייטער שומר א שאם נעטאָן: "סור מזה בן האדם!" — ווייסט דען ניט, אז קיין קארעספאנדענטן וועלן אריינגעלאזן? די משפטים וועלן דא געפירט אונטער פארמאכטע טירן, און בלויז א גדול שבגדולים אדער דורך זכות אבות קאָן מען אריינקומען?

די מעשה איז מיר אפילו ניט שטארק נעפעלן, עפעס נאר ניט דעמאקראטיש — פארמאכטע טירן, פאַטעקציע. מילא א גדול שבגדולים בין איך ניט. האב איך אנגענהויבן זוכן זכות אבות. מיין מאטע, עליו השלום איז א קאמיסיאנער נעווען, מיין זיידע — א רויִכער אפטן הענדלער. דער צווייטער — נלאט א קרעמער. "ניט נענוג," — שרייט אויס דער מלאך וועלכער האלט מיך אויף זיין האנט: — מיר קאָנען אייך קאמיסיאנערן, סוחרים, קרעמער". שלעפט טראכט איך. אט, אט טוט ער א ריר מיט דער האנט, און איך קאָן ניט אריינגעלאָזן? די משפטים וועלן אריינגעלאָזן אַפילו א גוי, אויב ער טוט זיך פון אלע זיבן הימלען. נאר דא האב איך זיך דערמאנט אין מיין עלטער זיידן ר' שמחה ראובן, א איש תם וישר, געלעבט און נפטר נעווארן אין דער שטאט צפת עיר הקודש ת"ו, און דאס האט אביסעלע געווירקט.

— בן אדם, האסטו נאך עפעס?

— יאָ, — זאָג איך ציטערדיק, — קוק ניט וואָס איך בין א קארעספאנדענט, וויסן זאלסטו, — האב איך שוין אביסעלע דרייסטער געוואָרט, — איך חיים נאך א צדיק הדור ר' נחמן'צי סקאלאסער ז"ל.

דערהערט דעם נאמען "ר' נחמן'צי סקאלאסער, — זיינען זיי שוין ווייך נעווארן. אזוי, ר' נחמן'צי סקאלאסער! דאס איז עפעס אנדערש. און מיט א ליבלאכן שמייכל האט ער מיך א גלעזל נעטאן איבער קאָפּ. נאר איינמאל א גלעזל. אך האב נעפילט, או דער מאדל וועלט מיר איינגעשרומפן, און תוך כדי דבור, זיינען זיי לעבן מיר נעשטאנען, מיין עלטער זיידע און ר' נחמן'צי, און זייערע ווייס־זיידענע זשיפּיצעס און ווייסע יארמעלקעס מיט גאלד־גע־שטריקט. ר' נחמן'צי האט מיר באלד

George Weston Ltd.
Manufacturers of
ENGLISH QUALITY BISCUITS
וויניפעג צו אויסדריקן אירע בעסטע וואונשן צום נייעם יאָר
צו אלע אירע קאָסטאָמערס און צו אלע אידן בכלל.
W. J. JOHNSTON, Manager
141 BANNATYNE AVE., E. WINNIPEG

פייערלאכע ימים טובים—
זוערן געמאכט יום־טוב׳דיקער
וועזן
SHEA'S BEER
וועזט סערווירט
SHEA'S WINNIPEG BREWERY
LIMITED
מיר וויינשן אלע אידן אין וויניפעג און מערב קאנאדע
א געזונטן פרייליכן און מזל׳דיקן ניי־יאָר

אין נאמען פון אונזער פאַרוואלטונג און סטעף וויינשן מיר אונזערע פילע קאָסטאָמערס און פרייַנט אין דער וועלט — און אלע אידן בכלל
א נייעם יאר פון געזונט און פרייד
גלאבּ בעדינג קאמפאני, לטד.

די ערשטע באדערפניש פאר א רואיקן שלאף **איז—רואיקער שלאף**
די ערשטע באדערפניש פאר א רואיקן שלאף **איז קערפערלאכע באקוועמלעכקייט**
א גלאב בעדינג
אויסשטאטונג גיט דעם מאקסימום פון קערפער־לאכער באקוועמלאכקייט דורכן יאר—פאר יאָרן.
בעטן, ספרינגס קאלדרעס
Globe Beds. Springs. Mattresses
מאטראצן פענסי קישלאך
פראדוצירט פון דער
Globe Bedding Company Ltd.
הויפט אפיס
WINNIPEG
TORONTO CALGARY — פאבריק אין וועראהייזער אין — EDMONTON SASKATOON

מיר נוצן אוים די דאזיקע געלעגנהייט אויסצודריקן צו אונזערע צאלרייכע אידישע גוטע פריַינט
לשנה טובה תכתבו ותחתמו
מיר האָפן אז איר וועט קומענדן יאָר נוצן
די מיינס וואָס בריינגען צו אייך ביזנעס
Western Claude Neon Lights Limited
Winnipeg Regina Saskatoon

תרצ"ב 5692
Coca-Cola
TRADE MARK
וויינשנדיק אלע אונזערע אידישע קאָסטאָמערס און פריַינט
א פריילאכן און מזל׳דיקן ניי יאָר
מרינקט קאָקא־קאָלא
The Coca-Cola Co. of Canada, Ltd.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו
מיר וויינשן אלע אונזערע קאסטאמערס פון שטאט אין פון קאנטרי, ווי אויך אלע אונזערע פריַינט בתוך כלל ישראל
א יאר פון געזונט און גליק
אונזער ברויט איז דער בעסטער אדווערטייזמענט
איבּ איר האט נאך ניט פארזוכט אונזער ברויט — טוט דאס איצט
אין מיר זיינען זיכער אז איר וועט פארבלייבן אונזער קאסטאמער אויך שטענדיק.
אדערט אייער יום־טוב ברויט פון דער מייפל ליף בעקערייַ
און איר וועט האבן א עונג יום־טוב
און אייער אפעטיט וועט אויך דערציילן, איר זאלט עס עסן שטענדיק
טעלעפאָנירט אונז בלויז אַפּ. אין מיר ווילן שוין זעהן אז איר זאלט פינקטלאך קריגן
"מייפל ליף" ברויט
און איר זאלט זיין צופרידן
THE MAPLE LEAF BAKERY
277 DUFFERIN AVE. PHONE 54 744
מ. ראבינס און ל. טאלטשינסקי
אייגנטומער

האב זיי אלע דערקאנט. ר' שמואל מאַהילעווער, דר. מאנדלשטאם, טשלענאוו און א סך, א סך. נעהאנדלט האט זיך וועגן דער אידישער אגענטור, — נחמן סירקין, באראכאוו און יהואש, זיינען נעווען אין דער אפּאזיציע. א מלאך שרייט אויס "הגיע זמן של קריאת שמע!"

תקיעה שברים! תרועה!... היום הרת עולם. היום יעמוד במשפט כל יצורי עולמים.

א שרעקאכער ציטער האט מיך אדורכגעכאפט. איך האב זיך דערוואוסט אז דאס איז בלויז א חלום נעווען.

פסק דין גייט ארויס: נאך אמאל מעלגל ווערן אויב בין איבער א יאר, ער וועט ניט ווערן אן ענין אין עצטיילן א נדיונס טייל פון זיין פאר־מעגן אויף צדקה, — דאן קומט אים נחמים, שמייסן מיט פייערדיקע ריטער. אין אט פירט מען צו א גבאי, א פרעזידענט הייסט עס.

קטיגור: אט דער נפש וועלכער איז עובר על כל התורה כולה האט עס די חוצפה צו שטיין ביים ארון הקודש, וואו עס רוען די היילסיקע ספרים.

דער סניגור שוויינט אביסל פאר־שעמט: סמאלע!

צוליעט האט מען אריינגעפירט א העפּאָרט ראבאי. אנגעטאן אין דער גלח'ישער ראסע, פארניינט ער זיך, אין האלט א תפלה: "נאט אלמאיטי, איר זיי שעפערד און דאי טעמפעל האר סיינאי, נאררן און מיי וואַרשיפערס, טא פאלאז דאי וועיס אוו אייבראהאם, איזיק ענד דושייקאב. —סא העפּ מי נאט, אייטען!"

אלע האבן זיך צעלאכט, כביכול כבודו האט אויך נעשמייכלט. דער קטיגור האט זיך נעהאלטן ביי די זייטן לאבנדיק אין ביים סניגור האט זיך א טרער באווּיזן. וואס זיין פסק איז ער־טרער באווּיזן. וואס זיין פסק איז ער־וועז נעדענק איך ניט. דער קפּ האט זיך מיר שטארק פארדרייט. מען האט מיר דערנאך דערצילט. אז מען האט אים נעשיקט אין דער גוי'אישער אפּ־טיילונג.

איך האב נעבעטן מיר וויזין דעם גן ערן אבער בלויז פון דער וויינט. קיין בן אדם קאן אהין ניט אריינגיין, אפילו מיט זכות אבות, און פון וויינט האב איך נעווען וויי די צדיקים זיצן אויף זייערע שטולן מיט די קרוינען פון גיך נאלד אויף זייערע קעפּ. אייניקע נידע־ריקער, לויט זייערע מדרגות, אויף דער העכסטער שטול זיצט משה רבנו, נאך אים די אבות. דאן די נביאים, און אנ־דערע קדושים וטהורים, ארום שלענגלט זיך דער נהר אפרסמון. אין דער צווייי־טער אפּטיילונג זיצן אונזערע צדיקים רבנים, און אזוי השוב'ע אידן, לערנען נאט'ס תורה. דאס איז ישיבה של מע־לה, — האט מען מיר נעזאגט, — און דער ראש הישיבה איז ר' לוי יצחק מבערדיטשעוו, און אז וואויל איז דעם יענעקן וועלכער איז וזכה צו זיין צווישן זיי. און וויייט, וויייט אויף א גרינער לאנקע פון בשמים, זיצן אויף וויי־טע עלפאנט שטולן, מיט קרישטאלענע חופה'ס איבער זיערע קעפּ און מלא־כים שפּילן פאר זיי מיט הארפען, — דאס זיינען אונזערע קדושים וועלכע זיינען אומגעקומען על קדוש השם, פון שפאניען ביז די לעצטע קרבנות. און יערן בעלות השחר קומט כביכול אליין צו זיי אין טרייסט זיי. און אט שטייט ניט וויייט כביכול'ס חדר, א באסיין. און אינווייניק שעמירט וואסער קרישטאל ריין. דאס איז ניט קיין וואַ־סער, נאר מוטערס טרערן. און דורות נאך דורות וועלן זיי נעזאמלט, און ועתיד לבוא וועט פון יערער טרער א פערל וועלן און צווישן די בנות ציון צעטיילט וועלן.

פון א וויטקן חדר האט זיך א ג־רויש נעהערט. וועז איך האב נעפרעגט מיינע באגלייטער די באדייטונג. האבן זיי מיר נעזאגט: דא האט הערצל פאררופן א מיטינג פון אלע ציוניסטי־שע פירער. דורך א שפארינגעלע האב איך אריינגעקוקט און זיך צונעהערט, — מען האט היים דיסקוטירט די פראבלעמען פון ארץ ישראל. הערצל מיט דער קרוין באזעצט פון איידל שטיינער, נאדדי, ביי דער זייט, איך

העלפאנטן

(שלום פון זייט 28)

דער קאראוואן ציט זיך. אט גייט אייגער אליין דער נרויסער העלפאנט. דער גרעסטער העלפאנט. דער גרעסטער פון אלע. ביי אים אויפן קאפּ זיצט א האלב נאקעטער מענש, מיט פערערן אין זיין קאפּ, און קלאפט דעם העל־פאנט איבער זיין קאפּ מיט א קליין העמערל. און אויבן, איבערן בריַיטן רו־קן פון דעם העלפאנט, איז איבערגע־וואָרפן א רויטער טוך, און אויפ'ן טוך א קאָרב און אינווייניק א שיין יונג מיידל, מיט צעלאזענע האר און מיט רויטע שמייכלענדיקע ליפן. איציק קוקט מיט גרויסע אויגן. ער האט נאך קיינמאל אזא שיין מיידל ניט נעזעהן.

און מיט אמאל — וואו איז אהינ־נעקומען דער קראוואן? וואו איז פארשוואונדן נעווארן די שיינע בת־מלכה? וויי א חלום איז דאס אלץ אזעלכע, נעבליבן איז נאר דער שטויב אין דער לופט און א בענקעניש איז הארץ.

די קינדער ניזען צוריק. די זון שטייט שוין אין מיטן הימל. די לעצטע תפי־לות טראגן זיך פון דער שול אהיים. איציקל בלייבט שטיין, מיט א פאר־קלעמט הארץ. ער דערקאנט דעם חזנס קול. ער האלט שוין ביים דוכ'ענען.

ער ווערט בלאס און קוקט מיט שרעק ארום זיך. שייקע לאזט אים אויבער ביי דער טיר פון פאליש און גנב'ענט זיך שטילערהייט אריין אין שול. איציק בלייבט שטיין. דער טאטע ווען אזא־דע זיך בייזערן אויף אים.

און מיט אמאל דערפילט ער א ווייכע צארטע האנט אויף זיין שטערן. ער דערקענט זיין מאמעס האנט. ס'איז זיין מאמע. זי קוקט אויף אים מיט טרערן אין די שיינע, פרומע אויגן. "וואו ביזט געווען, קינד מיינס?" — ריידן שטיל אירע אויגן.

איציק טוליעט זיך צו איר. ער פילט זיך שולדיק. דאס הארץ ווייטן אין אים און טרערן רייסן זיך פון זיינע אויגן.

— מאמע, מאמע . . . — בענט שטיל זיינע ליפן. — זיי מוחל דיין קינד . . .

דער מסחר פון פאמיליעס

(דערציילונגען פון אמאליקן לעבן אין נאליציע)

(איבערזעצט פון רוסיש)

דאם איז נעווען א שרעקלאכער, א טרויעריקער טאג פאר די אידן פון גאליציע, א טאג פון טויל און נעריידער, ווען עס איז אראפגעקומען דער באל פעל פון קיוועך. אז אלע אידן זאלן זיך אויסקלייבן פאמיליעס, מיט וועלכע זיי זאלן זיך אנרופן פון דאן אן. אזוי ווי עס וואלט זיך נעטראפן עפעס א נרויס אומגליק, א שרפה למשל, אזוי האבן זיך דאן אויפגעכאפט די איינוואוינער פון דער "איידנאסע" אין קיוועך־שאט, וואו זיי זיינען נעווען איינגעשפארט ווי בחמות אין א שטאל. און האבן נעוואונען אפט צו צוויי אדער דרייי פאר מיליעס אין איין הויז איבערנעאכט מיט א דינענק ווען־טעלע פון בעטער, אלע האבן נשריי, נעשאלקעוועט, נעמאכט מיט די הענט, נעשאפלט מיט פעס, ווי עס טרעפט זיך ביי א שטיקל אידיש צומדים קרינן זיך ביי א שטיקל נמרא. נאר נאר אלע אכו און ויפצו, פשרה־ען נעטאלקן, האט פעו דאר נעמוזט דערפילן דעם קיוועך באפעל, נאר דאס האט זיך איינגעוואדעלט ביי אלעמען — צי ביי ריי־כע, — ביי אלעמען נלייך. דער נעדאנק אונטערצוגיין זיך לכל הפחות פיינע, הערלאכע פאמיליעס נעמען, עס זאל טאקע פשוט זיין א מחיה צו הערן.

די טשינאוניקעס, וועלכע פעו האבן נאנומטשעט צו אפרשייבן די פאמי־ליעו, האבן אויסנעווינן ווי א זודיקער נער טאבאקערקע. — "נאר איך זע נאך ניט ארויס דיין זעלטענעם נעדאנק פון דעם! טא־וואס זשע איז, אז מען האט אזוי נוט נאנאטשעט וועמען וואס פאר א פאמיליע צו נעבן ?"

— די זעסט ניט ! — האט ווייטער נעדאנט די נאטשאלניצע. — הער: איך קאן נאנץ נוט די אידעלאך. אין איר בין זיכער, אז זיי וועלן אלע אויסקלייבן נעך זיך וואס שענערע נעמען !

— א, נאנץ נעווים, — האט וידער מסכים נעווען דער מאן, — אבער וואס איז דער פוינט ! מיר מוזן זיי נעבן אזעלכע נעמען וועלכע זיי וועלן אליין פארלאנגען.

— יא, מיר וועלן זיי נעבן אלערליי נעמען, וועלכע זיי וועלן פארלאנגען, — האט דערקלערט איר אידייע די דאי־מע. — אבער די שיינע, די קלינגע־דיסע נעמען וועלן זיי דאך קריגן פאר נעלט !

— אט דאס איז א אידייע ! — האט אויסנעשריגן אויניער פון די טשינאוי־ניקעס. רייבנדיק א האנט אן א האנט פון פארנעניגן. — איך מוז אייך זאנן נאר אז קאמפליצירט. נעעדטע פרוי־, אויף אלע ארטיקע טשינאוניקעס. וויי נאפאלעאן דער עדשטער אויף זיינע נע־נעראלן.

— ס'איז נוט מיין לעבן, — האט ער נעזאנט אפוויסנדיק די נאז, כאטש ער האט נאך אלץ נעהאפט, אז אזוי ווי עס וואלט זיך נעטראפן עפעס א נרויס אומגלק, א שרפה למשל, אזוי האבן זיך דאן אויפנעכאפט די איינוואוינער פון דער "איידנאסע" אין קיוועך־שאט, וואו זיי זיינען נעווען איינגעשפארט ווי בחמות אין א שטאל. און האבן נע־וואונען אפט צו צוויי אדער דרייי פאר מיליעס אין איין הויז איבערנעאכט מיט א דינענק ווען־טעלע פון בעטער, אלע האבן נשריי, נעשאלקעוועט, נע־מאכט מיט די הענט, נעשאפלט מיט פעס, ווי עס טרעפט זיך ביי א שטיקל אידיש צומדים קרינן זיך ביי א שטיקל נמרא. נאר נאר אלע אכו און ויפצו, פשרה־ען נעטאלקן, האט פעו דאר נעמוזט דערפילן דעם קיוועך באפעל, נאר דאס האט זיך איינגעוואדעלט ביי אלעמען — צי ביי ריי־כע, — ביי אלעמען נלייך. דער נעדאנק אונטערצוגיין זיך לכל הפחות פיינע, הערלאכע פאמיליעס נעמען, עס זאל טאקע פשוט זיין א מחיה צו הערן.

די טשינאוניקעס, וועלכע פעו האבן נאנומטשעט צו אפרשייבן די פאמי־ליעו, האבן אויסנעווינן ווי א זודיקער נער טאבאקערקע. — "נאר איך זע נאך ניט ארויס דיין זעלטענעם נעדאנק פון דעם! טא־וואס זשע איז, אז מען האט אזוי נוט נאנאטשעט וועמען וואס פאר א פאמיליע צו נעבן ?"

— די זעסט ניט ! — האט ווייטער נעדאנט די נאטשאלניצע. — הער: איך קאן נאנץ נוט די אידעלאך. אין איר בין זיכער, אז זיי וועלן אלע אויסקלייבן נעך זיך וואס שענערע נעמען !

— א, נאנץ נעווים, — האט וידער מסכים נעווען דער מאן, — אבער וואס איז דער פוינט ! מיר מוזן זיי נעבן אזעלכע נעמען וועלכע זיי וועלן אליין פארלאנגען.

— יא, מיר וועלן זיי נעבן אלערליי נעמען, וועלכע זיי וועלן פארלאנגען, — האט דערקלערט איר אידייע די דאי־מע. — אבער די שיינע, די קלינגע־דיסע נעמען וועלן זיי דאך קריגן פאר נעלט !

— אט דאס איז א אידייע ! — האט אויסנעשריגן אויניער פון די טשינאוי־ניקעס. רייבנדיק א האנט אן א האנט פון פארנעניגן. — איך מוז אייך זאנן נאר אז קאמפליצירט. נעעדטע פרוי־, אויף אלע ארטיקע טשינאוניקעס. וויי נאפאלעאן דער עדשטער אויף זיינע נע־נעראלן.

— ס'איז נוט מיין לעבן, — האט ער נעזאנט אפוויסנדיק די נאז, כאטש ער האט נאך אלץ נעהאפט, אז אזוי ווי עס וואלט זיך נעטראפן עפעס א נרויס אומגלק, א שרפה למשל, אזוי האבן זיך דאן אויפנעכאפט די איינוואוינער פון דער "איידנאסע" אין קיוועך־שאט, וואו זיי זיינען נעווען איינגעשפארט ווי בחמות אין א שטאל. און האבן נע־וואונען אפט צו צוויי אדער דרייי פאר מיליעס אין איין הויז איבערנעאכט מיט א דינענק ווען־טעלע פון בעטער, אלע האבן נשריי, נעשאלקעוועט, נע־מאכט מיט די הענט, נעשאפלט מיט פעס, ווי עס טרעפט זיך ביי א שטיקל אידיש צומדים קרינן זיך ביי א שטיקל נמרא. נאר נאר אלע אכו און ויפצו, פשרה־ען נעטאלקן, האט פעו דאר נעמוזט דערפילן דעם קיוועך באפעל, נאר דאס האט זיך איינגעוואדעלט ביי אלעמען — צי ביי ריי־כע, — ביי אלעמען נלייך. דער נעדאנק אונטערצוגיין זיך לכל הפחות פיינע, הערלאכע פאמיליעס נעמען, עס זאל טאקע פשוט זיין א מחיה צו הערן.

דו טשינאוניקעס, וועלכע פעו האבן נאנומטשעט צו אפרשייבן די פאמי־ליעו, האבן אויסנעווינן ווי א זודיקער נער טאבאקערקע. — "נאר איך זע נאך ניט ארויס דיין זעלטענעם נעדאנק פון דעם! טא־וואס זשע איז, אז מען האט אזוי נוט נאנאטשעט וועמען וואס פאר א פאמיליע צו נעבן ?"

— די זעסט ניט ! — האט ווייטער נעדאנט די נאטשאלניצע. — הער: איך קאן נאנץ נוט די אידעלאך. אין איר בין זיכער, אז זיי וועלן אלע אויסקלייבן נעך זיך וואס שענערע נעמען !

— א, נאנץ נעווים, — האט וידער מסכים נעווען דער מאן, — אבער וואס איז דער פוינט ! מיר מוזן זיי נעבן אזעלכע נעמען וועלכע זיי וועלן אליין פארלאנגען.

— יא, מיר וועלן זיי נעבן אלערליי נעמען, וועלכע זיי וועלן פארלאנגען, — האט דערקלערט איר אידייע די דאי־מע. — אבער די שיינע, די קלינגע־דיסע נעמען וועלן זיי דאך קריגן פאר נעלט !

— אט דאס איז א אידייע ! — האט אויסנעשריגן אויניער פון די טשינאוי־ניקעס. רייבנדיק א האנט אן א האנט פון פארנעניגן. — איך מוז אייך זאנן נאר אז קאמפליצירט. נעעדטע פרוי־, אויף אלע ארטיקע טשינאוניקעס. וויי נאפאלעאן דער עדשטער אויף זיינע נע־נעראלן.

— ס'איז נוט מיין לעבן, — האט ער נעזאנט אפוויסנדיק די נאז, כאטש ער האט נאך אלץ נעהאפט, אז אזוי ווי עס וואלט זיך נעטראפן עפעס א נרויס אומגלק, א שרפה למשל, אזוי האבן זיך דאן אויפנעכאפט די איינוואוינער פון דער "איידנאסע" אין קיוועך־שאט, וואו זיי זיינען נעווען איינגעשפארט ווי בחמות אין א שטאל. און האבן נע־וואונען אפט צו צוויי אדער דרייי פאר מיליעס אין איין הויז איבערנעאכט מיט א דינענק ווען־טעלע פון בעטער, אלע האבן נשריי, נעשאלקעוועט, נע־מאכט מיט די הענט, נעשאפלט מיט פעס, ווי עס טרעפט זיך ביי א שטיקל אידיש צומדים קרינן זיך ביי א שטיקל נמרא. נאר נאר אלע אכו און ויפצו, פשרה־ען נעטאלקן, האט פעו דאר נעמוזט דערפילן דעם קיוועך באפעל, נאר דאס האט זיך איינגעוואדעלט ביי אלעמען — צי ביי ריי־כע, — ביי אלעמען נלייך. דער נעדאנק אונטערצוגיין זיך לכל הפחות פיינע, הערלאכע פאמיליעס נעמען, עס זאל טאקע פשוט זיין א מחיה צו הערן.

— ד' טשינאוניקעס. וועלכע פעו האבן נאנומטשעט צו אפרשייבן די פאמי־ליעו, האבן אויסנעווינן ווי א זודיקער נער טאבאקערקע. — "נאר איך זע נאך ניט ארויס דיין זעלטענעם נעדאנק פון דעם! טא־וואס זשע איז, אז מען האט אזוי נוט נאנאטשעט וועמען וואס פאר א פאמיליע צו נעבן ?"

— די זעסט ניט ! — האט ווייטער נעדאנט די נאטשאלניצע. — הער: איך קאן נאנץ נוט די אידעלאך. אין איר בין זיכער, אז זיי וועלן אלע אויסקלייבן נעך זיך וואס שענערע נעמען !

— א, נאנץ נעווים, — האט וידער מסכים נעווען דער מאן, — אבער וואס איז דער פוינט ! מיר מוז

דער מסחר פון פאמיליעס

(שלום פון זייט 30)

ניט אזוי א לייב, נאר א שלאפער, א "שעפסלע".

רבקה איז אויפ מיט אן אראפגע־לאזטער נאז און דאס נאכצע הויזנ־זינדל איז אויך נעווארן זייער טרויע־ריק; זיי זיינען אלע אויפ אהיים און מיט טרויעריקע הערצער צעלייגט זיך שלאפן.

אין מיטן נאכט האט רחל אויפג־וועקט איר מאן:

— אבשלום, אבשלום! וווייסט וווי מען קאן זיך אנרופן? — "אטלעם"?!

— יא, דאס איז ניט שלעכט, — האט מסכים נעווען אבשלום, — נאר לאז מיר איצט בעסער אפרוען זיך א ביסל.

נאכן פרי האט זיך אבשלום אויפ־געקאפט און האט פרייליך אויסגעשרי־עז.

— מיין וווייב, קינדערלאך! קומט אהער, איך האב א נייעס נאכצוזאגן: גאלד, ברוליאנטן, — האם נעהער אלעס צו די נבירים, אבער די זון־לייכט דאך פאר אלעמען גלייך, סיי פאר רייכע, סיי פאר ארימע. איך וועל זיך פארשרייבן "זאנענגלאנץ". נו, איז דאס אפשר ניט קיין גוטער נאמען?

אלע זיינען פראפט אנטציקט נעווא־רן פון דעם נאמען פון כעם.

— וואס באדארפסטו? — האט אים דער שרייבער נעפרעגט מים כעם.

— וואס באדארף איך? ווער פאר־שטייט עס ניט? איך בין קעמוסען וועיל אונזער גנעריקער קייזער האט פאר־לאנגט דאס אלע אירן זאלן זיך אויר אויסקלייבן פאמיליעס, וווי די קרוסטן, ניין, פיינע פאמיליעס.

— טא וווי אזוי וווילסטו זיך פאר־שרייבן?

— אויב איך וועס קיין שום היזק ניט זיין, וואלט איך בעטן אויר זאלט מיך פארשרייבן "זאנענגלאנץ".

— און דו מיינסט עס זיך, או אזא נאמען וווי זאנענגלאנץ, קאסט טאקע מימ נארנים, א? קענסטו זיך אליין צוגליכן צו דער פאמיליע? אזא נא־מען קאסט הונדערט גולדן, — האסטו דא ביי זיך הונדערט גולדן?

— אלע האבן זיך פאנאנדערגעלאכט און אבשלום איז קוים אריסגעלאפן פאר בושה פון קאנצעלאריע, און איז אוועק אהיים.

— נו, וואס איז נעווארן? — האבן אים אלע אין קול נעפרעגט. — מען האט דיך פארשריבן זאנענגלאנץ?

— צי האב איך דען הונדערט גול־דן? — האט אויסגעשריגן אבשלום, — האט אויסגעשריגן אבשלום, — איך וואלט אויך נישט נאמען מיטן נאמען צען הארצן נעגעבן. נו, אז איך וואלט האבן, אבער וואו נעמט מען דאס? מיר זיינען ניט אומשטאנד צו באצאלן קיין נעלט, וועלן מיר זיך מיזן באנוגענען מיט אזא אריסע פאמיליע, וווי מיר זיי־נען אליין. היינט וואס איז דאס נאר א נאמען? א פאמיליע? "ניט דער ערט פארשיינט דעם מענשן, נאר דער מענש דעם ערט" — זאגט אונז די גמרא, דאס וועלביקע מיט א מענשן און זיין נאמען.

— וואס זשע, וווילסטו פארשעמען אונז? — פארשוואנצן די אינז פאר אלעמען? — האט זיך רחל צעווויינט.

— וווי עס וווינט אויס דארפן מיר קריי־נען עפעס א פאמיליע מים א שיי־נער נאמען, נאר מיר מוזן דערלייגן נאר א ביסל!

— אבשלום האט מיט א זיפץ אריסגע־נומען דעם צוויוויטן דוקאט און האט אוועקגעלייגט דאס נעלט אויפן טיש.

— איך באצאל אייך וויפיל איך בין שטאנד, — האט ער קוים נעזאגט, — טוט מיר א טובה און פארשרייבט מיר פאר צוויי דוקאטן דעם נאמען ליכטנשטיין.

— ניין, דאס קאן איך ניט ליבער אבשלום, — האט נעפרעטפערט דער שרייבער.

— טא לאזט מיר אנרופן זיך גרינ־בלאט?

די טשינאוניקעם האבן זיך ווידער צעלאכט.

— וואס איז צוויי דוקאטן? — האט אים איינגערעדט דער שרייבער, — נו, וואס וועסטו קויפן פאר צוויי דוקאטן! א פאר הוזן סיידן, וועל־כע דו וועסט אפטראגן א יאר אדער צוויי, אבער ניט א פאמיליע, וואס דו וועסט אפטראגן דיין נאנץ לעבן. פאר צוויי דוקאטן קאנען מיר דיר גיבן די פאמיליע "צוקערהוט" אדער "אייזע־נשטיין"

אבשלום'ן האבן די וועדטער, וווי א דונער דערשלאגן. אים האט אויסגעווייז נאר אוממענלאך צו קומען אהיים מיט דער פאמיליע צוקערהוט, נאכדעם ווי ער האט נעוואלט הייסן זונענגלאנץ.

— מאכט מיך ניט אומגליקלאך און פארשרייבט מיך גרינבלאט. איך וועל אייך נעבן נאך 20 גראשן, דער אוי־בערשטער וועט אייך מכלא זיין פאר דער מצווה, אייך און אייערע קינדער".

דער שרייבער האט נאר א שאקל גע־טאן מיטן קאפ, און דער קאמיסאר האט א נעשריי נעטאן:

— וואס ביזטו נעקומען זיך דינגען מיט אונז, ווי אויפ'ן מארק?

— אויב איר ווילט מיר ניט גיבן קיין גוטע פאמיליע, — האט געוואנט אבשלום מיט א ציטערדיקער שטימע, — וועל איך קיין צוויי דוקאטן מיט 20 גראשן ניט נעבן פאר א נאמען וואס איז ניט ווערט קיין האלבע פעניג!

ער האט נעוואלט עפעס סעקונדן און מיט ערוואַרטונג זיך קיין תשוי־בה, איז ער אריינגענאנגן פון קאנ־צעלאריע און האט דערבי א שטארקן קלאפ נעטאן מיט דער טיר, נאר עס איז ניט פארבי נענאנגן קיין פינף מינוט, וווי אבשלום איז שוין אבער א ניים נעשמאנען ביים שרייב טיש. ער האט ווייטנדיג נעבעטן זיך:

— קיין נעלט האב איך ניט צו נע־בען, נאר איך וועל דערלייגן נאר צוויי הינדערלאר, און א פאר גוטע הויזן וועלבע איך האב די פאריקע וואס נע־קויפט פון גראף קאמראווסקי, אבער פארשרייבט מיר שוין זאנענגלאנץ.

ער איז אין דער מיטוס נעווען אזוי שטאלץ מיט זיך, אז ער האט אוועק־נעלייגט נאך עפעס א זילבערענע מט־בע אויפן טיש לעבן שרייבער.

— אט דאס איז פאר אייער מי, הער שרייבער, נאר פארשרייבט מיר שוין — זאנענגלאנץ!

— וואס פון דאנען! — האט ינגער איז אים א נעשריי נעטאן, — פאר וועמען האלסטו דאס אונז, פאר שלע־פער! מיר האבן קיין צייט ניט צו טאלקעווען דא און קרינן זיך מים דיר! דו ווילסט ניט אנרופן זיך "צוקערהוט" וווייסטו הייסן "קונאבער", — אט וואס דו וועסט אויספירן!

אין דער סעקונדע איז אריין אין קאנצעלאריע א יונגינקע פיינע וווייבע־לע, עפעס אן אלטקע, און וווי עס וווייזט אויס א נאנץ רייכע. וווי זי האט נאר נעעפנט די טיר, האבן זיך אין קאנצע־לאריע פארשפרייט, אנשטאט דעם ריח פון טאבאק, אלערליי ריחות, דאס וווי־נער בעלע האט פראפט - נעבליאסקעט אין אירע טייערע קלייזער מיט דער צירונג וואס אויף איר, זי האט זיך נעווענדעט גלייך צום קאמיסאר, וועלכער אין מיט א זיסינק שמייכעלע אויפגעשפרונגען פון זיין ארט און האט איר דערלאנגט א שטול צו זעצן זיך.

— איך בעל, — האט ער אננעפאנ־נען זייער פרוינלאך, — אז איר זייט נעקומען דערפרייען אונז מים א שיי־נער פראכטפולער פאמיליע, וואס איר האט זיך צונעקליבן.

— א, איך וועל אייך זייער דאנקבאר זיין אויב איר וועט מיר אליין אויס־קלייבן א פאמיליע, איך בין פארטיק צו באצאלן נאך דער טאקסע נאר.

— ביטע, קומען זי אהער, — האט זי פארבעטן דער שרייבער צו זיין טיש.

די וווייבל האט אריינגענומען פון קעשענע עטלאכע נאלדענע מטבעות, און האט זיי אוועקגעלייגט לעבן שרייב־בער. אלע משיגאוניקעם האבן אויף איר נעווארפן פרוינטלאכע בליקן.

— אבער וזי קאנען מיר איינפאכע מענשן אויסקלייבן פאר אייך עפעס א פאמיליע? קוקנדיק אויף אייך קאן מען טראכטן אז דאס איז וועגערע אליין, וועלכע איז נאר וואס ארויס פון די וואלן פון רוישנדיקן ים".

אפילו דער בלינדער טשינאוניק איז אויך נעווען אנטציקט פון דער שיי־נער וווייבעלע און פון אירע נאלדענע דוקאטן. ער האט נענומען פארשטעלן מיט פאפיר די פלעקן פון טינט ביי אים אויפן טיש.

— איך האב די ערע צו באמערקן, — האט ער זיך אפגערופן, — אז נאר דאס טאקע קאן זיך פאסן פאר דער יונגער דאמע, אין איר ניידיג פאמיליע זאל זיך אפשפיגלען אפ שיינקייט, — איך וואלט פארגעלייגט דעם נאמען "וויילענהיים" (די וואס איז נעבאהרן נע־וואהרן צווישן די וועלן).

—ניין, ניין, — האט אים איבערגע־שלאגן דער קאמיסאר, — ניט נאר א קוק אויפ אירע רויטינקע פיינע בעקע־לאך, וווי די ראזן, וועט איר שוין אלע מורה זיין אז די דאמע דארף זיך אנ־רופן "ראזע", אדער נאך בעסער ראָ־זענגארטן! " ניין, "ראזענטאל".

וווען די פרוי איז ארויס פון קאנ־צעלאריע, איז אבשלום ווידער צוגע־נאנגן צום טיש, און האט מיט א וווי־נענדיקן קול נעזאגט:

— ניט מאכט מיך אומגליקלאך, הער קאמיסאר, אין פאנצ טשינאוונ־קעם!

—וואס, דער אייזל איז נאך אלץ דא? — האט א נעשריי נעטאן דער קאמיסאר, — אויב דו ווילסט זיך ניט אנרופן קוניבאל, וועסטו היימן קנאבל, אדער "אויערן בלאזער" כדי דו זאלסט ניט בלאזן אונז אין די אויערן אומזיסט — פארפאלן, דו הייסט, "אויערן בלא־זער".

אין דער צייט איז ווידער ארויס אין קאנצעלאריע א אידל, גבריאל דער שניידער, וועלכער איז צוגענאננען צום קאמיסאר און האט אננעהויבן רויידן מיט א קול, ווי אינעער, וואס ווייסט זיך ווי צו שעצן, און ווי דעם צוויוינטן. — וואס וועט איר היימן מיר באצא־לען פאר א פאמיליע? — הער קאמי־סאר, — איר ווייסט דאך מיין לאנג, מיין רייכטום!

דער קאמיסאר האט איינגערופן עטלאכע וווערטער דעם שרייבער אויפ־אויער, און יענער האט גלייך נעפאסט זיך צום בוך אין פארשרייבן עפעס. דער שניידער איז אוועק אהיים מיט דער פאמיליע "האנוי".

— הער קאמיסאר, גוטער הער קא־מיסאר, — האט זיך נענומען בעטן אבשלום. נאר קיינער האט אים ניט נע־הערט.

— צי דען האט איר ניט נאט אין הארצן, איר זאלט מיר, א אירן פון א ווייב און קינדער, אן ארעמלאכן פאד א נאמען נעבן "אויערנבלאזער".

— נעפעלט דיר ניט אזא פאמיליע, נו, גוט זועסטו היימן "נאנז"! — האט א נעשריי נעטאן אויפ אים דער קא־מיסאר.

— איר וועל זיך א מעשה אנטאן אויב איר ניט מיר אזא פאמיליע, — האט אויסגעשריגן פארצווייפלט אב־שלום, — וואס בין איך עפעס א שפיז, וואס איר לאכט פון מיר אזוי! איך בין אן ארימער, נאר אן ארנטלאכער איר.

מ'האט וווייטער איבערגעשלאגן, עס איז איריין שמשון דער בעל עגלה, וועל־כער איז נעווען ניט קיין נרויסער גביר, נאר דאך רייכער עמוואס פון אבשלום'ן, און ער האט נעקאנט אזוי אונטער־הנפ'ענען זיך צום קאמיסאר און נאכ־הער צום שרייבער, אז אלע זיינען נע־בליבן מיט אים צופרידן. נאכהער האט ער אוועקגעלייגט צוויי גולדן אויפ טיש, דער קאמיסאר האט נעלאכט פון נאנצן הארצן, קוקנדיק אויף אים און הערנדיק זיינע גלייכווערטלאר.

— דו ווייסט ווי דו, וועסט היימן? — האט אים נעפרעגט דער קאמיסאר, — דו וועסט היימן "שמייכלער", נו, נעפעלט דיר?

—פאר וואס זאל מיר ניט נעפעלן? — האט נעענטפערט דער בעל עגלה.

און אבשלום איז נאך אלץ נעשטאנען ביי דער טיר זייט. טיף אין זיך האט ער נעפילט, אז ער שטייט העכער פון די אלע וואס האבן זיך אויסגעקלויבן די רייכע קלינגענדיקע נעמען. ניין, ניט דער נאמען מאכט שוין א מענשן, און ער, אבשלום, דערפיל ניט וואהרזיך אומוויסט מיט נעלט. ער האט אננענו־מען א פעסטן באשלוס.

— ניט מיר אויפ מיינע נעלט, הער שרייבער, — זאג שוין ניכער, אדער דו שעפסט זיך אויסוואנן?

— וווי מיר הייסן, — האט אבשלום נעפרעגט מיט א שטימע פון איינעם וואס האט זיך שוין מיאש נעווען פון אלעם אויפ דער וועלט, — אזוי וווי איך בין פנים אריין. דער קאמיסאר אליין האט פאר כעס נענומען דאס בוך און האט פארשרייבן אבשלום פאמיליע, דער שניידער האט אים אויסגעשריבן אויפ א קוק נעמאן דורך דעם קאמיסארס פלייר־צע אין בוך און אין אפנעשפרונגען אויר סער זיך פאר שרעק.

— נו, וועט נעשעהן א צרה! עס וועט זיין, הער קאמיסאר! — האט אויסגעשריגן אבשלום — נאט וועט נקמה נעמען פון אייך, נשקשה, אכ־שטאט קוילטשן מיט חלות וועט איר עסן שטיינער, און אנשטאט טאבאק, וועט איר שמעקן זאמד...

— אה, די עוות פנים! — האט א נעשריי נעטאן דער שרייבער, — די זורלסט זיך נאך?

דער קאמיסאר האט נעכאפט אבש־לום'ן פארן קאלנער און האט אים אראפגעווארפן פון אלע טרעפ. דער אריימער אבשלום איז אראפגעפלויגן ווי שרים וואלטן אים. נעטראפן. אבשלום האט שוין אבער נארנישט ניט נעפילט. פאר זיינע אויגן האבן בלויז נעטאנצט די אותיות פון זיין פאמיליע וואס ער האט נעזוגן איבער דעם קאמיסארס פלייצע.

וווען ער איז אריין אין שטוב זיינען אים אלע באאזלן:

— נו, וווי אזוי רופן מיר זיך? אבשלום האט נעשוויגן.

— וואס שווייגסטו? האט רחל נע־שריען? — זאג שוין ניכער, אדער די שעפסט זיך אויסוואנן?

— וווי מיר הייסן, — האט אבשלום נעפרעגט מיט א שטימע פון איינעם וואס האט זיך שוין מיאש נעווען פון אלעם אויף דער וועלט, — אזוי וווי איך בין פנים אריין. דער קאמיסאר אליין האט פאר כעס נענומען דאס בוך און האט פארשרייבן אבשלום פאמיליע, דער שניידער האט אים אויסגעשריבן

א מעשה נורא ::

וואָס האָט זיך געטראָפן מיט דעם בעל שם טוב און אן ארענדאר

— 1 —

ויהי, און עס איז געווען אין חודש כסלו, ווען די טעג ווערן קלענער און אין דרויסן וואָס אמאָל קעלטער, איז לייזער ווערדאָקער געשטאנען ביי דעם פענסטער פון זיין קרעטשמע צווישן דער שטאָט קוטוב און דעם דאָרף טשערהאָניווקע. ער האָט געהויכט מיט זיין ווארימען אטעם אויף די פאר־פרוירענע שויבן און ארויסקוקנדיק אויף די ווייס־פארשנייטע וועגן האָט ער שווער א קרעכץ געטאָן.

אין עס איז געווען אויף וואָס צו קרעכצן. אין שטוב — א קרירה, אז דער אויבערשטער זאָל זיך דערבאַרי־מען! קיין פרנסה איז נישטאָ. שוין וואָכן לאנג אז מען זעט ניט קיין קונה פאר די אויגן, און די ווייב לינט לא עליכם צו בעט, דערצו נאָך אן עלטערע טאָכטער, א בוגרת, נישט צו פארזינדיקן, און זיצט אין שטוב באָרוועס, ווייל זי האָט נישט וואָס אויף די פיס אָנצוטאָן. און ועל כולם די שכירות געלט פאר'ן פריץ און א מתנה אויף ניי־יאָר.

אז די נאָכט איז צוגעפאלן, האָט ער זיך דערמאָנט, אז עס איז שוין צייט צו דאוונען מנחה, נאָר באלד האָט ער חרטה געקראָגן. עפּעס האָט זיך אין אים אָנגעהויבן צו בונטעווען. ער האָט שוין געגוג געדאוונט, און פאָרוואָס קומט אים ניט קיין היקף?

— ניין, ער וועט ניט דאוונען!

און מיט כעס האָט ער אויפגעהויבן די אויגן צום סופיט און ער האָט גע־זאָגט:

— יאָ, א גוי איז גוט. נאָר מיר שטאָרבן פון הונגער. און ער האָט ווייטער צו זיך גערעדט: נאָר דער שטן קאָן מיר העלפן פון דער נויט.

— 2 —

צי ווייל ער האָט עס ארויסגעזאָגט אין אזא מינוט, צי ווייל אין דער אמת'ן האָבן אזעלכע ווערטער אזא כוח — תיכף ומיד ווי די ווערטער זיינען נאָר ארויסגעגאנגען פון זיין מויל, האָט ער דערהערט א גרויסן רעש און ער האָט דערפילט א משו־נה'דיקן ריח פון שוועבל, אז ער איז שיר ניט געפאלן אין חלשות. באלד האָט ער דערזעען פאר זיך א קליי־נעם מענשן מיט א גנב'ישן געלעכ־טער'ל צווישן די ציין, און דער מענשל האָט צו איז אזוי געזאָגט:

— דו האָסט מיך גערופן, טאָ בין איך דאָ, כי־כי! כי! כא־כא־כא! מיר'ן מאָכן דעם געשעפט. א גאָלדע־נעם געשעפט! נא, שרייב אונטער, וועסטו זיין א גביר, און נאָך וואָס פאר א גביר, כע! כע! כע!

און אזוי ריידנדיק און לאָכנדיק האָט ער ארויסגענומען א נאָדל פון אונטערן לאָץ, א שטאָך גענעבן ליי־זער'ן אין האָנט אריין, איינצוטונקען זי אין זיין בלוט און ער האָט עס אים דערלאָנגט:

— נא, לייזער, דו וועסט זיך אונ־טער'חתמ'ענען, און דו ביזט א גביר!

א שרעק איז באָפאלן לייזער'ן. אָבער באלד האָט ער דערהערט א גע־וויין פון זיין קראָנקער ווייב, א זיפצן פון זיין עלטערער טאָכטער, א פיש־טשען פון קלענערע קינדער און ער האָט דערזעען פאר זיך דעם מורא'דיקן פּנים פון דעם פריץ און זיינע פאר־שנייטע וואָנצעס. ער האָט אויסגע־שטרעקט די טרייסלדיקע הענט און אין די ציטערנדיקע פינגער האָט ער גענומען די נאָדל מיטן הייסן טראָפן בלוט.

— נאָר איצט זאָלסטו וויסן איין זאָך: מקח איז מקח. איך וועל דיר מאָכן רייך, דו וועסט זיין אין מיין רשות, אוועקגעבן טאָרסטו אָבער גאָר־נישט. ווייל אין דער שעה ווען אי־מיצער וועט פון דיין עשירות הנאָה האָבן, וועסטו עס פארלירן אויף אי־ביק.

דער ארענדאר האָט זיך אומגעקוקט, אין שטוב איז קיינער נישט געווען. א קאָלטער שווייס האָט גערונען פון זיין שטערן און אין דרויסן האָט דער ווינט געוואָיעט, געלאָכט און געשריען: כו, כו, כו!

ער האָט נאָאמאָל זיך אומגעקוקט. פון אונטער דער באנק האָט געלויכטן אן אוצר...

— 3 —

האָט מען דערציילט ר' ישראל בעל שם טוב אזוי צו זאָגן:

מילא, א גביר איז דער ארענדאר פון טשערהאָניווקע, עד אין לשער ואין לספר. וואָלגערט זיך ביי אים געלט ווי בלאָטע, און צו זיין עשירות איז ניטאָ קיין סוף. ביז קיין קיעוו גייען זיינע מסחרים און זיין האָלץ ביז אָדעס. און ער פאָרט זיך ארויס יעדן טאָג שפּאצירן אין א גאָלדענער קארעטע...

און מען האָט ווייטער דעם בעל־שם דערציילט:

ער איז א כלב, א דבר־אחר, נהרג על שוה פרוטה. אָבער דאָ האָט דער בעל שם־טוב הקדוש איבערגעשלאָגן דעם דערציילער מיט א מאָך מיט דער האָנט:

— גענוג, מען רעדט ניט אויף קיין אידן לשון הרע...

— 4 —

שפּעט ביינאָכט. אין בית המדרש איז טונקל, שאָטנדיק. דער לעמפּל פון דעם נר־תמיד לייכט ווי אין זיך, ווי פאר זיינעם וועגן, ווי עס וואָלט געוויזן: נא, זעט, ס'איז דאָ סודות און מען קאָן זיי נישט פארשטיין: נא, זעט, אלץ איז דאָך סודות...

אויף די גרויסע יאָר־צייט ליכט האָט נישט ליכטיק געמאָכט, נאָר, פאר־קערט, פארבאָרגן א סוד.... און א פארהויילענע שיין איז אויך געפאלן פון דער אָפּענער הרובע, ווי טויזנט אויגיקע צעגליטע קוילן האָבן אויסגע־הויכט זייער נשמה. ר' וואָלף קיצעס האָט אלץ אריינגעלייגט שייטלאָך האָלץ, פרישע סאָסנאָווע...

און זיין גרויסער רבי, דער הייי־ליקער בעל שם טוב, איז געשטאָנען אָנגעשפּאָרט אן אויוון און ער האָט זיך געוואָרימט די הענט. פלוצלונג האָט ער זיך אָנגערופן:

— לערן תקונים, וואָלף!

האָט דער תלמיד אריינגעוואָרפן דעם לעצטן שייט האָלץ אין דעם רוישנדיקן פייער, צוגעמאָכט די הרו־בע און ער האָט זיך געזעצט לערנען תקונים אויפן קול, מיט א ניגון. האָט ער געלערנט און געלערנט, אָבער טויט זיינען געווען די ווערטער, וואָס זיי־נען ארויסגעגאנגן פון זיין מויל, און אנשטאָט צו פליען פאָרן כסא הכבוד זיינען זיי געבליבן ליגן אן א חיות אויף די בלעטער פונם אלטן ספר.

— פאָרוואָס לערנסטו אן חשק, — וואָלף, די התלהבות פון דעם לערנען דאָס זיינען די פליגל, וואָס הויבן אויף די ווערטער און ברייגנען זיי אין די עולמות עליונים. און דיינע ווערטער האָבן נישט קיין פליגל, וואָלף, אָבער הייצן קאָנסטו יאָ.

— ווייל אין הייצן בין איך דאָך מכניס דעם פייער פון אויסווייניק צווישן די שייטלאָך וואָס ליגן אָנ־גענרייט צו ברענען. האָלץ קאָן ניט ברענען אנדערש.

— 5 —

כעלות השחר, ווי ס'איז נאָר טאָג געוואָרן, האָט דער בעל שם טוב אָפּ־געדאוונט ודחימו, מיחד געווען די צרופים און נאָכדעם האָט ער געהייסן אלעקסען שפּאנען די פערד.

און אלעקסע האָט שוין געוואוסט דעם דרך: כל זמן מען איז אין שטאָט האָט ער געהאלטן די לייצעס אין די הענט, געקנאָקט מיט דער בייטש, געצמאָקעט מיט די ליפן און ער האָט אונטערגעשריען: וויאָ, פער־דעלאָך, וויאָ!...

ווי נאָר אָבער מען איז איבערגע־פאָרן די לעצטע שטוב פון דעם ישוב, און עס האָבן זיך באוויזן די בלוילאָ־כע אומעגדלאָכע, פארשנייטע פעל־דער — האָט ער נאָכגעלאָזט די ליי־צעס, אנידערגעלייגט די בייטש, און זיך אויסגעדרייט מיטן פּנים צו דעם בעל שם טוב און ער האָט תיכף איינ־גערדעמלט.

און אויך די פערד האָבן געוואוסט זייער דרך: ווער מיר וועג, וואָס מיר וועג! דורך טאָלן און בערג, צווישן סאָסנע־וועלדער, איבער פארפרוירענע אָזערעס, דורך די ווייט — און אן א סוף אויסגעצויגענע קרישטאָלענע פלאָכן פון שניי — האָבן זיי זיך גע־טראָגן מיט קפיצת הדרך און געבליבן שטיין פאר א הויך געמויערטן און הערלאָך אויסגעפּוצטן פּאלאָץ.

— זיי וויסן, לייזער וועדריקער, אן אָרימע אידישע נשמה געפינט זיך אין א גרויסער נויט, פדיון־שבויים איז א גרויסע מצוה, לייזער, גיב צו שטייער צו ראטעווען א נפש, לייזער.

— כא־כא־כא! — האָט זיך דער געוועזענער ארענדאר צעלאָכט — האָט אייך מיין שם ניט אָפּגעהאלטן צו קומען צו מיר? האָט איר נישט געהערט מסתמא ווער לייזער ווערדי־קער איז? נישט ער גיט א נדבה אן אָרימאן, און אפילו נישט קיין ביסל ווארעמעס א דורכגייער. קומט איר נאָר מיט מצוות צו אים. כע־כע־כע...

— כי־כי־כי, אפילו קיין גראָשן גיב איך נישט, ר' איד.

— טאָ וועסטו נעמען א רייניש ביי מיר, נאָר איין רייניש, לייזער...

אויף דעם האָט זיך דער געוועזענער ארענדאר אפילו ניט גערייט און ער האָט שטיל געשעפּטשעט צו זיך: דאָכט זיך, אז נעמען מעג מען...

אָבער דאָס איז נאָר געווען א תי־רוץ, ווייל אין תוך אריין, האָט אים עפּעס געצוואונגען און ער האָט גע־מוזט נעמען...

— 6 —

קוועלנדיק פון הנאה האָט לייזער אָנגעהויבן באָטראָכטן די מטבע, וואָס ער האָט געהאלטן. עפּעס איז זי אויס־געקומען וואונדערלאָך. און פלוצלונג האָט ער דערפילט ווי עס שלאָגט פון איר אזא היץ, אזא פייער. עס האָט זיך אים אויסגעדאָכט, אז עס ברע־נען אים די הענט. ער האָט זי שנעל אנידערגעלייגט אויפן טיש. אָבער ער האָט זיך טועה געווען. איר אָנבליק האָט אים ניט גענעבן קיין רו. און ווי ער האָט זיך אויסגעדרייט, איז זי געשטאָנען פאר זיינע אויגן. זי האָט אים געמאָנט. ער האָט זיך געפילט געצוואונגען צו נעמען זי אין דער האָנט אריין, אָבער תיכף האָט אָנגע־הויבן ברענען אים די הויט, אריינגע־וואָקסן אין פלייש און ביין. ער האָט זי מיט כעס א שלייזער געטאָן אויף דער ערד און זי האָט קליינגעדיק זיך ארונטערגעקייקלט אונטער דער נידע־ריקער סאָפע. אן אינערלאָכע פאָדע־רונג האָט אים א צי געטאָן צו דער ערד: ער מוז זי אויסזוכן, אויפהוי־בען, איבערבעטן.

האָלטנדיק די מטבע צום דריטן מאָל אין האָנט, האָט ער לייכטער, ווי נאָך א שווערער מלחמה, אָפּגעאָטעמט. איצט האָט אין אים אויפגעבליצט א געראָנק מיט אזא שטאָלענער זיכער־קייט, אז ער האָט זיך פאר'חידוש'ט פארוואָס איז עס אים באלד ניט איינ־געפאלן: ער מוז דאָך די מטבע אוועקגעבן! אין דעם קאָן דאָך קיין ספק ניט זיין! ער מוז זי אוועקגעבן — און טאָקע שוין!

וועמען זשע גיט מען זי? דער איד פון פּדיון שביים איז ניטאָ. ער איז האָסטיק אראָפּגעלאָפן פון די מרא־מאָרנע טרעפּ און איז ארויסגעגאנגען. דער דרויסן האָט געפינקלט מיט טוי־זענט פארביקע שניי ברילאָנטן, וואָס די זון האָט אָנגעצונדן. ער האָט זיך אומגעקוקט: אויפן וועג האָט זיך קוים געשלעפּט אן אָרימאן אין לאָכעס, וואָס האָט זיך אלע מאָל אָנגעבויגן איבערן שטעקן, ווי אויף אנידערצופאָ־לען און ניט אויפצושטיין מער. מיט פרייד איז דער ארענדאר צו צו אים:

— נא דיר א רייניש.

אין דער דאָזיקער מינוט האָט זיך אין אים ווי עפּעס איבערגעריסן. עס איז אים באפאלן פלוצלונג א מורא'־דיקער חשק צו געבן, צו געבן. ער האָט פארן פארוואונדערטן אָרימאן אויסגעטרייסלט אלע קעשענעס, אָפּ־געריסן פון זיך דעם טייערן סויבעל־נעם פעלץ און ער האָט אפילו די העמד פון זיך געוואָלט אראָפּגעמען. אָבער פלוצלונג זיינען ביידע געבליבן פארשטיינערט, ווי פאר א וואונדער. דער ריזיקער פאָלאָץ האָט אָנגעהויבן ברענען פון אלע פיר עקן. עס איז געוואָרן א גוואלד, א יללה. די ווייב מיט די קינדער זיינען ארויס באָרווי־סע אויפן שניי, אָבער מען האָט גאָר־נישט געקאָנט ראטעווען. דער פאָלאָץ האָט געברענט ווי א ליכטל, זיי זיי־נען געשטאָנען און געבראָכן די הענט. נאָר איין לייזער איז געווען רואיק און פארוואונדערט. דער פייער האָט געהאלטן ביים אויסברענען. פלוצלונג האָט א שווארצע זייל רויך א זעץ גע־טאָן צום הימל און א הילכיקער גע־לעכטער, וואָס האָט ממש געפרוירן דעם מאָרך אין די ביינער, האָט דורכ־געשניטן די לופט:

— כי־כי־כי־הו...

— 7 —

אויפן וועג פון טשערהאָניווקע קיין קוטוב שלעפּט זיך אן איינזאָמער שטן. לויט דער עצה פון דעם אָרימאן גייט ער צו דעם גרויסן בעל שם טוב, וואָס זיין הייליקייט שמ'ט אין דער גאָנצער וועלט. ער האָט גאָרנישט מיט זיך. ער האָט אָנגעזאָגט אויך די בני־בית נישט אָנצורירן גאָרניט פון דעם אָפּ־געברענטן פאָרמענן און ניט נעמען דערפון. דערווייל זיינען זיי אין א פוי־ערשער הייזקע.

לייזער האָט פארשטאָנען: ער האָט געבראָכן די תנאים און דער שותף האָט זיך אָפּגענומען זיינס.

ער האָט זיך טיפער אָנגעבויגן אויף דעם שטעקן, וואָס דער וואָנדערער האָט אים געגעבן אויפן וועג, און ער האָט שטיל געשעפּטשעט ווערטער פון חרטה און תפילה, וואָס האָבן זיך גע־טראָגן מיטן קילן ווינט אויף די אומ־ענדלאָכע פעלדער פון שניי...

* * *

און די ברכה וואָס דער בעל שם טוב האָט אין יענער נאָכט געבענשט ר' לייזער ווערדיקער, איז מקוים גע־וואָרן. ער איז אויפגעריכט געוואָרן מיט כל טוב און דער שם זיינער איז געוואָרן גרויס, אז ער איז דער גרעס־טער בעל צדקה אין דער פוילישער מדינה. האָבן צו אים געשטראָמט אי־דען פון ווייט און נאָענט און ער האָט זיי אויפגענומען בסבר פּנים יפות, און זיין פרוי האָט מהנה געווען די אור־חים במאָכל ובמשתה און מיט די איי־גענע הענט געבעט די געלעגערס און נישט געלאָזט עס טאָן די דינסטן, כדי מקיים צו זיין די מצוה פון הכנסת אורחים בשלמות.

און ר' לייזער אליין פלעגט פאָרן פון צייט צו צייט צום הייליקן בעל שם טוב, משמש זיין תלמידי חכמים און טאָן א סך צדקה בסתר. ער האָט דערלעבט א שיבה טובה און צו בנים עוסקים בתורה ויראת שמים.

לשנה טובה תכתבו

מר. און מרס. בעדנער

247 סעלקירק עוועניו
טעלעפאָן 57 707

ווינשן אלע זייערע קאָסטאָמערס פאָטראָנייזער און אלע זייערע איינגענע און באָקאָנטע

א יאָר פון מזל און ברכה

זאָל דאָס נייע יאָר אייך ברייגנען גליק און פרייד אין אלע אייערע אונטערנעמונגען

בעסטע וואונשן צום נייעם יאר

ענדריוס, ענדריוס, באורברידזש און באסטעדא

באריסטערס און סאָליסיטאָרס

A. J. ANDREWS, K.C. F. S. ANDREWS, K.C.
F. M. BURBRIDGE, K.C. HERBERT ANDREWS
J. K. BELL O. E. BRYAN

209 Bank of Nova Scotia Bldg., Winnipeg, Man.

5692 תרצ"ב

אלע אונזערע צאָלרייכע פריינט און קאָסטאָמערס ווינשן מיר

א פריילאך יאר

מיר זיינען זיכער אז די יעניקע וועלכע האָבן געהאנדלט מיט אונז האָבן זיך איבערצייגט, אז

וואודסטאק ראבערס און אוטינג שיך

זיינען בארעכטיקט צו דעם זיגל פון גוט־זאָגונג וואָס איז געשטעמפּלט געוואָרן

"אויף קאָנאָדעס שנעלסטער וואָקסנדיקער ליין פון ראָבער און קענוועס שוכווארג

וואודסטאק ברענד"

מיר לאָדן איין אלע קאָנטרי סטאָרקיפערס, ווען איר קומט אין שטאָט פאר יום־טוב, צו באזוכן אונזערע שאָו רומס, און מיר פארזיכערן אייך אז עס וועט זיך אייך באָצאָלן צו האלטן אין סטאָק און פארקויפן די

וואודסטאק ראָבערס און אוטינג שיך

The Woodstock Rubber
Company, Limited
L. R. KEYES, Manager
288 McDERMOT AVE. Phone 23 511

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

זלאטין, ספיוואק און פיינסטיין

לייף סטאָק קאָמישאָן איידזשענטס

ווינשן אלע שיפערס און דילערס אויך אלע אידן א כתיבה וחתימה טובה און מיר זאָלן האָבן א

גליקלאך ניי יאר

SLOTIN, SPIVACK AND FAINSTEIN, LIMITED
LIVE STOCK COMMISSION AGENTS
Room 2 Union Stock Yards, St. Boniface
Phone 20 1201 Yard Phone 20 1055

5692 תרצ"ב

מיר נוצן אויס די געלעגנהייט צו ווינשן אלע אונזערע פריינט

א גליקלאך ניי יאר

CANADIAN PACIFIC

W. C. Casey, Steamship General Passenger Agent
Canadian Pacific Railway Bldg. Portage and Main
WINNIPEG

מיר ווינשן אלע אונזערע קאָסטאָמערס און פריינט

א פריילאכן און מזל'דיקן ניי יאר

באפאלא ברענד קעפּס

די בעסטע אין דער וועסט

וועסטערן קענעדאס לידינג קעפּס שטענדיק די ערשטע

אין סטייל, פעטערנס און קוואליטעט

צו מעסיקע פרייזן.

ווען אין שטאָט זייט איר הארציק איינגעלאדן צו באזוכן אונזער פלענט

BUFFALO CAP MFG. CO. LTD.
מענדל לייענס PHONE 28 068 א. בריקער
Princess and McDermot, Winnipeg
סעמפּלס ארויסגעשיקט אויף אייער פארלאנג

לשנה טובה תכתבו

ווינשן מיר צו אלע אונזערע פריינט און קליענטן בתוך כלל ישראל

The Manitoba Egg Candling and Grading Station
Room 21, Manitoba Cold Storage Bldg.
Phone 88 808

די איינציקע אייער גריידינג און קענדלינג סטיישאָן אין מערב קאָנאָדע אונטער

גוטער

אויפזיכט

The Marlborough Hotel

Winnipeg, Canada

F. J. FALL, Manager

ווינשט אלע אידישע פריינט און פאָטראָנייזער

א גליקלאך יאר

מר. און מרס. ס. ב. לעווין

ווינשן אלע זייערע קרובים, פריינט און באקאָנטע און אלע אידן פון וויניפעג

א כתיבה וחתימה טובה

בתוך כלל ישראל

CITY LUMBER & FUEL YARDS
618 Dufferin Ave. Phone 54 302

לשנה טובה

אין דער צייט פון יזכור

יעדן יאָר טוט איר תפילה אז אייערע באליבטע פארשטאָר־בענע זאָלן האָבן שלום. זאָל אויך זיין פאר זיי שטענדיק א דויערנדער און אָנזעעוודיקער

מאָנזמענט

שיין אויסגעשניצט פון גראָניט און מארבל פון דער

Manitoba Marble & Granite Works
WHEELDON & SONS, Proprietors
1055 MAIN ST. WINNIPEG

איך ווינש אלע מיינע פריינט און באקאָנטע

א יאָר פון געזונט און הצלחה

מ. קים

הויך קלאסיקער פאָריער

היפעידינג און רעמאָדעלינג

M. KIM

607-608 Winnipeg Piano Building

Phone 86 947

פאָרטעדזש עוועניו, קאָרנער הארגרייוו

פערמע אפטיילונג

אידישע וואָרט

ראש-השנה נומער 1931

רעדזשיינע, סאסקאַטון, מום-דושא, וואנקאווער

די אלטע אידישע קאָלאניעס אין מערב קאַנאַדע

(לויטן יערלאכן "איקא" באריכט)
איבערגענעבן צום דרוק פון
מ. אסיפאוויטש

אידנברידזש

אין אידנברידזש קאָלאניע אין פאר־ זייט נעווארן אין יאר 1929, 5028 אקער לאנד (4525 אקער אין 1928) אבער באארבעט האט מען נאך פיל מער אין 1929 ווי אין 1928.

די פארגרעסערונג פונם קולטיווירטן שטח דערקלערט זיך הויפטזאכלאך דערמים, וואס אין 1928 זיינען צום ערשטן מאל פאראקערט און צוגעגרייט נעווארן צו דער זריעה 477 אקער. דער פארווייטער שטח איז נעווען ה. י. קלעגער, אויסער פאר גערשטן. די פאר־ מערם פון אידנבריזש האבן זיך באי־ מיט צו קולטיווירן די דאזיקע תבואה, כדי אפצורייניקן דעם בארן פון ווילדע גראזן; דורך דעם סיסטעם פון שלאנג־ וועקסל מיינן זיי אויס צו זעצן אונטער פארע ערע דריי יאר דעם נאכצו בארן פון זייערע נחלות (בלויז איין דריטל יעדעם יאר).

עס איז אינטערעסאנט צו באמערקן, אז ניט קוקנדיג דאריבער, וואס דער קולטיווירטער שטח האט זיך פארמער גערט, זיינען דאך 1.359 אקער (94, 549) העקטאר) צוגעגרייט נעווארן פאר דער קומענדער ערנטע. וואס שטעלט מיט זיך פאר א פארגרעסערונג פון 500 אקער (202.33 העקטאר) אין פארגלייך מיט יאר 1928.

מען האט אראפגענומען פונם 45,987 בר־ שעל ווייץ פון 2931 אהער אין 38,822 בושל נערשטן פון 1,728 אקער, 13688 בושל האבער פון 658 אקער. די גע־ רעטענע איז נעווען א סך א בארייי־ פארווייטער שטח איז נעווען ה. י. קלעגער, אויסער פאר גערשטן. די פאר־ מערם פון אידנבריזש האבן זיך באי־ מיט צו קולטיווירן די דאזיקע תבואה, כדי אפצורייניקן דעם בארן פון ווילדע נראזן; דורך דעם סיסטעם פון שלאנג־ וועקסל מיינן זיי אויס צו זעצן אונטער פארע ערע דריי יאר דעם נאכצו בארן פון זייערע נחלות (בלויז איין דריטל יעדעם יאר).

עס איז אינטערעסאנט צו באמערקן, אז ניט קוקנדיג דאריבער, וואס דער קולטיווירטער שטח האט זיך פארמער גערט, זיינען דאך 1.359 אקער (94, 549) העקטאר) צוגעגרייט נעווארן פאר דער קומענדער ערנטע. וואס שטעלט מיט זיך פאר א פארגרעסערונג פון 500 אקער (202.33 העקטאר) אין פארגלייך מיט יאר 1928.

מען האט אראפגענומען פונם קולטיווירטן שטח פון

אידישע פרנסות, אידישע פראָבלעמען און אידישע צרות אויף אונזערע בריימער פריירים

פון ב. צוקערמאן

אן ענגלישער רייזנדער האט אמאל זיך אויסגערעדט וועגן זייערע איינדרוקן איבער אונזער מערב קאנאדע: "אויב איר באווכט איין פונקט, פארר א שטעט אין סאסקאטשעוואן אדער מאניטאבא, כרוזט איר שוין ווייטער ניט פארן, איר קאנט האבן א נעגוע פאר שטעלונג וווּ די איבעריקע שטעטלאך זענען אויס. זיי האבן אין דעם זעלבן אויפזען: א באנק, א לאמבער יארד, אן אפטיק מיט א דאקטאר, איין נע אדער מער דזשענעראל סטארס, איין בעראל — א איד און א כינעזישער רעסטאראן, א פול רום, א בארבער שאפ און א פרידנם ריכטער".

די קאר פון ח' נ. 5, שפאנט נעמיטלאך דורכשניטלאך 40 מייל א שעה, אמאל כאפן מיר אריין דעם שטויב וואס אן אמבציעזער טרייבער וועלכער פארט מיט זיין קאר 50 אדן 60 מייל א שעה ניט אונו. טרופענע ווייסע ווינטן בלאזן מערסטנס פון צפון אוֹן פארווואנדלט מאכנע פלאטע פעלדער אין ניידעריקע זאמר בערג, — אבער דאס אויך. קאן זיך אנזעטיקן פון אונזערע רחבות־דיקע פרייריס, די ליכטיקע און דורכזיכטיקע האריזאנטן אין מיטן פון וועלכע אין סאסקאטשעוואן אדער מאניטאבא, כרוזט איר שוין ווייטער ניט פארן, איר קאנט האבן א נעגוע פאר שטעלונג וווּ די איבעריקע שטעטלאך זענען אויס. זיי האבן אין דעם זעלבן אויפזען: א באנק, א לאמבער יארד, אן אפטיק מיט א דאקטאר, איין נע אדער מער דזשענעראל סטארס, איין בעראל — א איד און א כינעזישער רעסטאראן, א פול רום, א בארבער שאפ און א פרידנם ריכטער".

די קאר פון ח' נ. 5, שפאנט נעמיטלאך דורכשניטלאך 40 מייל א שעה, אמאל כאפן מיר אריין דעם שטויב וואס אן אמבציעזער טרייבער וועלכער פארט מיט זיין קאר 50 אדן 60 מייל א שעה ניט אונו. טרופענע ווייסע ווינטן בלאזן מערסטנס פון צפון אוֹן פארווואנדלט מאכנע פלאטע פעלדער אין ניידעריקע

פריער שטיל־ער און ביסלאכווייז העכער אין העכער. מיר פרואון בייזיך דורך די אלטע נגונים צו דערשטיקן אוו מבול מאכן אונזער ביינקשאפט וואס האט איינגעלאדן ניט קיין ציל אוֹן קיין צוועק.

מיר שטעלן זיך אפ אין א קליין, פארחומ־ט שטעטל. אויסער דער לענה ליכט מיט וועלכער מיר באנוצן זיך, אין קיין אנדער ניט פארא־ן. שא, שטיל, אויסערגעווייגלאך רואיק. בלויז מעלאה, אן עם ביינקט זיך נאך עפעס, וווייל דאס ביינקעניש בעפיל ליגט אויף אלעם ארום. מיר פארן דורך א נעריכט וועלדל. מיר מאכן הקפות ארום א קוים בערג, וואו די קאר מוז זיך שלייגלען מיט דער גרעסטער פארזיכטיקייט דורך די שמאלע וועגן, די פרישי־שמעקנדיקע וואלד ליפט אוֹן די פעלד ריחות וווייען איבער אונזערע פנים־ער. די באהאלט־נע סודות וואס די נאטור טראגט אין זיך טראכט אין, וועלן מיר קיינמאל ניט וויסן. מיין חבר פאנט אפ אין דער שטיל אן אלטן ניגון, איך כאפ אונטער.

זאל דער נייער יאר איך באגליקן אויף יעדן נעביט

McNALL & CO LTD.

האלטייל טאבעקא און קאנפעקשאנערי

אנעמען פאר מאירס טשאקאלאדן

Hamilton & 6th Ave. Phones: 91 295—91 296

T. G. McNALL, Manager

א גליקלאך יאר

וויגשן מיר צו אלע אונזערע אידישע פריינט אין פאטראניזירונג.

מיר דאנקען אייך פאר די ביזנעס וואס איר האט אונז געגעבן ביז איצט, אוֹן מיר בעטן אייער פאטראניזירונג אין דער צוקונפט

PAULIN & SWAYZE

Sanitary and Heating Engineers

אנעמען פאר דעם

FESS AUTOMATIC OIL BURNER

PHONE 3728

1744 BROAD ST. REGINA, SASK.

די אלטע עלטערן אין דער היים וועלן זיין צופרידן צו האבן א באלד פון איך און אייער פאמיליע.

שיקט זיי א פאטאגראפיש בילד געמאכט ביי

CHARMBURY'S STUDIO

פאטאגראפערס וועלכע שטעלן צופרידן

מיר וויגשן איך אלעמען א פרייליכן ניי־יאר

1855 SCARTH ST. PHONE 23 231

(Opposite Picardy's)

אלע אונזערע אידישע פריינט וויגשן מיר

א יאר פון גליק און הצלחה

מיר נוצן זוידער אויס די געלעגנהייט צו וויגשן אייך א גליקלאך ניי־יאר און צו באדאנקען אייך פאר אייערע פאר־גאנגענע ביזנעס. מיר האפן אויך אייער פאטראנעדזש אין דער צוקונפט און פארזיכערן אייך די בעסטע באהאנדלונג.

THE

CAPITAL ICE CO. LTD.

דזשוימס גרעסיק, מענעדזשער

1718 SCARTH ST. TEL. 3184

REGINA, SASK.

א בר־מיצוה פראבלעם

— נאריש אידענע, אן עבירה 150 דאלאר. עם וועט נעמען אמווויניקסטנס 2 יאר צייט ביז ער וועט זיך אויסלערנען די ברכות און איין מפטיר. ער איז דאך שוין 14 יאר אלט, וואס האסטו זיך פלוצים דערמאנט אין א בר־מיצוה, א רחמנות אויפ'ן שוחט, א שוואך אידל, ער וועט חלילה קרינן א לונג־פעלער פון אונזער קרבן!

איך באטראכט דעם בחור, 6 פוס הויך, בריים־ביינערדיק, שפילט "יא־יא" און שיינקט ניט די מינדסטע אויפ־מערקזאמקייט צו דער דיסקוסיע פון'ם פאטער מיט דער מוטער איבער זיין בר־מיצוה־פראבלעם. איך פרוביר דעם בחור פראנטערערסירן איבער דעם ערנסטן נעשפרעך פון מאטע־מאטע, ענטפערט ער מיר:

— איי דאנט קעיר, איך וויל ניט פאלאון מיינע חברים, און פארן זיך לערנען דזשואיש, נאר אז מאטע וויל דורכאוס — וועל איך איר צוליב טאן, באס איי דאנט לייק איט, — ניט ער צו זייער אויפריכטיק.

טאטע מאטע קוקן זיך ערנסט איבער. דער פאטער טריאופיפירנדיק:

— נו, הא, חנה, וווּ זאגסטו יעצט? ער דארף עס נייטיק וווּ קאפ־וויטיק! די פרוי ענטפערט אים אפ אפראי־טערט אין איראניש:

— איך האב דיר נאך נעזאגט מיט דרויי יאר צוריק, או איך וויל מיפן קיין וויניפעג, וואו דושיינעלע וואלט איצט נעווען מיט לייטן גלייך אין ער וואלט מאטע שוין יעצט נעוואוסט וואס א בר־מיצוה באדייט, אין יעצט — וויי צו דער מאטען וואס האט אויפגעהאדעוועט וועט אזא גרויסן גוי, — ביי די וועי־טער וווּשט די פרוי אירע אויגן מיט איר וויוס טיכעלע.

דער פאטער וועדט ערנסט און נאך א ליינגערער פויז וועגדעט ער זיך צו מיר:

— נו, איך פרעג אייך, מר., קאן א אידישער סטארקיפער זיך אפראינען אויסצוהאלטן צוויי־רליי הייסען: אין שטאט אן אין קאנטרי? זו וויסט דען וואס זי רעדט? א אידענע בלייבט א אידענע!

— עס ארט דיך א סך פאר דושי־עלען, אבי די האסט זיך אויסגעלערנט אויף דער עלטער שפילן נאלף און די פארפעלסט ניט קיין שיינ־באל־ניים. די אידעריק קינדער וועלן אויך פארוויידעוועט ווערן!

ער — שוין מער בייזלאך:

— איך קאן זיך ניט העלפן. אמעניש דארף זיין צופרידן וואס מען מאכט א לעבן. שוין 20 יאר לעבן מיר דא. האבן זיך נוט איינגעלעבט, — פאר אידיש־קייט זאל זיך נאט זארגן!

איך וויל באשלאסן, אז פיל אידיש פאסילידם ווערן צעבראכן א דאנק דער אידישער דערציאונג פראבלעם. אין דעם כעם איז אין פיל פאלן כמעט אוממעג־לאך. מען פארט אין די גרעסערע שטעט וואו ס'איז זייער שווער צו בעפינען פרנסה, אבי צו נעבן די קינדער א אידי־שע דערציאונג. עס איז זייער אן אנגע־וייטיקטע פראגע פון וועלכער א אידי־שע עלטערן לייגן טאקע. אין אזעלכע פונקטן וואו עס זיינען פאראן פינף אדער מער אידישע פאמיליעס צוזא־מענגענומען האבן זיי א בעסערע מע־לאקויט צו גענג זייערע קינדער א אי־דישע עלעמענטארע דערציאונג אבער זיי טראגן א שווערע פינאנציעלע לאסט אויף זיך.

וואס אמבאלאנגט דאס אויסערלאכע אויסזעהן פון די אידישע סטארס זייענן זייער שיין. אינווענדיג אין אלעס פראנערסיון לויט דער נייער מעטאדע, זייער א גרויסער פראצענט פון זיי האלטן ניט־אידישע קלערקס, אויף מיין פראגע וואהרט עס אין אזוי, אין דער צייט ווען עס הערשט אזא גרויסע אר־בעטסלאזיקייט צווישן די אידישע יונ־געלייט, האבן זיי מיר נאנץ פשוט דערי קלערט, או זיי וויל־ן ניט אויפהאדעווען קיין קאנקורענט. א קריסטלאכער קלערק קוקט ניט צופיל אין שיסל און האט ניט קיין אמביציעס, או אין א מוצער צייט ארום זאל ער אליין וועלן א סטארקיפער.

דער אידישער סטארקיפער אין קאנ־(שלום אויף זייט 35)

פופציקער נעם איך ניט.

דער איד בלייבט שטיין ווי א פאר־לוירענער, וווייסט ניט ווי ארויסצוקריכן פון אזא לאגע, ערלאנג נאך א קורצער פאוז נעמט זיך אן דער איד ביט מוט און זאגט:

— הייליקער פאטער, ערשטנס וווייסט נאנץ נוט דעם קריוויס וואס מיר קרעמער לעבן אביבר, צווייטנס ביסטו נעפוטמען נאך א נדבה, און בייַ אונז, אידן, הייסט א נדבה "כל אשר ידבנו לבו" קיינער קאן מיר קיין דעה ניט זאגן וויפל איך זאל נעבן.

דער הייליקער פאטער ענטפערט דעם אידן:

— יא, איך וויים, איך וויים פונ'ם קריזיס, אבער וווייניקער ווי פופציק דא־לאר פאר אזא הייליקן צוועק וועל איך ניט נעמען. אבער איידער איך פארלאז דיין קראם וויל אי דיר אויפמערקזאם מאכן אז אויב דו וועסט יעצט ניט משלים זיין וועסטו דיין פעלער שפע־טער ניט קאנען גוטמאכן.

זאגט דער איד צום גלח:

— יא, עס קאן זיין אז איך זאל שפעטער חרטה האבן, נאר קיינער וועט מיר ניט דיקטירן וויפל איך זאל נעבן פאר דיין קירד.

דער גלח האט א בייזער אויפערע־טער פארלאזן די קראם.

דעם צוויטן זונטאג, וען דער גלח האט נעהאלטן זיין רעזוערע דרשה פאר זיינע צוהערער, האט ער זיי ביים סוף נעזאגט בוה הלשון: היות איך קויפט שוין פון א גוירה פונ'ם גלח האט נע־ווידקט. דער איד אין נעבליבן מיט אלע נעטער, כאטש גיי אן וואהרף זיי אין ים אריין.

די פרוי וועלכע איז די נאנצע צייט נעשטאנען און נעשווינן מישט זיך יעצט אריין און זאגט צו מיר:

— איך האב אים נעזאגט או ער זאל זיך ניט אינטריזיק מיט'ן גלח, און זי וויל וויסן מיין מיינונג וועגן דעם ענין.

— נעווים אין אייער פרוי נערעכט, זיך איך זיך אפ. — צוליב 50 דאלאר זיינען דאך אייערע נעטער אין חרם.

איך קאן זיי אבער נארנים העלפן, נאר בלויז סימפאטיע צו זייערע נע־פסל'טע נעטער האב איך יא. אן עבדה אידיש נעלט.

— נו, מיר'ן זיין עסן מיטאג, זאגט דער איד און דערשטעקנדיק אז איך וויל ביי אים נעלט פאר ארץ־ישראל, יעצט ער פאר דעם פריעריק שטופט:

— נא דיר א טראנעדיע מיט נע־טער! ווער קען איצט ניבז נעלט פאר ארידישראל אין אזא בוטערער צייט? מיר עסן אפ מיטאג, דער איד דער־לאנגט מיר עטלאכע דאלאר, איך פרי־ביר אים טרייסטן אבער איך פארלאז זיך אין א דערשלאפענעם — פארפאלן, זיך ניט אויסנערעבנט. בין נעוועזן, צופיל טעג־פראפענט, צום טייוול!

מיר פארן וווייטער, מיר באווכן 5-6 פונקטן א טאג, איבעראל די נרויסע פי־ראמידן מיט קעמטלאך בצים, אלע קלאפן זיך וועגן דעם מארק אויף פארס פארווקטן:

— אז מיר האבן נעצאלט 10-12 סענט א טוצן האט וויניפעג אונז נע־שיקט 10 סענט, אז מיר האבן דעם פארמער נעצאלט 8 סענט האבן מיר נע־קראגן 6סענט; נאך ערגער אין מיט פארמערשער פוטער וואס האט נענצלאך פארלארן דעם מארק, — באקלאגט זיך א איד, — 17 יאר אפגעלעבט וו א נוי־בין בעלי־חוב איבער'ן קאפ, די קינ־דער פארווילדעוועט נעוואהרן, און יעצט — פשוט, קיין פרנסה ניטא. די פרוי העלפט מיר אונטער, אנגעשטאפט, אנ־נעהאדעוועט די פארמערי, — אפילו אן אוטאמאביל זיך ניט פארנינען.

די לאנע פון די אידישע קרעמער אין דער וועסט איז טאקע זייער א טרויע־ריקע: 50 פראצענט מאכן ניט קיין לעבן, 25 פראצענט מיטשען זיך נאך 25 פראצענט וואס שמייגן זעלבסט־שטענדיק, האבן נאך א שטיקל פאר־מעגן פון די אלטע, גוטע צייטן.

זיין נעשפרעך ארום זיין קליינע שטעטעלע, ווערט ביי אים כמעט א וועלט פראבלעם. ער ניט אלעמאל א זוף די קאווע און ניט א ליכטיק זיפץ אויף דעם נומל פון זיין שטעטעלע מיט צויט, א ליכטיק פוילע לבנה וווּאס נא־לויבט די וויייסע שטיינערנע מצבות אויף די קלוין שטעטלדיקע בית־עלמינס זענען אויס. זיי האבן אין דעם זעלבן אויפזען: א באנק, א לאמבער יארד, אן אפטיק מיט א דאקטאר, איי־נע אדער מער דזשענעראל סטארס, אי־בערל — א איד און א כינעזישער רעסטאראן, א פול רום, א בארבער־שאפ און א פרידנם ריכטער".

די קאר פון ח' נ. 5, שפאנט נעמיט־לאך דורכשניטלאך 40 מייל א שעה, אמאל כאפן מיר אריין דעם שטויב וואס אן אמבציעזער טרייבער וועלכער פארט מיט זיין קאר 50 אדן 60 מייל א שעה ניט אונו. טרופענע ווייסע ווינטן בלאזן מערסטנס פון צפון אוֹן פארווואנדלט מאכנע פלאטע פעלדער אין ניידעריקע זאמר בערג, — אבער דאס אויך. קאן זיך אנזעטיקן פון אונזערע רחבות־דיקע פרייריס, די ליכטיקע און דורכ־זיכטיקע האריזאנטן אין מיטן פון וועל־כע עס קוקט ארונטער צו אונז, אוונט צייט, א ליכטיקע פוילע לבנה וווּאס נא־לויבט די וויייסע שטיינערנע מצבות אויף די קלוין שטעטלדיקע בית־עלמינס זענען אויס. זיי האבן אין דעם זעלבן אויפזען: א באנק, א לאמבער יארד, אן אפטיק מיט א דאקטאר, איי־נע אדער מער דזשענעראל סטארס, אי־בערל — א איד און א כינעזישער רעסטאראן, א פול רום, א בארבער־שאפ און א פרידנם ריכטער".

די קאר פון ח' נ. 5, שפאנט נעמיט־לאך דורכשניטלאך 40 מייל א שעה, אמאל כאפן מיר אריין דעם שטויב וואס אן אמבציעזער טרייבער וועלכער פארט מיט זיין קאר 50 אדן 60 מייל א שעה ניט אונו. טרופענע ווייסע ווינטן בלאזן מערסטנס פון צפון אוֹן פארווואנדלט מאכנע פלאטע פעלדער אין ניידעריקע

א גוטע נייעס פאר יעדן קאנסומער

מאסקאטשעוואן ליגנייט קוילן איז די קוילן וואס איר קאנט ברענען אממיינסטן עקאנאמיש אינעראל אין מאסקאטשעוואן אדער מאניטאבא

ליגנייט קוילן פאר יעדן קלאס קאנסומער

אין אוטאריטעט וועלכער האט אויסגעפארשט דעם מארקעט פאר מאסקא־טשעוואן ליגנייט שאצט אפ, אז 80 פראצענט פון דעם נוצלאכן מארקעט איז דאמעסטיק, דאס איז, פאר באהייצן און קאכן אין היימען און אפארטמענטס.

ציפערן נענומען פון די 1930 סיילס פון א לאקאלער קוילן פירמע וויייזן אז 52 פרא־צענט פון די מארקיפטע קוילן איז אוועק צו היימישע נעבראוכער. דאס איז א באוויי־אז יעדער פלאן צו באוועגן דעם נעברויך פון מאסקאטשעוואנער ליגנייט זאל פון אונז אין א גרויסער מאס נענומען ווערן אין אנבאטראכט וועגן די מעגלאכקייטן צו פאר־גרעסערן דעם היימישן מארקעט ווערן אין באהייצונג אין פיועל פאדערונגען זייענן כמעט די זעלבע ווי אין מאסקאטשעוואן, קאן דאס זעלבע נעטאל ווערן אין דער דאזיקער פראווינץ. צוליב דער ביליקיים פון ליגנייט איז א גרויסער טעריטא־ריע ארום די עסטעוואל קוילן פעלדער, ווערט בלויז ליגנייט נענוצט אין אלע היימישע באהייצונג פאדערונגען.

—

אין אלגעמיין קאן מען זאגן, אז פאר היימישער באהייצונג וועט דער ווערט פון א טאן ליגנייט זיך אויסגלייכן מיט ארום צוויי־דריטל טאן פון די בעסערע סארטן אלבערטא קוילן.

ווען מענשן נעווינענען זיך צו צו נוצן ליגנייט נעפינען זיי אויס, מיט קליינע אויס־נאמען, אז עס קאן נענוצט ווערן מיט גלעצעדע רעזולטאטן אין אייזון אין די פוירנעס. עס איז זעלטן נוטיק צו מאכן עגדראונגען אין אויוונס אדער באהייצונג פלעגטס. כאטש אייניקע זיינען נאטירלאך בעסער אנגענומען צו ברענען ליגנייט אויידער אנדערע.

אין אלגעמיין נערעדט קאן מען די בעסטע רעזולטאטן באקומען אין אויוונס אין פוירנעס וועלכע האבן א נאנץ גרויסן שטח אין א קליינע רעזערוו קאפאסיטעט. עס וועט זיין נוטיק אונטערצולייגן אביסל אפטער וויי ווען נההייצט מיט אלבערטא קוילן אדער קאוק, וויייל דער באהייצונג ווערט פון די ליגנייט אין איר נאטירלאכן צושטאנד איז עפעס וויייניקער ווי די זעלבע וואָג פון קאוק אדער ביטומינאס קוילן.

מיט אביסל דערפארונג, קאן מאסקאטשעוואן ליגנייט נענוצט ווערן מיט מער דערפאלג און עקאנאמישער ווי א סך מענשן דיינקען. עס זיינען פארן א סך אורזאכן פארוואס די באפעלקערונג פון א גרויסן טייל אין מאסקאטשעוואן און מאניטאבא זאלן אין אלגעמיין נוצן ליגנייט. דאס קאן נעטאן ווערן דערפאלגרייך און מיט אן אנגעזעענער איינשפארונג צו דעם קאנסומער. דער מער אלגעמיינער נעברויך פון ליגנייט דארף דער־מיטיקט ווערן אלס אן ענין פון עקאנאמיע און אלס א מיטל צו העלפן אטמוזפלען די דאזיקע און אנדערע אינדוסטריעס אין דער פראווינץ. אינדוסטריעלע אנטוויקלונג איז אין א גרויסער מאס אפהיינגיק פון ביליקיים און א סך קראפט, און פאר דער אורזאך זועלן אונזערע גרויסע זאפאסן פון ליגנייט, פרייער אדער שפעטער, זיין פון גרויסן ווערט פאר דעם אויפבוי פון מאנופעקטשורינג און אנדערע אנטערנעמונגען.

די פאסיקייט פון ליגנייט קוילן

מאסקאטשעוואן ליגנייט קאן נעהאנדעלט ווערן מיט גוטן דערפאלג אין דעם נעוויי־זענע קאך־אויוון אדער רענדזש. אין די פארשיידענע סארטן פון באהייצונג אויוונס אין אין הייסע וואסער אין סטים פלענסם. אין נאט דאקטאא וואו ליגנייט עגלאך צו סאס־קאטשעוואן ליגנייט איז נעפונען נעווארן, ווערט וווייניקער פון 5 פראצענט קוילן. אנדע־רע ווי ליגנייט נעברענט. דאס מיינט, אז ליגנייט ווער נענוצט פאר אלע צוועקן, און וואס עס קאן נעטאן ווערן אין נאנ־אטראכט וועגן די מעגלאכקייטן צו פאר־גרעסערן דעם היימישן מארקעט אין באהייצונג אין פיועל פאדערונגען זייענן כמעט די זעלבע ווי אין מאסקאטשעוואן, קאן דאס זעלבע נעטאל ווערן אין דער דאזיקער פראווינץ. צוליב דער ביליקיים פון ליגנייט איז א גרויסער טעריטא־ריע ארום די עסטעוואל קוילן פעלדער, ווערט בלויז ליגנייט נענוצט אין אלע היימישע באהייצונג פאדערונגען.

—

אין אלגעמיין קאן מען זאגן, אז פאר היימישער באהייצונג וועט דער ווערט פון א טאן ליגנייט זיך אויסגלייכן מיט ארום צוויי־דריטל טאן פון די בעסערע סארטן אלבערטא קוילן.

ווען מענשן נעווינענען זיך צו צו נוצן ליגנייט נעפינען זיי אויס, מיט קליינע אויס־נאמען, אז עס קאן נענוצט ווערן מיט גלעצעדע רעזולטאטן אין אייזון אין די פוירנעס. עס איז זעלטן נוטיק צו מאכן עגדראונגען אין אויוונס אדער באהייצונג פלעגטס. כאטש אייניקע זיינען נאטירלאך בעסער אנגענומען צו ברענען ליגנייט אויידער אנדערע.

אין אלגעמיין נערעדט קאן מען די בעסטע רעזולטאטן באקומען אין אויוונס אין פוירנעס וועלכע האבן א נאנץ גרויסן שטח אין א קליינע רעזערוו קאפאסיטעט. עס וועט זיין נוטיק אונטערצולייגן אביסל אפטער וויי ווען נההייצט מיט אלבערטא קוילן אדער קאוק, וויייל דער באהייצונג ווערט פון די ליגנייט אין איר נאטירלאכן צושטאנד איז עפעס וויייניקער ווי די זעלבע וואָג פון קאוק אדער ביטומינאס קוילן.

מיט אביסל דערפארונג, קאן מאסקאטשעוואן ליגנייט נענוצט ווערן מיט מער דערפאלג און עקאנאמישער ווי א סך מענשן דיינקען. עס זיינען פארן א סך אורזאכן פארוואס די באפעלקערונג פון א גרויסן טייל אין מאסקאטשעוואן און מאניטאבא זאלן אין אלגעמיין נוצן ליגנייט. דאס קאן נעטאן ווערן דערפאלגרייך און מיט אן אנגעזעענער איינשפארונג צו דעם קאנסומער. דער מער אלגעמיינער נעברויך פון ליגנייט דארף דער־מיטיקט ווערן אלס אן ענין פון עקאנאמיע און אלס א מיטל צו העלפן אטמוזפלען די דאזיקע און אנדערע אינדוסטריעס אין דער פראווינץ. אינדוסטריעלע אנטוויקלונג איז אין א גרויסער מאס אפהיינגיק פון ביליקיים און א סך קראפט, און פאר דער אורזאך זועלן אונזערע גרויסע זאפאסן פון ליגנייט, פרייער אדער שפעטער, זיין פון גרויסן ווערט פאר דעם אויפבוי פון מאנופעקטשורינג און אנדערע אנטערנעמונגען.

מאסקאטשעוואנער קוילן פאר מאסקאטשעוואנער אינסטיטוציעס

א באהייצונג אויסשטאטונג ווערט ארויסגעשטעלט אין די לעגיסלאטאיוע נעביי־דעס פאוער הויז אין רעדושיינע און בלויז מאסקאטשעוואן ליגנייט קוילן ווערן נעברענט ווערן דארטן אין דער צוקונפט.

מאסקאטשעוואן ליגנייט קוילן ווערן נעברענט נלייך דא אויף די פריירים און די נעלט וואָס ווערט אוים־נעענען אויף מאסקאטשעוואן ליגנייט פארכלייבט אין צירקולאציע נאענט צו דער היים

מצבות

אונזער לאנגע באדינונג צו דער אידישער באפעלקע־רונג גיט אונז די מעגלאכ־קייט צו באדינען אונזערע אידישע קאסטאמערס צו זייער צופרידנהייט.

REGINA MONUMENTAL CO.

South Railway and Albert St.

REGINA SASK.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

זאל דער נייער יאר איך בריינגען

געזונט, גליק אוך פרייד

דאם איז אונזער הארציקער זוגאנג

צו אייך

מיר העגדלען א פולע ליין פון אלע ערשטקלאסיקע קוילן און סעזאנע כפרום און פאפלאר האלץ

פרובירט אונזער באדינונג

REGINA SUPPLY COMPANY LTD.

PHONE 92 200 BROAD AND DEWDNEY

דער צדיק ר' אידע

(א מעשה נורא)

פון גרשוני

ס'איז טאקע יום־כפור, אבער וועלט איז דאך וועלט, דאס זיך א טאג, אויף דער ערד געשטעלט.

נעמאנגען איבער דעכער בכבוד'יק נעלאסן, מי טפראכט און מיט גלאנץ געשפאנט איבער גאסן.

און עס וואלט זיך אזא טאג אזוי זיך אויסע, שא און שטיל, א סוף און עק.

נע'חש'ט וואלטן וויבער, געקלאפט זיך "על חטא", אויף באגאנענע זינד, נאכן פרי און נאכן שפעט.

אידישע בערד וואלטן זיך געצוואנגן אין טרערן, נעווייגט און געבעטן : "בעז זאל זיך מערן אזן מערן !"

און דער טאטע אין הימל וואלט פארגעבן אינגאנצן. —

האט זיך אבער פארגלוסט דעם שטן, — מיט "ישראליקן" צעמאנצן.

מען וווייסט נישט פון וואנען, מען וווייסט נישט פון וואנענו, ערגעץ פון מדברות, פון וויט וויטע יכ'עו, האט אין שוי, א בשורה זיך נערייסן, געקלאפט אין די סטענדערם, די מוחות צעבייסן.

און עם האט דער צדיק מורנ' ר' אידע, נעמאכט א גוואלה, נעמאכט א מרידה :

"לאמיר ווייטן אידן, לאמיר ברידער קלאנן, איך האב עם ברוח הקודש נעזעהן עם נאך פראכטמאנן —

"או עם נייט אן אונגליק, עם קומט א טרויער, וואס שטייט איך אידן, — לאמיר זיין ווי א מויער.

וואו איז דער שם וואס ברענט אין אייערע ביינער, וואו איז אייער גבורה, לאמיר אלע, אלע ווי איינער.

געוואלט לעשן דאס פייער, פארטרייבן די זינד, פארטיליקן די פושעים, אפילו אן אינזן קינד.

צווישן די געוועלבן שפייט א טיש, אויפן טיש א זון פון א אידישן טאטן,

ער רופט טרינקען און עסן — עס זאל חלילה דער תענית ניט פארשאטן.

ארום אים א חברה, מיט פענער אין די חענט, דערן פון ארבעט, ערדן פון בלוט, זינגען מיט כוח, זינגען מיט מוט — לידער פון פרייהיים פון מי און פון מאטער "מען ארבעט,מאכט זשע ואטער !"

אז עם הויבן זיך פויסטן קענן היכל דעם קלאנג, עם צעברעכט זיך דער צאהן פון טעג און פון יאהן.

און עם פלאטערן פענער — רויט אוז רויטער.

אידישע פרנסות אויף אונזערע כדיושע פריידים

(שלום פון זייט 34)

טרי אין א פראגרעסיווער מענש. לעזט די ענגלישע פרעסע. כמעט איבעראל וועט איר נעפינען די אידישע פרעסע, "דאס אידישע וואכן" וועלכע איבעראל נעלעזן און זיי אינטערעסירן זיך מיט אידישע פראבלעמען. די סטאדט, די היימען זיינען סטאבילירט, אלעס איינגעארדנט לויט די לעצטע באדערפענישן.

איבעראל, פארנדיק ארום צוויי טויזנט מייל, זעען מיר ווי פון די פראכט וואנאנען קוקן ארויס וואנדערנדע ארבעטסלאזע. מאכט פאהן אין די אפענע וואגאנעס, מאכט אויף די טעלעפאן־קלעצער און מאכט אויף די דעכער, דערשלאפענע, מוטלאזע, קוים וואס זיי שלעפן זיך מיט זייערע בלעכלאך נאך וואסער, וועו די פראכט צוגט שטעלן זיך אפ אויף די סטאנציעס. אזעלכע היימלאזע וואס וואנדערן אן א צוועק פאהן צו 20, 30 מדער 40 אין יערער פראכט טרייז. איך באטראכט די גרויסע עלעוואטארן וואס ווערן צעשפארט פון וויין, פון הונדערט טויזנטער פונט פוטער, פון די מיליאנען אייער וואס וואלגערן זיך אין די סטארס און ווערהייזער און סטארעדושעס. וועו די רעגירונג קויפט אפ אמווייניקסטנס א טייל דערפון אין שפייזט די הונגעריקע, די דעמאראליזירנדיקע מאסע. וואלטן אמווייניקסטנס די מענשן זיך דערהאלט אן אנגעוואלט כחות צו זיין פעאיק צו דער פיוישער ארבעט וואס די רעגירונג וועט מוזן קירצלאך אויסטערמען אום אויסצומיידן א קאטאסטראפע.

איך באוואונדער דאס אויסרענעווינאכע נעדולד פון די הונגעריקע פון די לידנדיקע וואס דולדן אוא לאנג. אבער וי לאנג וועלן זיי ליידן אן דולדן וויזל נאך אלעמען אין דאך צוויישן דעם הונגעריקן אן די שפיין קראפען זייער א שוואכע שוק, בלויז א גלעזערנער פענסטער.

מיט א קורצער צייט צורוק האט מען אין פאסקאטון, בייס ברעג פון פאסקאטשעוואן מיוק, נעפונען צוויי פארחלש'טע ארבעטסלאזע. וועו מען האט זיי נעבראכט אין שפיטאל האבן שוין זייערע קערפערס קיין שפיין ניט נעקאנט צוגענומען אן זיי זיינען נעשטארבען, וועו מען האט זיי צעשניטן האט מען נעפונען אין זייערע מאגנס א הויבע ביסל ווילדע גראז, מיט וועלכער זיי האבן זיך מסתמא נעשפייזט א שטיקל צייט. די פרעסע האט, זעלבסטפארשטענדלאך, פארשוויגן דעם אינצידענט וויל עס פאסט פשוט ניט פאר אזא אייזערנע נעזעלשאפט, אז אזא זאך זאל פאסירן אין א צייט וועו אלע פארם פראדוקטן זיינען ווערטלאז זאלן מענשן זיך דארפן שפיזן מיט גראז, אבער די צייט וועט אלעמען באצאלן לויט אירע פארדינסטן פאר דער נעזעלשאפט.

אלע אונזערע אידישע קליענטן און אלע אידן בכלל ווינשן מיר

א גוטע פון גוטע קלייד

א יאר פון גליק אוך פרייד

א גוטן יום־טוב

א גוטן יאר

א גוטע פרנסה

א גוטע פרנסה

א גוטע פרנסה

SASKATOON, SASK.

סאַסקאַטון דאָם ציוניסטישע שטעטל

פון ל. שטערענבערג

דאכט זיך, אזא דוראיקער שטויבער לעבן, ווי עס האט אויסגעזעהן צו גע־ניסן אין דעם קליינעם שטיבל שטעטל, וועלכעם איז ווי פארווארפן פונם שטאט, אפגעריסן פון דער גרויסער רוישיקער שטאט, פארגעס־סט פון אים אלע פארבינדונגען, אפגעשניטן פון דער וועלט, — האט זיך קיינעם קיינמאל ניט געקאנט פאר־שטעלן.

אין קיינער האט זיך ניט אומגע־קוקט, אויף דעם קליינעם שטעטעלע, וועלכעם ליגט מאיסטסטיש אויסגע־לייגט אין א טאל, אן קוקט אריין, ווי פון א שיסל אריס.

וואן אימעצער זאל אריינקריגן אריס דער שטאט צו אין נעמען באטראכטן וואס פאסעט פון די גרינע לאנדשע־פט, די לאנגע מיט וויטע פארזייטע פעלדער אין די אומגעדאכט לאנגע פרייהיים, וואס צייגן זיך אין אומענדלאך גרויס סען קרייז; וואן אימעצער זאל אריס־גיין אריס דער שטאט צו אין באטראכטן דעם הויכן ערדאפן גליבנליי־טיקן הימל, דער וואלט זיך זיכער גע־טראכט, או, אט, דא אין דעם שטיבל שטעטעלע לעבט אין וועלט באגרענ־צעט א הייסעלע פרעסט אין אזעלכע קר־גרוישען אין אזעלכע פרעסט אין מען אז, אן אפרפירן אין באדערן דאס מיט א וויסן קלאפן שניי.

אט, אין דעם שטעטעלע, וואס אין פאראיכט אן קוקט קיין אריס אן דער מערב קאנאדער טעריטאריע מיטן נאמען מאסקאטון, אט אין דעם שטיל מעלע וואס אן ערשט מיט א יאר 25 צוריק נעווען א פוסטע פרעריי, אוואו ס'האט נעהערשט די מאכט פון די רויטהויטיקע פרעריי קינדער, די נאך טור ווילדע אינדיאנער. אט אין דעם שטעטעלע צוישן קארנע פופציק טוי־זענט מענטשן פון פארשידענע לאנד, לעבט אין באווינט זיך א אידישע קהלה פון ארום 200 משפחות, קארנע 500 נפשות, כן ירבו.

פיל, זייער פיל, האבן צו ערצייל־לן הינע אידישע פיאנערן פון מאסקא־טון. ס'זייגן דא צווישן זיי אזוינע, וואס נעדענקען ווען דעם שטעטעלע איז ניט נעווען מער ווי א פאר הויצער־שאפן מיט א פאר אקסן, וואס האבן אויפגעשטעלט דעם ערשטן שטאל פאר זייערע פערד, ווען דער ערשטער וואגן איז אהער אריבערגעפארן, ווען דער ערשטער ברעג איז אריבערגעשלעפט געווארן איבער דעם ריווער סאסקאטשעוואן, ווען דער ערשטער פלאנק־סיידוואק איז אהער אריבערגעלייגט געווארן, ווען דער ערשטער פאסט־אפיס איז אהער אריבערגעקומען, ווען דער ערשטער פאסט־מייסטער איז אהער אריבערגעפארן, ווען דער ערשטער פאסט־קאר

א באריכט פון סאסקאטונער תלמוד-תורה פאר"ן יאר התרצ"א

סאסקאטון בני-ברית לאדוש נומער 739

יום-כפור אין דער אלטער היים און ביי אונז

פון י. מאלין

(ווי אזוי עס פלענן זיך נוהג זיין אין דעם הייליקן מאג אונזערע מאטעס און זיידעס)

די חיברו ליידים אייד אין סאסקאטון

א קורצער באריכט פון בעסי וואטערמאן, סעקרעטארין

די "היברו ליידיס אייד" פון סאסקאטון איז א גוט ארגאניזירטע ענועלע. שאפטמיט א מיטגליידערשאפט פון 80. יעדע מיטגליידערין איז שטארק פאראינטערעסירט מיט דער סאסיעטי און אלע צוזאמען טוען זיי אויף גוטע ארבעט.

אין פארלויף פון דעם פארגאנגענעם יאר האט די דאזיקע סאסיעטי עשאפן דורף פארשיידענע אונטערנעמונגען די סומע פון $2,180. די "היברו ליידיס אייד" האט פארן פארגאנגענעם יאר דורכגעפירט אזעלכע אונטערנעמונגען ווי א בייזל אין עקסיבישן; א טענ־טאג, וואס איז דער הויפט קוואל פון איר הכנסה; טענץ, קאנצערטן, "בריד־זשפּ", סילווער טיי־ען אז. ו־, א ענ־ווייטע סומע געלט קומט אויך אריין פון מיטגליידערשאפט אפצאל.

די "היברו ליידיס אייד" פון סאסקאטון האט אין פארלויף פאר פארגאנגענעם יאר אויסגעצאלט די סומע פון $1,997.00. דאס געלט איז פארטיילט צווישן צוויי נוטליידנדיקע וויי אויף צוים בית־תומים מיט מושב זקנים איז וויניפעג. א געוויסע סומע איז אויך בייגעשטיירט געווארן די צדקה אינ־סטיטוציעס אין סאסקאטון גופא.

מיר קאנען אויף זאגן, אז ניט נע־קוקט אויף דעם וואס מיר האבן אין סאסקאטון א באדיטל־טעטיקייט צו אונזער ארמע ארבעט, איז אויך אונזער ארבעט אין דער סאסיעטי ניט קיין קלייניקייט. מיר האבן אין דער סאסיעטי אן אקטיווע מיטגליידערין, וועלכע איז אויך אן אקטיווע מיטגליידערין אין דער "היברו ליידיס אייד" פון וויניפעג, מרס. י. נעמזער, וועלכע איז אויך אן אקטיווע מיטגליידערין אין דער "היברו ליידיס אייד" פון טאראנטא, מרס. ש. ווייסמאן, וועלכע איז אויך אן אקטיווע מיטגליידערין אין דער "היברו ליידיס אייד" פון מאנטריאל, מרס. ל. שפּיגל, וועלכע איז אויך אן אקטיווע מיטגליידערין אין דער "היברו ליידיס אייד" פון ווינדזאר, מרס. ל. ווייסמאן, וועלכע איז אויך אן אקטיווע מיטגליידערין אין דער "היברו ליידיס אייד" פון סאסקאטון

דער וואָגן

(דערציילונג פון דער אלטער היים)
פון י. ראבאן

בעריש, א סוחר פון אלטווארנ, א ניכטערע אידל מיט א גרויסן קאפ א צעקנייטשט, גלי, געפאלדעוועט פנים, זוי . פאלעמו טיע, האט זיך ארומגעזעצט אויף דער "אידישער נאם" פון שטעטל שלעמפ. די נאם האט כלו־מרשם נעהאיבן "אידישע", אבער אין דער וויטקאכסייט האט מען אויף דער נאלצער נאם — אויף די הויפן, אין די נעזעלבער, אין די פענסטער, קיין אידיש פנים ניט נעזעהן. די שולדן אויף די נעזעלבער זיינען על פי רוב נעזעהן פרישע, אדער אינדערנאכט, און עס אין נעזונן נאכטיק, אז די נע־שעפטן האבן נעקראנן נייע איינגטר־פער. בעריש איז ניט נעזונן קיין נרויסער ענטער פון פויליש און די דיטשן, וואס ער האט אנגעטראפן האבן זיך נעזעלן נאכטיק, אז ער האט פארשפעטיקט מען נעקראנן נייע איינגטרפער. קיין מיט קיין נאלט אין דער שטאט ניט נעזעהן. זיי האבן נעזען אויף זיי אויפן פענסטער, אז ער האט ניט נעקראנן, ווייל ער האט ניט נעהאט קיין נעלט. עס האט נעזאגט, אז ער האט נעזאגט, אז ער וועט נאכדעם קומען מיט נעלט, אבער ער איז ניט נעקומען. אלע האבן נעזאגט, אז ער איז א שווינדלער, אבער ער האט נאך אלץ ניט נעהאט קיין נעלט. ער האט נאר נעהאט א נרויסע קיסטע מיט נאר פיל נאר־נישן, אבער ניט קיין נעלט. ער האט נאר

פארוואס ראבין הוד מעל וועלט נעמוצט מיט די בעמטע רעזולטאטן

א פריי געווינענדיקע מעל

אז ראבין הוד איז א בריליאנטענע מעל פאר אלע צוועקן וועלט נעווינן דורך דער איבערראשנדיקער צאל פריי זען וואס זיינען געווארן פון אונז נעווינען אירע נעבראוכער אין אפענע קאנטעמ־טען פאר בעמטע נעבעקטן פון יעדן פארט פון וועלט אויסער וויניפעג. נאר אין מאנאטאבא מעל, לויט אריין די טייג אין אויוון, זען עס איז נאך שטארק אין "לעבעדיק". איר וועט ארויסנעמען פון אויוון מער לאבנס פון זאק, אן נרויסע. נאלדענע לאבנס פון בא׳טעמ־טן רייצנדן נעשמאק, נעווענ אין אראמ־מאט. די קינדער וועלן מאנאן פאר אין אנדערע 35 פארשיידענע פריי־נעווינענדיק נאלדענע אן זיכערע מערהאן אן ארום 200 פרייז.

די נעבעקס קוואליטעטן פון ראבין הוד מעל

דאס בעמטע און זיכערסטע מעל צו באקן גוטע נעבעקס איז די ראבין הוד מעל אונטער דער באשיצונג פון דער בארימטער נעלט־צוריק־נאראנטיע וואס נעמען זיך אין יעדער זאק. פרייער פון אלע צוועלן וועלט נעווינען דורך דער אינטערנאציאנאלער קאנקורענץ אין בעסטע נעבעקס פון יעדן פארט פון וועלט. אפשר מער תבואה וואקסט אין דער וועסט אויסער וויניפעג, אבער נישט אזוי פיל וואס מיר נעמען פון דעם בעמטן פעלד פון מאניטאבא. אין סאסקאטשעוואן אין אלבערטא. די מיל אין קאלגארי, אין אינטערנאציאנאל נאלדענע פריי־מיל אין עדמאנטאן אין אנדערע פלעצער. אלע דרייען זיך אונטער דער זעלבער נאראנטיע פון דער נעלט־צוריק. דאס איז דאס בעסטע וואס מיר קענען נעבן אונזערע קונדן. מיר ווילן אז זיי זאלן וויסן אז מיר נעמען אלע מיטלען אין אונזער מאכט צו מאכן אונזער מעל דער בעסטער. מיר ווילן אז זיי זאלן וויסן אז מיר נעמען אלע מיטלען אין אונזער מאכט צו מאכן אונזער מעל דער בעסטער. מיר ווילן אז זיי זאלן וויסן אז מיר נעמען אלע מיטלען אין אונזער מאכט צו מאכן אונזער מעל דער בעסטער.

פאר קויפט און פייסטרי

ראבין הוד מעל איז נאך אויך נא־טירלעך צו נעבן בעסערע צופרידה־הייט פאר פארשיידענע קויפט און פייסטרי אויך. נעמען פון דעם פיינ־סטען מערב אנאדער ווייץ, אין ראבין הוד, מער נארמאפט ווי אנדערע. אזוי נעדופענע קיין מעלן. מען קריגט ארויס פון דעם בעסערע רעזולטאטן אין קאסט ווייניקער. די קויפט און פייס־טרים פון ראבין הוד מעל זיינען אזוי־ויכטיקער פונקט אין תבואה האנדל פון מערב קאנאדע. דורך דעם דאזיקן פונקט נייט דורך אפשר מער תבואה נעפינען זיך אויך די נרויסע סי. פי. אר. פראכט יארדס אין א וואקסנדיקע פי־ציכט אינדוסטריע. פאר וועלכער די מיל אפאלם פון די ראבין הוד פלעגטן באזן אן א וויכטיקן ראפאס פון פי־קאפ פון הונדערט מיליאן בושל ווייץ. א נעלענגהייט די דאזיקע פאסיליטעטן נילבו צו ראבין הוד מילם לימיטער פאר אויסצופילן די ערשטע "קרים פון דעם קראפ" פאר ראבין הוד מעל.

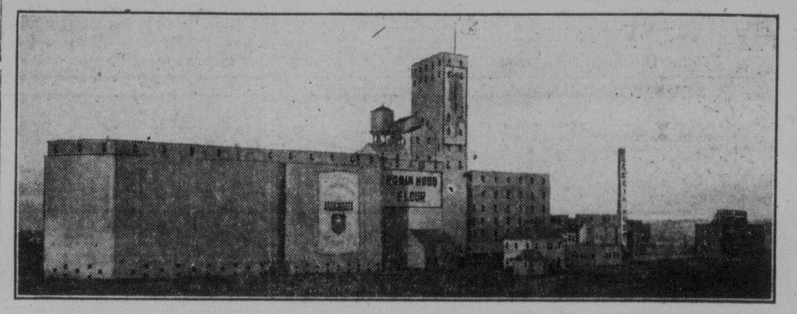

ראבין הוד מילם לימיטער אין מום־דושא, סאסק.

דאס איז דאס בילד פון דעם אויסער־לאכן אויסזעהן פון "ראבין הוד מילם לימיטער" (מעל אוז דאלד אוסט מיל) אין מום־דושא, סאסק. טעגלאכע קא־פאסיטי פון מעל מיל פיר טויזנד פעס־לאך; טעגלאכע קאפאסיטי פון ראלר סטארידש עלעוויי־טער קאפאסיטי, 1 מיליי־אן אז 703 טויזנד בושל ווייץ.

מום דושא איז א נעאגראפישער צענטער פון דער העכסטער קוואליטעט ווייץ פון דער וועלט אן איז א הויפט־מיטל אירע נרויסע אין מיט־ד־ושא, סאסק.

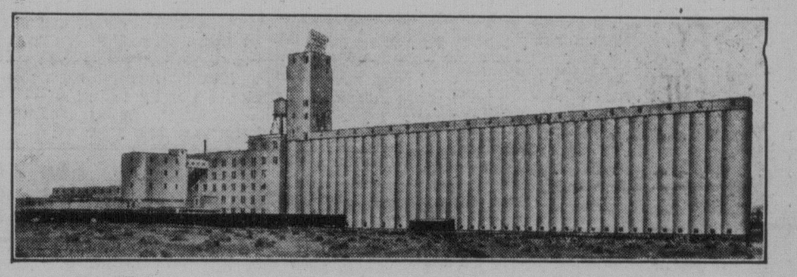

ראבין הוד מילם לימיטער אין מאסקא טון, סאסק.

דאס איז א בילד פון דעם אויסער־לאכן אויסזעהן פון דעם ראבין הוד לימיטער" (מעל אוז דאלד אוסט מיל) אין מום־דושא, סאסק. נעבויט אין יאר 1927 אז דא נעווינן אויף דעם בילד. די 1927־טעגלאכע קאפאסיטי פון ראלר סטארידש עלעוויי־טער קאפאסיטי, 1 מיליאן, 380 טויזנד בושל.

בעמטע וואונשן צום נייעם יא

The Times Company Ltd.

פאבלישערס פון די טיימס־העראלד

מיר האבן איינעם פון די פינסטע דושאב פרינטינג דעפארט־מענטס אין מערב קאנאדע.

לאזט אונז מאכן אייער נעקסטן דושאב

Moose-Jaw Saskatchewan

מיר זיכנשן אלע אונזערע פאטראניזירער אין פריינד
א יאר פון געזונט, פרייד און גליק

פאלם דיימס לימיטעד

טעלעפאן 4840 און 4846

מאנופעקטשורערס פון

לילי בריענד פּ־מער — לילי בריענד פוטער איז דער אויסדרוק פון רייניקיט

פאלם איין קרים — "די קרים פון זיי אלע"

זוין נאר איר דאפט קרים און פוטער. זייט זיכער אז איר באקומט די דאזיקע בריענד

PALM DAIRIES LIMITED

מיר זיכנשן אייך, או דער נייער יאר זאל פארווירקלאכן אלע אייערע האפענונגען

אייז און רעפרידזשריי־טארס

WESTERN ICE COMPNY

"שפארט מיט אייז"

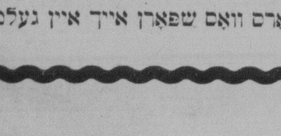

מיר זענען אלע אונזערע פאטראניזירער פאר זייער העפלאכער פאטראניזירונג און מיר דרינקן זיי אוים אונזערע בעסטע וואונשן פאר

א נייעם יאר פון פארנעזעצטן נעזונט, פרייד און באניאונג

פון פראספעריטעט

E. P. FIELDS, Mgr.

MOOSE JAW SASK.

שרה׳לע די קאסאקע

(אן אמת׳ע מעשה)

פון מ. מארים

שרה׳לע די קאסאקע, איז שוין צו 12 התונה נעהאט און איז אויפגעפארן קיין יעקאטערינאסלאוו אויף א שטעלע צו זיין וויבס א פריינט.

וועז שרה׳לעס ברודער איז אפגעווען אביסל צייט אין יעקאטערינאסלאוו, האט ער איר נעשריבן, אז ער האט פאר איר א פלאץ אין א אפיי־ראסן אפארטיק וואו זי קען גוט פארדינען.

שרה׳לע האט זיך אין דעם אנגעכאפט מיט ביידע הענט; זי איז נעווען צופרי־דען צו פארלאזן אירע שטעטל און צו זיין אין א גרויסער שטאט.

אין הויז איז מען נעווים נעווען צער פרידן, אז זי זאל אוועקפארן, דען זי פלעגט זיי דערמען מיט אירע צינישע רייד און אויך מיט אירע נראבע ארויס־טרעטונגען וועז פרעמדע מענשן פלעגן דארטן זיין, ווייל שרה׳לע האט נע־אישן וואנן, אן האט באלד נעפרעגט אויף אזא אן אזא מיידל, וועלכע אין אנטלאפן מיט איר מאן, א פאטער פון זעקס קינדער.

מען האט נלייך פארשאנען ווער דאס איז, אן אין א קנויל האבן זיך אלע קינדער פון שטעטל א לאז נעמאן צו נח עליעם הויז, אן נענומען וואהרפן מיט שטיינער אן שרייען אלע שמוצ־קע וועלטער.

דער שטעטלשער אויהארנין איז ארויסנעלופן נעווארן צן צעטרייבן דעם המון.

וועז דער אויהארנין איז ארויז צו נח עליעם הויז זעען דעם מענשן, וואס האט אנגענאכט דעם נאנצן טומל, איז ער שוין אין הויז נים קעווען. ווייל שרה׳לע איז מיט אים אנטלאפן דורך דער הינ־טער טיר, זיי זיינען נלאפן מיט די נערטנער ביז וואנען זיי האבן אנגע־טראפן א נוי׳אישע פור, וועלכע האט זיי נעבראכט צום וואקזאל. אן פון דארטן זיינען זיי נעקומען קיין מינסק אויף אן אכסניה, וואו זי האט נענומען נין צו קינד אן זייער שווער.

דערווייל האט די פרוי מיט אירע 6 קינדער אנגענומ זיי, אן וועז אויך מאן זאל נעווינען פיין קערפערלאך אנטווילקלט אן צו 16 יאר איז זי שוין נעווען א פולקאמענע פרוי.

דער קערפער אירער איז נעווען זייער פיין נעבויט. אירע נעזיכטסצוג זיינען נעווען זייער רעגולערע, א נרויסער נלאנ־טער שיינער שטערן, נעדיכטע שוואהרצע ברעמען, א נעמאקטער נאז, דינע ליפ־א קייל־ערדיק פון נעזיכט.

דער אייניקיקער חסרון אירער איז נע־וועז אירע קרומע אויגן. אז זי פלעגט ווערן אומעטיק אדער אין כעס, פלעגט זי אנווארפן א שרעק אויף יערן אייגעם מיט אירע אויגן.

איך פאסטער, נח עליעם, האט זיך נע־רעכנט פאר איינעם פון די שענסטע באלעבאטים אין שטעטל. אין מינסקער נובערניע, ער האט נעהאט א שיינע הויז אין מיטן מארק אן האט נעמאן פיינע נעשעפטן.

ער האט נעהאט וואפלניעם ערנעע אין א דארף. צוליב דעם, האט זיין עלטסטער זון, א בחור, נעמיזט זיין אלעמאל אין דארף.

אזוי ווי די רוסישע רעגירונג פלעגט פארפאלן איהן אין די דערפער, אזן מען פלעגט זיך דארטן נאר האלטן מיט דעם חסד פון כאבאר, וואס די טשינאווניק קעם פלעגט נעמען, האט דער דאזיקער נח עליעם נעמיזט אויפנעבן זיינע נע־שעפטן, אז עס איז אנגענומען א נייער פריסטאוו, וואס האט קיין כאבאר ניט נעוואלט נעמען.

דערוועגנדיק אז מזומן הויבט מן וועלן וויניקער פון טאג צו טאג. האט ער ארויסגעכאפט עטלאכע הונדערטער אן האט צוגעבויט א קראם לענז זיין הויז פאר זיין עלטערער טאכטער, עטל, פארהארנז זי מיט נרן.

די עטל איז נעווען מיט א ווייי יאר עלטער פון שרה׳לען.

שרה׳לע האט דאן אננעהויבן מאכן פאפיראסן פאר דער שוועסטערס קראם. אן אויך פאר עטלאכע פרויאכע קונדן. שרה׳לע האט נעוואוסט אז עטל איז ניט איבערניקנס שוין, אן איר נאנצע בילדונג באשטייט אין דעם וואס נאך א סך שווערער מי האט זי זיך אויסנע־לערנט שרייבן אביסל אידיש, וואס עס קומט איר יעצט צו נוץ אויף צו פירן די קראם.

אן נאך אלעמען זעט זי, אז יעדער יונגערמאן וואס קומט אהין צו זיי, פארבריינגט צעמער מיט איר שוועס־טער וני מיט איר. אויף מיר, אויף שרה׳לען, קוקט זיך קיינער ניט אום.

דערפאר אז זי פלעגט קומען פון אירן א קונד צו וועמען זי פלעגט אפטראגן פאפיראסן, פלעגט זי דערציילן, אז דער קונד אירער, האט זיך צו איר נעטשע־פעט, האט איר נענעבן קאמפלימענטן, האט זיך איר דערקלערט אין ליבע.

דאס פלעגט ארויסרופן נעלעכטער ביי אלעמען אין הויז אזן מען פלעגט פון איר נעמען לאכן אן רייצן זיך מיט איר.

דאן פלעגן אירע אויגן ווערן שרעק־לאך. זיי פלעגן ווערן נלאנציקער אזן שרעקלאכער. דאס איז נעווען דער קוואל פון אירע טרערן. וועלכע זי פלעגט אריינסניפן אין א נעווייך. אבער קיין סך פלעגט זי ניט ווייניקן, זי פלעגט נאר אריינסניפן עטלאכע טרערן, אזן איינגעאלטן זיך, אז וויינטער נעלאכט, שטאפנדיק די טאבאק אין די נילזן.

איינמאל ווען זי האט אפגעטראכן פאפיראסן צו איר קווינעם מאן, יוסף, וועלכער איז נעווען זייער א שיינער אזן איז נעווען אויף א נעלערנטער, האט זי צוריקקומענדיק דערציילט, אז דער דאזיקער יוסף האט איר נעוואלט א קוש טאן אזן זי איז קוים אנטלאפן פון אים.

דער עלטערער שוועסטער, עטלען, האט דאס שוין פארנאסן. אזן זי האט אויסנעשריען: שוועיג משוגענע, ניט נאר יוסף, נאר קיין מאן איז דער וועלט וועט אויף דיר ניט וועלן קיין שפיי טאן

— ניט וועלן א שפיי טאן, האט שרה איר נאכנעקוימט אזן אין הארצן האט זי ביי זיך נעטראכט, אז מען וועט נאך אויף איר יא וועלן א שפיי טאן.

איר עלטערער ברודער האט דערווייל די ראבין הוד מילן זיינען העכסטע מאדערנע מיט די מאטע וויסנשאפטלי־כע מעטאדן אן די פעאיקייט פון די ראבין הוד מילערס איז אויסערנע־ווייניקאך נרויס אן נוט. אזן די ארבעט וועלט אננעפירט אויף א העכסט מא־דערנעם אופן ביז צו דער נרעסטער פינקטקאכקייט.

פאר ברויט, קויקס אזן פייסטרי מאכט איר אייער נעבעקס מיט ראבין הוד׳מעל מיט וויניקער ארבעט, וויניי־קער מעל אזן וויניקער צייט.

ראבין הוד מעל וועלט צו אייך פאר־קויפט אונטער באשיצונג פון דער בא־רימטער נעלט־צוריק נאראנטיע. דאס נעבעקס אין נאראנטירט צו זיין זן וועלכן עס איז קלענסטן פאלוסט.

די נעשיכטע פון "ראבין הוד מילס לימיטעד"

ראבין הוד מילס לימיטער, האט דערוועדבן אן עקזיסטירנדיק מיל אין מוס־דושא, סאסקאטשעוואן, אין יאר 1909. די קאפאסיטי פון דער דאזיקער קליינער מיל איז נעווען 150 באראלס מעל א טאג. אין באלד מעל איז 196 פונט, אדער צוויי 98־פונטיקע זעק. דערפאלנרייכע אויסארבעטונגען זיינען נעמאכט נעווארן צו נאכקומען די פאדערונגן פון די אויסנעברייטער־טע נעשעפטן, בין הינט אין די נרויס־טע קאנקרעט אן טאיל סטרוקטור, וואס איז די ערשטע ואר צו צוציען די אויס־מערקזאמקייט פון דעם וויניפעג, וועל־כע קומט קיין מום דושא, ארונטער־נייענדיק פון סי. פי. אר. קוקנדיק וועסט, האט שוין די דאזיקע מיל א פאלנרע קאפאסיטי :

טעגלאכע קאפאסיטי פון מעל 4.000 באראלס; טעגלאכע קאפאסיטי פון ראלר אוטס, 1.250 באראלס; סטארדוש עלע־וויי־טער קאפאסיטי, אין מיליאן אן 703 טויזנד בושל ווייץ.

אונזער קאפאסיטי האט וויי־טער אויס־נעבריי־טערט איר טעטיקייטן הינטער מום דושא אין דער פראווינץ מאסקא־טשעוואן. אן אפעריירט איצט צוויי צוזנעגעבענע מעל מיל־ן אין מאסקאטון, מאסק., אן אין מעל מיל אין קאלנארי, אלבערטא. די מיל אין קאלנארי, אין איבערנעבויט נעווארן נאכדעם וויי זי אין פארניכטעט נעווארן פון א שריפה אין 1911. דער אלטער אינטער־פראווינציעל מיילינג קאמפאני פלעגט אין עפעקטאריא. עטלאכע מייל פון מאסקאטון, אין איבערנעמען נעווא־רען אין יאר 1916. די נלענצענדע מא־דערנע מיל אין מאסקאטון, איז נע־בויט נעווארן אין 1927 אן אננעפאנ־נען צו אפעריר־ן אין דעצעמבער, 1927. איר קאפאסיטי האט זיך פארנרעסערט אין 1928 מיט נייע סטארדוש, "בינס" זיינען צוגעבויט נעווארן אין פארלויף פון לעצטן זומער. אזן איר איצטיקע קאפאסיטי איז וויי פאלנט :

טעגלאכע קאפאסיטי, 3.000 בושלס מעל, סטארדוש עלעוויי־טער קאפאי־סיטי, אין מיליאן אן 380 טויזנד בושל.

דער ס"ה פארויניקטע קאפאסיטי פון אלע ראבען הוד מילן אין היינט וויי פאלנט :

טעגלאכע קאפאסיטי פון מעל מיל־ן, 10.000 באראלס; טעגלאכע קאפאסיטי פון אוטס מיל־ן 1.250; סטארדוש עלעוויי־טער קאפאסיטי : דריי מיליאן אן 813 טויזנד בושל.

דער פארקויף פון ראבין הוד מעל

די נעלענגהייט פון לאקיישאן פונקט אין מינטן פון די נרויסע תבואה פעל־דער פון מאסקאטשעוואן, וועלכע פרא־צויגן דעם נרויסן פארנעם פון ראבין הוד פארזונטן, וועלכע אנגעהאלטן סיילם אפיסעס אין מום דושא, קאלנארי, וואנ־קאווער, מאנטרעאל, טאראנטא אן סט. דזשאנס, נ. ב. אן אין אנדערע טיילן פון דער וועלט.

ראבין הוד מעל וועלט פארקויפט אין אלע טיילן פון דער דאמיניאן אף קאנאדע אן וועלט נעשיקט צו דרייי־סיק פארשיידענע לענדער אין אלע טיילן פון דער וועלט. ארבעטנדיק 300 טעג א יאר, וואלטן די ראבין הוד מילן פראדוצירט איבער דריי מיליאן בא־רעלס מעל א יאר אן אינגאריכטיק דעם עקספארט האנדל, וואלטן די ראב־בין הוד מילן נעקאנט פראדוצירן נענוג מעל צו שפיין ארום א דריטל פון דער באפעלקערונג פון קאנאדע. איר ראלר אוטס פלעגט אין מום דושא איז דער נרעסטער אין מערב קאנאדע.

—(:::)—

א זשורנאליסטישער אינפאל

אין וואהרש דערציילט מען אוא ווייז :

אן אמעריקאנער זשורנאליסט, וועל־כער איז נעווען אין סיום בעת דער דע־באטע וועגן ענין "בריסק", האט זיך נאכדעם נעוועגעט נאך אן אודיענץ צום פוילישן יוסטיץ מיניסטער. דער מיניסטער האט אים אויפנענומען.

דער זשורנאליסט איז אריין שווייי־נענדיק צום מיניסטער אין קאביענט אזן זיך נעוועצט אין פאטעל. ער האט א קוק נעטאן אויפן מיניסטער, נעזעסן, א ווייל, נאכהער זיך אויפנעהויבן אן שטיל־ערהייט זיך נעלאזט צום טיר :

פרענט אים דער מיניסטער :

— איר האט דאך נעווים עפעס נע־וואלט ? .. נו ?..

— יעס — האט דער אמעריקאנער זשורנאליסט נעענטפערט, — איך האב נעוואלט נאר א קוק טאן. ווי אזוי עס זעט אוים אין פוילן א יוסטיץ־מיניס־טער...

זוען איר קויפט איין אין וועלבע עם איז

McBRIDE'S LTD.

די גראסערס סטארס

זייט איר שטענדיק פארזיכערט צו באקומען

קוואליטעט, נידעריקסטע מחורות פריין, באדינונג מיט א שמייכל

מעקבריידס לטד. די גראסערס זיינען באזואוסט איבער נאנץ מאסקאטשעוואן אלס די סטארס וואס שפארן איך איין נעלט

לשנה טובה תכתבו

צו אלע אונזערע אידישע פרייגט בתוך כלל ישראל

MOOSE - JAW STEAM LAUNDRY CO., LTD.

לאונדרי ארבעט

דרייי קלינינג

און דייאינג

103 Ominica St. Ph. 4328-5363

MOOSE JAW, SASK.

געלט־צוריק נאראנטיע אין יעדן זאק פון

רעפיד אָוטס

פאן־נעטריקנטע

צו אלע אונזערע אידישע פריינט דריקן מיר אוים אונזערע וואונשן בעמטע פאר א פריילאכן נייי־יאר פון די מילערס

פון

Robin Hood FLOUR

אידישע אינסטיטוציעס אין וואנקאָווער

פון מם יוד

תלמוד-תורה

איינע פון די מכשולות/ריקע איבער סטיטוציעס אין אונזער שטאָט, איז כלי ספק די תלמוד תורה. האבנדיק זיך א ריי יאָרן פון פראקטיק, השגחה און איבערגעבנקייט מצד די עסקנים, — איז די ת"ת נישט נעבליבן מידים. — איז די ת"ת נישט נעבליבן אן אקנאָפליגער אינסטיטוציע פון פארעריזדים, האט זיך צוגעשאפט צו דעם ציל, אז פארעריגונג פון דער ציים אין פארעטפערט וווּ מעגלאך די נויטן פון אידישער דערציאונג.

די דערציאונג פון אידיש קינדער אין פארבונדן מיט גרויס שוועריקייטן, די שיכטן פון דער אידישער באפעלקערונג זיינען צעשפליטערט הן "אידישע" און הן "נעאָראָפיש". "אידישע" — מיט עטשטוואוינע נט־וות און שטרעבונגן. פון איין זייט "נעאָראָפיש" — מיט אסימילאטאָרישע טענדענצן, אויס נעדריקט אין "רושדאאיזם" פארקערט. און פון דער צוויטער זייט — מיט פארטיזאנער אינסטרומענטן, האט זיך אנגענומען אין אלע פרטים פון אנדערע וועלטלאכע שולן. די פראגראם פון די למודים נעמט אין פארנעטפערט וווּ אידישער ידיעות, באזיצט אויך דאם הויכ אידיש לימודים — דאָס איז דער העברעאיש אלס אונטערריכט אין דערציאונג פון אידיש קינדער — לאמיר איצט זעהן, אויב די תלמוד תורה קען אויסלייכן, אויף וויי וויים מעגלאך, די אזוי נעוויטענע אידעאלע נישע טענדענצן.

טראדיציאנעל אורטאדאקסישע ריכטונג, וווּרט נעלערנט העברעאיש אין א טוטן. די אידישע רעליגיע איז פאר דער תלמוד תורה, נישט בלויז קיין יום־טוב'דיקער מאנטל, אין וועלכן מען פוצט זיך אויס ביי געוויסע נעלעגנהייטן, — נאר אן עקיש מיאראלישער פאקטאר. די קינדער דארפן קאנען דאוונען, כדי נעעמטער צו זיין צו זייר עדות. פארבונדן זיין מיט יר אין נאר לערנען אברהם, יצחק, יעקב, משה, דוד, שלמה, יחזקאל, ישעיה, ירמיה, יחזקאל, עמוס, הושע, יואל, עובדיה, יונה, מיכה, נחום, חבקוק, צפניה, חגי, זכריה, מלאכי, תהלים, משלי, איוב, שיר השירים, רות, איכה, קהלת, אסתר, דניאל, עזרא, נחמיה, דברי הימים א' ב'. אלע דאָס איז אבער נאָר אויף דעם צוועק, אז דאָס קינד זאל קענען לייענען אידיש, אריינגענעמען חומש, נעשיכטע, ליטעראטור און אויסגעלערנט מעכאנישע שפיל. — נאר אן עטיש מאראלישער אויספיר, אין זי נעבליבן טרייע איר אייגענע אידישקייט. — קאן מען זאגן, אז דאָס איז נאָר אן אנדערע פארם פון אנטלאפן פון אידישקייט. — אין זאל עס באמת ווערן: די תלמוד תורה, אין איר איצטיקן מהות, איז חלילה נישט אפנעשטאנען אין אלע פרטים פון אנדערע וועלטלאכע שולן. די פראגראם פון די למודים נעמט אין פארנעטפערט וווּ מען לערנט אידיש ידיעות, באזיצט אויך דאָס הויכ אידיש לימודים — דאָס איז נאָר אן אנדערע פארם פון אנטלאפן פון אידישקייט. — לאמיר איצט זעהן, אויב די תלמוד תורה קאן אויסלייכן, אויף וויי וויים מעגלאך, די אזוי נעוויטענע אידעאלע נישע טענדענצן.

טראדיציאנעל אורטאדאקסישע ריכטונג, וווּרט נעלערנט העברעאיש אין א טוטן. די אידישע רעליגיע איז פאר דער תלמוד תורה, נישט בלויז קיין יום־טוב'דיקער מאנטל, אין וועלכן מען פוצט זיך אויס ביי געוויסע נעלעגנהייטן, — נאר אן עטיש מאראלישער אויספיר. די קינדער דארפן קאנען דאוונען, כדי נעעמטער צו זיין צו זייר עדות. פארבונדן זיין מיט יר אין נאר לערנען אברהם, יצחק, יעקב, משה, דוד, שלמה, יחזקאל, ישעיה, ירמיה, יחזקאל, עמוס, הושע, יואל, עובדיה, יונה, מיכה, נחום, חבקוק, צפניה, חגי, זכריה, מלאכי, תהלים, משלי, איוב, שיר השירים, רות, איכה, קהלת, אסתר, דניאל, עזרא, נחמיה, דברי הימים א' ב'. אלע דאָס איז אבער נאָר אויף דעם צוועק, אז דאָס קינד זאל קענען לייענען אידיש, אריינגענעמען חומש, נעשיכטע, ליטעראטור און אויסגעלערנט מעכאנישע שפיל. — נאר אן עטיש מאראלישער אויספיר. די קינדער, באקומען א באגריף אין ידיעות און ווערן נעוויינט צו אידישע טראדיציעס, אין א העברעאישע עלעמענטאר־שול, ווי אזוי עס הערשט נאך אין פיל פון די אלטע שולן אין אמעריקע, אין וועלכע מען לערנט נאר חומש, רש"י, תנ"ך, אגדה, תלמוד, שלחן ערוך, היסטוריה און א. א. אין די העכערע קלאסן ווערט אונטערגעלערנט פרידן הבג"ם, און נאכדעם אזוי קערמעשע, אז א געוויסע נאכלעפסיקייט ביי אנדערע, צוזיכ פארשידענע מצב פון דער תלמוד תורה זיי בלויז אינערציגן, אז מיט מיערער ארבעט און אפפערוויליקיים, איז חלילה נישט אפגעשטאנען אין אלע פרטים פון אנדערע וועלטלאכע שולן. די פראגראם פון די למודים נעמט אין פארנעטפערט וווּ מען לערנט אידיש ידיעות, באזיצט אויך דאָס הויכ אידיש לימודים — דאָס איז נאָר אן אנדערע פארם פון אנטלאפן פון אידישקייט. — לאמיר איצט זעהן, אויב די תלמוד תורה קען

קאלנארי, אלטא. CALGARY, ALTA. קאלנארי, אלטא.

פינפטע אפמיילונג

אידישע וואָרט

ראש-השנה נומער 1931

קאלנארי, אלבערטא CALGARY - EDMONTON עדמאנטאן אלבערטא

נעמישטע חתונות

פון י. מ. פרידמאן (קאלנארי)

כראי זיך אמאל אפצושטעלן און פארהויראטן צופרידן און גליקלאך זיין צווישן אייגענע ? און די סיבה דארף מישטע הייראטן, וועלכע איז אייגע פון די אננעווייטאנסטע אידישע פראנן אין אמעריקע.

קודם כל וועגן דער סיבה.

וואס איז איבערהויפט די סיבה, פארוואס אזויפיל אידישע יונגלייט, אידישע מיידלאך גייען אוועק אין נעמישטע הייראטן, בעת זיי קאנען זיך אז עלטערן זיינען, ארער זיי דארפן זיין די פאלקאמענהייט אליין: טאטע-מאמע דארפן זיין בתכלית השלימות: אזן ווען זיי זיינען דאס נישט, פילט זיך דאס קינד ביטער אנטוישט אן אזעלכע שווערע צייטן באווייזט בולט אז שטארק קאלנארער אידן זאגן זיך פארן חינוך הבנים, אין קעגנזאץ צו פיל אידן אין אמעריקע, וועלכע נוכן נישט די קינדער קיין אידישע שולן, אין זיי בתי מדרשים. זיי זיי נען אויפנעצייכנט מיט נע'כתיבה'טע אותיות אויף פארמעט אן נעפינען זיך אין ראזשענויער ביחמ"ר.

מיר ווינשן אייך אלעמען

א יאר פון גליק און הצלחה

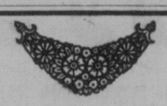

GENERAL SUPPLIES LIMITED

פון וואגען אלע שעזראלעים קומען

501-521 First Street West

CALGARY :: ALBERTA

די תלמוד תורה אין קאלנארי

פון י. מ. פרידמאן

מען האט ביי אירן נעלערנט, אז "אזוי ניך ווי א קינד הויבט אן צו רעדן, טוט מען שוין אנפאנגן לערנען מיט אים תורה" (ספרי עקב). אן דאס האבן קאלנארער אידן מיקס נעוועזן אין יאר תרצ"א מיט דער דערעפנונג פון א גן-ילדים ביי דער תלמוד תורה פאר די יונגע קינדערלאכ וועגן.

דאס שיקן די קינדערלאך אין גן אזן די אויפהאלטונג פון אים אין אזעלכע שווערע צייטן באוויזט בולט ווי שטארק קאלנארער אידן זאגן זיך פארן חינוך הבנים, אין קעגנזאץ צו פיל אידן אין אמעריקע, וועלכע נוכן נישט די קינדער קיין אידישע שולן, אין זיי בתי מדרשים. זיי זיי נען אויפנעצייכנט מיט נע'כתיבה'טע אותיות אויף פארמעט אן נעפינען זיך אין ראזשענויער ביחמ"ר.

מען האט ביי אידן נעלערנט, אז "אזוי ניך ווי א קינד הויבט אן צו רעדן, טוט מען שוין אנפאנגן לערנען מיט אים תורה" (ספרי עקב). אן דאס האבן קאלנארער אידן מיקס נעוועזן אין יאר תרצ"א מיט דער דערעפנונג פון א גן-ילדים ביי דער תלמוד תורה פאר די יונגע קינדערלאכ וועגן.

דאס שיקן די קינדערלאך אין גן אזן די אויפהאלטונג פון אים אין אזעלכע שווערע צייטן באוויזט בולט ווי שטארק קאלנארער אידן זאגן זיך פארן חינוך הבנים, אין קעגנזאץ צו פיל אידן אין אמעריקע, וועלכע נוכן נישט די קינדער קיין אידישע שולן, אין זיי בתי מדרשים. זיי זיי נען אויפנעצייכנט מיט נע'כתיבה'טע אותיות אויף פארמעט אן נעפינען זיך אין ראזשענויער ביחמ"ר.

דערציאונג, נאר עטלאכע חדשים פאר דער בר-מצוה וועלן זיי "ביזי" מיט דעם אינגלס אידישקיט, וואס דריקט זיך אויס אין א מפטיר "דערי מייד" אזן א פפטיר "טו אודער".

אנשטאט צו דערציען בר-מצוה למ-דנים, וועלכע רופן די תפילין "באק-סעס", די רציעות — סטרעפס אזן זיי-נען אין ספק ווער חמן איז נעווען — אן אמעריקאנער צי א מעקסיקא-נער. אנשטאט דעם ווערט די יונגע אין קאלנארי דורך דער תלמוד תורה, דערציען אין א אידיש נאציאנאלן אזן רעליגיעזן גייסט. קומט איר ארויס אין דער תלמוד תורה בשעת דעם לערנען, פארגעסט איר, אז עס איז קאנאדע. עס איז נאר קיין אונטערשייד נישט, קאנאדע, פוילן, גאליציע, אלץ איינס.

די באזאוסטזיניקע אידן אין קאל-נארי זיינען פולשטענדיק באדעכטיקט צו שטאלציירן מיט דער תלמוד תורה, וועלכע טעג פארריכטן וועלן פאר איר נער פון די דערפאלגרייכסטע תלמוד תורה'ס דא אין לאנד.

אויסער די 150 תלמידים וועלכע באזוכן די רעגולארע קלאסן פון דער תלמוד תורה, האבן מיר נאך א הויב-שע צאל תלמידים, פון די וועלכע האר-בעז שוין גראדואירט און באזוכן די העכערע אפטיילונג פון דער תלמוד תורה — די נסרא קלאסן.

די תלמוד תורה ווערט געפירט אונטער דער לייטונג פון דעם באר-וואוסטן פעדאגאג און מחבר פון העב-רעישע ספרים מר. משה לעווין. א הויז מר. לעווין זיינען באשעפטיקט דריי לערער : מר. ווינטרויב, מר. פרידמאן און מיס סטאפער. וועלכע איז איוך די לערערן פון קינדער גארטן, עם זאל אויך פארצייכנט ווערן לשבח פאר דער אנטוויקלונג פון דעם קינדער-גארטן.

א דאנק דער מוסטערהאפטער און וועלבסט אויפאפערנדער ארבעט פון די פרויען פון דער אקוילערי איז אין דער לעצטער צייט שוין פיל אויפגעטאן געווארן לטובת דעם קינדער גארטן.

די ליידים אקוילערי באשטייט פון: מרס. י. בערקוסאן, פארוויצערן; מרס. מיירהאוז, סעקרעטארן, מיטגלי-דערנס : מרס. ה. וו. בעלקין, מרס. ל. בין, מרס. י. דושאפע, מרס. ס פריד-מאן, מרס. י. קאהן, מרס. נראבערמאן, מרס. א. בארון, מרס. ה. א. גאלד-בערג, מרס. גודמאן און מרס. נע-פען.

The Western Printing and Lithographing Co.
Calgary, Alta.

ווינשט צו אלע זייערע אידישע פרייגט און קאסטאמערס

א

פרייליכן און מזליקן ניי-יאר

פארוואס נים קויפן נעמאכטע אין אלבערטא פרינטינג און ליטאגראפינג ?

Hudson's Bay Company.
INCORPORATED 2ND MAY 1670.

די

האדסאנס בעי קאמפאני
קאלנארי סטאר ווינשט אידע
פילע אידישע פאטראנען און
פריינט אין קאלגארי און אום-
געגנט לכבוד זייער ניי יאר
תרצ"ב

א גליקלאך יאָר

קאלגארי אלבערטא

א גרעסערע סטאר פאר א גרעסערער קאלנארי

פארקערפערט

7 פלאָרס

אנטהאלט

7½ אקער פלאָר ספּעיס

מיט

70 דעפארטמענטס

איצט גרייט צו געבן אייך דאס בעסטע אין באדינונג

לשנה טובה תכתבו

The Brewing Industry of Alberta

דריקן אוים זייערע בעסטע וואונשן צו אייך פאר א

פרייליכן און גליקלאכן

ניי יאָר

די איינציקע אגענטן פאר די אלבערטא בריואינג אינדוסטריע

Distributors Ltd.

Phone M 1830 :-: Phone M 4537

קאלגארי

די קדושים פון ראָשענוי

(חסידישע מעשה) פון י. ח. לעווינשטיין

די שוידערלאכע טראגעדיע וואס עס האבן איבערגעלעבט די אידן אין ראשענוי דעם צוויטן טאג ראש השנה אין דעם יאר ה' אלפים ת"ך

:: אין דעם יאר ה' אלפים ת"ך ::

בייַ די אומות העולם איז נעשיכטע — באשרייבן דאס לעבן פון זייערע העלדן: ביי אונז אידן אין נעשיכטע : באשרייבן די מארטירער־לידן, ווי אזוי עס האבן אויסגעהויבן זייערע נשמות אונזערע קדושים.

זיי ע ר ע העלדן : אז מען וויל אז דאס פאלק זאל אן זיי נעדענקען, שטעלט מען מאנומענטן, דענקמעלער — אונזערע קדושים קאן דאס פאלק פון די סליחות . . .

אויך די ראשענויער קדושים וועלכע מיר וועלן דא באשרייבן, קאנען מיר אויך פון אט אזא סליחה, וועלכע עם האט פארפאסט דער באזשענויער רב הגה"מ הר"ר שמעון ז"ל בן הקדוש הר"ר ישראל הע"ד.

די ראזיקע סליחה באשטייט פון 30 סטראפן. פון זיי גייען די ערשטע 22 ליוט דעם א"ב סדר. די לעצטע 8 מיט די אותיות פונם נאמען פונם מחבר, שמעון חזק.

אויסער די דאזיקע ספעציעל פאר-פאסטע סליחה, וועלכע ניט איבער אין חרוזים די דערציילונג פון דער נעשע-עניש, האט דער זעלבער רב מסדר נע-ווען א נאנצן סדר סליחות צו זאגן זיי אום יום כפור אין אלע ראזשענויער שולן אזן אין די בתי מדרשים. זיי זיי נען אויפנעצייכנט מיט נע'כתיבה'טע אותיות אויף פארמעט אן נעפינען זיך אין ראזשענויער ביחמ"ר.

סליחה על הקדושים :

"שהיתה עלילת שקר על כלל הקהלה בקהלתנו ק"ק ראזינאי ונבחרו למיתה שני אנשים צדיקים וטהורים, והלכו לעולם עבור כלל הקהלה, הלא המה מוהר"ר ישראל ומוהר"ר טובי' ונתנו ראשם ע"י הסדדיוט בערב שבת יום שני דראש השנה ת"ך לפ"ק, ויצדור בצרור החיים נשמתם עם נשמות אב-רהם, יצחק ויעקב, וא' שדי, יאמר לצרתנו די, כפי שהבטיחו בעודם חיים להתפלל לפני ה' לאחד מותם ער עולם לא תחי' שום עלילה בהקלתנו.

ואומרים זו הסליחה במסוף יום כפור אחר הסליחה אלקים אל דמי לדמי, וקודם הסליחה אמוני שלומי ישראל לזכור עקידתם בכבי' ובשברון לבבנו, ותקבל ברחמים זברצון את תפלתם ותפלתנו, ולא יהי' שוד בגבולותינו, ונזכה במהרה לביאת משיחנו, זכותם יעמוד לנו ולבנינו ער העולם אמן.

נאבהער פאלנן די אלע סליחות און אויך די אויבנדערמאנטע סליחה אין חרוזים, פון וועלכער מיר דערווייזן זיך פאלגנדע נעשיכטע :

'נעשענען איז עס פאר פסח אין יאר ה' אלפים תי"ז, שונאי ישראל האבן נענומען א טויט קריסטלאך קינד און נעמאכט אין קערפער פיל שניטן און ארייננעווארפן עס אין קעלער פון הויז פון הר"ר ישראל בהר"ר שלום.

צומארגנס פרי האט א המון זיך פארשפרייט איבער די אידישע הייזער צו זוכן דאס פארשוואונדענע קריסטלא-כע קינד, אין נעפינענדיק עס טויט מיט צייכנס פון דערמארדונג האט דער נישט, וואס א סך אידישע עלטערן טאכטער גייען וועלטן, שאלטן הימלען לייגן אויף זייערע קינדער אזן וועגן אזוינס טרעפט ביי זיי.

גרויס־איז דער וויטאג און נאך נרעסערן די שאנדע. אין דער אלטער היים האבן אידישע עלטערן אויך קרי-עה נערייסן, אוועקגעוועט זיך שבעה, ווי נא דא טויטן, נאך דעם זון אדער טאכטער, וואס זיינען צו פרעמדע קינסט, מיט פרעמדע זייער לעבן פאר-קנופט, און מען האט די נעדענקעניש פון דעם אייגענעם קינד אויף אייר בויך פון הארצן אוריסגעריסן און קיינמאל זייער נאכגעוועט אויף די ליפן ניט נעבראכט.

שרייבנדיק וועגן אט דער פראגע איז כדאי אנצואווייזן אויך אויף די טראגישקאמישע זייטן, וועלכע קו-מען פאר ביי א טייל פון די נעמיש-טע פארלאך, וועו זיי הייבן אן צו וואנדערן פון נאט צו נאט. עס קו-מען פאר פעלע וועו דער זון אדער לבנה שטייט אין זייער לעבן פאר-קערט, מיט פרעמדע זייער לעבן פאר-קופט, און מען האט די נעדענקעניש פון דעם אייגענעם קינד אויף אייר בויך פון הארצן אוריסגעריסן און קיינמאל זייער נאכגעוועט אויף די ליפן ניט נעבראכט.

שרייבנדיק וועגן אט דער פראגע איז כדאי אנצואווייזן אויך אויף די טראגישקאמישע זייטן, וועלכע קו-מען פאר פעלע וועו דער זון אדער לבנה שטייט אין זייער לעבן פאר-קערט, מיט פרעמדע זייער לעבן פאר-קופט, און מען האט די נעדענקעניש פון דעם אייגענעם קינד אויף אייר בויך פון הארצן אוריסגעריסן און קיינמאל זייער נאכגעוועט אויף די ליפן ניט נעבראכט.

שרייבנדיק וועגן אט דער פראגע איז כדאי אנצואווייזן אויך אויף די טראגישקאמישע זייטן, וועלכע קו-מען פאר פעלע וועו דער זון אדער לבנה שטייט אין זייער לעבן פאר-קערט, מיט פרעמדע זייער לעבן פאר-קופט, און מען האט די נעדענקעניש פון דעם אייגענעם קינד אויף אייר בויך פון הארצן אוריסגעריסן און קיינמאל זייער נאכגעוועט אויף די ליפן ניט נעבראכט.

(שלום אויף זייט 44)

ר' אורילע סטרעליסקער זצ"ל

פון בן-ציון פייגאן

(חסידישע מעשה)

רבי אורי סטערליסקער ז"ל איז דערצוינן געוואָרן אלס מתנגיד. ביי זיין פאָטער אין הויז האָט מען ניט געטאָרט מזכיר זיין דעם דרך "החסידות".

זיין פאָטערס פרנסה איז געווען אן אריינפאָר הויז. דאָרטן, האָבן געהאָט אכסניה די גרעסטע תלמידי חכמים פון דער אומגעגנט, וועלכע זיינען געווען גרויסע סוחרים און אלע אוונט, בפרט שבת און יום־טוב, האָבן אלע גענעסן ביי איין טיש מיט דעם באַלעבאָס, ר' אורילע'ס פאָטער. יעדער איינער האָט געדאַרפט זאָגן א מימרא פון "מסכת", און דערנאָך האָט ער, דער באַלעבאָס אליין, צוזאַמענגעבונדן אלע מימרא'ס מיט גרויס חריפות און ער האָט געזאָגט א שאַרפן פלפול, וועלכן אלע האָבן באַוואונדערט.

מיט גרויס אומגעדולה האָבן די סוחרים, תלמידי חכמים, געוואָרט אויף א שעת הכושר, ווען זיי זאָלן קאָנען פאָרן אהין אין יענער שטאָט, וואו עס וואוינט דער "סיני ועוקר הרים", און הערן זיינע פלפולים. גרויסע לומדים פלעגן זאָגן אויף אים אז ער האָט ניט פאַרגעסן די גאַנצע תורה וועלכע דער מלאך האָט מיט אים געלערנט במעי אמו. און ווען איינער פון די דורכ־רייזנדע האָט ניט געקאָנט זאָגן קיין מימרא, ניט פון א מסכת און ניט פון תנ"ך, האָט ער אים געהייסן אי־בערגיין אויף א צווייטן טיש קעגנ־איבער.

טאָמער איז אמאָל פאַרבלאָנדזשעט געוואָרן איינער, א חסיד, און האָט ביים טיש מזכיר געווען דעם דרך־החסידות, האָט ער אויף יענעם געהאָט גרויס תרעומות.

פלעגן דעריבער חסידים זוכן צו אויסמיידן, נישט דורכצופאָרן דורך יענעם שטעטל, ווייל דורכפאָרנדיק דאָרטן ארום און ניט האָבן קיין אכ־סניה ביים "סיני ועוקר הרים", האָבן זיי ניט געקאָנט ביישטיין דעם נסיון. טאָקע א גרויסער מתנגד, אָבער פאָרט א תלמיד חכם און דער חשק צו הערן זיין פלפול איז געווען גרויס.

ר' אורילע, נאָך זייענדיק א קינד, האָט זיך גוט צוגעקוקט ווי חסידים זיינען ניט צופרידן מיט זיין פאָטערס טיש און ער האָט דערויף געהאָט פיל תרעומות. נאָר ער האָט זיך געטראַכט אז דער טאָטע טוט עס, מסתמא ווייס ער אז ער דאַרף אזוי טאָן. אָבער ביי זיך אין הארצן האָט ער ניט געקאָנט מסכים זיין מיט זיין פאָטערס דרך, און אָפט איז אים געקומען במחשבה, אז ער וואָלט געוואָלט זיך אמאָל באַ־קאָנען מיט דעם דרך החסידות.

האָט ער אָנגעהויבן ארומצוגיין פאַר־טראַכט און ער האָט זיך פאַרטיפט אין די ספרי קבלה, האָט זיין פאָטער דאָס באַמערקט האָט ער אים תחילת גוט אויסגע'מוסר'ט, און ווען ער האָט געזעען אז דער מוסר העלפט ניט, האָט ער מורא געהאָט טאָמער ח"ו גייט ער אראָפּ פון "דרך הישר", האָט ער זיך בארעכנט אז "טוב תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון", האָט ער אים געגעבן עטלאַכע מאות רובל און ער האָט צו אים געזאָגט: — מיין זון, נא דיר געלט, און הויב אָן טאָן מסחור. א האַלבן טאָג וועסטו לערנען און א האַלבן טאָג וועסטו טאָן מסחר. האָט ר' אורילע אזוי געטאָן — א האַלבן טאָג האָט ער געלערנט און א האַלבן טאָג האָט ער געטאָן מס־חר. האָט אים זיין פאָטער געזאָגט: — אורילע, דו ביזט מקיים "חציו ל"ד וחציו לכם", נאָר געדיינק מיין, זון, אז לכם, מיינט מען ניט נאָר דעם גוף, נאָר אויך די נשמה.

האָט ר' אורילע געלערנט און גע־האַנדלט און ביים מסחר ווי ביי דעם לערנען איז ער דבוק אין עבודת ד'. און ער האָט אָנגעהויבן צו פאַרשטיין אז דינען גאָט, קאָן מען ניט נאָר דורך תורה און תפילה, נאָר אויך דורך מס־חר. און זיין חשק צו באַקענען זיך מיט דעם דרך החסידות איז געוואָרן גרויס, אָבער ער האָט כובש געווען זיין חשק און ער האָט עס פאַר קיי־נעם ניט מזכיר געווען.

אין יענער צייט איז פאַרגעקומען אין בערדיטשעוו א גרויסער יערלאַכער יאריד, וואוהין עס פלעגן פאָרן סוח־רים פון אלע פינות העולם. איז ר' אורילע איין מאָל אויך געפאָרן מיט זיין סחורה קיין בערדיטשעוו אויפן יאריד.

קומענדיק קיין בערדיטשעוו, האָט ער זיך בארעכנט, אז ער וועט גיין זיך באַקענען מיט דעם בערדיטשעווער רב ר' לוי יצחק און מיט זיין התנהגות. גייט ער זיך דורך אהין. אריינ־קומענדיק צו דעם בערדיטשעווער רב אין הויז, איז ר' לוי יצחק געווען שטאַרק פאַרטיפט אין א גמרא און ער האָט ניט באַמערקט ר' אורילע'ס אריינקומען. שטייט ער אזוי ר' אור־ילע און ער הערט זיך צו ווי ר' לוי יצחק לערנט: "אם הגנב מודה, פאַר־וואָס איז ער חייב? — אז דער גנב איז זיך מודה פאַרוואָס איז ער שולדיק?" — נאָר אמאָל: "אם הג־נב מודה, פאַרוואָס איז ער חייב?".. און אזוי האָט ר' לוי יצחק איבער־גע'חזר'ט פיל מאָל די מימרא. האָט ר' אורילע געקלערט ביי זיך:

— פאַרוואָס חזר'ט ער דאָס אי־בער אזוי פיל מאָל די מימרא? עס איז דאָך פשוט עברי מיט טייטש. נישט אנדערש, נאָר זיין הכנה איז א שווערע און ער קאָן פשוט ניט תו־פס זיין די עברי מיט טייטש . . . טאָקע א רב, אָבער פאָרט א חסידי־שער רבי . . . גייט ער, ר' אורילע צו גלייך צום בערדיטשעווער רב און זאָגט אים: — רבי, וואָס קלערט איר ביי דער מימרא? עס איז נישטאָ וואָס צו קלערן, עס איז פשוט עברי מיט טייטש און מער נישט.

הויבט ר' לוי יצחק אויף זיינע אוי־גען, שטרעקט אים אויס די האָנט און זאָגט: — קודם כל, נאָט אייך "שלום" — שלום עלכם, יונגערמאָן, "מה שמך"?

— עליכם שלום — האָט ער גע־ענטפערט — מיין נאָמען איז אוריאל און מען רופט מיך אורי.

— אוריאל איז א נאָמען פון א מלאך — האָט דער בערדיטשעווער געזאָגט — אורי איז דער טייטש ליכט. אורה זו תורה, און פאַרוואָס זשע יונגערמאָן, ווייסטו נישט קיין פשט אין דער מימרא?

— הער, איך וועל דיר זאָגן דעם פשט: "אם הגנב מודה" — אז דער גוף איז זיך מודה, און דער בערדי־טשעווער האָט אָנגעהויבן צו זאָגן דע־רויף א תורה פונם גוף מיט דער נש־מה, ער אָט גערעדט פון דברים "העומ־דים ברומו של עולם". ר' אורילע איז שטאַרק נתפעל געוואָרן פון דער טי־פער תורה וואָס דער בערדיטשעווער האָט געזאָגט אויף דער גרינגער שטי־קעל גמרא וועלכע איז בלויז — אין פראָסטן פשט — עברי מיט טייטש.

דער מוח פון דעם יונגן אורילע האָט באַלד תופס געווען דער דרך החס־ידות און ער האָט אויסגערופן: — רבי, איך וויל בלייבן ביי אייך מקבל זיין דאָ די תורה, נעמט מיך צו צו אייך פאַר א תלמיד!

— האָט דער בערדיטשעווער ז"ל געענטפערט: — איך נעם דיר צו פאַר מיין תתלמיד על מנת אז דו זאָלסט זיין "באוכל שלחני" און איך האָף אז בעזרת ד' וועסטו גיך ווערן א ראש ומנהיג לישראל.

ר' אורילע האָט אָפּגעשיקט די גאַנ־צע סחורה אהיים און ער האָט גע־שריבן צו זיין פאָטער, אז ער מוז בלייבן דאָ, אין בערדיטשעוו, מקבל צו זיין די סתרי תורה פונם רב, וועל־כע ער האָט נאָך אזעלכעס נישט געהערט.

ווען זיין פאָטער האָט איבערגעליי־ענט דעם בריוו אז זיין זון איז גע־בליבן הערן תורה ביי א חסידישן רבי'ן, האָט ער געיאָמערט און גע־וויינט און ער האָט געזאָגט צו זיין ווייב וועלכע האָט זיך גאַרנישט גע־וואָלט טרייסטן: — "ד' נתן וד' לקח, יהי שם ד' מבורך".

איז געבליבן ביי אים נאָר איין זון, א יונגערער ברודער פון ר' אורילען, וועלכער איז געווען זייער א גרויסער למדן און פון דער גאַנצער אומגעגנט זיינען די גרעסטע ליטווישע רבנים געקומען צו אים זיך מתוכח זיין אין א דבר הלכה. האָבן זיך די עלטערן געטרייסט מיט זייער איינגסטן זון און אים גערופן "אונזער בן יחיד", און ר' אורילען האָבן זיי איינגאַנצן אויס־געמעקט אלס קינד. האָט ר' אורילע געהאָט גרויס צער דערפון. האָט אים דער בערדיטשעווער געטרייסט און גע־זאָגט: — אורילע, זאָרג נישט, דאָר־טען, פון אויבן, לאחר מאה שנים, וועט דיר דיין טאָטע און מאָמע צוריק מקרב זיין. זיי וועלן זיך דאָרטן באַ־שיצן אונטער דיינע פליגל און דאָ־מאָלסט וועלן זיי זיך באַרימען מיט דיר.

מאָכט זיך אמאָל אז ר' מאָטעלע טשערנאָבעלער פאָרט ארום זאָמלען פאַר א "פדיון שבוים" און ער פאַר־פאָרט אין דער שטעטל וואו ר' אורי־לעס פאָטער האָט געוואוינט. פונקט פרייטאָג נאָך חצות. אונטער דער שטעטל האָט ר' מאָטעלע אויסגעטאָן דאָס שטריימל און ער האָט אָנגעטאָן א היטל און ער האָט איבערגעביטן זיינע רבנ'ישע מלבושים, כדי מען זאָל אים נישט דערקענען אלס רבי.

אריינגעפאָרן אין שטעטל האָט ער זיך אָפּגעשטעלט אין מיטן מאַרק און ער האָט געפרעגט ביי עוברים ושבים וואו עס געפינט זיך אן אכסניה צו האַלטן שבת, נאָר ביי א אידן א תל־מוד חכם כדי צו קאָנען שבת ביים טיש פאַרבריינגען אין דברי תורה. זאָגט מען אים, אז די איינציקע אכ־סניה אין וועלכער ער קאָן פאַרבריינ־גען אין דברי תורה איז נאָר דאָרטן — און מען ווייזט אים אן אויף ר' אורילעס פאָטערס הויז, נאָר איצט איז דאָרטן א גרויס אומגליק געשעען, זיין בן יחיד איז מסוכן שלאף און מען דערציילט אים, ר' מאָטעלען, דאָס חריפות און לומדות פון דעם יונגנ־מאָן.

קלערט ר' מאָטעלע ז"ל, וואָס צו טאָן? און דאָ איז שוין פרייטאָג נאָך חצות. פאַרפאָרט ער אהין, צו ר' אור־ילעס פאָטער, ער האָט זיך אויף גיך איבערגעטאָן אין "בגדי שבת" און ער איז אוועק אין שול דאַוונען.

עס איז נאָך געווען פרי, קיינער אוי־סערן שמש איז נאָך אין שול ניט גע־ווען, האָט ער דערווייל געזאָגט "שיר השירים", מעביר סדרה געווען. דער־ווייל האָט מען אָנגעהויבן צענויפזאַמ־לען זיך אין שול אריין.

ר' מאָטעלע האָט גענומען חוקר ודו־רש זיין דעם מצב פון דעם בעל"אכ־סניא'ס זון, און ער איז געוואויר גע־וואָרן אז ער איז א נוטה למות ר"ל און פונקט צו שקיעת החמה איז ער געשטאָרבן.

עס איז געוואָרן צווישן דעם גאַנצן עולם גרויסע יללה און מען האָט כמ־עט פאַרגעסן אז מען דאַרף דאַוונען, אז עס איז שבת.

פלוצלונג קומט אריין דער בעל־אכסניא אליין דאַוונען, אין "בגדי שבת" ווי תמיד און גיט א געשריי: — אידן, וואָס איז דאָס פאַר א גע־וויין? עס איז דאָך שבת! שבת קו־דש! זאָל מען דאַוונען.

דער חזן איז צוגעגאַנגען דאַוונען און ער, דער אכסניא, האָט געדאַוונט מיט התלהבות, גלייך ווי עס וואָלט גאַרנישט פאַסירט. האַלטן שבת ביי א אידן אזא בעל מדרגה, איז ר' מאָטעלען זייער געפעלן געוואָרן. נאָך דעם דאַוונען האָט ער, דער בעל אכ־

(שלום אויף זיין 43)

מיר ווינשן אלע אידן

א פריילאכן ניי יאָר

לאָזט אונז

אפטשעקן אייער בעטערי

איר וועט דערמיט פאַרהיטן אייער אוטאָמאָביל

ALBERTA BATTERY CO. LTD.

מאַנופעקטשורערס פון איי. בי. סי. און אוירל בעטערים

מיר טשאַרזשן און פאַרריכטן אלע סאָרטן בעטערים

PHONE M4485

420-26 NINTH AVE. E. CALGARY, ALTA.

זאָל דער נייער יאָר בריינגען גליק און דערלייזונג דעם גאַנצן אידישן פאָלק

די אינטערנעשאַנאַל האַרוועסטער קאָ.

אָף קאַנאַדע, לימיטעד

ווינשט אייך אלעמען

א יאָר פון געזונט און הצלחה

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY OF CANADA, LIMITED

221-235 TENTH AVENUE WEST CALGARY

אויסצייכענונג

שפרודלדיקע ריינקייט געמישט מיט דעם "טאוטש" פון פיינקייט וואָס בלויז מייסטער צוזאַמענ־שטעלערס קאָנען באַזיצן, האָבן געשא־פען פאַר דיזן באַרימטן דער־פרישנדיקן געטראַנק אן עכטן פולן פלייוואָר וואָס איז פראָקלאַמירט גע־וואָרן צו אויס־צייכענונג

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

די דזשינדזשער אייל פון די מבינים

נעמט אָן בלויז דעם עכטן "באָפאַלאָ ברענד"

CALGARY DRY GINGER ALE

Manufactured By

CALGARY BREWING & MALTING CO., LTD.

אין נאָמען פון דער פאַרוואַלטונג און סטעף ווינשן מיר די אידן פון קאַלגאַרי

א פריילאך און דערפאָלגרייך ניי־יאָר

H. K. ADAMS, President — R. W. FURGESON, Sec.-Treas.

שיקט צו אונז — באַקומט דורך אונז

אייערע

בהמות - חזירים - שאָף

און איר וועט זיין זיכער מיט דער בעסטער באַהאַנדלונג

ADAMS, WOOD & WEILLER LIMITED

LIVE STOCK COMMISSION MERCHANTS

ALBERTA STOCK YARDS, CALGARY

Connections at: Edmonton, Winnipeg, Saskatoon, South St. Paul, Chicago.

מיר האָבן גוטע פיש פאַר יום טוב

פרישע וואַהייט פיש קומען אריין יעדן פרימאָרגן

10½ סענט א פונט

מיט האַרציקסטע וואונשן צום נייעם יאָר

Deal Fish Co.

119 7th Ave. West

Calgary

זאָל אייך דער נייער יאָר באַגליקן אין אלע הינזיכטן

Neilson's

פיינע קוואַליטעט

פאָרניטשור
קאַרפעטס
דרייפערים
ווינדאָו־שיידס
לינאָלעאָום
בעטצייג און
לינענס
צו מעסיקסטע פרייזן!

זעט די ווינדאָו אויסשטעלונג יעדן טאָג!

THE NEILSON FURNITURE CO. LTD.

118-120 EIGHTH AVENUE EAST, CALGARY, ALTA.

מיר ווינשן אלע אונזערע קליענטן און פריינט

א גליקלאך ניי יאָר

מיר גיבן אייך די מעגלאַכקייט צו סערווירן געשמאַקערע און אפעטיטנערע מאָלצייטן רעדוצירנדיק אייער הויז בודזשעט

מיר קאָנען אייך פאַרזאָרגן מיט א

רעפרידזשערייטאָר

און

אייז

האַלט אייער שפייז ריין און זיס אין דעם וואַרימען וועטער און אין ווינטער ווען אין הויז איז וואַרים.

אויף אונזער לייכטן אויסצאָלונג פלאָן

טעלעפאָנירט עם. 2633 און פרעגט פאַר איינצעלהייטן

The Alberta Ice Co.

LIMITED

OFFICE AND SHOWROOMS: : : COR. TENTH AVE. AND CENTRE ST.

די בעסטע מאָטאָר אינשורענס

וואָס מען קאָן באַקומען

מעקאָל-פראַנטענאַק פראָדוקטן

מאַראַטאָן האי־טעסט גאַזאָלין

רעד אינדיאָן מאָטאָר אוילס

מיר ווינשן אלע אונזערע אידישע פריינט א פריילאכן ניי יאָר

McColl Bros. Limited

WESTERN DIVISION

1802 Eleventh St., East : Calgary, Alta.

Refinery MONTREAL McColl-Frontenac Oil Co. Ltd. Refinery TORONTO

קאלגאריער י. ל. פרץ-אינסטיטוט א גרויסער קולטור-צענטער

עס איז פאר קיינעם קיין סוד ניט, אז די נייטווענדיקייט אין א מאדערנער אידישער שול פאר אונזערע אידישע עלטערן; סיי אין די שטאטן, סיי אין קאנאדע, איז נאָך ביז הייניטיקן טאָג ניט געוואָרן קיין לעבנסגויט — אפילו פאר די וואָס זייערע קינדער באזוכן שוין די שולן. איבערקענס: ווען צוגווינטן הויבן אן בלאזען פון אלע זייטן. דאָמאָלסט: מוז דער ערשטער קרבן זיין — די אידישע שול.

דער הייאריקער אלגעמיינער קריזיס בכלל, און דער ספּעציפיש "אידישער" קריזיס בפרט, האָט זיך שטארק אפּגעשפּיגלט אויף דעם מאָדערנעם אידישן שול וועזן.

דאָס איז דאָס בילד אין אלעגמיינע שטריכן.

ווען מיר פּרואוון זיך אבער צוקוקן אביסל נעענטער, און אויסטיילן שול נאָך שול באזונדער, דאָן קומען מיר צום שלום און זאָגן: "אז דאָרטן וואו עס איז פאראן ווילן פאר אר־בעט, און עקשנות'דיקער אויסדויער" באקומט דאָס בילד נאָר אן אנדער פּנים.

לאָמיר געמען פאר א ביישפּיל דאָס פארגאנגענע שול־יאָר פון דעם י. ל. פרץ אינסטיטוט אין קאלגארי, וועלכער האָט געהאָט א בודזשעט פון צען טויזנט דאָלאר. ניט אבטנדיק אויף דער שלעכטער צייט, האָבן דאָך די פארוואלטער, שול־טוער און לערער זיך דערפאר ניט דערשראָקן, און מיט דעם גרעסטן מסירת־נפש געארבעט, אז קיין דעפיציט זאָל ניט זיין.

די קעשענעס פון די פארוואלטער זיינען שטענדיק געווען אנגעפאקט מיט בילעטן פאר אלערליי אונטערנעמונגען, ווי "פראָליקס", "באזארן" און פארשטעלונגען. מען האָט געמאָנט מיטגליד שטייער, זיך אליין מיט גרויסע סומעס בייגעשטייערט, אמאָל נאָך מערער וויפיל מען האָט געקאָנט. שטענדיק באלאָדענע מיט דאָנות־השול, און מען האָט זיך ניט אפּגעשראָקן ביז דער בודזשעט איז דערגאנצט געוואָרן.

איצט, ווען מיר האלטן שוין ערב דעם נייעם שול־יאָר, איז מיר אויסגעקומען בייצואוואנגען א פאר זיצונגען פונם אינסטיטוט, און איך האָב ממש באוואונדערט דעם ענטוזיאזם וואָס די פארוואלטער פונם פרץ אינסטיטוט פארמאָגן. דער פרינציפּאל: א. פּראוואטינער, האָט צוגעגרייט פארשיידענע פּראָיעקטן און פּלענער, ניט נאָר פאר דער שול נופא — נאָר אויך פאר אלע אויסער־שול טעטיקייטן פאר די דערוואקסענע, און אויפן ערשטען רוף זיינע אלע געקומען. קיינער האָט ניט געקוקט אויף דער שטיקענדיקער היץ, און מען איז אריינגעזעסן ביז שפּעט נאָך האלבע נאכט.

דער בודזשעט פונם נייעם שול־יאָר באטרעפט כמעט צוועלף טויזנט דאָלאר. קיינער פון זיי האָט מיט אן אויג ניט א פּינטל געטאָן. איינער פון זיי, האָט יאָ מיט פרייד אויסגעשריען:

"זעט נאָר אן עין־הרע, וויפיל טעטיקייטן און אפּצווייגן מיר פארמאָגן! מיר זיינען דאָך איצטער אן אמת'ער קולטור צענטער, וואָס אפילו אין ניו־יאָרק וואָלטן מיר זיך ניט גערארפט שעמען"!

או זער האָט אנגעהויבן אויסרעכענען:

"קינדער־גאָרטן, אידיש־ענגלישע קלאסן דריי גריידס, אוונט שול, אוונט קורסן פאר יוגנט און דערוואקסענע, באָר, ארקעסטער, צוויי דראמאטישע סעקציעס, איינע פון דערוואקסענע, איינע פון "יוגנט ריגג", און דער קלוב "יוגנט ריגג" אליין מיט אזוי פיל טעטיקייטן? וואו איז די ביבליאָטעק, קולטור געזעלשאפט און קוטער פאר־איין? פאר וועמען, און פון וועמען, זיינען די אלע אפּצווייגן און טעטיקייטען געשאפן געוואָרן אויב ניט פאר אונזערע קאלגאריער קינדער און דערוואקסענע?! איך שטעל זיך נאָר ניט פאר, אז צו דעם נייעם שול־יאָר, ווען די אלע טעטיקייטן וועלן באנייט ווערן, און אויפן ארגרעסערט ווערן, זאָלן די אלע וואָס וועלן קומען צו אונזערע אונטערנעמונגען — ווי־דער אריינווארפן גרויסע "ניקלס". ניין! זיי ווייסן שוין גאנץ גוט, אז יעדער "פּעני" וואָס קומט אריין, ווערט פארנוצט פאר זייערע קינדער וועגן, און אויך פון זייערט וועגן! דערפאר זאָג איך, אז מיר דארפן זיך ניט שרעקן פאר דעם נייעם בודזשעט — ווייל איך האָב א סך גלויבן אין דער באוואוסטזיניקייט פון אונזערע אידישער באפעלקערונג, ניט אבטנדיק אפילו אויף דער איצטיקער שלעכטער צייט, און יעדערער פון זיי וועט מיטן פולן הארצן שטיצן זיין איינענע נייסטיקע היים; וועלכע איז מיט אזויפיל שווערער מי געבויט געוואָרן".

אויסהערנדיק אזא באנייסטערטע רעדע בלייבט איין זאָך זיי צו זאָגן: "יישר־כוחכם, טוער פון פרץ־אינסטיטוט! טוט אייער ארבעט, און אייער אויפריכטיק גלויבן — וועט אייך פאר זיבערן מיט דערפאלג.

ווייל נאָך אלעמען, וואָלט דאָך שוין זיבער צייט געווען, אז מען זאָל ניט דארפן קומען צו די עלטערן מיט די אלע טענות און "איינרעדעגישן" — נאָר זיי זאָלן אליין וויסן, אז די אידישע דערציאונג פון זייערע קינדער; איז זייער דירעקטע פליכט, פונקט ווי עס איז געווען פאר אונזערע טאטעס און זיידעס, וואָס האָבן זייערע "בעבעבעס" פאר'משכונ'ט און שכר־גימוד געצאָלט.

און ניט בלויז מיטן שכר לימוד אליין דארפן די עלטערן אפּקומען; נאָר טאקע העלפן אויפהאלטן זייער אייגענע נייסטיקע היים וועלכע איז געבויט געוואָרן פון זיי, און פאר זיי!

לאָמיר האָפן, אז דער וואונש וועט מקוים ווערן!!

—(::)—

ר' אורי'לע סטערלים-קער זצ"ל

(שלום פון זייט 42)

סניא, גערופן מאָטעלען און נאָך א פאר אורחים, וועלכע האָבן ביי אים שבת געהאלטן. קומענדיק אהיים, האָבן זיי אויך די באלעבאָסטע געטראָפן בארואיקט. זיי האָבן געזאָגט "שלום עליכם", געמאכט קידוש, אלץ האָט דער באלעבאָס געזאָגט מיט שמחה וחדוה, ביים טיש בנהוג, האָט יעדער איינער געזאָגט א מימרא פון א מסכת, ר' מאָטעלע האָט אויך געזאָגט א מימרא פון א "מסכת", וועלכע ער האָט געהאלטן אין לערנען. דערנאָך האָט דער בעל אכסניא מיט גרויס חריפות צענויפגעבונדן אלע מימרות אז ער האָט ממש עוקר הרים געווען. ר' מאָטעלע האָט זי דאויסגעדריקט באגייסטערט: — "אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה, די"

און אזוי איז אוועקגעגאנגען דער גאנצער מעת־לעת פון שבת מיט קדושה און שמחה. כלל נישט געווען צו דערקאָנען צי עס האָט פאסירט אין יענער שטוב אזא אומגליק. נעדר געוואָרן אזא תלמיד חכם! א בן יחיד! פארן בענטשן ביים שלוש סעודות האָט ער נאָך דעם פּלפול זיך אויסגעדריקט: — איך בין אין לומדות כקליפת השום קעגן מיין בן יחיד ז"ל, און ער האָט א שטארקן זיפץ געטאָן.

ווי נאָר ס'איז נאכט געוואָרן האָט ער אנגעהויבן צו קלאָגן און יאָמערן אויסשרייענדיק אלע מאָל: "בני, בני מי יתן מותי אני תחתיך" און מיט אים האָט דאָס גאנצע שטעטל מיט־געוויינט.

ווען מען האָט דעם נפטר מקבר געווען און עס איז שוין "נסתם הגולל" געוואָרן, אָט ער זיך אנגערופן צו זיין ווייב, נו, מען טאָר נישט ווייגען, "ד' נתן וד' לקח". אבער זי האָט זיך ניט געוואָלט טרייסטן. זי האָט אלץ געוויינט און געיאָמערט, אלע מאָל געבליבן אין חלשות. האָט ער, איר מאן, זי נאָך אמאָל געפּרובט טרייסטן און בארואיקן. ווען ער האָט געזעען אז עס העלפט נישט, זי וויל נישט מקבל תנחומין זיין, האָט ער אויסגעשרוען בקול רם: — הער, מיין ווייב, עס וואָלט נאָך ערגער געווען, ווען ער וואָלט געלעבט און ער וואָלט געווען ווי זיין ברודער אורי...

דאָס ווייב האָט זיך אויסגעווישט די טרערן און זי האָט זיך באלד געטרייסט.

ווען ר' מאָטעלע איז אהיים געקומען האָט ער דערציילט אפּט די מעשה און האָט אויסגעפירט: מתנגדים, מיט אזא תמימות ווי דער "סיני ועוקר הרים" ר' אורילעס פאָטער וועלן לעתיד שטיין אויף איין מדרגה מיט די צדיקי יסודי עולם.

—(::)—

א בחור האָט דערשטאָכן א חבר צוליב א זייגערל

פון שידלאָווצע שרייבט מען:

צווישן עטלאכע הינע אידישע בחורים איז אויסגעבראָכן א מחלוקת וועגן א קעשענע זייגערל. ביים ארומרייסן זיך האָט איינער פון זיי, גרינבערג, ארויסגעכאפּט א מעסער און ער האָט דערשטאָכן דעם צווייטן, א געוויסן קרופּ.

מען האָט דעם פארוואונדעטן אין א שווערן צושטאנד אפּגעפירט אין א שפּיטאָל. דער אנפאלער איז ארעסטירט.

צו אונזערע צאָלרייכע אידישע פריינט און קאָסטאָמערס אין קאלגארי און אומגעגנט

מיר נוצן אויס די געלעגנהייט צו ווינשן אייך אלעמען

א יאָר פון גליק

מיר האָפן אז מיר וועלן קאָנען בייטראָגן צו אייער ניי־יאָר גענוס און געזונט מיט אונזערע

מאָדעל ברויט

מיר וועלן זיין צופרידן צו צייגן אייך אונזער פעקטאָרי צו יעדער צייט, כדי אייך באקאָנען מיט אונזערע מאָדערנע מעטאָדן פון ברויט און קעיק באקן.

מיר באקן אויך דעם פיוריטי לאבן

MODEL BAKERY LIMITED

G. JACKSON, Manager

CALGARY, ALTA. PHONES: L1010-L1457

באקט מער גוטן ברויט מיט ווייניקער מעל

ווייל ספּילערס מעל איז אזוי אבסאָרבירנד דערפאר באקומט איר פערפעקטע העזולטאטן נוצנדיק ווייניקער פון געוויינלאכע מעל.

ספּילערס מעל ווערט געמאָלן מיט אלט היימישער מעטאָדע און איידער יעדער קערנדל גייט צו דער מילינג מאשין, ווערט עס גרינדלאך געוואשן, נאָכדעם גערייניקט און ענדלאך געבראכט אין א צושטאנד צו פארשפרייטן גענויע פייכטקייט. די מעל ווערט געמאָלן צארט און לאנגזאם צו פארבאהאלטן דאָס לעבן פון די ווייץ קערנער.

מיט ספּילערס מעל קאָנט איר מאכן בעסערן ברויט צו א סך ווייניקער קאָסט פער לאבן אין פארלויף פון דעם נייעם יאָר. — און דעם גאנצן קיילאכדיקן יאָר.

מיר דריקן אויס צו אונזערע אידישע פריינט הארציקסטע וואונשן צום נייעם יאָר

SPILLERS BAKE-RITE FLOUR

לשנה טובה תכתבו

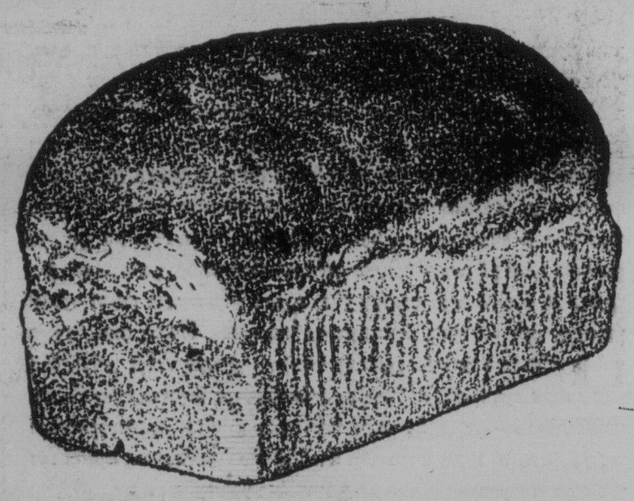

פאָורעקס

היינטיקער בעסטער ברויט

דער פיר פון בארימטע רעסיפיס פון דער פארגאנגענהייט און די יוטיליטי און ריינקייט פון מאָדערנער אויסשטאטונג פאראייניקט צו פראָדוצירן פאָרעקס געשמאקן ברויט וואָס ווערט שטענדיק סערווירט און פארלאנגט פון די גרעסטע מבינים.

מאָדערנע בעקערייען איבער דער גאנצער וועסט

CANADIAN BAKERIES LTD

מיר ווינשן אייך אלעמען א יאָר פון

פרייד, געזונט און הצלחה

די צייטן האָבן זיך געענדערט!

איז צוגאָב צו אונזער קאָמפּליט ליין פון נייע געשאָנאלס, וואָס באשטייט פון איבער פינף הונדערט פארשיידענע מאָדעלן, קאָנען מיר אנבאָטן סעקאָנד הענד געשאָנאלס אין כמעט יעדן סטאנדארד סייז און אראנזשמענט. די דאָזיקע מאשינען זיינען גרינדלאך רעקאָנדישאָנד און זיי טראָגן די גאראנטיע פון די אריגינעלע מאנופעקטשורערס.

לייכטע טערמינען. ליבעראלער אויסבייט קרעדיט פאר אלטע רעדזשיסטערס.

סופּלייס אין ריפעירס פאר אלע געשאָנאלס

THE NATIONAL CASH REGISTER COMPANY OF CANADA, LTD.

סיילס איידזשענסי פאר דרום אלבערטא און איסט קוטענעי

M. J. WHITTLETON, Sales Agent

128 SEVENTH AVE., EAST CALGARY, ALTA.

קראון לאָמבער קאָ. ליטיטעד

מיר האָבן לעצטנס געקויפט פאר קעש א גרויסע קוואנטיטעט לאָמבער פאר א סך נידעריקער פונ'ם מארקעט פרייז. מיר באטראכטן עס פאר א פרווילעגיע וואָס מיר וועלן קאָנען פארקויפן דעם לאָמבער פאר א נידעריקן פרייז צו אונזער גרויסן קרייז אידישע קאָסטאָמערס.

קויפט ניט, איידער איר האָט ניט געקראָגן אונזערע נייע קוואטיישאָנס, און איידער איר האָט ניט איבערגעקוקט די קוואליטעט פון אונזערע סחורות. פרייע דעליווערי.

מיר ווינשן אייך אלעמען

א פריילאכן און מזל'דיקן ניי־יאָר

CROWN LUMBER CO.

LIMITED

YARD: Cor. 10th Ave. and 9th St. W. Phones: W. 2443—W. 2835

CALGARY

דארלינגס

אלבערטאס גרעסטע

אפטייק

ווינשט אייך און אייער פאמיליע

א ניי יאָר

פון

גליק און געזונט

מיר ספּעציאליזירן זיך אין

טראָסעס — בעלטס

עלאסטיק זאָקן

DARLING'S Drug Stores Ltd.

א פריילאכן ניי יאָר

ראדיאָ-ספּעציאליסטן, עלעקטריקאל קאָנטראקטינג און ריפערס

ELECTRICAL ENGINEERS LIMITED

Ground Floor Examiner Bldg., Cor. 8th Ave. and 5th St. W.

גרעסערער און בעסערער פּלאץ

PHONE 7979

CROSSLAND & BEALE LTD.

דעקאָרייטאָרס, וואָל פייפער און פיינט

"Ministers To The Interior"

אפּשאצונגען געגעבן

CITY HALL CORNER CALGARY

PHONE M 4344

לשנה טובה תכתבו

צו אלע אונזערע פאטראָנייזער

אונזערע לידערס:

שעמראָק דראי דזשינדזשער אייל

ליים — ריקי

אונזער מאָטאָ:

סערווירן די פיינסטע געטראָנקען

Polar Aerated Water Works

Pearlman Bros.

CALGARY

דער פּלאץ פון אווטאָמאטישע נויטווענדיקייטן

בעטערים — ברייקס — טייערס

קאָרעגירן רעדער

עלעקטרישע באדינונג

ספּעציאליזירטע באדינונג אויף די דאָזיקע אלע ארבעטן

מיר ווינשן אלע אונזערע פאטראָניזירער

א פריילאכן און מזל'דיקן ניי־יאָר

Dyson Service

Operated by

Dyson Distributors Ltd.

CALGARY and EDMONTON

ALBERTA

"מיר באדינען אלצדינג וואָס מיר פארקויפן"

צו אלע אידן אונזערע בעסטע וואונשן

צום נייעם יאָר

THE ALBERTA STEAM LAUNDRY COMPANY, LIMITED

דריי קלינערס און דייערס

Phone: M 6016 M 6338

Phone Dry Cleaners: M 5083 M 1014

געווארט אויף תקיעות ::

(פון די חסידישע דערציילונגען)
פון יעקב יצחק וואוילענקין

בייס בערדיטשעווער איז צוגעקומען צו זיין שטוב, זכרונו לברכה גאנצע צוס בעל־תוקע אין ער האט עצטושלט געווארן, און אין אמאכט האט ער זיך אויף א באנק אנידערגעזעצט צו נעמען:

— ישראל! וואָרט אויף מיט תקיעה, מען דאָ איצט ניט בלאזן שוי ער — און אזוי דערנדיק האט ער פארלאזט דעם בית המדרש אוי ער איז ארויס צו זיך אין שטוב.

אלע וואס האבן זיך געפרעגט דאָ־מאלסט אין בית המדרש — זיינען מעכב התקיעה" נעווען, נעהאט א דין תורה מיט"ן רבונו של עולם, נעהאט טעות צו אים פארוואס ער העלפט ניט זיין פאלק ישראל? הלמאי רש־עים גייט ניט אויף דער וועלט, און דאס מריטע שפעלע, דעם אידן, אין שלעכט . . . און שטענדיק דורכנעקר מען, שטענדיק נע'פוג'ט, אבער וואס איז דא היינט נעשעען? . . . אין דערפרי · נעווען אויפגעליינט ווי עם וואלט נארנים נעווען, און איצט?... חסידים דריען זיך ארום · פארי־דאנה'ט, יעדע מינוט הערט זיך א הארציקער קרעכץ, א טרויעריקער זיפץ און יעדנס הארץ איז אויבערפולט; אפ־שר צוליב מיר, צוליב מיינע זינד?... יעדנס נאס פארווייטע אונז זיינען געווענדעט צו דער טיר, וואו רבי לוי יצחק נעפינט זיך, יעדנס פאליטערט הארץ נאנט, און אין יעדנס מוח א ווירוואר פון פארשיידענע נעראנקען וואס טראכטן וועד וייטס וואס פאר א נזר . . . וואס פאר א שרעקלאכן קטרוג האט דער שטן פאר דעם כסא הכבוד נעמוזט בריינגען . . .

רבי לוי בערדיטשעווער איז צוגע־קומען צום בעל־תוקע, ר' ישראל מאלנער, זיך פון אונז קוואל, און אויף די בלאס אויסגעמערקט באלן טוען זיי זיך האסטיק פאלערן. א טרער נאך א טרער . . . אידן זיפצן, קרעכצן, דאס הארץ שפאלט זיך און עס ציט זיך א לאנגער זיפץ, א זיפץ נאך א זיפץ, א קרעכץ נאך א קרעכץ . . . עס בריקט אין היכל האב רחמנות אויף דיין ארעם פאלק ישראל, לאז ניט צו קיין שום קטרוג, מיר האבן נעניג צרות, זאל שוין דאס נייע יאר זיין א גר־טעם, מיט אויפלעב מחשבות זיינען ארומגענגען די מתפללים. — — —

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

די זון קערט שוין אויף מערב, דער היכל הילט זיך איין. אין אן אנדער מאנטל, פארפוי רויטע פלעקן ציען זיך אויפן ראנד, און אן אפשפיגלונג אין די בית־המדרש שוינען זיי נעפינגען. די זון לאזט זיך מינוטן וויין העט וויין, וויט וראָג, און א גאַנ־צע ענדס שטראל שיקט זיך דורך די אפע־נע בית המדרש פענסטער, א שטראל פון האפענונג, א שטראל פון שמחה. און גלאנציקע אוגן בליקן וואראפן זיך צו דער טיר.

ס'איז שטיל, ס'רייסט זיך אריין א קויטש פון א דורכפליענדן שוואלב. עס הערט זיך דאנטן שטיל מאנאטא־נע קלאפן פון דעם אלטן וואנט זיי־נער, ווי קרעכצן ביי א גוסס קלאפט אויגן נאפן, אויערן ווילן הערן, ער, אט, אט, נאך א מינוט שטעלט ער זיך . . . די הערצער קלעפן אן די אוגן בלוקן.

די טיר פראלט אויף מיט א שטארי־קען רעש, און מיט א שמייכל קומט אריין רבי לוי יצחק ז"ל, און וואראפ־רוק א בליק צו דעם בעל תוקע זאגט ער:

— ישראל — ל'מנצ־ח.

דער בית המדרש איז פארהילט אין יראה, א הארמאניע פון נעווייון ציט זיך איבער די לייגג פון בית המד־רש. און אידן בעטן, ווייגן, ווילן אויס'פוג'ן בייס הייליקן באשעפער: לעבן, נעזונט און פרנסה . . .

און ער — דער קדושת לוי ז"ל, איז נעווען א נאנצן ראש השנה אויס־נערוימט, פרוילאך, און די חסידים האבן נענאפט ניט פארשטייענדיק וואס איז נעשעען?

מוצאי ראש השנה איז דער קדושת לוי אריינגעקומען אין בית המדרש אין ער האט נעפרעגט, וואר עס וויסט וואו עס וואוינט זעלינ דער פאכטער פון דעם נאענטן דארף, און דער זאל צו אים נייז און פרעגן וואס ער האט נע־טאן ראש השנה, און צי ער האט נע־דאוונט? . . .

די חסידים האבן זיך אנגעקוקט אויף נער דעם צוויינן, ניט וויסנדיק וואס עס איז נעשעען — נייז צוזעלינן דעם בוך, דעם עם הארץ פרעגן אים צו ער האט נעדאוונט דער נראבער יונג, דער דארפס פויער, — נאר אז דער רבי היסט מוז מען פאלגן. — אזוי טראכטנדיק האבן זיך פון די חסידים נעלאזט אין דער שטאָפ פינסטערער נאכט צו זעלינן דעם פאכ־טער — אפשר איז ער א פארבאַרג־נער צדיק, א ל'רניק — האבן זיי זיך נעטראפט.

אויגן נאפן, אויערן ווילן הערן, וואס האט זעלינ ראש השנה נעטאָן, און צי האט ער נעראוונט? . . .

—מיר זיינען נעווען ביי אים אין דער האס אונז נעהויסן, אן ער האס אונז דערציילט בזה לשון: "אזוי ווי איך קאן ניט דאוונען, אזוי זעענדיק אויפן לוח אז עס איז ראש השנה, האב איך אויף נעוואלט מיין תפילה פארן רבונו של עולם שיקן, אבער ווי ארום? אן איך האב זיך דערמאנט, אז אונ־טערן אויוועלע לינט אן אלטער "אלף־בית". איך האב אים אין האנט נענור־מען אן נעזאנט:

—האַרציקער פאטער אין הימל! אזוי ווי מיין פאטער האט מיר ניט נעלערנט דאוונען, דאריבער בעט איך דיר, איך וועל זאגן דעם "אלף־בית" אן דו זיי מסדר די תפילות, וואָרום ווער קאן נאך אזוי מסדר זיין תפי־לות ווי דו! אזוי איך האב עטלאכע שעה כסדר נעזאגט דעם "אלף בית", וואס האב איך דען נעמאנט אנדערש טאן, — האט ער תמימות'דיק נע־פרענט.

איצט האט דער קדושת לוי דער־צייט, אז וועלנדיק זאגן למנצח האט ער נעזעהן ווי די פמליא של מעלה אין פארנומען מיטן מסדר זיין דעם דארפס אידנס תפילות אן דערציהנ־האט ער נעמאכן וואראט ביז פארנאכט.

אוך דער קדושת לוי האט פרייליך נעזאגט: אז מיר האבן היינטיגן ראש השנה נעהאט אזא גוטן בעל תפילה וועלן מיר שוין זיכער האבן א גוטן יאר . . .

די קדושים פון ראָשענוי

(שלום פון זייט 40)

המון מיט פארביטערטע ליאדעם נע־שריען אנגעהויבן ווילדעווען, אז זיי וועלן ניט פארשווינן די אידן, וואס האבן דערמארדעט א קריסטלאך קינד פאר ריטועלע צוועקן.

אין ענגער צייט אזוי אין פוילן אוך ליטע נעווען קעניג יאן קאזימיערוש דער צווייטער. ער איז זיין באציי־ונג צו אידן נעווען נאנץ מענשלאך, האבן די אידן דאריבער נעליינט הפאע־נונגען אז סוף כל סוף וועט זיי נעליני־נען אויפצווויזן זייער אומשולד, האבן אבער די יעזואיטן, אין וועמעס הענט ס'איז נעלענן דאמאלט די פאקטישע ממשלה אין לאנד, שוין נעטאן דאס זייר עריקע, אז עס זאל ניט צוגעלאזט ווערן צום קעניג קיין שום אידישע דעלענא־ציע.

דערווייל זיינען אזוי ביז צום פרא־צעס נעווען די אלע ארעסטירטע אין דער תפיסה, אוך נעשמאכט דארט אין די פינסטערע קאמערן.

קנאפע דריטהאלבן יאר זיינען ארי־בער, ביז וואנען די יעזואיטן האבן בא־שלאסן צו מאכן א סוף מיט"ן פרא־צעס. זיי האבן פון זייערע לייט אויס־נעקליבן ריכטער, אוך דער פראצעס האט זיך אנגעהויבן.

די ריכטער וועלכע זיינען באשטאנען בלויז פון די פויערים שיכטן (אין ספר "דעת קדושים" וועדט דערציילט, אז אין ראזשענוי איז פאראן א נעוויסע פוערים־משפחה, וועלכע שטארבן אלע איידער זיי וועדן אלט 30 יאר, איז אין דער אומנעגנט פארשפרייט א לענענדע, אז זיי שטאמען פון יענע פוערים־ריכ־טער, אוך דאס איז זייער עונש). די ריכ־טער האבן דאן ארויסנעטראגן פאלגנדז אורטייל: אזוי ווי עס זיכער, אז אידן האבן אויסגעפירט דעם מארד איבער א קריסטלאך קינד, ע"כ ווערן זיי פאר־אורטיילט צום טויט דורך אפהאנג די קעפ. אוך ווייל עס איז אין פראצעס ניט באוויזן נעווארן ווער פון אידן די איז דעם מארד באאמטן, זאל מען פון די ארעסטירטע אידן אויסקלייבן צוויי פון זיי אוך איבער די דאזיקע אויספירן דעם אורטייל.

די יעזואיטן האבן דאן אויסגעקליבן די 2 חשוב'סטע אידן פון האזשענוי, די מנהיגי העדה, די קדושים וטהורים ה"ה הר"ך ישראל והר"ר טובי הי"ד.

דאס אויספירן די עקזעקוציע האבן די יעזואיטן באשטימט אויף דעם צוויי־טען טאג ראש השנה ת"ך, וועלכער איז דאמאלס אויסנעפאלן אום פרייטאג.

אין דעם דאזיקן הייליקן טאג האט מען געפירט די קדושים צו דער עקדה, זיי זיינען נענאנגען מיט נרויס שמחה, דערקלערנדיק, אז זיי זיינען גליקלאר צו קאנען אפפערן זייערע נפשות פאר דעם כלל ישראל.

ברענענדיק זיי ארויס אויף דעם עפנטלאכן פלאץ, וואו עס איז נעווען באשטימט אויסצופירן דעם משפט, איז צו זיי צונעגאנגען אייגער פון די שוט־רים אוך עפנטלאך דערקלערט, אז אויב זיי וועלן אינזויליקן איבערצוגיין צום קריסטנטום, וועט זיי נעשאנקען ווערן דאס לעבן.

מיט דער נאנצער אנטשלאסנהייט האבן זיי אפגעווארפן דעם פארשלאג, אוך מיט בעטנדע בליקן האבן זיי זיך נעווענדעט צום הימל. אוך אויפ'ן קול אויסגערופן: ג א ט! מיר זיינען זיך מקריב פאר דיינע אידן, מיר הייליקן דיין נאמען מיט'ן נאנצן הארצן. מיר בעטן דיך, אונזער נאט, באשיץ אונזע־רע קינדער, די יתומים פון קדושים...

דער קדוש רבי ישראל האט דער ערשטער אויסגעשטעקט זיין האלז צו דער שחיטה אוך פארענדיקט זיין אטעם מיט מקבל זיין אויף דעם עול מל־כות שמים מיט די ווערטער "שמע יש־ראל ד' אלקינו, ד' אחד". האט ער אי־בערגעגעבן זיין נשמה דעם מלך המש־פט. דאן האט דער צווייטער קדוש רבי טובי אויסגעשטר

ביים ים

(א שמועס)
פון ע. ווייסמאן

ער זיצט ביי די ברענן פון ים און הערט זיך צו צו די אייביקע ברוי־זענדע כוואליעס מיט זייערע מורמלעני־דע סודות פון דער מעכטיקער נא־טור, וועלכע זיינען פאר אונז מענש־טיפע און פארבארגענע געהיימניסע. עס וואלט זיך אים איצט נעוואלט זיין א באנבטער, פון דער נאטור געבענשטער פאעט, אז ער זאל אנגעו־אלט פון דער קראפט פון שרייבן פארציר־כענען אין זיין לעבן, שוהות אדער פערזו־זיינע נעדאנקען. אויסגיסן זיי אויפן פאפיר און אפשר פארוויביקן זיין אין א בוך פארם און אז מענשן זאלן קא־נען לייענען זיינע נעדאנקען און פאר־שטיין זייע נעפילן. ער פילט וויי אויס־צוערען פאר אימיצן זיין הארץ, טויזן זיך מיט זייע נעפילן און דאס וואלט אפשר פארנישנערט. זיינע שמערצן, וועלכע ער טראגט איצט אין זיין הארץ.

ער פילט עפעס א מאנע ביינקע־נישט אין זיין הארצן, וועלכע ס'איז פאר אים שווער צו דערקלערן די אור־זאכע דערפון!

און ער פרעגט זיך: ווי קום איך אהער?

ביי די ברענן פון דעם גרוים אט־לאנטישן אקעאן, וועלכער איז טויזנ־טער מיילן ווייט אוועק פון מיין הייס־אט, פון יענעם ארט וואו איך בין געבוירן, פון יענער קליינער פארוואר־פענער שטעטעלע אין דער אלטער הימ וועלכע איז תמיד ווי אין א גרינעם שליאר אויסגעוויקלט און לינט צעשפרייט אויף דער מוטער ערד מיט איר איביקן דרעמל!

דארטן וואו איך האב מיינע קינ־דער יארן פארבראכט, ווי אלע קינדער טרויטען נעטרוימט און פון וואנען איך צי נאך ער הים מיינע אלע זיסע עראינערונגען.

עס דוכט אים אז ערשט נאר ניט לאנג איז ער דאך א קליין איינגעלע געווען. און אונטער דעם איינדרוק פון די אייביקע ברויזנדע כוואליעס מיט זייערע סודות דוכט אים, אז ער הערט די זיסע שטימע פון זיין מר־טער ווי זי פלעגט אים פארווינן וועז אין נאך נאר א קליין קינד געווען.

ער פילט נאך די ווארימע צערט־לאכייט פון זיין ליבער מוטער. עס שווענ פאר זיינע אויגן אלע ביל־דער פון זיין קינדהייט מיט אלע זיסע ער־אינערונגען.

אט שטיפט ער אין לויפט ארום מיט זיינע חברים און שפילט אין פערדלאך.

ער פאלט און צעקלאפט זיך א פי־סעל, א העכסל, אדער דאס נעזל! די מאמע כאפט אים אויף אירע הענט פונקט ווי עס וואלט ערשט איצט פא־דעם קינדס ביינדלאך.

הארציקסטע גליקוואונשן
צום נייעם יאר
צו אלע אונזערע אידישע
פריינט

Wilkinson Electric Company, Limited
129 7th Ave. West
Phone M 3633
אלצדינג אין עלעקטריק
פארקויפט און פאררייבט

זאל דאס נייע יאר זיין
פאר אייך
א יאר פון פרייד
געזונט און
פראספעריטעט

Alberta News
LIMITED
Regina News Ltd.
REGINA
108-6th Ave. W. Ph. M7826
A. Bushechin & L. Paperni

ער וויל אבער לאנג ניט פארבלייבן אויף דער מוטערס הענט. ער לויפט ווידער צו זיינע חברים און שפילט אין פערדלאך.

די עפיזאדן פון זייער קינדער יא־רען זיינען. ביי אים טיף אינגעקריצט אין זכרון און שוועבן פאר זיינע אויגן פונקט ווי עס וואלט ערשט איצט פא־סירט.

זיינע נעדאנקען שוועבן וויטער. און אט שטייט א צוויי־יא בילד פאר זיינע אויגן. ער איז שוין אביסל על־טער, ער שפילט שוין מער ניט מיט פערדלאך. ער וויסט ניט ווי אזוי עס האט פאסירט.

זי איז זיין שוועסטערס. אונז אלע־מען צו לייגערע יארן, א חבר'טע גע־וען, און אין פרייטאג ביינאכט, וועז זי, קלארא, איז ביי זיי אין שטוב געווען. און שפעלאך פאר־בראכט, האט זיך געלאזט גיין אהיים, האט אים פונקט ווי אימיצער א שטופ געטאן: גיי פיר זי אז אהיים.

ער האט טאקי געפרעגט צי זי האט ניט דאנענען, אז ער זאל איר אפפירן אהיים אין זי האט אים דאס מיט פארנעניגן דערלויבט. וועז זיי זיינען צוגעקומען צו קלארא'ס היים אין ער האט איר נעזאגט א גוטע נאכט, אין וועז זי האט אים נעגעבן איר האנט, האט ער דערפילט א שטיקל פאפיר אין דער פארמע פון א בריוו וואס זי האט אים אין האנט אריינגעליינט. זיין הארץ האט א ציטער געטאן. א מארגער נעפיל נעפישט פון פרייד אין שרעק האט ארומגעפאפט זיין נאנ־צע זעלע אין ער איז נעבליבן שטיין אייניק מינוט ווי פארגליווערט אין ער האט זיך פון ארט ניט נעקאנט א ריר טאן.

זייערע הענט זיינען נעבליבן פאר־קלאמערט אייניג אין דער צווייטער פונקט ווי זיי וואלטן צוזאמענגעוואק־סען. דער צוזאמענרוק פון זייניג ענט האט אויסנערריקט א וועלט מיט צערטלאכע ווארימע נעפילן אין לויי־דענשאפטלאכן באנער.

אן ווערטער זיינען זיי אט אזוי נעשטאנען אייניקע מינוטן.

וועז ער איז נענאנגען אהיים, האט ער דעם בריוו אירן נעהאלטן ווי אן אוצר. ער האט נאר קיין ארט ניט נעקאנט נעפינען ווי צו מאכן זיכער, אז ער וועט דעם בריוו אירן ניט פאר־לירן ביז ער וועט קומען אהיים.

אבער אז ער איז נעקומען אהיים, זיינען שוין די ליכט וועלכע זיין מר־טער האט נעבענשט, נעווען אויסגע־לאשן אן קיין פייער מאכן פרייטאג צונאכט טאר מען ניט. די פינסטער־ניש איז פאר אים נעווען ווי צען יאר שווערע מאטערניש.

ער האט נעבעטן נאט, אז עס זאל שוין וואס שנעלער טאג ווערן. ער האט די נאנצע נאכט מיט קיין אויג ניט צונעמאכט אן ער האט נאר נע־טראכט פון איר...

פילע יארן זיינען שוין פון יענער צייט פארשוואונדן, אבער יענער כא־מענט שטייט אים נאך פאר. זיינע אויגן מיט אזעלבע בול'טע פארבן, אז עס דוכט אים, אז אט הערט ער די ווארעמקייט פון איר אטעם אן דעם דרוק פון איר האנט. אייביק, אייביק ווען ער יענעם מאמענט נעדיינקען... דאס לעבן שטייט ניט אויף אוין ארט, און די צייט שפינט איר פאדעם. די עפיזאדן פונם מענשנם לעבן בי־טען זיך פונקט ווי די דעקאראציעס אויף דער בינע. א נייע כוואליע פון לעבן האט זיך אנגעטראגן און א שטראם פון באנייסטערונג האט ארום־נעכאפט זיין יונגלאכע נשמה.

און מיט דער נאנצער קראפט פון זיין ברויזנדער יונגט האט ער זיך אריינגעוואדפן אין דער דעווא־לוציא־נערער באווענונג פאר דער באפרי־אונג פון דער מענשהייט.

א הייליקער־נעפיל האט באהערשט זיין ערלאכע אבער נאאיוועג נשמה. און ווי אן אמת'ער העלד האט ער זיך אינגאנצן איבערגענעבן דעם אי־דעאל, וועלכער איז נעווארן א טייל פון זיין איך. און מיט דעם פולן גלויי־בען אין זיין יונגט קראפט האט ער דער הייליקער פאן צו טראגן אין זיין האנט דעם פאקעל פון ליכט און אויס־קלערונג ביז די נאנצע מענשהייט וועט ווערן באפרייט.

זיין פאנטאזיע האט אים אויף אר־ער פליגלען נעטראגן און פילע שלע־סער אין דער לופטן נעבויט. אבער זיי־נע פיס האבן ווייט פון דער זינדיקער ערד ניט נעקאנט זיך אויפהויבן: פי־לע דערנער האט ער אויף זיין וועג באנענגט, וועלכע האבן זיינע דערהא־בענע אידעאלן צושטערט, און זיינע שיינע פאנטאזיעס זיינען ווי א רויף צערונגן...

שווער, נאר שווער האט ער פאר זיינשבועה באצאלט. אבער דורך א גליקלאכן צופאל איז אים נעלונגען פון די שטרייענע נעגל פון דער ווילדער פיראניי זיך אריסצורייסן, און אין דער וויטער בריטצער וועלט כמעט נאך אלס קינד זיך אוועקגעלאזט.

און איצט אז ער זיצט דא ביי די ברענן פון ים און די אלע נעדאנקען פליען דורך זיין קאפ, פילט ער א טיפע וואונד אין זיין הארצן: ער קוקט אריין אין שפיגל און ער שאקלט מיטן קאפ: יא, די צייט פארגייט, די יארן פארשווינדן אויינע נאך די אנדע־רע אין דעם גרויען ים פון דער פאר־נאנענהייט און לאזן מער ניט איבער ווי נאר דאס וואס איז נעווען. פאר־נאנענהייט און צוקונפט. דאס אין דער מיטלפונקט ארום וואס דרייט זיך אונזער לעבן, און איבער דער פאר־אינערונגען.

אט שטיפט ער אין לויפט ארום מיט זיינע חברים און שפילט אין פערדלאך.

ער פאלט און צעקלאפט זיך א פי־סעל, א העכסל, אדער דאס נעזל! א מאמע כאפט אים אויף אירע הענט פונקט ווי עס וואלט ערשט איצט פא־דעם קינדס ביינדלאך.

לשנה טובה תכתבו
אין זאל יעדער נאכפאלגנדיקער יאר בריינגען צו אייך
שטענדיק פארגרעסערטע
פראספעריטעט
CALGARY HERALD

פיר יאר אלט

זעט די נייע אנדערהאלבן טאן ריא ספיד וועגענער צו נייע נידעריקע פריין

צוויי ריא ספיד וועגענער וואס האבן געווינען פיר יאר פון פארטרעפלאכער און ניט־שטערנדיקער באדינונג פאר דער פאלאר אעריייטעד וואטער וואירקס לימיטעד, קאלנארי.

זוינשנדזק אלע לעזער פון דער דאזיקער וועכנטפולער צייטונג

א פריילאכן און מזל'דיקן ניי־יאר

וויגשן מיר אויך צו אנאנסירן, אז די

ריא ספידוועגענער און פאסאשירן קארס

זיינען פארשפרייט אין דרום אלבערטא פון

THE CANADIAN MOTOR SALES LTD.
706-8 Seventeenth Ave. West — Calgary, Alberta

די פיסק מייער סערוויס קא. למד.

סאמע פולשטענדיק ליין פון מיירערס
אין מערב קאנאדע
וואולקאניזינג פון די גרעסטע ביז די קלענסטע מיירס
מיר ווינשן אייך אלעמען
א פריילאכן ניי יאר

The Fisk Tire Service Co. Ltd.
Cor. 7th Ave. and 3rd St. W
CALGARY, ALTA.

4% אינטערעסט אויף סייווינגס

סייפטי דעפאזיט באקסעס
בארעם זיך מיט אונז וועגן אייער צוואה
איר זייט מיט נאך־נישט ניט פארפליכטעט
מיר ווינשן אייך אלעמען
א פריילאכן ניי יאר

The Toronto General Trusts Corporation
עטאבלירט 1881
NEW CALGARY BLDG.
315-8th Ave. West

צו אלע אונזערע אידישע פריינט
און פאטראניזירער
ווינשן מיר, אז דער נייער יאר זאל זיי ברייגען
געזונט, פרייד און הצלחה
פון
WEST STATIONERY CO. LIMITED
The Office Supply House
225 7th Ave. West
CALGARY — ALTA.

וי מען האט אפגענארט א אידן מיט א ירושה פון א מיליאן דאלאר

פאר איבערראשונג און פרייד. ער האט ניטגעקאנט ארויסבריינגען קיין וואורט פון מויל.

דערווייל האט דער בשורה אנזאגער אנגעקאפט דעם שניידער און ער האט נעוואגט:

— לויפט שנעל אריבער צו אד־וואקאט וו. אויף מיראוואא נאם און וויייזט אים אייערע דאקומענטן — וועט אויר גלייך אהיימקריגן דעם נאנצן מי־ליאנשטיק. נייט שנעל, אויף וועל דא דערווייל איבערבליבן און היטן די דירה.

דער שניידער איז נעווען אזוי אוי־ערעוועינלאך איבערראשט, אז ער האט נעכאפט דעם מאנטל און הענ־דום־פענדום אהינגעלאפן צום אדוואּ־קאט, כדי אפצוזאגן די פעטע ירו־שה. דא האט זיך אבער נאטירלאך אריינגעוויגלאך אי בערראשט, אז ער ניט מער ווי אן אויסגעלאזן אוי־אן דער אדוואקאט הויבט ניט אן צו וויינן פון קיין פותר אן פון קיין חלום. איר זייט נישט קיין פותר אן חלום, ער איז צוריקגעלאפן אהיים, כדי אי־בערצופרידן דעם עלטערן הער קיין מער האט ער נעראטן א טעות און די ירושה נעפינט זיך ביי אן אנדערן אד־וואקאט . . .

וועז ער איז אבער אהיים נעקומען איז שוין פון דעם עלטענטן הער קיין זכר ניט נעווען, עס האט בלויז נעפעלט דעם שניידערס עטלאכע אנצוגער, אבי־סעל בעלט און צירונג.

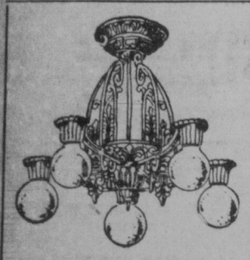

עלעקטריק ווייערינג און פיקסטשורס

דזשענעראל עלעקטריק זיינגערס

טיש לאמפן

BEARD ELECTRIC CO. LIMITED
ערשטע סטריט וועסט און 8טע עוו.

איצט איז די צייט

באנייט אייער פארראסטעט פוירנעס פייפ — נעז פייפ
טשימני סמאקס
פריי־ איינספעקציע
PHONE M3455
REGGIN ROOFING & METAL WORKS
117 ELEVENTH AVENUE WEST

מיר ווינשן דער אידישער באפעלקערונג

א פריילאכן און מזל'דיקן ניי יאר

Maple Leaf Milling Co. Ltd.
מאנופעקטשורערס פון
מייפל ליף מעל — רעד ריוזער סיריאל

מיר באנוצן זיך מיט דער נעלעגנהייט אויסצודריקן אונזערע בעסטע ווינשן צו אלע אונזערע אידישע פאטראניזירער
פאר א יאר פון
גענוצט, פרייד און הצלחה
אויסנעצייכנט בעסער
ניו מעיד פוטער
נעזאלצענע אדער ניט נעזאלצענע
Southern Alberta Dairy Pool

זאל דער נייער יאר איך בריינגען נעזונט, פרייד און פראספעריטעט
ריין זיכער און פעט
CO-OP. MILK CO.
מעלעפאנירט M6457
פאר באדינונג

עדמאָנטאָן אין דעם יאר תרצ"א

פון בן־יהודה

עס איז ניטא פיל נייעס צו פארצייכענען דאס יאר, וואס עדמאנטאן זאל בעזען אויפמאך מער ווי אלעמאל. פשוט עס פירט זיך אלעס ווי עס איז אינגאנצן נארמאל. אין דער חברה קדישא, איז נעגרינדעט געוואָרן אַ נייע חברה שוי, עס איז אריין אויפגענומען

עס איז נישט קיין בעסערער ווערט פאר אייער נעלט

פילץ פעטערנס און שיידס . . . די פיינסטע מאטעריאלן קליידער ביי טיפ טאפ טיילארס ווען אייך קאסטן בלויז איין פריז $27 נעגעיט צו אייער מאס

דער קאסטאבאראר אויסזעהן און קוואליטעט פון טיפ טאפ קליידער שטעלט זיי אוועק אין א קלאס אזוי הויך אביבער זייער פריז, אז עס איז ניטא קיין גרונט פאר פארלייך . . . זיי עטאבלירן אן אומשטרייטבארן סטאנדארד פון ווערט אן א ביישפיל אין דער גשיכטע פון קלאדינג אין קאנאדע.

TIP TOP Tailors LIMITED

10123 JASPER AVE. PHONE 22 076

EDMONTON, ALTA.

עדמאָנטאָן, א שטאָט מיט א צוקונפט; אַלבערטאַ, א רייכע פראָווינץ

ווען ערמאנטאן אין נעמאכט נעווא־ רען פאר דער "קעפיטאל" (הויפט שטאט) פון דער פראווינץ אלבערטא. מיט 25 יאר צורוק, איז די שטאט נע־ווען אויפן צפון ראנד פון דער בא־ זעצטער טעריטאריע פון אלבערטא. קיין איינבאנען, קיין נעבויטע וועג נען זיינען נית נעווען ווייטער פון צוואנציק מייל צפון און מזרח. בלויז הרודיקע וועגן אנגעצייכנט פון די פארציייטיקע העגדלער האבן נעפירט די רייזנדע צו אטהאבעסקא, פיס ריי־ ווער און דושאספער פארק. די דאזי־ קע פונקטן צו דערגרייכן האט נעריי־ ערט וואכן. ביי היינטיקן טאג זיינען אויסנשפרייט וועגן פאר הונדערטער מיילן וועסט, נארט און איסט בריינ־ נענדיק די פארשיידענע טיילן פון אל־ בערטא אין עטלאבע שטונדן רייזען פון עדמאנטאן.

עדמאנטאן איז איצט דער צענטער פון א פארשפרייטער נעץ פון הויי־ וועיס און אייזנבאנען פון א שנעל־ אנטוויקלטן שטח וואס בארירט 375 טוויזט מינשן פון די פארמס, שטענ־ לאך און דערפער — א שטח פון 75.000 סקווער מייל, חוץ דעם באר שטייט די רייכע נארט וועסט פון ארום א פערטל פונ׳ם נאנצן שטח פון קאנאדע.

אין אשליקע יארן פון דער וועסט איז עדמאנטאן, אין יענער צייט א הארסאנ׳ם בעי פוטערוואראנ פונקט, נע־ וען אויפ׳ן הויפט האנדל־וועג פון דעם לאנד; די ראזיקע פאזיציע האלט זי נאך איצט אן ביז א נעווינסן נראר. דאס איז דער הויפט אייזנבאן פונקט צווישן ווינייפעג און וואנקאווער אויף דער קאנאדער נאציאנאלער אייזנבאן וואס קרייצט דורך די בערג, דער דר־ זיקער פאקטאר איז אויסנערעכנט צו נעבן דער דאזיקער ליניע פון טראנס־ פארטאציע אן אויסנעצייכנטע נעלע־ נענהייט אין דער אנטוויקלונג פון טראנסקאנטינענטאל קאפיטרציע און קא מוניקאציע. עדמאנטאן שטייט ווי א הויפט בריק צו דער ליניע אוף וועס מיט דער ציים שפילן א ווינטיקע ראל מיט אנדערע שטעט אין דער אוב־ טערבראנ טעריטאריע — דענווער, סאלט לעיק און ספאקעי.

א נייע אויסצייכענונג איז נעקומען צו עדמאנטאן אין פארלויף פון די לעצטע יארן אויפן וואוקס פון אוויא־ ציע און לופט רייזע. עדמאנטאן איז א נאטירלאך קאנטראלירנדער אפ־ שטעל פונקט פאר וויייטערדיקן וועלט לופט פארקער און אילערהויפט פאר דער שווערער אלאסקא לופט טראנס־ פארטאציע וואס וועט באשטימט קר־ יגען.

אן איבערבליק איבער קאנאדער צייגן וועט שנעל אנטדעקן דעם פאקט, אז עדמאנטאן לינט דירעקט אויפן קורצעסטן זיכערן לופט־וועג פון אייראי פע מערב צום ווייטן מזרח. די דאזי־ קע ביידע סטייטמענטס זיינען ארויס־ נעבראכט נעווארן פון די לופטפליער פאסט און נעטי, וועלכע האבן באי־ צייכנט עדמאנטאן אויף דער מאפע אויף דעם שנעלסטן פלי־דעקארד פון א פאסאזשיר־פלאן.

עדמאנטאן איז אויך מזל׳דיק צו זיין, צו נעפינען זיך אין דער הארץ פון איינעם פון די פיינסטע אגריקול־ טורעלע דיסטריקטן אין נאנץ קאנאדע. קיין שטאט אין קאנאדע איז נית אזוי נאענט ארומנערינגלט מיט אזוי פיל לאנד, ווי עדמאנטאן איז. דער דאזי־ קער פאקט דערקלערט דעם שטענדיק־ וואוקס אין די פארשטאטיקע באפעל־ קערונגן און אין דער צוציענדיקיים פאר נייע סעטלער. לעצטן יאר (אין 1930) זיינען 9,163 נייע האמס־ סטערס אויפגענומען נעווארן אין צענ־ טראל און צפון אלבערטא, אין פארי־ גלייך מיט 632 אין אלע אנדערע טיי־ לען פון דער פראווינץ. די שטאט שפי־ נעלט אס דעם פארשטאטיק וואוקס אין איר באפעלקרונג לויט די פאל־ נענדע אנגעוויזענע ציפערן: 1906 — 11.000; 1911 — 31,064; 1921 — 56.827 און אין 1931 — 79,797. אבער העגדעפאנ׳ם דירעקטארי טוויזט אן, אז די באפעלקרונג פון עדמאנטאן איז 94,707 (איינשליסי־ דיק די פארשטעט).

אין דער צייט ווען דער עדמאנט־ נער דיסטריקט האלט די ערשטע פא־ זיציע אין מערב קאנאדע פאר די לאנד זוכער, קאן אויך נעזאגט ווערן אז אין קיין אנדער נענגט פון מערב קאנאדע באקומט נית דער נייער סעט־ לער קיין בעסערע אנווייזונגען און מיטהילף אין אויסקלייבן נוטע דיסט־ ריקטן אין דערפאנגריכע לאקיישאנס. דער אונווערסיטעט אין אלבערטא, וואס נעפינט זיך אין עדמאנטאן טוט נוטציק אן, אז די באפעלקרונג פון עדמאנטאן איז 94,707 (איינשליסי־ דיק די פארשטעט).

אין דער צייט ווען דער עדמאנט־ נער דיסטריקט האלט די ערשטע פא־ זיציע אין מערב קאנאדע פאר די לאנד זוכער, קאן אויך נעזאגט ווערן אז אין קיין אנדער נענגט פון מערב קאנאדע באקומט נית דער נייער סעט־ לער קיין בעסערע אנווייזונגען און מיטהילף אין אויסקלייבן נוטע דיסט־ ריקטן אין דערפאנגריכע לאקיישאנס. דער אונווערסיטעט אין אלבערטא, וואס נעפינט זיך אין עדמאנטאן טוט נוטציק אן, אז די באפעלקרונג פון עדמאנטאן איז 94,707 (איינשליסי־ דיק די פארשטעט).

אונזערע הארציקסטע ניי־יאר וואונשן

צו אלע אונזערע אידישע פרייַנט אין דער נאנצער באפעלקערונג פון עדמאָנטאָן אין אומגענט

זאל דאס נייע יאר אייך בריינגען גליק און פראספעריטעט

RIALTO THEATRE

W. J. LONG. Mgr.

EDMONTON, ALBERTA

New Capitol Theatre

עדמאנטאנער היים פון ריידנדיקע בילדער

מיר וויינשן אלע אונזערע אידישע פרייַנט און פאטראניזער

א פריילאכן און גליקלאכן ניי יאר

WALTER WILSON, Manager

איך וויינש אלע מיינע אידישע פרייַנט

א פריילאכן און מזל׳דיקן ניי־יאר

H. C. WATSON

Sales Agent

The National Cash Register Co. of Canada Ltd.

10162-102ND AVENUE EDMONTON

„קאפע און טיי איז אונזער ביזנעס"

מיר וויינשן אלע אונזערע פרייַנט און קאסטאמערס פון עדמאנטאן און אומגענט

א גליקלאכן און צופריידענעם יאר

זאל דאס נייע יאר אייך בריינגען נעזונט, גליק און פראספעריטעט

Bakewell Coffee Co.

10237-109th STREET PHONE 24 998

EDMONTON, ALTA.

לשנה טובה תכתבו

מיט די בעסטע וואונשן

צו אלע

אונזערע פרייַנט און קאסטאמערס

פאר

א גליקלאך יאר

Newhouse Wholesale Limited

10154-103rd Street

EDMONTON, ALTA.

מיר ווינשן אייך אלעמען

א פריילאכן און גליקלאכן ניי יאר

לאמיר זיך באגענענען

וועו איר זיים אין

עדמאנטאן

אין

HARMONY WHITE LUNCH

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

EDMONTON RUBBER STAMP CO. LTD.

מאכט

ראבער סטעמפס און זינלען

"ניטא מער קיין בלינדע סטעמפס"

מיר באנוצן אן אינדעקס פאר אונזערע סטעמפס

10037-101A AVENUE EDMONTON

קענן איטאנס גראפטעריי

Phone 6927

Jack Hays Ltd.

Taxicabs

and Drivurself Cars

באהייצטע

פעקארדס

טעלעפאן

22111

סטענד ביי סעלקירק און מאקדאנאלד האטעלס

מיר וויינשן אייך אלעמען

א

פריילאכן ניי יאר

מיר זיינען זייער צופרידן צו באנוצן זיך מיט דער דאזיקער

בעלענהייט צו וויינשן אונזערע גוטע פרייַנט.

די אידישע סוחרים.

א מזל׳דיק ניי יאר - 5692

H. H. COOPER LTD.

EDMONTON, ALBERTA

אלבערטאס אינדעפענדענט האלסילערס און

פעקערס פון

Blue Willow Tea

פארקויפט בלויז פון אלבערטא אינדעפענדענט ריטיילערס

ביכער!—ביכער!

צו שטוינענד ביליקע פרייזן

פארשאפט זיך א שיינע ביבליאטעק

פאר איינצלהיטן וועגדעט זיך צו

"דאָס אידישע וואָרט"

עדמאָנטאָן, א שטאָט מיט א צוקונפט

דער נרעסטער פאקטאר אין דער צוקונפט פון עדמאנטאן איז דער ריי־ כער פארמינג דיסטריקט. די פארמערס אין דעם עדמאנטאן דיסטריקט האבן נית נענאכט קיין פארזוך צו ספעצי־ אליזירן זיך אויף אזויפל אין וויייץ וויי עס טוען אנדערע פארמערס אין קאנאדע. זיי פאסן זיך שנעל צו צו די רייע אופשטענדן אין מערב קאנאדע. צום ביישפיל:

די וואודלאנד דיירי קאמפאני פון עדמאנטאן האט לעצטנס נעשיקט צווויי טויזנט קעטלאפ פוטער מיין ענגלאנד.

היינטיקס יאר איז אין עדמאנטאן דיסטריקט אונטערנעמונגען נעווארן דער נרעסטער קראפ פון האבער און נערשט. אין דעם דיסטריקט וועלן אויך נעהאדעוועט די פיינסטע כהטות אין אנדערע פי־ציכט. 65 פראצענט פון דער פארם פראדוקציע פון אלבערטא קומט פון דער עדמאנטאנער טע־ריטאריע.

די נעץ פון אייזנבאנען וועלן דא פון יאר צו יאר אלץ מער פארשפרייט אין עדמאנטאן קוקט מיט צוטרוי פאר טע יאר 1921, צו אין מיליאן, 443 טויי זענט אין 884 בארלם אין 1930.

עדמאָנטאָן, א שטאָט מיט א צוקונפט

דער נרעסטער פאקטאר אין דער צוקונפט פון עדמאנטאן איז דער ריי־ כער פארמינג דיסטריקט. די פארמערס אין דעם עדמאנטאן דיסטריקט האבן נית נענאכט קיין פארזוך צו ספעצי־ אליזירן זיך אויף אזויפל אין וויייץ וויי עס טוען אנדערע פארמערס אין קאנאדע. זיי פאסן זיך שנעל צו צו די רייע אופשטענדן אין מערב קאנאדע. צום ביישפיל:

די וואודלאנד דיירי קאמפאני פון עדמאנטאן האט לעצטנס נעשיקט צווויי טויזנט קעטלאפ פוטער מיין ענגלאנד.

היינטיקס יאר איז אין עדמאנטאן דיסטריקט אונטערנעמונגען נעווארן דער נרעסטער קראפ פון האבער און נערשט. אין דעם דיסטריקט וועלן אויך נעהאדעוועט די פיינסטע כהטות אין אנדערע פי־ציכט. 65 פראצענט פון דער פארם פראדוקציע פון אלבערטא קומט פון דער עדמאנטאנער טע־ריטאריע.

די נעץ פון אייזנבאנען וועלן דא פון יאר צו יאר אלץ מער פארשפרייט אין עדמאנטאן קוקט מיט צוטרוי פאר טע יאר 1921, צו אין מיליאן, 443 טויי זענט אין 884 בארלם אין 1930.

דער נרעסטער פאקטאר אין דער צוקונפט פון עדמאנטאן איז דער ריי־ כער פארמינג דיסטריקט. די פארמערס אין דעם עדמאנטאן דיסטריקט האבן נית נענאכט קיין פארזוך צו ספעצי־ אליזירן זיך אויף אזויפל אין וויייץ וויי עס טוען אנדערע פארמערס אין קאנאדע. זיי פאסן זיך שנעל צו צו די רייע אופשטענדן אין מערב קאנאדע. צום ביישפיל:

די וואודלאנד דיירי קאמפאני פון עדמאנטאן האט לעצטנס נעשיקט צווויי טויזנט קעטלאפ פוטער מיין ענגלאנד.

היינטיקס יאר איז אין עדמאנטאן דיסטריקט אונטערנעמונגען נעווארן דער נרעסטער קראפ פון האבער און נערשט. אין דעם דיסטריקט וועלן אויך נעהאדעוועט די פיינסטע כהטות אין אנדערע פי־ציכט. 65 פראצענט פון דער פארם פראדוקציע פון אלבערטא קומט פון דער עדמאנטאנער טע־ריטאריע.

די נעץ פון אייזנבאנען וועלן דא פון יאר צו יאר אלץ מער פארשפרייט אין עדמאנטאן קוקט מיט צוטרוי פאר טע יאר 1921, צו אין מיליאן, 443 טויי זענט אין 884 בארלם אין 1930.

עדמאָנטאָן, א שטאָט מיט א צוקונפט

דער נרעסטער פאקטאר אין דער צוקונפט פון עדמאנטאן איז דער ריי־ כער פארמינג דיסטריקט. די פארמערס אין דעם עדמאנטאן דיסטריקט האבן נית נענאכט קיין פארזוך צו ספעצי־ אליזירן זיך אויף אזויפל אין וויייץ וויי עס טוען אנדערע פארמערס אין קאנאדע. זיי פאסן זיך שנעל צו צו די רייע אופשטענדן אין מערב קאנאדע. צום ביישפיל:

די וואודלאנד דיירי קאמפאני פון עדמאנטאן האט לעצטנס נעשיקט צווויי טויזנט קעטלאפ פוטער מיין ענגלאנד.

היינטיקס יאר איז אין עדמאנטאן דיסטריקט אונטערנעמונגען נעווארן דער נרעסטער קראפ פון האבער און נערשט. אין דעם דיסטריקט וועלן אויך נעהאדעוועט די פיינסטע כהטות אין אנדערע פי־ציכט. 65 פראצענט פון דער פארם פראדוקציע פון אלבערטא קומט פון דער עדמאנטאנער טע־ריטאריע.

די נעץ פון אייזנבאנען וועלן דא פון יאר צו יאר אלץ מער פארשפרייט אין עדמאנטאן קוקט מיט צוטרוי פאר טע יאר 1921, צו אין מיליאן, 443 טויי זענט אין 884 בארלם אין 1930.

פעטראָלעאום

אלבערטא איז איינע פון די נרעס־ טע אויל פראדוצירער אין דער בריטי־ שער אימפעריע און אין דעם היינטיק שטייט זי צוגלייך מיט אינדיע און טריניראד. אויל איז נעפונען נעווארן אין פארשיידענע קוואנטיטעטן אין א סך פונקטן פון דער פראווינץ. די סא־ מע וויכטיקסטע אויל קוואלן נעפינען זיך אין טוריטער וועלי מיט 86 פרא־ דוצירנדיקע בוהרלעכער; דער קולי, 7 מייל דרום פון טוריטער, וואו עס זענען 208 פראדוצירנדיקע בוהרלעכער; דער לעדוק, 4 מייל צפון פון טוריטער, וואו עס זענען 17 פראדוצירנדיקע בוהרלעכער; דער לעדוק־לעדוק, 4 מייל צפון פון דער נארט עפענען דעם צפון וויינטערלאנד צום עדמאנטאנער מארק.

מיט די אויסבעסערונגען פון די וועג־ נעז, האט אנגעהויבן צו שטראמען א וואלקנדיקער טוריסטן פארקער. בעפא אין דושאספער פארק איבערצייגן זיך צו זיין א ווערטפולער פינאנאציע־ לער פארמענן צו דעק פראווינץ. די ווירקזאמקייט פון נוטע וועגן איז צו זעהן פון דעם שפרונג אין אויסלע־ גען אוטאמאביל. נאם קומען ארויף אין אלבערטא — א פארנרעסערונג פון 12.475 אין יאר 1928 צו דרייסיק טויזנט אין 1930. עס ווערט אפגע־ שאצט, אז ארום א מיליאן דאלאר איז איבערגעלאזן נעווארן אין דער פרא־ ווינץ פון דעם דאזיקן קלאס טוריסטן לעצטן יאר.

אינדוסטריעלער וואוקס

עדמאנטאן מאכט באריטנדן אינ־ דוסטריעלן פארנרעס. וויניק מענשן באנרייפן, אז עדמאנטאן אפהריצירט איצט מער סחורות ווי די נאנצע פראווינץ האט פראדוצירט מיט פוף־ צען יאר צורוק. די פארדוקציע פון לעצטן יאר האט באטראפן ארום $34.000.000. דער שנעלער וואוקס פון דער קאנאדער אינדוסטריע איז מערקווירדיק. אין 1929 זיינען אין עדמאנטאן נעווען 208 פאבריקאנטן וועלכע האבן באשעפטיקט 5.582 אר־ בעטער. דער אינווענטטירטער קאפיטאל פון באטראפן 17 מיליאן, 284 טויי זענט און 124 דאלאר. מאטעריאלן זיינען אויסנעוצט נעווארן אויף דער סומע פון 22 מיליאן, 971 טויזנט און 24 דאלאר און די פארדוקציע האט באטראפן 34 מיליאן, 507 טויי זענט און 642 דאלאר.

פובליסיטי, אזא ווי "פארדוצירט אין אלבערטא", עקסיבישאן (אויסשטע לונג) ווערט אנגעפירט יערלאך אוני טער אויפזיכט פון דעם פאראייניקטן אינדוסטריעלן קאמיטעט פון עדמאנ־ טאן, און עס האט נעשאפן דעם גלוי־ בען אין די מוחות פון די עדמאנטא־ נער בירגער, אז די היימישע מאנופעק־ טשורערס באזיצן אין זיך די קונסט און קוואליטעט פונקט ווי עס אין דער פאל אין מיזרח קאנאדע און אין די פאראייניקטע שטאטן.

שטאָטיקע אָנגעלעגנהייטן

די פיר "סיוויק יוטיליטיס" — עלעקטרישע ליכט, קראפט פעלנט, טע־ לעפאנען און וואסערלייטונג זיינען ווינישסווערט פארמענגט צו דער שטאט. דער סורפלוס פון אפעריר־נג איז אויף אהם נין טויזנט דאלאר מער היינטיקן יאר (בין סעפטעמבער) ווי פאר דעם זעלבן פעריאד פון לעצטן יאר.

אויסער א בריטנדע פראגראם צו ברוקירן נאכן, אויסבעסערן די טראס־ ווייי ליניעס און אנדערע שטאטיקע ארבעטן, זיינען היינטיקס יאר אויף טעם פון דער נארט עפענען דעם צפון ארויסנענעבן נעווארן "פערמיטס" (דערלויבענישן) צו בויען נעבייודעם אויף דער סומע פון 750.000 דאלאר. עס ווערט אויף נעבויט א נייע פאליי־ טעכניק אין סטאנציע וואס וועט קאסטן הונ־ דערט און צוויי טויזנט דאלאר. די דאר־ זיקע נעביידע ווערט פארענדיקט כיים סוף פון היינטיקן יאר.

מינעראלן אין אלבערטא

לעצטן יאר זיינען די נאטירלאכע רייכטיטער איבערנענעבן נעווארן צו דער פראווינץ. דאס ניט אלבערטא א נייעס סטאטוס אין דער נרויס־ קייט פון קאנאדער פראווינצן. עס עפנט א נייעס קאפיטל אין דער פראווינציעלער נעשיכטע און אין דער אנטוויקלונג פון אירע מינעז און וועלט־ דער. די וויכטיקסטע פון די נייע מינעראלן זענען דיאמאנטן, גאז און פעטראליום.

פעטראָלעאום

אלבערטא איז איינע פון די נרעס־ טע אויל פראדוצירער אין דער בריטי־ שער אימפעריע און אין דעם היינטיקן טאג צוגלייך מיט אינדיע און טריניראד. אויל איז נעפונען נעווארן אין פארשיידענע קוואנטיטעטן אין א סך פונקטן פון דער פראווינץ. די סא־ מע וויכטיקסטע אויל קוואלן נעפינען זיך אין טוריטער וועלי מיט 86 פרא־ דוצירנדיקע בוהרלעכער; דער קולי, 7 מייל דרום פון טוריטער, וואו עס זענען 208 פראדוצירנדיקע בוהרלעכער; דער לעדוק, 4 מייל צפון פון דער נארט עפענען דעם צפון ארויסנענעבן נעווארן "פערמיטס" (דערלויבענישן) צו בויען נעבייודעם אויף דער סומע פון 750.000 דאלאר. עס ווערט אויף נעבויט א נייע פאליי־ טעכניק אין סטאנציע וואס וועט קאסטן הונ־ דערט און צוויי טויזנט דאלאר. די דאר־ זיקע נעביידע ווערט פארענדיקט כיים סוף פון היינטיקן יאר.

מינעראלן אין אלבערטא

לעצטן יאר זיינען די נאטירלאכע רייכטיטער איבערנענעבן נעווארן צו דער פראווינץ. דאס ניט אלבערטא א נייעס סטאטוס אין דער נרויס־ קייט פון קאנאדער פראווינצן. עס עפנט א נייעס קאפיטל אין דער פראווינציעלער נעשיכטע און אין דער אנטוויקלונג פון אירע מינעז און וועלט־ דער. די וויכטיקסטע פון די נייע מינעראלן זענען דיאמאנטן, גאז און פעטראליום.

קריסט איז זיך אליין מל צוליב אידיש מידל

אין דארף בראזובקא הינטער וואר־ שע האט א איד נעדוננען א סאר, דער איד האט א טאכטער זייער א שיינע. דאס מיידל העלפט דעם פא־ טער אין סאר רייזן אויבסט.

האט זיך אין סאר אנגעהויבן באי־ וויין א יונגער שיינעע, אין די זעל־ בע יאהן, וואס באשא. דעם סעדערס טאכטער און עך האט אנגעהויבן צו העלפן באשאן רייזן די עפל און שלעי פען די קוישן.

דער פאטער פון דער מיידל האט אפילו נעמוקט קרום אויפן קריסט, נאר אזוי ווי א איד אין דארף האט דאס מורא, האט ער נעשוויגן, קלערנדיק: עם וועט נעדויערן עטלאכע וואכן אזי דאז וועט ער צוריק אריין אין שטאט, וועט זיך דער קריסט אפטשעפען פון זיין באשאן.

דערוויייל האט זיך דער קריסט נע־ מען דערקלערן באשאן אין ליבע. דאס מיידל האט אויך אריינגעווינן ליב־ שאפט צו אים, נאר אזוי ווי זי האט קיין חשק נית נעהאט צו שמד׳ן זיך, האט זי נעזאנט צו דעם שיינעע שטוי־ לערהייד:

— אויב דו ווילסט מיך פאר א ווייב, מוזטו ווערן א איד!

—וואס זאל איך טאן? — האט ער נעפרענט ביי מאשאן.

— פאר אריין צו א רב און לאז זיך מל׳ן און דו וועסט ווערן איד, דאן וועל איך פאר דיר חתונה האבן.

דער קריסט איז ספעציעל נעפאלן קיין ווארשע, ער האט זיך דערפרענט צו דעם ראבינאט, מען האט אים דאדט ניט אזוי פריינטלאך אויפנענומען. מען דארף ניט קיין נרים!

— מען האט אים נעהויבן קומען נאך דעם אורלויב, די רבנים זיינען היינט ניטא אין ווארשע.

דער קריסט האט אבער קיין צייט ניט נעהאט צו ווארטן אויף די רבנים, האט ער זיך מישב נעווען, אז ער דארף אינגאנצן ניט קיין רב. ער האט זיך נאכנעפרענט ב ייא אידן ווי מען איז מל א אידיש קינד.

דער שיינעע האט נעקויפט א ראי זיר מעסער און ער איז אוועק. אין סטאדלע, ער האט זיך באהאלטן אויף דער היי אז קיינער זאל אים ניט זע־ען וואס ער טוט. אין ער האט זיך אליין מל נעווען . . . פארשטייט זיך אז ער האט עס נעמאכט ווי א שיי־ נעע, מיטן נאנצן כוח . . . זעענדיק אז עס הערט ניט אויף צו בלוטן האט זיך דער שיינעע דערשראקן. און ער — איז אריין צום פאטער מיט א נעווייז:

— טאטע, ראטעווע! . . .

דער פאטער האט ניט נעווואוסט וואס דעם זון איז נעשעעז. אבער ער ניט א קוק . . .

— כ׳צע ביטט זשידעס (איך ווייל זיין א איד — האט דער שיינעע נעזאנט.

איר קאנט פארשטיין וואס פאר אן עליה דער שיינעע האט נעכאפט פון זיין פאטער. דער פאטער האט נע־ שווינד נעשפאנט א פור און ער האט זיין זון אפנעפירט צו א דאקטאר אין שטאט ארויין.

דער דאקטאר האט די וואונד פאר־ באנדאזשירט און ער האט אים ארויי־ נעלייג טאין שפיטאל פאר עטלאכע טע.

איצט איז שוין דער שיינעע נעזונט נעווארן, איז ער נעקומען צו דעם סע־ דער, אז ער זאל אים נעבן זיין טאכ־ טער פאר א וויב, מיט א טענה, אז צוליב איר האט ער זיך מל׳ע נע־ ווען . . .

דער סעדער האט אים צוגעזאגט צו זיין ביי א מוהל אין זיך פרענן צי עס איז נוט מל׳ע נעווען.

דרימלענד פרינצעס-טעאטערס

עדמאנטאנער פאפולערע פאמיליען טעאטערס

בעסטע ריידנדיקע בילדער

מיר וויינשן אונזערע צאלרייכע אידישע פרייַנט און פאטראניזער

א יאר פון נעזונט און הצלחה

ווי וואסילי וואסיליעוויטש איז געוואָרן ראָטשילד

(א מעשה מיט היפנאטיזם) פון א. אמפיטעאטראו

זיצן זיי אזוי ביי מיר, איך קוק אויף זיי און טראכט מיר: ווי גוט נאר די צען טויזנט: איך גיי פשוט אוים נאך א קאפיקע.

עס איז אויסגעקומען אזוי, אז איך בין אויפגעוואקסן אין א ווינקל פון א גרויסן שטאָט, אין א הויז מיט פיל פרעמדע לייט, אבער אלע זענען מיר נאָענט געווען, ווי קרובים. אבער ווען איך האָב אנגעהויבן צו פארשטיין וואָס פאר א מין מענטש איך בין, האָב איך זיך אויסגעוואונדערט, פארוואס איך האָב קיין משפחה נישט, ווי אנדערע קינדער, ווי איך האָב קיין טאַטע נישט, ווי איך האָב קיין היים נישט, ווי איך האָב קיין ברודער נישט, ווי איך האָב קיין שוועסטער נישט. איך האָב נישט גוואוסט פון קיין פרעמדע מענטשן, אז זיי זענען מיר נישט קיין פרעמדע, אז זיי זענען מיר נאָענט, אז זיי האָבן מיר ליב, אז זיי האָבן מיר ליב ווי אן אייגענעם קינד

זעקסטע אפטיילונג

אידישע ווארט

ראש-השנה נומער 1931

אידן בים קאנאדער פאסיפישן ברעג

(מעתיקט פאר "דאס אידישע ווארט")
פון ב. ג. זאק

קאנאדער צייטונגען איבערן גאנצן פונקטן פון דער וועלט, זיי איז באקאנט דזשענטל געווען פול מיט שאנקען מיט א סך נאטירלאכע דייטשוריזמען, א "פיטשור". דאס זיינען געווען באי קיינטן אן איז א לאנגע צייט געווען שרייבונגען, געווידמעט דער קאנאדער פון בריטישע קאלאמביע, וועלכע האבן זיך אהין געהאט פאציפישער פראווינץ. וועלכע האבן זיך אהין געהאט א וויכטיגן נאציאנאלן ירא'ה לאז נעמען צו עקספלואטירן אירע בילין, עס איז געווארן זעכציק יאר וואשינגטאן פון קוילן, ברויטיש קאלומביא האט זיך אננעשלאסן מינעראלן, וואלד און אנדרי סעק אין דער דאמיניאנס דערמיט קולטורעלע אוצרות. אין דער אלגעמיינער אויסברייטערן פון פאר־מיינער אנטווילקלונג פון לאנד שפילט שטארקן דעם בונד פון קאנפעדעראציע זי א גרויסע ראל, און אין היינט פאר צית, און ביי אט דער גלענצנדסטיי האט קאם פון דער באפעלקערונג פאקטיש מען דערציילט וועגן דער בארויטונג די רייכסטע קאנאדער פראווינץ. און ווייטקייט פון יענער פראווינץ, עס וועט דערפאר זיין אינטערע־ווענ איר נעאנדאישער לאנד. נאי־סאכט אבוסל צו דערציילן אויך וועגן טור אוצרות, אינדוסטריעלס אנטווינ־קלונג, און וועגן איר ארט אין קאנאדער וועגן דעם ארט, וואס זיי פארנעמען לעבן בכלל.

אין אין איר אלע זאכן וואס טען האט אנטווילקלונג. פאר פילע, גלויבן מיר, וועגן איר נעשריבן אין דאך ניט נע־וועט נעווינען זיין א נייעס צו הערן, וועגן קיין גוטאס. בריטיש קאלומביא אז אידן האבן דארטן אסאי נעשפילט א ר ו ל וויכטיקסטע קאנאדער א נאר גרויסע צית פראווינץ. זי איז איר פענסטער צום דארטן נעווען די פיאנערן, די בויער, ארויסן, וואס לינק עשפרייט ביים די וואס זיינען נענאנגען פארואים אן פאציפישער אקעאן, האבן אויסגעראטן דעם וועג פאר ארויסגעפאלכטן פון נאטירלאכע הא אנדערע, וועלכע האבן זיך אהין געהאט וויניג, אן אז א אידישע קאלאניע זיינען זיי פעגעס, אין אין דארטן אויספאר־כאל אהין נעקומען? אין דער איר־בונדן מיט די גרויסע צענטערס אן נענער צייט, נאטירלאך, וואס אלע

דער יובילוי פון בריטיש קאלומביא. — האט אין פאסיפישן טייל פון קאנאדע עקזיסטירט א אידישע קאלאניע אין זעכצענטן אר־הונדערט? — די סערקווירדיקע טעאריע פון א קאנאדער היסטאריקער. — די אידישע פיאנערן דארטן. — אידישע נעמען דורכ־געפאלכטן מיט דער גרעישטער פון יענער פראווינץ. — דער "אפענהייטער מאנומענט אין וואנקאווער.

17טן יאנואר.

ביידע אויפזיכן זיינען ענלאך אין דארט עקסיסטירט א לאנגע צייט אין האט זיך אויסגעלעבט מיט די אור־שפרינגלאכע שבטים. בין זי האט ענלאך אבער אינדיאנער אנדערע שפור־רען — פון מנהגים, פון זיינער רע־ליגיעזע זיטן אין פון דער שפראך וואס זיי האבן נערעדט.

פר. מעקלעוויי שטיצט זיך אויף דער אנטדעקונג וואס ער האט געמאכט, אז צווישן די פאר־לבילעגע אינדיא־נער האבן זיך אויפגעהויב אידישע לע־נערדעס, מנהגים, געווייסע ריטועלע פארמען און ווערטער פון העברעאי־שען אורשפרונג. אין די זיבן און פערציק דיאלעקטן מיט וועלכע די דארטיקע אינדיאנער באנוצן זיך, זיינ־נען פארא צענרליקער ווערטער פון סעמיטישן אפשטאם און מיט סעמיטי־שע אינפלעקסיעס, באוואוסט איז אויך אז די ערשטע "וויסע" וואס זיינען אהין געקומען האבן ניט געקאנט די עבריטיקע אינדיאנער אנרייזן צו עסן חזיר, "דאס איז אומריין פלייש", — פלעגן זיי זאגן. בין היינטיקן טאג האלט דער סיוואש־שבט זיך אפ פון אנצורירן חזיר, אדער אפילו פון האלטן חזירים, און דער ספעציעלער קאפ־צודעק און פארטוך פונם אינדיא־נער רויפא דערמאנען אין חושן ואופר און מיץ, וואס דער כהן גדול ביי אידן פלעגט אמאל טראגן.

פון דעם אלעמען דרינגט ער, או נאך אדום 16טן יאהרהונדערט האבן זיך דארט נעפונען אידן, וועלכע האבן א לאנגע צייט געלעבט צווישן די אור־שפרינגלאכע שבטים, בין זי האט ענלאך זיך צעברעקלט און אין אונ־טערגאנגען. די אידן זיינען נעווען עצשפרייט איבערן בערג, שער פראווינץ זיך אויסנעצייכנט אויף ריזנעצוגן פון זייערע אינדיאנער שבטים. זיי האבן זיך שטארק נעהיטנעבויט מיט זיך ניט מתחתן צו זיין, און־בען זיי ביינעראנן א זייער גרויסן טייל.

מען קען זאגן, או עס איז פאקטיש ניט נעווען קיין וויכטיקע אונטערנע־מונג דארטן, מיט וועלכער זיי זיינען ניט נעווען פארבונדן. זיי האבן בוים אייזנאכנן, נעשאפן אינדוסט־רייס, אנטווילקלט דעם מסחר אין נע־נומען אן אנטיל אין דער פאליטיק. די אנטווילקלונג פון וואנקאווער, אין פון בריטיש קאלומביא אין אלגעמיין, האט נעהאט פיל צו פארדאנקען די אפענהיימערס. ניט וויניקער אקטיוו זיינען אויף נעווען פילע אנדערע פון די פריע אידישע תושבים דארטן, ווי די ליימיסמערס. וועלכע האבן נעהאט מיליטעריישע קאנטראקטן פון דער רע־גירונג, משה ספערבערג, די זוטראס, פון וועלכע איינער איז שפעטער גע־וען מייאר פון מאן פראנציסקא, נתן קאשלאנד, און אנדערע. שפעטן לייזער האט זיך נערעכנט צווישן די חשוב־סטע בירגער פון וויקטאריע. ער איז א לאנגע צייט נעווען איינער פון די עקזעקוטיוון באאמטע פון דער דאר־טיקער "בארד אוו טרייד", און עטלא־כע יאר אויך איר פרעזידענט.

די באציאונג צו זיי פון זייערע קריסטליכע שכנים איז נעווען א באי־מת מוסטערהאפטע. און די לעצטע האבן די אידן זייער הויך נעשעצט. דער דרימער מייאר פון וויקטאריע, איז נעווען לומבי פרענקלין, וועלכער איז אין 1866 דערוויילט נעווארן אלס פראגרעסיוו פון יענער שטאט, און מיט זייער א גרויסער מאיאריטעט. זיין בהודער זעלים פראנקלין, איז אין 1870־אויסגעקליבן נעווארן אין דער לעגיסלאטור פון בריטיש קאלומביא, און איז אויך אזא אופן נעווען דער צווייטער איד, נאך יהזקאל הארט, צו זיצן אין קאנאדער פראווינציעל פאר־לאמענט. הערני נאטאן, וועלכער איז שטעלט אן עפנטלאכן מאנומענט אין סטענלי פארק, דעם שענסטן פלאץ פון וואנקאווער. דעם מאן וואס מען האט אויפגעדעקט דעם מאנומענט, האט מען אין שטאט נעהאט פראי קלאסירט א בירגערלאכן יום־טוב, און צו דער אויפדעקונג צערעמאניע זיי־נען נעקומען די פראמינענטסטע פאר־מרעשער פון בריטיש קאלומביא, מיט מר. מעקבריידי. דעם האמאלסטדיקן פרעמיער, בראש. מר. מעקבריידי האט נעהאלטן א רעדע אין וועלכער ער האט שטארק נעלויבט אפענהיימערס פאר־דינסטן פאר וואנקאווער, אין פאר דער אפאציישיער פראווינץ בכלל.

אט דער מאנומענט אין פארבליבן א שטומער עדות פון אפענהיימערס אנטיל אין דער אנטווילקלונג פון בריי־טיש קאלומביא, אין ער דריקט אויך אויס די אנערקענונג וואס א שטאט, און א נאנצע פראווינץ אין קאנאדע, האבן אריינגעווירן א אידן, מען מוז אבער זאן א נוטצא זאגן, או וואס עס איז שייך יענער פראווינץ איז אין דעם "אפענהיים מאנומענט" אין וואנקא־ווער פארן אפעס מער. ער זאגט עדות אויף די פארדינסטן שע נאך א סך אידן, וואס האבן אין בריטיש קא־לומביא אמאל ביינעראנן אזא גרויסן מייל, אין דערהויבט, אז די קריסט־לאכע באפעלקערונג האבן שעצט אין אנערקענט עס.

("אינא")

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

מיר באנוצן זיך מיט דער גאלענהייט צו אויסדריקן אונזערע הארציקסטע וואונשן צו אלע אונזערע פרייגנט אין קאסטאמערס פאר

א פריילאכן ניי־יאר מיט נעזונט און הצלחה

ס. סמאל און זון למד.

מאנופעקטשורערס
פון
לויזים
און
מיידלשע
נארמענטס

515 SELKIRK AVE. PHONE 53 423
Winnipeg, Man.

לייף אינשורענס איז באמת — "די ליבע וואס שטארבט קיינמאל ניט"

פילוס ראדושערס
סעם ראזענער
נעט פענסאן

ספעציעלע פארטרעטער
וויניפעג, מאנ.

310

EXCELSIOR LIFE INSURANCE COMPANY

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

הארציקסטע ניי־יאר וואונשן צו אלע אונזערע פרייגנט און קאסטאמערס

Kaplan's Manufacturing Co.

מאנופעקטשורערס פון
מענערשע און באיס ווינדברעקערס, היזין
און פעק זעק

593 Main Street Phone 25 532

ברכת הרב לעדת winnipeg

בעהי"ת הנני מברך בברכת שנה טובה וכל טוב החיים לכל בני עדתי עיר winnipeg. יהד נזכה לעלות לארץ ה'צבי

תהל שנה וברכותיה בעירנו —
שלום ושלוה יהיה במחנינו . . .
תתרומם קרן ישראל ותקרן התורה בעינינו —
ובא לציון גואל, במהרה בימינו . . . .

בברכת התורה וגמר חתימה טובה לכל ישראל,

הרב חיים צבי הערמאן

רבי אשר זילבערשטיין האט צוגע־שיקט א קייבל פון אירפאפע אין וועלכ־כער ער מעלדעט, אז ער האט ניט נע־קאנט קומען קיין וויניפעג אויף ראש השנה, און דערפאר בעט ער אונז אי־בערצוגעבן אין זיין נאמען א הארציקע ברכה און גוטע וואונשן צום נייעם יאר צו אלע אידן פון וויניפעג און מערב קאנאדע.

וויניפענער אנענטן פון לאנדאן לייף אינ־שורענס קאמפאני דערפאלנריך

די דרייי סטעפס, וועלכע שטעלן צור זאמען די וויניפענער ארגאניזאציע פון דער לאנדאן לייף אינשורענס קאמפא־ני האבן נעוואונען מער פון זייער טייל פון די אויסצייכענונגען אין אן אל־קאנאדער לאנסעפס וואס איז לעצטנס אנגעפירט נעווארן פון דער דאזיקער אינשורענס קאמפאני.

די עפישענסי טראפי פון לידערשיפ צווישן די אינדוסטריעלע אנענטן אין נעוואונען נעווארן פון דעם סיטי מע־נערשער ט. א. ראבינסאן'ס סטעף. אין דעם זעלבן קאנטעסט האט דער סטעף פון דעם סיטי מענעדושער א. ע. ראבינסאן פארענדיקט נאענט צו די צוויי־טע, און דער דיסטריקט מענע־דושער דויש. א. סאולי האט נעהאט די

פערט'ס זיינען וועלקאם אין 80% אידישע היימען!

וואס פאר אן איבערראשנדע דערקלערונג, וואס מיינט עס?

עס מיינט, או די פאיקיים פון דראי־קלינינג און דייאינג פון פערט'ס פאכמענשן איז נעווען אורזאך פאר דעם דא־זיקן סמייטמענט.

איצט, וועז מיר שטעלן זיך אפ א קוק צו טאן צוריק אויף דעם פארגאנגענעם יאר זיינען מיר נענויגט צו גלויבן, או מיר זיינען נעווען דערפאלגרייך אין איבערקומען שוועריג ציימן, און דערפאר דאנקען מיר יעדן אייגעם פון אייך פאר דעם צוטרוי וואס איר האם נעהאט אין אונז, און אייך, אונזערע קאסטאמערס, קומט אין א גרויסער מאס קרעדיט פאר אונזער דערפאלג.

דער ענפאנג פון א נייעם יאר דערמאנט אין אלטע טרא־דיציעס — נעמען אויף זיך א עזווייסע זאך! די יעניקע פון אייך וועלכע האבן פארגעניגן צו גיין רינן ענקלייידט, וועלכע באנרייפן וואס פאר אן אבסאלוטע נויטווענדיקייט עס איז צו טראגן שיינע און רייניע קלייידער, וועלן אויף זיך נעמען אויפן נייעם יאר צו

„שיקן די קלייד׳ער דרי־קלינען, פרעסן און פארבן צו פערט׳ס"

מיר וויינשן אייך אן אייערע

א זייער פריילאכן אוך

מזל־דיקן ניי־יאר

PERTH'S

די פאמיליע אין דער היים

ביים נעשאנאל קאונסיל פון אידישע פרויען

דאס יאר איז אן אויסערעניילאכער צער צוליב דעם שוועדן קריזיס, אין דער קאונסיל שטייט גלייט צו טאן די נויטיקע ארבעט א דאנק דער העפלאקייט פון די יענעיקע וועלכע זיינען שטענדיק נעווען וויליק צו בייזשפרינג צו אונזער ארגאניזאציע.

אלס א ביישפיל קאן אנגענעמן ווערן דער סקאלערשיפ פאנד וואס ווערט אנגעהאלטן פון דעם קאונסיל, נעבנדיק צו נעווייסע יונגע מענשן א געלעגענהייט צו אנטוויקלען זייער פעאיקייט, כדי זיי זאלן קאנען זיך אליין אויסהאלטן אין זייערע פאמיליעס.

דער קאונסיל העלפט אויך אריין צו גיט פארמעגלאכע פרויען, וועלכע וויל זיי נעבוירן א קינד. אזעלכע פרויען האבן די פריוויליגיע צו אפרופן זיך צווייי וואכן אין דעם קאונסיל קעסט, וואו זיי ווערן גוט געשפיזט און זיי רוען זיך אפ פאר צווייי וואכן צייט. דער קאונסיל אלס ארגאניזאציע פון פרויען באצייכט די דאזיקע נייטווענדיקייט און טוט נאך העלפן די מיר מערט אזא פאל. אין פארלויף פון לעצטן יאר האט דער שפיטאל קאמיטעט פון דעם קאונסיל $350 בלויז פאר שפיזעסט אויסגענעבן.

NEW PALACE THEATRE
סעלקירק און פאוערס

נאכט וויניפעג נעמט אפוילערער צענטער פאר מיינער פארווייזונג

היינט און מארגן ווערט נעווייזן דער וועלט נדעסטער קאמיקער אין נדעסטן און בעסטן בילד פונ'ם יאר

משארלי משאפלין
אין
"סיטי לייטס"
אויך קאמעדיע, קארטון און פיטשורעסט

מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך נעפסטע וואך
גרויסע דאבל פיטשור פראגראם
דזשארדזש בענקראפט
אין
"סקענדל שיעט"
אויך
דזשעק עקי אין
"סי לעגס"
א פראגראם וואס איר דארפט ניט פארפעלן צו זעהן
אויך קאמעדיע, קארטון און פיטשורעסט

נוטע וויניפעג
ווענטילאציע
נעווענטע לופט
שיינע
אומגעבונג

די פארוואלטונג און סטאף וויל זייערע פאטראניזירער
א פרייאלכן און מזלדיקן ניי יאר

REGENT
MAIN ST., NEAR LOGAN

דערוואקסענע 15 סענט
מאטינעס
וואך טעג, פון 10 פרי ביז 7 נ.מ.
שבתים און האלידעס
פון 10 פרי ביז 6 נ. מ.

מיר ווינשן אלע אונזערע פאטראניזירער און אלע אידן בכלל א דערפאלגרייכן יאר אין אלע הינזיכטן

איצט ווערט נעווייזן
א פערפעקטע פראגראם פאר יום טוב
דזשאנעט גיינאר און וואלטער באקסטער
אין
"דעדי לאנג לעגס"
אן עכטע, טרעי צום לעבן, דראמע וואס וועט אייך זייער נעפעלן
און איבערראשן
עס ווערט אויך נעווייזן
די האווארד בריידער אין א קאמעדיע און נעוואנג ראיאט
"די מוזיק מאכער"
קומט פאר פרי אין מיידט אויס די ענגשאפט
פרייטאג דעם 19טן סעפטעמבער — א סטאר בילד
"דעם לאיערס סעקרעט"

BIJOU THEATRE

וואו איר ווילט זעהן יעדע נרויסע ווערטפולע בילד היינטיקן סעזאן.

די פארוואלטונג און סטאף וויל זייערע פאטראניזירער
א פרייאלכן און מזלדיקן ניי יאר

אנפאנגענדיק שבת (היינטיקע וואך)
די ערשטע שטערן פון לאנד
קאנסטאנס בענעט אין
„נעפאָרן צו לינן"
דערוואקסענע שטענדיק 25 סענט — קינדער 10ס.

בייס נעשאנאל קאונסיל פון אידישע פרויען

דאס יאר איז אן אויסערעניילאכער צער צוליב דעם שוועדן קריזיס, אין דער קאונסיל שטייט גלייט צו טאן די נויטיקע ארבעט א דאנק דער העפלאקייט פון די יענעיקע וועלכע זיינען שטענדיק נעווען וויליק צו בייזשפרינג צו אונזער ארגאניזאציע.

אלס א ביישפיל קאן אנגענעמן ווערן דער סקאלערשיפ פאנד וואס ווערט אנגעהאלטן פון דעם קאונסיל, נעבנדיק צו נעווייסע יונגע מענשן א געלעגענהייט צו אנטוויקלען זייער פעאיקייט, כדי זיי זאלן קאנען זיך אליין אויסהאלטן אין זייערע פאמיליעס.

דער קאונסיל העלפט אויך אריין צו גיט פארמעגלאכע פרויען, וועלכע וויל זיי נעבוירן א קינד. אזעלכע פרויען האבן די פריוויליגיע צו אפרופן זיך צווייי וואכן אין דעם קאונסיל קעסט, וואו זיי ווערן גוט געשפיזט און זיי רוען זיך אפ פאר צווייי וואכן צייט. דער קאונסיל אלס ארגאניזאציע פון פרויען באצייכט די דאזיקע נייטווענדיקייט און טוט נארן העלפן די מיר מערט אזא פאל. אין פארלויף פון לעצטן יאר האט דער שפיטאל קאמיטעט פון דעם קאונסיל $350 בלויז פאר שפיזעסט אויסגענעבן.

פרעד מ. דזשי, מענעדזשער פון „סעלעבריטי קאנצערט סערוים"

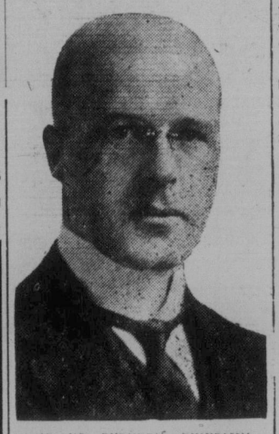

וויניפענער ליבהאבער פון קונסט האבן צו פארשטיין, מר. פרעד מ. דזשי פאר דער פריוויליגיע וואס מיר האבן צו הערן גרויסע בארימטהייטן אין קאנצערטן אין וויניפעג יעדן ווינטער.

פרעד מ. דזשי האט נאך מיט 20 יאר צוריק אראפגעבראכט אהער דעם וועלט בארימטן פידל ווירטואז — מיר שא עלמאן.

אליין א מוזיקער, א פיאניסט, האט מר. דזשי געהאט א פיאנע סטודיא אין וויניפעג פאר א צאל יארן. מיט 5 יאר צוריק האט ער אויפגענעבן זיין סטודיא און ער איז געווארן דער מענעדזשער פון די "סעלעבריטי קאנצערט סעריעס". דאס איז שוין דער פינפטער יאר וואס ער פירט אן די דאזיקע באריממטיע - סעריעס, אראפבריינגענדיק קיין וויניפעג די גרעסטע ארטיסטן וואס די וועלט פארמאגט.

פאר קומענדיקן סעזאן, אנפאנגענדיק אקטאבער, האט מר. דזשי אנגעשטעלט א צאל בארימטע קינסטלער וואס וועלן דא אויפטרעטן אין קאנצערטן אין וויניפעג אין פלעיהאוז טעאטער, צווישן זיי — דער וועלט בארימטער קאנצערט-כאר (36 שטימען): אלבערט שפאלדינג, וויאליניסט; העראלד באואר, פיאניסט; אנענין, און א צאל אנדערע בארימטע הייטן.

—(::)—

האט געקראנן הויכע צייכנס אין פיאנע עקזאמענס

עלסי שווינג

עלסי שווינג איז געווען דערפאלגרייך צו־רייף צו דורכמאכן. מיט הויכע צייכנס די דזשוניאר פיאנע עקזאמענס פון דער טאראנטא קאנסערוואטאריע און מוזיק.

אנדערע דערפאלגרייע פיופילס צו באקומען "האנארס", זיינען :

מיס בעלא רויטמאן, מארגארעט לע־וון און סעם ווינינג, זיי זיינען אלע פיופילס פון מיס פראוויזאר, פיאנא לערערין.

—(::)—

דערפאלגרייכע סטודענטן

די דאזיקע סטודענטן פון מערי סינ־נער זיינען נעווען דערפאלגרייך אין זייר ערע פיאנא עקזאמענס פון דער טא־ראנטא קאנסערוואטארי אף מוזיק.

זיי זיינען פון לינקס צו רעכטס : עני סינגער, עטל גרעי און רות גרעגס. מיס גרעי האט זיך אויסגעצייכנט מיט "הא־נאורס".

מערי סינגער

פיאנא לערערן און טעארעי, אנאנסירט די ווידערעפענונג פון איר סטודיא פאר דעם נייעם סעזאן, אין 267 בריד עוועניו, טעלעפאן 258 52.

איך באנוין זיך מיט דער גרעסטער צו ווינשן אלע מיינע פריינט און פיופלס

א גלייקלאכן ניי יאר

דערעפענט ווידער איר סטודיא

אסתר סירקין

(מרס. ליפקין)

אנאנסירט די ווידער־ערעפענונג פון איר

פיאנא סטודיא

אין

451 אלפרעד עוועניו

פאר אפוינטמענט פאנט

56 497

איך ווינש אלע מיינע פיופלס און נוטע פרייגט

א פרייאלכן ניי יאר

—(::)—

האט געהאט הויכע צייכנס אין פיאנע עקזאמענס

עלסי שווינג

עלסי שווינג איז געווען דערפאלג־רייך צו דורכמאכן מיט הויכע צייכנס די דזשוניאר פיאנא עקזאמענס פון דער טאראנטא קאנסערוואטאריע און מוזיק.

אנדערע דערפאלגרייע פיופילס צו באקומען "האנארס", זיינען :

מיס בעלא רויטמאן, מארגארעט לע־וון און סעם ווינינג, זיי זיינען אלע פיופילס פון מיס פראוויזאר, פיאנא לערערין.

—(::)—

דערפאלגרייכע סטודענטן

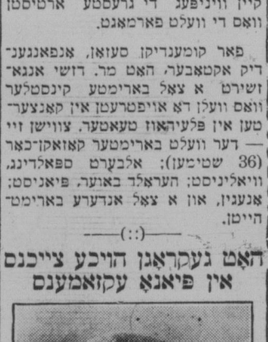

די דאזיקע סטודענטן פון מערי סינ־נער זיינען נעווען דערפאלגרייך אין זייר ערע פיאנא עקזאמענס פון דער טאר־אנטא קאנסערוואטאריע און מוזיק.

זיי זיינען פון לינקס צו רעכטס : עני סינגער, עטל גרעי און רות גרעגס. מיס גרעי האט זיך אויסגעצייכנט מיט "הא־נאורס".

מערי סינגער

פיאנא לערערן און טעארעי, אנאנסירט די ווידערעפענונג פון איר סטודיא פאר דעם נייעם סעזאן, אין 267 בריד עוועניו, טעלעפאן 258 52.

איך באנוין זיך מיט דער גרעסטער צו ווינשן אלע מיינע פריינט און פיופלס

א גלייקלאכן ניי יאר

באקאנטמאכונג

די היכרו פרי לאאן אסס'ן

וועט אין פארלויף פון די ימים טובים אפהאלטן די מיטינגען

מאנטאגס

פון 7 ביז 9 אווטן
(אנשטאט וונטאגס)
אויסער יום כפור

— א לאקאלע ארגאניזאציע, וועלכע העלפט די אריסע און נויטליידנדיקע אין אנדער אריבער נעמיינדע. אייער שטיצע, אייערע ביישטייערונגען נייען פאר זייער וויכטיקע און ווערטפולע צוועקן.

* * *

מרס. מעקס סטאלער, 361 אבערדין עוועניו, האט מיט אירן זון און טאכ־טער זיך צוריקגעקערט פון דעטראוים, וואו זיי האבן פארברראכט זייע־רע וואקאציעס.

* * *

מר. און מרס. מארקא האבן איינגע־לאדן די פרוינען פון בנות ציון קאמי־טעט אויף טיי, שבת דעם 26טן אוי־גוסט, לכבוד זייערע קינדערע, מר. און מרס. בייבער, וועלכע זיינען נעקומען צו נאסט פון דעטראוים און מיט בייי בער. פון נידיזארק. אלע פרוינען האבן שיין פארברראכט און די נעסט מיט מיטע האט פרוינטידט די נעסט מיט א שיינער מתנה, פאר וועלכער זיי האב־בען באדאנקט און אויסנעדריקט זייער צופרידנהייט.

* * *

די פאלנגדע פיופילס פון נינא פרע־האניי, פיאנא לערערן, האבן דורכנע־מאכט עקזאמענס מיט הויכע "מארקס" אין דער טאראנטא קאנסערוואטאריע: אלנא צייטלין (פריימערי גרייד); אי־רין נלעז (עלעמענטארי גרייד) און מעקס פיערס (אינטרמידיקטארי גרייד).

* * *

זייער א שיינע חתונה איז נעפרא־וועט נעווארן זונטאג דעם 30טן אוי־גוסט אין תלמוד תורה זאל קאר. מעג־נום און עגדריוס, פון נאראן חפץ, זון פון מר. און מרס. זלמן חפץ, 753 מעג־נום עווע., צו מיס ראזע ליכטער, א גרויסער עולם פון פרוינט און מחותנים האבן אנטייל נענומען אין דער שמחה. די חופה איז דורכגעפירט נעווארן פון רבי כהנאוויטש. נאך דער חופה, בייי שיין נעדרעקטע טישן, דעקאריט מיט שיינע בלומען, איז סערווירט נעווארן א גרויסארטיקער מאלצייט פאר אירער צווייי הונדערט פרוינט. רבי כהנאוויטש האט נעהאלטן א ליינגערע רעדע. ער האט נעמאכט א גרויסן אינדרוק אויף אלע אנווענדע און אויך פילע פרוינט האבן אנדריסט דער התן־כלה מיט הארציקע ווינשן פאר זייער פארהויי־ראטן לעבן; אויך צענדליקער באגרי־סונגס טעלעגראמעס זיינען אויסגעלייי־ענט נעווארן, נעשיקט פון נאענט און פון ווייט. אלע אנווענדע האבן פיין פארברראכט מיט טענץ און נעואנט אויף א העכסט אירישן אופן ביז שפעט אין דער נאכט.

* * *

א סיום על ששה סדרי משנה איז פארנעקומען יום א', זונטאג דעם 6טן סעפטעמבער, אין משניות שול, סטע־לא קאר. ראבינאוו. א גרויסער עולם איז נעווען ארום די נעגרייטע טישן. ר' משה חיים בארו, דער רבי פון שול, האט פאר ענריקט די לעצטע 2 משניות און האט מחדש נעווען לומדישע חדושין אין דעם פארבינדן פון דער לעצטער משנה מיט דער ערשטער משנה פון ברכות, וואס לומדים זיינען פיל נתנה נעווען. נאך אים האט הרב הערסאן, דער שטאב רב, נעוואנט א חריפות'דיקן פילפול. דער עולם איז נע־ווען זייער צופרידן. סעם נאלדמאן איז נעווען דער פארזיצער.

**

א זייר־נעווענס פארטי איז נענעבן נע־ווארן צו מייער ליסטערניק, וועלכער איז אפנעפארן קיין באסטאן, מאס., נאר א וואקאציע דא, פאר צווייי מאנא־טען. לילי־אן פרעסמאן, מיט קופער און מר. ב. רייסמאן האבן נעהאט דעם אויפזיכט אויבער דער אונטערנעמונג. אלע אנווענדע האבן אים נעווינשן א גליקלאכע רייזע. ב. רייסבערג האט אים פרעזענטירט מיט א שיינער מתנה. מר. ליסטערניק האט אויסגעדריקט זיין האפענונג צוריקצוקערן זיך קיין וויניי פעג אין דער נאענטער צוקונפט. סיי־מאן ליסטערניק איז נעווען מאסטער פון צערעמאניעס. אלע האבן פאר־בראכט א פיינעם אווונט.

עם זיינען נעווען אנווענד :

לילי־אן פרעסמאן, סו קופער, בעסי מרעגוכאוו, סו פיינטוך, ה. נאדלינג, איידא בענדער, ב. קאמיסארוו, דזשוי־ני קאהען, נעסי מאס, מאפי נאלדמאן, קלארא הארוויי, איוואַ אסטראוו, בעטי מאנטעל, ב. מאורי, עלענאר מילער, נינא שוואדרצמאן (באסטאן) איוואַ מיינסטער (לאס אנדזשעלעס), מאלי אלטמאן, טילי גלעז, ראז נאראשטיין, ראז קראסאוו, מאפי קראסאוו און אנעט נערשאנאן; מייער ליסטערניק (באסטאן) סיימאן ליסטערניק, ב. רייסבערג, מעקס לערנער, מא פארלאט, סעם לעווין, אירווין שענקמאן, בען סטאל, ב. שטילוואגער, דזשעק טשערקאווער, משארלי קלארפיין, הערלד רערבערג, לו קיינ, ק. קריינדל, ס. פרידמאן, י. פעלדמאן (אטלאוא) אל. לעווע, סיד נרוזבערג, נ. פאלאק, לו פרעסמאן, הייסי קופער, אירווין רידעל און ניי־טען ליפקין.

* * *

שבת, דעם 30טן אוגוסט האט די ליידיס אקזיליארי פון מאונט כרמל קלויזן סורפרייזט מרס. נאלדשטיין אין איר היים פאלטער און סטעלא. פארזיצערן איז נעווען מרס. שטערן. מרס. נוטמאן האט פרעזענטירט מרס. נאלדשטיין מיט א שיינער מתנה אויס־דריקנדיק דערמיט דאנקבארקייט פאר איר איבערנענעבענער ארבעט צו דער אויבנדערמאלנער אינסטיטוציע. ביי שיין נעדרעקטע טישן האט מען פרייי־לאך פארבראכט און נעפרייט זיך מיט דער צוקונפט פון דעם מאנט כרמל קלויזן. פאלנגדע זיינען נעווען אנווע־זענד : מר. און מרס. נאלדשטיין, מר. און מרס. זינגסמאן, מרס. גלעדסטאן, מיס טשארשאו, מרס. נאטמאן, מרס. אויערבאך, מרס. פאסטינסקי, מרס. באסקין, מרס. פארארע, מרס. לעווין, מרס. סטיימאן, מרס. עלעס, מרס. נינ־מאן מרס. גלייזער, מרס. שניידער, מרס. פעפסטשין, מרס. שאפירא, מרס. ליכטוועצקי, מרס. מאניושען, מרס. נרין, מרס. שטערן, מרס. לינדער, מרס. פאפלאוו, מרס. נרין, מרס. פאלאנ־סקי, מרס. נעו און מרס. זינגסמאן.

מרס. נאלדשטיין האט ביינעשטיי־ערט דריי דאלאר פאר דער קלויזן.

אר. קי. אַ. וויניפעג

די פארוואלטונג פון אר. קיי. אַ. וויניפעג טעאטער ווינשט אלע אידן א

א גליקלאך און פרייליך ניי יאר

אנפאנגענדיק שבת דעם 12טן סעפטעמבער

ריטשארד דיקס

אין

„פאבליק דעפענדער"

און

„די לוידי אף די לעיק"

פון סער וואלטער סקאט

פיטשורט

פערסי מארטאנס — בעניטא האום

א דאבל פיטשור פרעזענטירונג וואס איז קיינמאל ניט געזוען אזא אין דער שטאט

צין

האלטן זיך געזונט

די סייכסע סענשן ארבעטן צוי פיל אינווייניק אין נעבויידעם און האבן וויניק אינזונעם. דערפאר איז עס ראשואם צו נעבן אפס דעם קארטער א צארטע, נרינער, לאנע אפפרוינקונג מיט רה. קארטער'ס ליטל ליווער פילס. דורכאוים וועדושעטייבל. 60 יאר אין נעברויך.

25ס. און 75ס. רויטע פעקלאך. פרענט אייער דראג סטאר פאר

Carter's Little Liver Pills

NEW LELAND

מעקירק עוועניו אהרום מעקגרענאר רויידנדע בילדער

ווינשט אלע פאטראניזירער

א פרייאלכן ניי יאר

איצט ווערט נעווינן א דאבל פראגראם

„מען אף די נארט"

און

„יענע דריי פראנציוזישע מיידלאך"

און אנדערע אטרעקשאנס

מיר ווינשן

אונזערע צאלרייכע אידישע פרוינט און פאטראניזירער

א פרייליכן ניי-יאר

RKO Capitol
Metropolitan
Gaiety
WONDERLAND
ARLINGTON
CRESCENT
THEATRES

נינא טרעפל

לערערן פון פיאנא און טעארי

ווינשט אלע אירע־פרוינט און פופלס

א פרייליכן ניי יאר

146 אבערדין עווענו — טעלעפאן 52 637

תרצ"ב 5692

פרעד מ. דזשי

מענעדזשער פון די

סעלעבריטי קאנצערטן

דריקט אוים ווינש בעסטע וואונשן צו זיינע צאלרייכע אידישע פרוינט און פאר א פרייליכן ניי יאר. און ער באנוצט זיך מיט דער נע־לענהייט אויסצודריקן זיין טיפע דאנקבארקייט פאר זייער שטע־דיקער פאטראניזירונג די קאנצערטן וואס ווערן נענעבן אין וויניפעג פאר די לעצטע צוואנציג יאר.

די סעלעבריטי קאנצערטן וועלן דעם קומענדיקן סעזאן נעגעבן ווערן אין פלייהאוז טעאטער

9 וועלט-בארימטע קינסטלער

הערלד באואר, פיאניסט; סיריל אנענין, קאנטראלטא; היטשארד קרוקס, טענאר; פאול ראבסאן, נענער באס; לאורענס טיבעט, באריי־טאן; נרעיס מור, סאפראנא; אלבערט שפאלדינג, וויאליניסט; אלנא אוורעינא, סאפראנא; כאר פון רוסישע דאנער קאזאקן (36 שטימען)

שפארט נעלט דורך קויפן סעזאן טיקעטס, $8 ביז $21 פאר 9 קאנצערטן אויף פארלענגערטן אפצאל פלאן

ערשטער אינצאל $2.00

האט פארגענינגן פון 9 אומפארגעסלאכע אוונטן

באקס אפיס, אין איצט אפן אין

Winnipeg Piano Co., Limited

333 PORTAGE AVENUE — PHONE 88 693

זאָל דער נייער יאָר ברענגען
געזונט, פרייד און הצלחה
The Manitoba Clothing
Company, Limited
הויפּ־קלאסיקע מענערשע שניידערײ
550 MAIN STREET WINNIPEG
PHONE 27 721

פּלאנצן און לעבעדיקע בּרואים

פון ש. גרינבלום

דער סוד פון לעבן, דער גרעסטער פון אלע נאטור־געהיימנישן, בלייבט אן אומאויפקלערבארע רעטעניש פאר די פּאזיטיוויע וויסנשאפט, אזוי גוט ווי פאר דער ספעקולאטיוויער פילאזאפיע.

מיר ווייסן אלע דעם פּאזיטיוון פאקט, דאס איין לעבן אנטשטייט פון א צווייטן אדער פריערדיקן לעבן, אבער פון וואנען האט זיך ענטשטאנען דער אריגינעלער ערשטער לעבן פון וועלכן גיעלער ערשטער לעבן פון וועלכן עטוואס איז שפּעטער לעבעדיק געוואָרן? פון וואנען האט זיך ענטשטאנען די שפּעטערע לעבעדיקע פארמען?

אז די דאזיקע גרויסע פראגע האט שוין באשעפטיקט די מחות פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באוויזן דאס זיי אלע כמעט האבן אין זייערע לעגענדעס געשפּונען פאנטאסטישע פארשטעלונגען פון אנטשטייונג פון לעבן בעז אזוי גוט ווי פון דער וועלט באשאפונג. יעדער פרימיטיווער פאלק האט אין זיין מיטהאלאגיע אויסגעוועבט דעם בילד פון "אנפאנג" לויט זיינע באגריפן און לויט זיין נעאגראפישע אנדערע באדינגונגען פון זיין סביבה און אפט איבערגעפעלקערט פון דער מיטהאלאגיע פון אנדערע פעלקער, שפּעטערע גרויסע מחות, האבן אויך שפּעטערע נאטורפארשונגען פון דער פראגע פון אלע אנדערע נאטור־ערשיינונגען באטראכט מער אביעקטיוו, אבער זייערע קענטניסע פון דער נאטור האבן זייערע פארשונגען ניט געקאנט וויסנשאפטלעך באוואָגט מיט די גרויסע אנטדעקונגען פון די סוזות פון דער נאטור האבן געקאנט מאכן א גוואלטיקן ריזן שפּרונג און רעוואלוציאניזירן די אויפפאסונג פון די פארצייטיקע. וועגן די נאטור־ערשיינונגען זיך אליין, אבער אויך פון וואנען האט זיך ענטוויקלט דער ערשטער לעבעדיקער אָרגאניזם? מיר ווייסן אלע דעם פּאזיטיוון פאקט, דאס איין לעבן אנטשטייט פון לעבן נאר פארעדיקן לעבן, אבער פון וואנען האט זיך ענטוויקלט דער ערשטער לעבעדיקער אָרגאניזם? דאס זיי אלע כמעט האבן אין זייערע לעגענדעס געשפּונען פאנטאסטישע פארשטעלונגען פון לעבן אויף דער וועלט. איין טייל פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באווייזן שוין באשעפטיקט די מחות פון ביאלאגיע, אבער פארצייטיקע פעלקער באווייזן דאס אפילו די נאר פּרימיטיווע פעלקער האבן אין זייערע לעגענדעס אויסגעדריקט אן אמת'ע אינטערעס אין דעם פּראבלעם פון לעבן אין אלגעמיין, אין זייערע לעגענדעס פון שאפונג, יעדער פרימיטיווער פאלק האט אין זיין מיטהאלאגיע אויסגעוועבט דעם בילד פון "אנפאנג" לויט זיין באגריפן און לויט זיין נעאגראפישע אנדערע באדינגונגען פון זיין סביבה און אפט איבערגעפעלקערט פון דער מיטהאלאגיע פון אנדערע פעלקער, שפּעטערע גרויסע מחות, האבן בעז אזוי גוט ווי פון דער וועלט באטראכט מער אביעקטיוו, אבער זייערע קענטניסע פון דער נאטור האבן זייערע פארשונגען ניט געקאנט וויסנשאפטלעך באוואָגט מיט די גרויסע אנטדעקונגען פון די סוזות פון דער נאטור האבן געקאנט מאכן א גוואלטיקן ריזן שפּרונג און רעוואלוציאניזירן די אויפפאסונג פון די פארצייטיקע. וועגן דעם פּאזיטיוון פאקט, דאס איין לעבן אנטשטייט פון לעבן נאר פארעדיקן לעבן, אבער פון וואנען האט זיך ענטוויקלט דער ערשטער לעבעדיקער אָרגאניזם? דאס זיי אלע כמעט האבן אין זייערע לעגענדעס געשפּונען פאנטאסטישע פארשטעלונגען פון אנטשטייונג פון לעבן אויף דער וועלט. איין טייל פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באווייזן דאס אפילו די נאר פּרימיטיווע פעלקער האבן אין זייערע לעגענדעס געשפּונען פאנטאסטישע פארשטעלונגען פון אנטשטייונג פון לעבן אויף דער וועלט. איין טייל פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באווייזן דאס אפילו די נאר פּרימיטיווע פעלקער האבן אין זייערע לעגענדעס

מיר ווייסן אלע דעם פּאזיטיוון פאקט, דאס איין לעבן אנטשטייט פון לעבן נאר פארעדיקן לעבן, אבער פון וואנען האט זיך ענטוויקלט דער ערשטער לעבעדיקער אָרגאניזם? דאס זיי אלע כמעט האבן אין זייערע לעגענדעס געשפּונען פאנטאסטישע פארשטעלונגען פון אנטשטייונג פון לעבן אויף דער וועלט. איין טייל פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באווייזן דאס אפילו די נאר פּרימיטיווע פעלקער האבן אין זייערע לעגענדעס

אז די דאזיקע גרויסע פראגע האט שוין באשעפטיקט די מחות פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באווייזן דאס זיי אלע כמעט האבן אין זייערע לעגענדעס געשפּונען פאנטאסטישע פארשטעלונגען פון אנטשטייונג פון לעבן אויף דער וועלט. איין טייל פון די נאר פארצייטיקע פעלקער באווייזן דאס אפילו די נאר פּרימיטיווע פעלקער האבן אין זייערע לעגענדעס

צו אלע אונזערע פריינט און קאסטאמער
ווינשן מיר
א פריילאך און גליקלאך
ניי יאר
פון א יאר פון
געזונט און פראספעריטעט
מיר גוטן אויס די דאזיקע געלעגנהייט צו באַ־
דאנקען אלע אונזערע קאסטאמער פאר זייער פאַראַנדושען און דעם צוטרוי וואס זיי האבן אונז געשאנקען דורך דעם פארנאגענעם יאר. און מיר האפן, אז מיט דער פארגרעסערונג פון אונזער פלענט, וועלן מיר זיין אין א פאזיציע צו געבן אומפארגלייכבארע באדינונגען.
THE
ADELMAN PAPER BOX
COMPANY LIMITED
197-199 PRINCESS ST. WINNIPEG

מיר ווינשן איך אלעמען א פריילאכן ניי יאר
SPEED'S SERVICE STATION
ה. ספיד. אייגנטימער
גאז, אויל, טייער ריפּעירס, קרעניק קיים סערוויס, אקסעסאריס
לאסט אונז באדינען אייער קאר — מיר ווייסן עמספערטן
MAIN AND ABERDEEN
בעלעפאן 57 484

עפּישענסי טשעמפּיאנען אין אל־קאנאדער אינשורענס קאנטעסט

ווינציפּענער פארטרעטער פון דער לאנדאן לייף אינשורענס קאמפּאני האבן נעמאכט זייער א גוטן אייניקע דרוק אין א קאנאדער עפּישענסי קאנטעסט וואס איז לעצטנס אנגעפירט געוואָרן פון דער קאמפּאני. די אויבערשטע סטעפּ אין־אזשטריאל סטעפּ, פארוואלטעט פון מר. ט. א. ראבינסאן. האבן נעוואונען די נעקע זילבערנע "עפּישענסי טראפי". די אויבערשטע בילד ווייזט מר. ראבינסאנס סטעפּ:

ערשטע רייהע ע. פאסטער, פ. דוש, בעלשאם, סופּעראינטענדענט, ס. ד. יאנג, 24 ק. סופּעראינטענדענט, ט. א. ראבינסאן, סיטי מענעדשער, ו. ט. דושענקינס 24 ק. סופּעראינטענדענט, א. דוש, פערזונאל סופּעראי־ זארן מענעדזשער, ס. בראוועדער 24 ק. ו. פינאם.

צווייטע רייהע א. נאש 24ק. ר. דייסדייל, סי. דוש, אידלעס 24ק. ו. דוש, בלעיר, אי. א. נאהם, אי. אייבל, א. נאדהאלט 24ק. דוש, נ. ראטערפאד 24ק. דוש, נאטיון.

הינטערשטע רייהע: ח. קארטער, סי. סימס, 24ק. ד. דוש, דיי, 24ק. כ. גאלדבערג, דוש, באקאפסקי, ו. מילהאוז, ו. ב. הייטאן.

זיי אלע ווינשן זייערע צאלרייכע פאליסיהאלדערס און אלע זייערע אידישע פריינט
א יאר פון געזונט, פרייד און פראספעריטעט

וועסטערן עמפּייר לייף באריכטעט גוטן פראגרעס.

נאכדעם זיי עס האט געווינען 41 פראצענט א פארגרעסערונג אין 1930, וועלן ניי ביזנעס אין 1931 זיין פונקט אויפיפל אין וועלן, מעגלאך, איבערשטייגן פריערדיקן יאר.

ר. וו. קרעיג, קיי. סי.
פרעזידענט

מ. פ. סי. א'ברייען, נעגעראל מענעדזשער, וועסטערן עמפּייר לייף אשורענס קאמפּאני, העד אפיס וויניפּעג, איז לעצטנס אין אן אינטערוויו אין נעפראגט געוואָרן: — "האט דער איצטיגער צושטאנד, וואס הערשט אין דעם נעשפּון טייל אין מערב קאנאדע, א כאַטעראלע ווירקונג אויף דער פראדוק־ציע פון גייע ביזנעס, און וויי אזוי זוי־נען די ביזנעס חיינט אין פארגלייך מיט די ביזנעס פון 1930?

מר. א'ברייען ענטפער האט נעגעבן א גוטע אפשאצונג פון דעם עקזיס־טירנדיקן צושטאנד אין די פיר שערב פראווינצן אין וועלכע זיין קאמפּאני האט עמאבלירט ברענטשעס. ער האט נעזאגט: —

"באשטימענדיק אונזער ביזנעס פּא־ליסי און פלאן פון האנדלונג אינ'ם אנ־פאנג פון היינטיקן יאר מיט מר. ה. וו. קרעיג, קיי. סי. פרעזידענט פון אונזער קאמפּאני, זיינען מיר נעקומען צום באַ־שלוס, אז די לאנג אין די פארשטאנ־קע סעקציעס האט ניט געווינן קיין ציי־כענס פון פריער פארבעסערונג: דער־פאר האבן מיר באשלאסן קאנצענטרי־רען אונזערע סיילס אקטיוויטעטן אויף מיענער און פרויען וועלכע ארבעטן פאר שכירות, וועלכע וואוינען אין די גרע־סערע שטעט, אז אונזער פּרינציפ אין א ריכטיקע באוויזע דער פאקט, אז אונזערע פראוויניציעלע שטאט ברעי־טשעס האבן זיך קיינמאל אזויפיל פונקט וואו זיי קריגן פאקטיש אויפיל ביזנעס, וויפל מיר האבן פריער פראדי־צירט אין שטאטיק און פארשטאטיק דיסטריקטן. מיר האבן אנגעפירט אונ־זערע פראוויניציעלע שטאט ברעי־טשעס האבן זיך אנטוויקלט צו דעם פונקט וואו זיי קריגן פאקטיש אויפיל ביזנעס, וויפל מיר האבן פריער פראדי־צירט אין שטאטיק און פארשטאטיק דיסטריקטן. מיר האבן אנגעפירט אונ־זערע פראוויניציעלע שטאט ברעי־טשעס האבן זיך אנטוויקלט צו דעם פונקט וואו זיי קריגן פאקטיש אויפיל ביזנעס, וויפל מיר האבן פריער פראדי־

מיר ווינשן אלע אונזערע אידישע פריינט און קאסטאמערס
א פריילאכן ניי־יאר
GENERAL MOTORS TRUCK
בעסערע טראקס
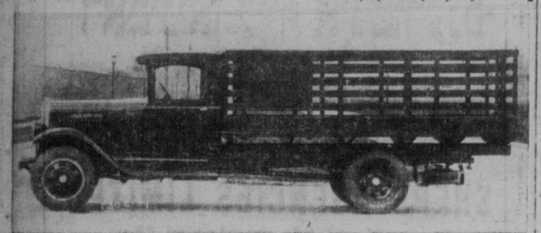
נעשטיצט פון א בעסערער באדינונג
General Motors Truck & Coach
OF CANADA LIMITED
155 FORT STREET WINNIPEG
דירעקטער פעקטאָרי ברענטש

מיר ווינשן א פריילאכן
נ י י א ר
אונזערע אידישע פריינט און קליענטן
F. C. HAMILTON & CO.
Real Estate Agents
409 McARTHUR BLDG. PHONE 21 911

די פארוואלטונגס קאמיטע און מיטגלידער פון דעם
פארמערס וועדושעטיבל מארקעט
מיין סטריט, צווישן סטעלא און פלאָרא
ווינשן אלע זייערע אידישע פריינט
א פריילאכן ניי יאר
מיר דאנקען אייך פאר אייער העפלאכער פאטראניזירונג און מיר האפן, אז אירע וועט אונז געבן די פריווילעגיע צו באדינען אייך פאר'ן קומענדיקן יאר.
MANITOBA VEGETABLE AND POTATO GROWERS ASSOCIATION

אלע אונזערע פריינט און באקאנטע ווינשן מיר פיל מזל, ברכה און הצלחה
צום ניעם יאר
STOLLER BROS.
FURNITURE MAKERS
ריפּעירינג און פּאלישינג איז אונזער ספּעציאליטעט
255 PRINCESS STREET PHONE 23 269

לשנה טובה תכתבו

דאס איז וואס מיר ווינשן אלע אונזערע אידישע פריינט אין קליינטן
מיר גוטן אויס די געלעגנהייט צו באדאנקען אייך אלעמען פאר אייער צוטרוי אז אונז אין מיר האפן אויך אויף ווייטער צו באדינען אייך אין אייערע פארזיכערונגען פאר
פייער, אוטאמאביל, פלייט־גלאז, האלד־אפ
אין אלע אנדערע אינשורענס
AMERICAN ALLIANCE INSURANCE CO.
OF NEW YORK
אייער אלטער פריינט
א. הערים ארעצקי
נענעראל אגענט
רעזערוו פאר אלע אנדערע פאליסיזיטיס $2.167.993.38
אסעטס $10.206.419.93
פּענסיאלטער קאפּיטאל $3.000.000.00
נעט סורפלוס, אויסער אלע לייעביליטיס $5.038.526.55
300 Great West Permanent Bldg. Phone 21 989

ר' נתן נעמיראָווער

פֿון ש. ערנסט

ס'איז איצט געווארן הונדערט און פופציק יאר זינט עס איז נעכטיגן געווארן ר' נתן נעמיראָווער, דער לעבנס באלייטער און די רעכטע האנט פון ר' נחמן בראצלאווער. — ר' נתן איז געווען איינער פון די וואונדערבארסטע און מערקווירדיקסטע טיפֿן אין דער חסידישער וועלט. — זיינע ספרים זיינען נאָך היינט נישט פארעלטערט געווארן. — זיין לעבן און זיינע אנשויאונגען, — מעשה'לאר און ווערטלאָך פון דעם דאזיקן גזטן איד.

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

דער חסידיזם איז ווי א גרויסער בוים מיט א סך צווייגן. יעדער צווייג איז א וועלט פאר זיך, אלע צווייגן צוזאמען שורש און אלע שפֿון פון דעם זעלבן קוואל. און אין אמת נעמיראָווער. יעדער צווייג פארבונדנקייט מיט זייערע פארצווייגונגען. אבער אלע צווייגן זענען פון איין שורש, פון איין קוואל.

דער בראצלאווער חסידיזם איז א פענאמענאלע דערשיינונג אין דער חסידישער וועלט. די בראצלאווער חסידים פארקערפערן אין זיך א גרויס שטיק פון אוקראינישן חסידות, און דאָך ווערן זיי אומבאַ'חנות'דיק נע'רודפ'ט פון אלע חסידים. די בראצלאווער חסידים לעבן אנדערש פון די אנדערע חסידים, אלע חסידים האבן נאָך ביז היינטיקן טאג זייער רבי'ן, נישט אזוי די בראצלאווער. זיי האבן נישט קיין לעבעדיקן רבי'ן, און הגם זיי האבן נישט קיין רבי'ן, בילדן זיי נאָך היינט כוים מיט א סך צווייגן. יעדער צווייג איז א וועלט פאר זיך, אלע צווייגן צוזאמען פארבונדנקייט מיט זייערע נשמהדיקע וואָרצלען, אבער יעדער צווייג איז אויטאָנאָם אין זיך, אין פארעם און אין אינהאלט.

דער בראצלאווער חסידיזם איז א פענאמענאלע דערשיינונג אין דער חסידישער וועלט. די בראצלאווער חסידים פארקערפערן אין זיך א גרויס שטיק פון אוקראינישן חסידות, און דאָך ווערן זיי אומב'חנות'דיק נע'רודפ'ט פון אלע חסידים. די בראצלאווער חסידים לעבן אנדערש פון די אנדערע חסידים, אלע חסידים האבן נאָך ביז היינטיקן טאג זייער רבי'ן, נישט אזוי די בראצלאווער. זיי האבן נישט קיין לעבעדיקן רבי'ן, און הגם זיי האבן נישט קיין רבי'ן, בילדן זיי נאָך היינט כוים מיט א סך צווייגן. יעדער צווייג איז א וועלט פאר זיך, אלע צווייגן צוזאמען פארבונדנקייט מיט זייערע נשמהדיקע וואָרצלען, אבער יעדער צווייג איז אויטאָנאָם אין זיך, אין פארעם און אין אינהאלט.

ר' נתן נעמיראָווער, אדער ווי מען רופט אים צווישן די חסידים, ר' נתן בראצלאווער איז נעווען אן אויס־נאם צווישן די אוקראינישע גוטע אי־דען אין א זעלטענער עקזעמפלאר אין דער חסידישער נעשיכטע. לויט דעם אלעם, וואס מיר וויסן פון זיין לעבן, זיין שטייגער דיינקען און פילן, זע־ער מיר בחוש, אז מיר האבן דא צו־טאן מיט א דיכטעריש נאטור, א זו־כער פון נייע וועגן אין דער וועלט פון גלויבן און חסידות.

ר' נתן איז נעבוירן נעווארן אין יאר תק"מא אינם קליינעם שטעטעלע נעמיראוו, אוקראינע. זיין פאטער איז נעווען א תלמיד־חכם און א פרומער איד און ער האט אים דערצוינג אין דעם גייסט פון יראת שמים און ליבע צו דער תורה. פון דער קינדהייט און די יונגע יארן זיינע וויסטס די חס־דישע וועלט נאר עטלאכע פרטים: שוין קינדווייז האט ר' נתן זיך אויסגעווויזן אלס א היילסיגע נשמה. ער פלעגט האוונען עטלאכע שעה רצוי־פים מיט גרויס התלהבות. ער האט זיך שוין נעווויזן אלס קינד צו זיין א מין חווה. ער פלעגט שטענדיק זיין א בראטאכטער אן ביינאכט פלעגט ער זעען פארשיידענע חלומות אן זאָ־גען נביאות, וועלכע זיינען שטענדיק מקים נעווארן. אן ער איז עטוואס על־טער נעווארן, האט ער אנגענומען שפֿ־ען אין הער נאנצער נעגנט פאר אן עלוי. זיין ליבע צו דער נאטור האט שוין דאמאלסט נעזוכט אן אויס־דרוק. אזוי ווי ער איז נעווען אן עלוי אן דעם שיעור נמרא, וואס דער מל־מד האט נעלערנט מיט די אינגלאָך, האט ער תופס נעווען תיכף ביים ערשׂ־טען מאל. פלעגט ער די איבעריקע צייט אדומוואנדערן אין די וועלדער אדער צווישן די פעלדער און טראכטן מחשבות. דער פאטער האט זיך אויף אים אייניקע מאל גוט אויסגעצי־זערט פאר אט דער צעלאזנקייט. "דאס פעלד איז אן עסק פאר גראבע יונגען" — פלעגט ער אים זאגן, — "פאר אזא עלוי ווי דו, איז פאראן א גאנצ און א בית מדרש". דער קליינער נתן האט זיך צוגעהערט צו זיינע רייד און זיך וויטער נעטאן זיינס.

אמאל איז דער פאטער זיינער אריין אין דער הספקידה און מיטן האבן וואָרט בנזירת כבוד־אב אים נע־פרעגט:

— נתן! זאג מיר וואס זוכסטו דאָרט אין פעלד און אין וואלד?

מיט אן אראפגעלאזטן קאָפ האט אים דאס אינגל געענטפֿערט: איך זוך דאָרט נאט, דעם באשאפער פון די פעלדער און די וועלדער.

דאמאלסט האט שוין דער פאטער פארשטאנען וואס פון דעם פאר'חומ־טען אינגל וועט אמאל אריינקומ־מען.

בעת דאס אינגל איז נעווארן א בר־מיצוה, האט דער פאטער זיינער, ר' נחמן בראצלאווער, אים אריינגע־פירט אין דער וועלט פון גמרא, תוס־פות, שו"ת, שו"ע, רמב"ם, ר' יוסף קארא'ס שולחן ערוך, ר' משה איסערלעס הגה'ות, ר' חיים וויטאלס עץ חיים, ר' משה קארדאוועראָס פרדס, ר' חיים וויטאלס שער הכוונות, ר' משה חיים לוצאטאָס מסילת ישרים, ר' בחיי'ס כד הקמח, ר' יונה'ס שערי תשובה, ר' בחיי'ס חובות הלבבות, ר' בחיי'ס חובת האברים, ר' אליעזר אזכרי'ס ספר חרדים, ר' משה קורדאוועראָס פרדסי רימונים, ר' משה קורדאוועראָס אלימה, ר' משה קורדאוועראָס תומר דבורה, ר' משה קורדאוועראָס שיעור קומה, ר' משה קורדאוועראָס אור יקר, ר' משה קורדאוועראָס אור נערב, ר' משה קורדאוועראָס אור נרא'ה, ר' משה קורדאוועראָס אור נעלם, ר' משה קורדאוועראָס אור נגלה, ר' משה קורדאוועראָס אור נאדיר, ר' משה קורדאוועראָס אור נהיר, ר' משה קורדאוועראָס אור נפלא, ר' משה קורדאוועראָס אור נשגב, ר' משה קורדאוועראָס אור נתן, ר' משה קורדאוועראָס אור נתנאל, ר' משה קורדאוועראָס אור נתנאל, ר' משה קורדאוועראָס אור נתנאל

וואָרקערס און פֿארמערס קאָ-אָפּעראטיוו

אסאָסיאיישאָן לימיטעד

דערעפענען דינסטאג, 15-טן סעפטעמבער

א נייע מאדערנע קרימערי

און וועלן מילך - קרים - פּוטער - און אלע קרימערי פּראָדוקטן

אויף קענן-זייטיקן פּראפּיט און קא-אפּעראַטיוון סיסטעם

די מאָדערנסטע פּאסטעריזירונג מאשינען זיינען אינסטאַלירט אין דעם "קאָאָפּעראטיוו"

די קאָאָפּעראטיוו קרימערי האָט ניט געשפּארט קיינע הוצאות צו באַקומען אין אינסטאַלירן די נייסטע כאשינען פאר דער פּאסטעריזירונג פון מילך (פּאַרניכטן די מיקראָבן). אלץ איז שפּאנענ ניי און מאדערן, לויט די לעצטע וויסנשאפטלאכע דערפינדונגען.

די דאזיקע מאשינען — צוויישן וועלכע עס זיינען דא אזעלכע וואס קיין אנדער קרימערי האָט נאך ניט אין וויניפּעג — ווערן אפּערירט פון פאכלייט, און די שטרייקנסטע סאניטארישע באדינגונגען ווערן אפּגעהיט.

פון דעם אויסגלייך וועלן די מילך וועלכע ארייזענדערצאכט פון די פּערמערס, ביז זי וועלט פאנאנדערגעטיילט צו די געברויכער, — נייט די מילך דורך א פּראצעס פון איסקרייזיקונג און פּאַרניכטונג פון שעדלאכע מיקראָבן. און קומט קיינמאל ניט מער אין בארירונג מיט אומרייניגער לופט אדער וועלכע עס איז אנדערע אומרייניקייטן. די נאכצע צייט איז די מילך וויי פּאַרזיגלט. און דאס זעלבע מיט קרים.

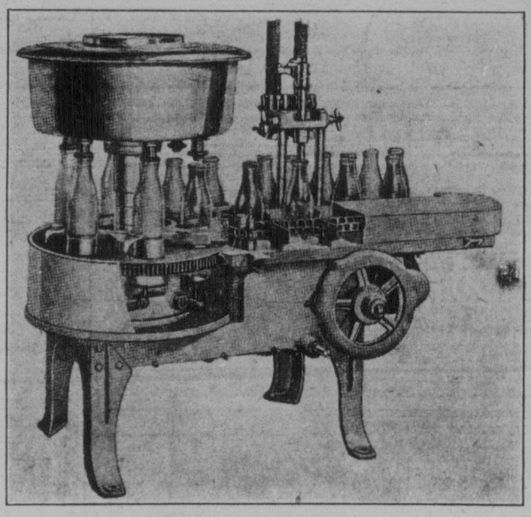

מילך פלעשער אנפילער.

די דאזיקע מאשין — דאס לעצטע וואָרט פון מאדערנער וויסנשאפּטלאכער מילך פּראשפּרייטונג — פּארזיכערט די זיינסטע און פאזיטיוועשט אנפילונג פון מילך פלעשער. די מילך דינט אוטאמאטיש אין די פלעשער, וועלכע ווערן באלד פּארזיגלט, פון דער זעלבער מאשין, און אויטגעפירט מיט מערקווירדיקער שנעלקייט, — קיין האנט ווערט ניט געברויכט.

דאָס איז די נייע אויסגעשטאטעט קאָאָפּעראטיוון קרימערי

אויף 610 דאָפּערין עוועניו

די גאנצע געבויידע איז דורכאוים רעפּאָנטירט געוואָרן — בלויז די נאקעטע אויסערלאכע וועגט זיינען געבליבן ווי פריער.

מאָנטאג, 14 סעפּטעמבער

וועלן די טירן פון דער קרימערי זיין אפן פּאר באזוכער — אלע זיינען איינגעלאדן

פּראָדוקטן פון די מיטגלידער פּראָדוצירער פּארקויפט דירעקט צו געברויכער

די נרינדונג פון דער קרימערי אויף א קאָאָפּעראטיוון באזיס איז נעקומען א דאנק דעם פארלאנג פון די געברויכער אזוי גוט ווי די פּראָדוצירער. דער איינצעלנער פּראָדוצירער איז ניט אימשטאנד צו נעבן א גוטע באדינונג און אויך ניט א גוטע קוואליטעט; ער קאן ניט איינארדענען א פּאסטערזירונג מאשין, באטלינג מאשינען אוו. ו.ו. — ווָאס דאס איז אומבאדינגט נויטיק צו באוואָרן די געברויכער מיט אזפלוט רייניער און געזונטער מילך, קרים, פּוטער אוו. ו.ו. אין וועג דער מילך פּראָדוצירער פּארקויפט די מילך צו די אנדערע קרימערים, מוז ער עס פּארקויפן אויף א פּרייז, וואס זאל דערמעגלאכן דער קאָמפּאני צו מאכן איר פּראפיט. דער געברויכער באצאלט א"העכערן פּרייז צו פּרוואטע קאָמפּאניס פּאר פּאסטעריזירטע מילך פּראָדוקטן, אדער ער קויפט בילי־קערע מילך — וואס איז ריזיקאליש פּאר'ן נעזונט.

דער דאזיקער קאָאָפּעראטיוו וועט דינען סיי דעם פּראָדוצירער אין סיי דעם געברויכער, אוז ער וועט צושטעלן בלויז ריינע פּאסטעריזירטע מילך —

צו מעסיקערע פּרייזן.

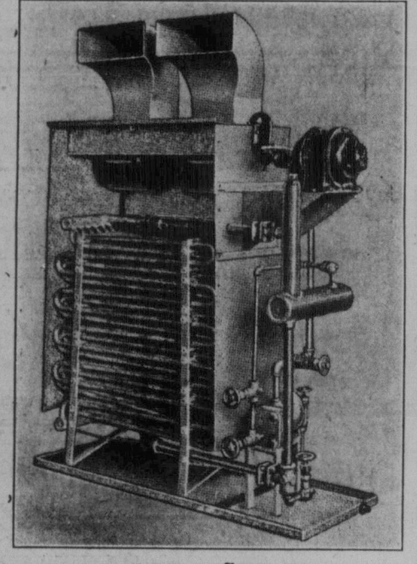

אפקילונג מאשין

דאָס איז די־ באריטע "יארק קאיל טייפ עיר קאנדיטשענער" — א כאשין פּאר דער אפקילונג פון מילך — דאס נייסטע דערפינדונג אויף דעם נעביט.

דער "קאָאָפּעראטיוו" איז די ערשטע קרימערי אין ווינניפּעג צו אינסטאַלירן אזא כאשין.

די וואָרקערס און פּארמערס קאָ-אָפּעראטיוו אסאָסיאיישאָן לימיטעד

האנדלען אויך מיט

קוילן - האָלץ - און קאָאָק

וואָס זיי פּארקויפן אויף דעם קאָאָפּעראטיוון סיסטעם

מיר גראטולירן

די

וואָרקערס און פּארמערס קאָאָפּעראטיוו אסאָסיאיישאָן לימיטעד

מילך-באָטלס

צוגעשטעלט פון די

MIDWEST GLASS CO.
LIMITED
WINNIPEG

וועו איר קויפט פּרוכט סילערס — פּארלאנגט „מידווועסט דושארס" און העלפּט ווינניפּעגער ארבעטער

טעלעפאָנירט 56 205
אין קוילן און האָלץ יארד
אויף קאָרנער פּריטשארד און באטערי
א באריכט וועגן די פּראָפּיטן צעטיילונגען פּאר לעצטן יאר, וועט אינגיכן פּארעפנטלאכט ווערן.

די סימי לאָמבער און פיועל קאָ. לטד.
וועלכע האבן צוגעשטעלט דעם בוי מאטעריאל פּאר דער נייער קרימערי
באגריסט
די וואָרקערס און פּארמערס קאָאָפּעראטיוו אסאָס. לימיטעד
און ווינשט זיי דערפאלג
City Lumber & Fuel Co. Ltd.
618 Dufferin Ave. Phone 54 302

איך גראָטוליר
די וואָרקערס און פּארמערס קאָאָפּעראטיוו אסאָס. לימיטעד
מיט דער בויאונג פון דער
נייער קרימערי
וואו מיר האָבן צוגעשטעלט די נאנצע עלעקטרישע ארבעט
D. THOMPSON
ELECTRICAL CONTRACTOR
449 Flora Ave. Phone 53 398

א. באָמבערגער
וועלכער האָט אריינגעשטעלט די פּלאָמבינג און הייצונג אין דער נייער קרימערי
באָגריסט
די דערעפענונג פון די
וואָרקערס און פּארמערס קאָאָפּעראטיווער קרימערי
און דריקט אויס זיין וואונש, אז דער נייער קאָאָפּעראטיוו וועט דערגרייכן זיין ציל. און וועט זיין דערפּאלגרייך אין זיין אונטערנעמונג
A. BAMBERGER
PLUMBING and HEATING CONTRACTOR
Hot Water Systems - Repairs, Etc.
643 REDWOOD AVE. PHONE 53 719

אונזער מילך פּארטרעטער וועט אייך באזוכן — מיר בעטן איר זאָלט אים נעבן די מעגלאכקייט אייך צו דערקלערן אונזער פּלאן.

אויב ער וועט ניט קומען, טעלעפאָנירט 56926 און מיר וועלן אים צושיקן צו אייך

דער אויסגעהויבענער בוים

יוסף מ. אינדריטין

כידוע האט דער בארימטער חסיד רישער צדיק, דער זיידע פון שפאלע ניט געוואלט נעמען אויף זיך די חתחיבות פון זיין א חסידישער מנהיג, די התחייבות'ן פון א רבי'ן, פלעגט ער זאגן, זיינע גוואלדיק גרויסע אן מעז דארף זיין ראוי צו דעם. ער איז דאך נעווען דער גרויסער עניו.

איז ער נעווען א צייט מלמד. איז אויך אופגענאנגען נע ונר וכרומה. פארשטייט זיך, אז די פרנסה זיינע איז נעווען זייער א דערשלאגענע אין בני בית זיינע האבן אפט הונגער גע־ליטן.

פון יענער צייט ווייסן חסידים צו דערציילן אזא מעשה: איין מאל האט זיך נעמאכט אז ביי דעם צדיק איז מען נתגלה נעווען. אבער אז ער איז דער גרויסער למרן מען יראַ שמים האט מען שוין נעוואוסט — אז ער מיט זיינע בני בית הונגערן נאר. און אז ניט קיין למרן — וואס הייסט מען הונגערט! דערפֿר די שכינה קיין וואַרט ניט, רופט צוזאמען די קינדער פון דעם צדיק צו זיך אין הויז און מיט זיי מקבל פני עסן. זי וועט דען לאזן ארומנעמן הונגעריקע?

וועלן די קינדער האבן זיך וועגן דעם ניט שיקט זי זיי ארויס אין גאס און אליין זיי זאלן עפעס אויפטרייבן. אבער אז ער איז דער גרויסער למרן ווייסט ער אויך אז ס'איז נאר דאמאלס ניט נתגלה נעווען, אבער אז ער איז דער גרויסער למרן מוז ער דאך אויך וויסן אז ס'איז נאר א נסיון, אז ער זאל זיך ניט פארלירן אין גשמיות'ן, אז ער זאל זיך ניט פארגעסן אויף דעם הונגער, אז ער זאל ניט פארגעסן אז ס'איז נאר א נסיון

בילדלאך פון היינטיקן לעבן אין רוסלאנד

אן אמעריקאנער שרייבער, עלעקסאנדער וואלטער, איז נעווען אין מאסקווע אין וואלטער, איז דער וואנע איסצודרוי־ער באשרייבט די טעגלאכע פאסירונ־גען און בילדלאך פון דעם דאדטיקן לעבן. ער באשרייבט עס נאנץ לע־בעדיק, מיט א סך הומאר. אין אין דער זעלבער ציט מיט סימפאטיע פאר דעם רוסישן לעבן. אנשטאט אדטיק־לעז מיט דיסקוסיעס אין מיינונגען, גיט ער איבער פשוט'ע לעבנס בילד־לאר. מיר בריינגן דא די וויכטיקסטע פון זיי.

אין מאסקווע איז א יקרות, פאראן זאכן וואס נאר אן אויסלענדער, מיט אויסלענדישע נעלט, הויפטזעלאך אן אמעריקאנער, קאן דאס באקומען. זייף זייער שווער צו באקומען. דער־ציילט ער א נעשעכטע מיט א וואנע, ער האט באקומען א ציכער פארמאכט ווי "גראנד האטעל" (דער נאמען פון דעם אויסלענדישע נעלט, איך האב צימער פארמאכט אמעריקאנער, קאן דאס באקומען. זייף אין זייער שווער צו באקומען). דער־ציילט ער א נעשעכטע מיט א וואנע, אז מאכט אונז־ערליכע פאסירונ־גען, איך האב נעהאט צוויי צימערן, אן אויסלענדישע נעלט, איך האב נעהאט א וואנע אין א הויכן שטאק פון א הויכן הויז, פון די פענסטער האט מען אן אויסזיכט אויף דעם גאנצן טייל פון דער שטאט, אויף דעם רויטן פלאץ פאר דעם "קרעמלין", אויף די הויכע מויערן מיט די טורמען, אויף די גאלדענע קופלען פון די קלויסטערן, אויף די ווייטע פעלדער, וואו מען זעט נאר אן ענדלאזע פעלדער מיט שניי, אויף די שוואכע רויכן פון די פאבריקן אין דער ווייטן, אויף די ווייטע וועגן, וואס פירן אין אלע זייטן פון דער שטאט, אויף די הונדערטער קלייניקע הייזלעך, וואס ליגן אין דער ווייטן, אויף די קלייניקע קירכלעך מיט זייערע גרינע קופלען, אויף די ווייטע וועלדער, וואס ציען זיך ווי א שוואכע שוואדע אין דער ווייטן הארי־זאנט, אויף דעם ווייטן בלויען הימל, וואס ווערט נאר ווי ליכטיק, ווען די זון שיינט, וואס ווערט נאר ווי פינצטער, ווען עס ווערט אויף א ווייל אויף א שעה ארום אין דער אינגל שוין נעווען צוריק מיט דריי בילעטן. אין אין ארקעסטער. נאטירלאך האט לעאן עפעס שוין באקומען פאר דעם. ווי אזוי ער האט די בילעטן באקומען, האט ער ניט נעווען קיין אויפגאבע. אין וויין ווען ער קאן אויפטאן.

עסאיז נעווען א גרויסער פארגעניגן. אלע ווייכטיקע אין בעסטע פלעצער אויף דעם "רויטן סקווער", ווען דער פא־ראד האט נעזאלט פארקומען, זיינען שוין פון לאנג נעווען פארנומען. צוויי אמעריקאנער, ווען זיינען אויסגעשטא־נען אין דעם "גראנד האטעל", האבן זיך נעזאמלט: זיי האבן נעווארט באי קוקן דעם פאראד אין זיי האבן קיין "פעסטע" ניט נעהאט, ניט נעהאט קיין פלעצער צו עם הויפט פלאץ פון דעם סקווער, פון וואנען מען קאן אלץ זעהן.

דא איז אונטערגעשפרונגען דער אופפארסיידלאכער יתום. ער וועט נאר א לויף טאן א שמעק טאן, און זעהן: אפשר קאן ער דאך באקומען פאר די אמעריקאנער צוויי "פעסטע". ער איז אוועק אין דער האט ווידער נעשריגן: — ווארט נאר, ווארט, אם קום איך! דאס מאל, ווי עס שיינט, האט דער אידישער יתום שוין נעהאט א שווערן ענין, נאכצוי צוויי שעה האט אר זיך נעזאמט. אבער צוריקגעקומען איז ער מיט צוויי פון די בעסטע פארצאל בי־לעטן. נעקומען איז ער מיט א מיינע אויף זיין באשפרינקלטן פנים, וויי ער האט נעזאגט דער גרעסטער זינער אין ארקעסטער. נאטירלאך האט לעאן עפעס שוין באקומען פאר דעם. וויי אזוי ער האט די בילעטן באקומען, האט ער ניט נעווען קיין אויפגאבע. אין וויין ווען ער קאן אויפטאן.

אלע ווייכטיקע אין בעסטע פלעצער אויף דעם "רויטן סקווער", ווען דער פא־ראד האט נעזאלט פארקומען, זיינען שוין פון לאנג נעווען פארנומען. צוויי אמעריקאנער, ווען זיינען אויסגעשטא־נען אין דעם "גראנד האטעל", האבן זיך נעזאמלט: זיי האבן נעווארט באי קוקן דעם פאראד אין זיי האבן קיין "פעסטע" ניט נעהאט, ניט נעהאט קיין פלעצער צו עם הויפט פלאץ פון דעם סקווער, פון וואנען מען קאן אלץ זעהן.

דא איז אונטערגעשפרונגען דער אופפארסיידלאכער יתום. ער וועט נאר א לויף טאן א שמעק טאן, און זעהן: אפשר קאן ער דאך באקומען פאר די אמעריקאנער צוויי "פעסטע". ער איז אוועק אין דער האט ווידער נעשריגן: — ווארט נאר, ווארט, אם קום איך! דאס מאל, ווי עס שיינט, האט דער אידישער יתום שוין נעהאט א שווערן ענין, נאכצוי צוויי שעה האט אר זיך נעזאמט. אבער צוריקגעקומען איז ער מיט צוויי פון די בעסטע פארצאל בי־לעטן. נעקומען איז ער מיט א מיינע אויף זיין באשפרינקלטן פנים, וויי ער האט נעזאגט דער גרעסטער זינער אין ארקעסטער. נאטירלאך האט לעאן עפעס שוין באקומען פאר דעם. וויי אזוי ער האט די בילעטן באקומען, האט ער ניט נעווען קיין אויפגאבע. אין וויין ווען ער קאן אויפטאן.

עסאיז נעווען א גרויסער פארגעניגן.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY SEP 23 1931 BUSINESS AND TECHNOLOGY

ארעצקים דעפּאַרטמענט סטאר לימיטעד

דאס פארזאלטונג און סטעף

דרינען אירע זייערע האַרציקסטע וואונשן צו אלע זייערע קאַסטאַמערס אין פריינט
פאר א פריילאך און מזלדיק ניי יאר

דאנקעדיק אייך פאר די ביזנעס אין פארגאנגענעם יאר, אין מיר האפן צו האבן
די פריוויליגיע צו בארגין אירך אין פארלויף פון דעם קומענדן יאר

אין פלאַנטער פון לעבן . . .

א העכסט שפאַנענדע נענדערע ראַמאַן פון דעם מאַן דערצאַהלט אידישע לעבן אין אמעריקע

פון מ. ס.

רוקחים כשר אזיל

אין באַטעלם און אין קעגס

די בעסטע איל צום באַמען, פרעשן און פאר סאַלאַדס.

צו באקומען אין אלע גראַסערייס

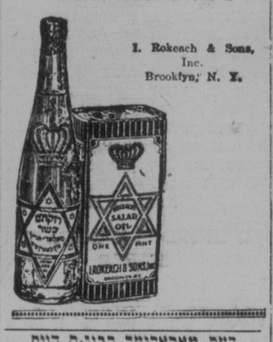

דעם מאַקאַריעך רבינס היים

אין 413 באיר עוע. דארט דאוונט ער בימעס כל יום בבוקר, 8 אויינער פונקט ווי אויך אין אוונט. טעלעפאן 591 56.

אינשורענס

די עלטסטע און אידעלסטע לעבנס פייער און אוטאמאביל קאמפאניס

היל עסטייט

שנעלע, ארעגטאַפע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדושעס און לאַנגס אונזער ספעציאליטעט

שיפס קארטן און געלט שיקונג

דורך "באלטיק אמעריקא ליין"

געשעפט געלעגנהייטן

דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע געשעפטן אין שטאט און אין קאנטרי עס וועט זיך אייך באצאלן זוכן

ה. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

מופט איר?

51 553 — 55 669
נאך 9 אויגוסט
55 000

שפאַרט אייער קויף ביל

און שטעלט אפ די ווינטן דורך האבן אייערע טירן און פענסטער צוגעפאסט מיט די

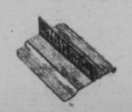

איכפרוואוד מעטאל

וועטער סטריפס

נעמאכט פון ווייסע אזנט 1906 אפשאצונגען פריי

J. F. DEELEY
1086 MAIN ST. PHONE 56 451

איך וויל אייך זאגן
אויב איר דארפט
אינשורענס
פאר פייער לעבנס פאַרזיכערונג אוטאמאביל פרייט אס
פאנט מיר
52 619
ארט 21 989
A. HARRIS

ארעצקי

וואנצן אן אַפּאַראַטשעס

פארניטשט. ארבעט נאראַנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

גלאדסטאן און קארר

מר. ל. גלאדסטאן

ווינשן זייערע פריינט
אין פאטראניזיר
א יאר פון גליק און פרנסה

מיר דאנקען אלע אונזערע קאסטאמערס פאר זייער פאטראנעדוש און פריינטלאר בער שטרעצע וואס זיי האבן אונז געשיינקט העלפנדיק אויסבויען
אונזערע צוויי סטארס
אין די פארנאנגענע יארן. און מיר האפן צו האבן די פריוויליגיע צו בארויר נען איידל אין פארלויף פון זעלבער הויכער קוואליטעט.

מר. ב. פ. קארר

GLADSTONE & KARR
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
513 Selkirk Ave., Ph. 54 346 | | 880 Main St., Ph. 53 255

צו פארראנטן

צו פארראנטן א רום מיט אדער אן בארד, פאסנד פאר א יונגן מאן. זיך ווענדן אין סוויט 19 נאדט אפאטאמ אפארט, טעלעפאן 604 56.

צו פארראנטן צוויי אדער דרייי רומס מיט אלע באקוועלעכקייטן, זיך ווענדן אין 317 סט. דושאנס עוועניו.

צו פארראנטן א פול פארדעק זיבן רום הויז אויף אלפארד עוועניו, א האלבן בלאק פון סטרוט סטריט. הייסע וואסער און אלע באקוועלעכקייטן. טעלעפאן נירט 464 55.

צו פארראנטן
FOR RENT

סוויטס צו פארראנטן

באלפוריא אפארטמענטס, קאשיר ראל עוועניו, די שיינסטיס פון דער נארט עגד. דאס לעצטע וואדט פון מאי דערצו אייזנריכטונגען, שיינע ליכטיגע צימערז, 3 און 4 רומס. רענט $50 און $60.

וואלעל אפארטמענטס, קאר. אט דאנסיק אן אייקונס, אויסגעפיקטע אינען שענסטע אופן, מיט רעפרידושר רייטארס. 3 רומס, $42.50.

קארמאן בלאק, בארוס עוע. אוק פינישינג, מאדערניסטישע דעקאראציעס. 2 טיילן 4 רומס מיט קיטשענעט. $30.

3 רומס, $35.

נאדל בלאק, אלפארד עוע. אוק פינישינג, שיינע גרויסע צימערז. 3 און 4 רומס. רענט $35 און $40.

נאדל אפארטמענטס, סט. דושאנס עוע. שיינע ליכטיקע רומס. 4 רומס $35. 5 רומס $40.

דענפארין אפארטמענטס, קארנער מאנטעג אן פאוערס, אוק פינישינג, שיינע ליכטיקע רומס. 3 רומס אן קיטשענעט $37.50.

3 רומס אן זומער קיטשען, אין פריטשארד אן טשארלס סטריטס. רענט $17.

5 רומס אן א סאן רום נייע באנגאלא, אוק פינישינג, אוק פלאָרס, פארטיק צו מוזן דעם 15טן סעפטעמבער. רענט $40.

נעלט צו לייגן אויף ביליקן אינטערעסט.

אינשורענס פאר אלערליי צווקען.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 אדער 807 53

נעשעפט נעלעגנהייטן

צו פארקויפן א סענקאר הענד סטאר מיט סטאק אדער אן סטאק, א נרויסער סנעק. זיך ווענדן אין 213 נאדאן עוע.

S S S S S S S S S

א שיינע קליינע נראסעריי אין קאנפעקשענערי ביזנעס אין נוטן לאקיישאן, מיט סטאק און פיקסטשורס, צו אונטערזוכן אויף א 6 רום הויז אין א נוטן לאקיישאן. פאר אייניגע־לייטן טעלע־פאנירט צו Mr. LAWRIE of J. J. Swanson & Co. Ltd. 26 349 or evenings 56 471

א סענק פאר קעש! א פולס סטאר אין צענטער פון שטאט מוז פארקויפט ווערן. אנדרואך מוז פארלאזן די שטאט. סטאק און פיקסטשורס פאר $400. זיך ווענדן 543 עלים עוועניו.

די בעסטע רינדענע פלייש 8 סענט א פונט
קעלבערנע פלייש 10¢
בהשגחת וועד הרבנים
י. דודעק
407 פּרינסעסס עוועניו
טעלעפאן 323 52

אויך קאנטרי קאסטאמערס קענען קויפן פאר דעם זעלבן פריים

פערזענלאכעס
PERSONAL

חיים און אפיס פארניטשור פארלאנגס
פאר מוזמן נעלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאמענשטויס ארבעט א ספעשעלטי אקסעפערט ארבעט
ראדיאיטארס, בארן, ארבעט, טאפס, אפאלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

שדכנים ביורא

ליידיס און דושעסטענען פון יערן עלטער און קלאס, אייניק מיט נעלט און חיינטן, נאר די זיינען אינזאמ; פרויזן פון ערשאפענע שידוכים ארשטעלט. שפרינג נעהויזס, זיידר קליינע שלכנות נעלט. קומט אדער שרייבט — די מענעדושער, רום 2, 382 דאנאלד סט., 4 טירן פון נאסר היים עוועניו.

מעדיצינישער מאפאוש

פרס. ה. עדעלסטאדטער, פראפעסיאנעלע מאפאזישסטן, אוטסקפארוכטיגער דערפאלג אין באהאנדלונג מאראציעס אן אלע פארמפס פון דומפסיזס.
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

MARBLE & GRANITE CO. CAMPBELL BROS.
מיר פספעציאליזירן זיך אין מאכן פאר־שידענע אידישע מצבות — זעט אונ־זער אויסשטעלונג אויידער איר באַ־שטעלט ערגעץ אנדערש. אונזערע פרייזן פרי פון דיטוי. קומט אריין פרייזן זיינען זייער כעסקיק.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מואוינג פעקינג
קרייטינג שיפינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

כ. הערמאן, 492 סעלקירק עוע. אנט־קענן ארעצקים כסאר. ערשט קלאסי קער זיינערמאכער אן נאדלשטיפס. ארבעט נעמאכט צו מעסקיק פרייזן.

מיר האבן קאדס וואס פארן יערן טאג אלע דירעקשאנס
מאטאר טוריסטן
מיכט אייערע רעזערוואציעס אין פארוים.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

שפיין פעקאדזשעס

צוליב די נייע רענולאציעס ווערן שפיין פעקאדזשעס צוגעשטעלט צו אייערע 178 Burrows Ave., Winnipeg, Man. אדער שרייבט פאר א פריזן ליסט צו:
G. P. FRIESON

צו פארקויפן
FOR SALE

צו פארקויפן א 6 רום הויז, פולי ניי דארן, אין פיריסט קלאס קאנדישאן, זיך ווענדן אין 148 אלפארד עוועניו איסט פון סטרוט.

צו פארקויפן א 5 רום איינגאלא. איי־זיק, 33 פוס לאט, שיין און צוצייענד. אייזיל צו ווייל עס ווערט נישט פארקויפט זיך ווענדן 164 אלפארד עוועניו. איסט.

צו פארקויפן א נייעס האט פוינט עלעקטריק סטאוו, א דייניג רום סעט, א דעווענעס סעט, א בייבעד, ווי אויך אנדערע שטוב זאכן. זיך ווענדן 18 הי־נענס עוועניו.

צו פארקויפן א 1927 שעוראלעי טראק. פיר נייע טייערס. זייער ביליק. זיך ווענדן אין 611 מענטס עוועניו.

צו פארראנטן

צו פארראנטן א רום מיט אדער אן בארד, פאסנד פאר א יונגן מאן. זיך ווענדן אין סוויט 19 נאדט אפאטאמ אפארט, טעלעפאן 604 56.

צו פארראנטן צוויי אדער דרייי רומס מיט אלע באקוועלעכקייטן, זיך ווענדן אין 317 סט. דושאנס עוועניו.

צו פארראנטן א פול פארדעק זיבן רום הויז אויף אלפארד עוועניו, א האלבן בלאק פון סטרוט סטריט. הייסע וואסער און אלע באקוועלעכקייטן. טעלעפאן נירט 464 55.

צו פארראנטן
FOR RENT

סוויטס צו פארראנטן

באלפוריא אפארטמענטס, קאשיר ראל עוועניו, די שיינסטיס פון דער נארט עגד. דאס לעצטע וואדט פון מאי דערצו אייזנריכטונגען, שיינע ליכטיגע צימערז, 3 און 4 רומס. רענט $50 און $60.

וואלעל אפארטמענטס, קאר. אט דאנסיק אן אייקונס, אויסגעפיקטע אינען שענסטע אופן, מיט רעפרידושר רייטארס. 3 רומס, $42.50.

קארמאן בלאק, בארוס עוע. אוק פינישינג, מאדערניסטישע דעקאראציעס. 2 טיילן 4 רומס מיט קיטשענעט. $30.

3 רומס, $35.

נאדל בלאק, אלפארד עוע. אוק פינישינג, שיינע גרויסע צימערז. 3 און 4 רומס. רענט $35 און $40.

נאדל אפארטמענטס, סט. דושאנס עוע. שיינע ליכטיקע רומס. 4 רומס $35. 5 רומס $40.

דענפארין אפארטמענטס, קארנער מאנטעג אן פאוערס, אוק פינישינג, שיינע ליכטיקע רומס. 3 רומס אן קיטשענעט $37.50.

3 רומס אן זומער קיטשען, אין פריטשארד אן טשארלס סטריטס. רענט $17.

5 רומס אן א סאן רום נייע באנגאלא, אוק פינישינג, אוק פלאָרס, פארטיק צו מוזן דעם 15טן סעפטעמבער. רענט $40.

נעלט צו לייגן אויף ביליקן אינטערעסט.

אינשורענס פאר אלערליי צווקען.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 אדער 807 53

באלטיק אפארטמענטס
קאר. אייקונס און מאנטאג
צו פארראנטן 3 און 4 רום סוויטס אין שיידעניע אידישע מצבות — זעט אונ־זער אויסשטעלונג אויידער איר באַ־שטעלט ערגעץ אנדערש. אונזערע פרייזן פרי פון דיטוי. קומט אריין פרייזן זיינען זייער כעסקיק.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מואוינג פעקינג
קרייטינג שיפינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

כ. הערמאן, 492 סעלקירק עוע. אנט־קענן ארעצקים כסאר. ערשט קלאסי קער זיינערמאכער אן נאדלשטיפס. ארבעט נעמאכט צו מעסקיק פרייזן.

מיר האבן קאדס וואס פארן יערן טאג אלע דירעקשאנס
מאטאר טוריסטן
מיכט אייערע רעזערוואציעס אין פארוים.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

שפיין פעקאדזשעס

צוליב די נייע רענולאציעס ווערן שפיין פעקאדזשעס צוגעשטעלט צו אייערע 178 Burrows Ave., Winnipeg, Man. אדער שרייבט פאר א פריזן ליסט צו:
G. P. FRIESON

צו פארקויפן
FOR SALE

צו פארקויפן א 6 רום הויז, פולי ניי דארן, אין פיריסט קלאס קאנדישאן, זיך ווענדן אין 148 אלפארד עוועניו איסט פון סטרוט.

צו פארקויפן א 5 רום איינגאלא. איי־זיק, 33 פוס לאט, שיין און צוצייענד. אייזיל צו ווייל עס ווערט נישט פארקויפט זיך ווענדן 164 אלפארד עוועניו. איסט.

צו פארקויפן א נייעס האט פוינט עלעקטריק סטאוו, א דייניג רום סעט, א דעווענעס סעט, א בייבעד, ווי אויך אנדערע שטוב זאכן. זיך ווענדן 18 הי־נענס עוועניו.

צו פארקויפן א 1927 שעוראלעי טראק. פיר נייע טייערס. זייער ביליק. זיך ווענדן אין 611 מענטס עוועניו.

קלאסיפייד סעקשאן
Classified Section

ספעציעלע פריזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 50 סענט.	פער אנייט ליין	3 מאנאטן, $2.15	אנייט ליין
6 מאנאטן, $4.00	" "	פאר 1 יאר, $7.50	" "
פאר א מאנאט, 75 סענט.			

סוויטס צו פארראנטן

ראמאנא קאורט, 269 פריטשארד עוו. 3 רומס אן באד אין מאדערנעם בלאק. עלעקטריק רעפרידזש, $32 ביז $41 א מאנאט. קאן אריינקומען דעם 1סטן אק־טאבער. זיך ווענדן צום קערטייקער. RAMONA COURT 269 PRITCHARD AVE.

צו פארראנטן א 5 רום סעמי מאדערן הויז, זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Ave. Winnipeg

3 און 4 רום סוויטס צו פארראנטן אין וואשפּען בלאק. הייסע וואסער קאָנ־אן נאכט. ביליק רענט. זיך ווענדן אין 203 מעקגרעגאר סטריט.

צו פארראנטן א שיינעם 4־רום סוויט אויפן ערשטן פלאר. פריוואטער אריינ־גאנג. אלע באקוועלאכקייטן, אין א פריוואטער הויז. רענט דערצוזיץ. זיך ווענדן אין 310 עדוואוד עוועניו, טעלעפאן 608 52.

צו פארראנטן א 2 רום־סוויט אין א פריוואטער הויז. עלעקטריק אויוון, הייסע וואסער, נוטן פון טעלעפאן, זיך ווענדן אין 236 אטלאנטיק עוועניו, טעלעפאן 969 51.

צו פארראנטן א רום אין 286 סטעלא עוועניו, נאענט צו מיין סטריט, טעלע־פאנירט 327 53.

4 רום סוויט צו פארראנטן אין בלא־קשטיין בלאק, 628 סעלקירק עוע. בלויז פאר 35 דאלר. א מאנאט. פרעגן סוויט 3 אין דעם זעלבן בלאק.

צו פארראנטן

צו פארראנטן א רום מיט אדער אן בארד, פאסנד פאר א יונגן מאן. זיך ווענדן אין סוויט 19 נאדט אפאטאמ אפארט, טעלעפאן 604 56.

צו פארראנטן צוויי אדער דרייי רומס מיט אלע באקוועלעכקייטן, זיך ווענדן אין 317 סט. דושאנס עוועניו.

צו פארראנטן א פול פארדעק זיבן רום הויז אויף אלפארד עוועניו, א האלבן בלאק פון סטרוט סטריט. הייסע וואסער און אלע באקוועלעכקייטן. טעלעפאן נירט 464 55.

צו פארראנטן
FOR RENT

סוויטס צו פארראנטן

באלפוריא אפארטמענטס, קאשיר ראל עוועניו, די שיינסטיס פון דער נארט עגד. דאס לעצטע וואדט פון מאי דערצו אייזנריכטונגען, שיינע ליכטיגע צימערז, 3 און 4 רומס. רענט $50 און $60.

וואלעל אפארטמענטס, קאר. אט דאנסיק אן אייקונס, אויסגעפיקטע אינען שענסטע אופן, מיט רעפרידושר רייטארס. 3 רומס, $42.50.

קארמאן בלאק, בארוס עוע. אוק פינישינג, מאדערניסטישע דעקאראציעס. 2 טיילן 4 רומס מיט קיטשענעט. $30.

3 רומס, $35.

נאדל בלאק, אלפארד עוע. אוק פינישינג, שיינע גרויסע צימערז. 3 און 4 רומס. רענט $35 און $40.

נאדל אפארטמענטס, סט. דושאנס עוע. שיינע ליכטיקע רומס. 4 רומס $35. 5 רומס $40.

דענפארין אפארטמענטס, קארנער מאנטעג אן פאוערס, אוק פינישינג, שיינע ליכטיקע רומס. 3 רומס אן קיטשענעט $37.50.

3 רומס אן זומער קיטשען, אין פריטשארד אן טשארלס סטריטס. רענט $17.

5 רומס אן א סאן רום נייע באנגאלא, אוק פינישינג, אוק פלאָרס, פארטיק צו מוזן דעם 15טן סעפטעמבער. רענט $40.

נעלט צו לייגן אויף ביליקן אינטערעסט.

אינשורענס פאר אלערליי צווקען.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 אדער 807 53

נעשעפט נעלעגנהייטן

צו פארקויפן א סענקאר הענד סטאר מיט סטאק אדער אן סטאק, א נרויסער סנעק. זיך ווענדן אין 213 נאדאן עוע.

S S S S S S S S S

א שיינע קליינע נראסעריי אין קאנפעקשענערי ביזנעס אין נוטן לאקיישאן, מיט סטאק און פיקסטשורס, צו אונטערזוכן אויף א 6 רום הויז אין א נוטן לאקיישאן. פאר אייניגע־לייטן טעלע־פאנירט צו Mr. LAWRIE of J. J. Swanson & Co. Ltd. 26 349 or evenings 56 471

א סענק פאר קעש! א פולס סטאר אין צענטער פון שטאט מוז פארקויפט ווערן. אנדרואך מוז פארלאזן די שטאט. סטאק און פיקסטשורס פאר $400. זיך ווענדן 543 עלים עוועניו.

די בעסטע רינדענע פלייש 8 סענט א פונט
קעלבערנע פלייש 10¢
בהשגחת וועד הרבנים
י. דודעק
407 פּרינסעסס עוועניו
טעלעפאן 323 52

אויך קאנטרי קאסטאמערס קענען קויפן פאר דעם זעלבן פריים

פערזענלאכעס
PERSONAL

חיים און אפיס פארניטשור פארלאנגס
פאר מוזמן נעלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאמענשטויס ארבעט א ספעשעלטי אקסעפערט ארבעט
ראדיאיטארס, בארן, ארבעט, טאפס, אפאלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

שדכנים ביורא

ליידיס און דושעסטענען פון יערן עלטער און קלאס, אייניק מיט נעלט און חיינטן, נאר די זיינען אינזאמ; פרויזן פון ערשאפענע שידוכים ארשטעלט. שפרינג נעהויזס, זיידר קליינע שלכנות נעלט. קומט אדער שרייבט — די מענעדושער, רום 2, 382 דאנאלד סט., 4 טירן פון נאסר היים עוועניו.

מעדיצינישער מאפאוש

פרס. ה. עדעלסטאדטער, פראפעסיאנעלע מאפאזישסטן, אוטסקפארוכטיגער דערפאלג אין באהאנדלונג מאראציעס אן אלע פארמפס פון דומפסיזס.
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

MARBLE & GRANITE CO. CAMPBELL BROS.
מיר פספעציאליזירן זיך אין מאכן פאר־שידענע אידישע מצבות — זעט אונ־זער אויסשטעלונג אויידער איר באַ־שטעלט ערגעץ אנדערש. אונזערע פרייזן פרי פון דיטוי. קומט אריין פרייזן זיינען זייער כעסקיק.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מואוינג פעקינג
קרייטינג שיפינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

כ. הערמאן, 492 סעלקירק עוע. אנט־קענן ארעצקים כסאר. ערשט קלאסי קער זיינערמאכער אן נאדלשטיפס. ארבעט נעמאכט צו מעסקיק פרייזן.

מיר האבן קאדס וואס פארן יערן טאג אלע דירעקשאנס
מאטאר טוריסטן
מיכט אייערע רעזערוואציעס אין פארוים.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

שפיין פעקאדזשעס

צוליב די נייע רענולאציעס ווערן שפיין פעקאדזשעס צוגעשטעלט צו אייערע 178 Burrows Ave., Winnipeg, Man. אדער שרייבט פאר א פריזן ליסט צו:
G. P. FRIESON

צו פארקויפן
FOR SALE

צו פארקויפן א 6 רום הויז, פולי ניי דארן, אין פיריסט קלאס קאנדישאן, זיך ווענדן אין 148 אלפארד עוועניו איסט פון סטרוט.

צו פארקויפן א 5 רום איינגאלא. איי־זיק, 33 פוס לאט, שיין און צוצייענד. אייזיל צו ווייל עס ווערט נישט פארקויפט זיך ווענדן 164 אלפארד עוועניו. איסט.

צו פארקויפן א נייעס האט פוינט עלעקטריק סטאוו, א דייניג רום סעט, א דעווענעס סעט, א בייבעד, ווי אויך אנדערע שטוב זאכן. זיך ווענדן 18 הי־נענס עוועניו.

צו פארקויפן א 1927 שעוראלעי טראק. פיר נייע טייערס. זייער ביליק. זיך ווענדן אין 611 מענטס עוועניו.

צו פארראנטן

צו פארראנטן א רום מיט אדער אן בארד, פאסנד פאר א יונגן מאן. זיך ווענדן אין סוויט 19 נאדט אפאטאמ אפארט, טעלעפאן 604 56.

צו פארראנטן צוויי אדער דרייי רומס מיט אלע באקוועלעכקייטן, זיך ווענדן אין 317 סט. דושאנס עוועניו.

צו פארראנטן א פול פארדעק זיבן רום הויז אויף אלפארד עוועניו, א האלבן בלאק פון סטרוט סטריט. הייסע וואסער און אלע באקוועלעכקייטן. טעלעפאן נירט 464 55.

צו פארראנטן
FOR RENT

סוויטס צו פארראנטן

באלפוריא אפארטמענטס, קאשיר ראל עוועניו, די שיינסטיס פון דער נארט עגד. דאס לעצטע וואדט פון מאי דערצו אייזנריכטונגען, שיינע ליכטיגע צימערז, 3 און 4 רומס. רענט $50 און $60.

וואלעל אפארטמענטס, קאר. אט דאנסיק אן אייקונס, אויסגעפיקטע אינען שענסטע אופן, מיט רעפרידושר רייטארס. 3 רומס, $42.50.

קארמאן בלאק, בארוס עוע. אוק פינישינג, מאדערניסטישע דעקאראציעס. 2 טיילן 4 רומס מיט קיטשענעט. $30.

3 רומס, $35.

נאדל בלאק, אלפארד עוע. אוק פינישינג, שיינע גרויסע צימערז. 3 און 4 רומס. רענט $35 און $40.

נאדל אפארטמענטס, סט. דושאנס עוע. שיינע ליכטיקע רומס. 4 רומס $35. 5 רומס $40.

דענפארין אפארטמענטס, קארנער מאנטעג אן פאוערס, אוק פינישינג, שיינע ליכטיקע רומס. 3 רומס אן קיטשענעט $37.50.

3 רומס אן זומער קיטשען, אין פריטשארד אן טשארלס סטריטס. רענט $17.

5 רומס אן א סאן רום נייע באנגאלא, אוק פינישינג, אוק פלאָרס, פארטיק צו מוזן דעם 15טן סעפטעמבער. רענט $40.

נעלט צו לייגן אויף ביליקן אינטערעסט.

אינשורענס פאר אלערליי צווקען.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 אדער 807 53

נעשעפט נעלעגנהייטן

צו פארקויפן א סענקאר הענד סטאר מיט סטאק אדער אן סטאק, א נרויסער סנעק. זיך ווענדן אין 213 נאדאן עוע.

S S S S S S S S S

א שיינע קליינע נראסעריי אין קאנפעקשענערי ביזנעס אין נוטן לאקיישאן, מיט סטאק און פיקסטשורס, צו אונטערזוכן אויף א 6 רום הויז אין א נוטן לאקיישאן. פאר אייניגע־לייטן טעלע־פאנירט צו Mr. LAWRIE of J. J. Swanson & Co. Ltd. 26 349 or evenings 56 471

א סענק פאר קעש! א פולס סטאר אין צענטער פון שטאט מוז פארקויפט ווערן. אנדרואך מוז פארלאזן די שטאט. סטאק און פיקסטשורס פאר $400. זיך ווענדן 543 עלים עוועניו.

די בעסטע רינדענע פלייש 8 סענט א פונט
קעלבערנע פלייש 10¢
בהשגחת וועד הרבנים
י. דודעק
407 פּרינסעסס עוועניו
טעלעפאן 323 52

אויך קאנטרי קאסטאמערס קענען קויפן פאר דעם זעלבן פריים

פערזענלאכעס
PERSONAL

חיים און אפיס פארניטשור פארלאנגס
פאר מוזמן נעלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאמענשטויס ארבעט א ספעשעלטי אקסעפערט ארבעט
ראדיאיטארס, בארן, ארבעט, טאפס, אפאלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

שדכנים ביורא

ליידיס און דושעסטענען פון יערן עלטער און קלאס, אייניק מיט נעלט און חיינטן, נאר די זיינען אינזאמ; פרויזן פון ערשאפענע שידוכים ארשטעלט. שפרינג נעהויזס, זיידר קליינע שלכנות נעלט. קומט אדער שרייבט — די מענעדושער, רום 2, 382 דאנאלד סט., 4 טירן פון נאסר היים עוועניו.

מעדיצינישער מאפאוש

פרס. ה. עדעלסטאדטער, פראפעסיאנעלע מאפאזישסטן, אוטסקפארוכטיגער דערפאלג אין באהאנדלונג מאראציעס אן אלע פארמפס פון דומפסיזס.
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 56 766

MARBLE & GRANITE CO. CAMPBELL BROS.
מיר פספעציאליזירן זיך אין מאכן פאר־שידענע אידישע מצבות — זעט אונ־זער אויסשטעלונג אויידער איר באַ־שטעלט ערגעץ אנדערש. אונזערע פרייזן פרי פון דיטוי. קומט אריין פרייזן זיינען זייער כעסקיק.
90 Hespeler Ave., Phone 501 495

מואוינג פעקינג
קרייטינג שיפינג
25 817 — מינימום — 25 817
National Cartage & Storage Ltd.

כ. הערמאן, 492 סעלקירק עוע. אנט־קענן ארעצקים כסאר. ערשט קלאסי קער זיינערמאכער אן נאדלשטיפס. ארבעט נעמאכט צו מעסקיק פרייזן.

מיר האבן קאדס וואס פארן יערן טאג אלע דירעקשאנס
מאטאר טוריסטן
מיכט אייערע רעזערוואציעס אין פארוים.
AUTO TRANSPORTATION BUREAU
382 Donald St. Phone 86 139

שפיין פעקאדזשעס

צוליב די נייע רענולאציעס ווערן שפיין פעקאדזשעס צוגעשטעלט צו אייערע 178 Burrows Ave., Winnipeg, Man. אדער שרייבט פאר א פריזן ליסט צו:
G. P. FRIESON

צו פארקויפן
FOR SALE

צו פארקויפן א 6 רום הויז, פולי ניי דארן, אין פיריסט קלאס קאנדישאן, זיך ווענדן אין 148 אלפארד עוועניו איסט פון סטרוט.

צו פארקויפן א 5 רום איינגאלא. איי־זיק, 33 פוס לאט, שיין און צוצייענד. אייזיל צו ווייל עס ווערט נישט פארקויפט זיך ווענדן 164 אלפארד עוועניו. איסט.

צו פארקויפן א נייעס האט פוינט עלעקטריק סטאוו, א דייניג רום סעט, א דעווענעס סעט, א בייבעד, ווי אויך אנדערע שטוב זאכן. זיך ווענדן 18 הי־נענס עוועניו.

צו פארקויפן א 1927 שעוראלעי טראק. פיר נייע טייערס. זייער ביליק. זיך ווענדן אין 611 מענטס עוועניו.

(פארזעצונג)

(ווייטערעס קומט)

— יא, איך ווייס . . .

— זיי נעמען ביינאכט, זאגט זי, האט זי ניט אזוי שטארק געפילט ווי צוזעגונגן זי אין צו מיר... מיטאמאל האט זי אנפאנג דערפילט, אז האט מיך ליב ניט וויי א ברודער... נאר...

— נאר וואס ?

— א, מאמע... דו ווייסט דאך וואס איך מיין... איך בין אזוי גליקלאך... חוה האט נעשמיכלט אזוי צופרידן, אז זי האט מיט אירע אויגן נעזעהן, אז זי נעמט ניט דערקאנט...

— אזוי ווערט עס אויפגענומען דעם נייעם דערקענונג, נעקענט אריינקומען אייגענער דעם צוויי־טן אין דעם אויגן, אז זיך אזוי נאר ווייניג נלוי, אירע שוואר־צע, נלאנציקע האר זיינען איצט נעווען מיט נרויע פערעס אבער אירע פנים זיינען נעווען רויג, מיט קלאָר אויסדרוק פון ווייכקייט, אין אירע אויגן האט זי נעזעהן אן אויסדרוק פון נרויס נליק, אבער אויך שוואר־צע, נלאנציקע האר זיינען איצט נעווען